

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PODNEBJE IN ENERGIJO

Langusova ulica 4, 1000 Ljubljana

T: 01 478 82 00
E: gp.mope@gov.si
www.mope.gov.si

Številka: 007-9/2023/14
Ljubljana, 22. 2. 2023
EVA 2023-2570-0002
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE gp.gs@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije – predlog za obravnavo – novo gradivo št. 2
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... pod točko ... sprejela sklep:
Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (EVA 2023-2570-0002) in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo in sprejetje po rednem zakonodajnem postopku.
Barbara Kolenko Helbl GENERALNA SEKRETARKA
Priloga:
- predlog Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (EVA 2023-2570-0002)
Prejemniki:
- Državni zbor Republike Slovenije - vsa ministrstva - Služba Vlade RS za zakonodajo
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
- mag. Bojan Kumer, minister - mag. Tina Seršen, državna sekretarka - mag. Hinko Šolinc, generalni direktor Direktorata za energijo - Mirna Tomažin, sekretarka - mag. Tanja Pucelj Vidovič, sekretarka
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
Pri pripravi zakona je sodelovala Odvetniška družba Rojs, Peljhan, Prelesnik & partnerji o.p., d.o.o., ki je sodelovala tudi pri projektu »RES Slovenija« (predvsem v delu o identifikaciji in analizi

zakonodajnih, upravnih in izvedbenih ovir za nadaljnje uvajanje OVE in pripravi priporočil za odpravo ključnih ovir).
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
- mag. Bojan Kumer, minister - mag. Tina Seršen, državna sekretarka - mag. Hinko Šolinc, generalni direktor Direktorata za energijo - Mirna Tomažin, sekretarka - mag. Tanja Pucelj Vidović, sekretarka
5. Kratek povzetek gradiva:
Republika Slovenija (RS) je skladno s pravnim okvirom EU zavezana dosegati cilje na področju obnovljivih virov energije (OVE). Cilj do leta 2020 je bil 25 % OVE v končni porabi energije, s sprejemom Nacionalnega energetskega in podnebne načrta (NEPN) pa je RS zavezana doseči cilj vsaj 27 % do leta 2030. Ti cilji se bodo s posodobitvijo Direktive 2018/2001/EU o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov še zviševali, pri čemer gre pričakovati, da bi lahko bil primerni ocenjeni cilj za RS 40 – 45 % do leta 2030. To je skoraj dvakrat višje od cilja za leto 2020, ki ni bil dosežen, kar je RS že vodilo v to, da smo manko morali dokupiti prek statističnega prenosa (strošek je bil cca 5 mio EUR), v prihodnje pa bi nedoseganje ciljev OVE RS lahko stalo na desetine milijonov EUR letno. Ta sredstva bi lahko vlagali v investicije v OVE v RS, kar bi poleg koristi za okolje prineslo koristi tudi za gospodarstvo (razvoj panoge, nova delovna mesta). Z vojno v Ukrajini pa je nujnost prehoda na OVE poleg okoljske dobila novo dimenzijo, ki je po prioritetah višje kot kadarkoli prej – to je samooskrbnost. Glede na to, da države članice EU praktično nimajo lastnih virov fosilnih goriv (oz. je količina le-teh zanemarljiva), sta oskrba prebivalstva in delovanje gospodarstva pretežno odvisna od uvoza energentov, kar se je v zadnjem času, predvsem spričo vojnih razmer, pokazalo kot izjemno problematično in zaskrbljujoče. To težavo je mogoče rešiti zgolj z izgradnjo lastnih proizvodnih virov iz OVE v najkrajšem možnem času, ki bodo – kljub relativno visokim začetnim investicijam – sčasoma zagotavljali električno energijo po nižjih cenah kot elektrarne na fosilna goriva. Glede na navedeno je Evropska komisija (EK) v maju 2022 predlagala akcijski načrt REPowerEU, v katerem, glede na nujnost čimprejšnje postavitve naprav na OVE, kot prioriteto in ključno izpostavlja proizvodnjo električne energije z izrabo energije sonca (ti. sončne elektrarne (SE), tudi fotovoltaike), velik potencial pa predstavlja tudi izgradnja vetrnih elektrarn (VE). EK ugotavlja, da so ključne ovire z OVE nekaterih držav članic dolgotrajni (večletni) in kompleksni administrativni postopki. V Sloveniji ugotavljamo, da je problematična tudi faza prostorskega načrtovanja oziroma faza priprave prostorskih izvedbenih aktov, saj gre za kompleksne postopke usklajevanja različnih varstvenih režimov in potreb, pobude za načrtovanje pa se pogosto podajo na področjih s statusi zavarovanj oziroma omejujočimi pravnimi režimi in ne na nekonfliktnih območjih. Postopki prostorskega načrtovanja tako zaradi različnih razlogov potekajo predolgo, da bi se lahko uresničili zadani cilji. Poleg vsega navedenega je RS skladno z Načrtom za okrevanje in odpornost dolžna skrajšati postopke za umestitev naprav, ki proizvajajo električno energijo iz OVE, še posebej vetrnih proizvodnih naprav, in spodbuditi njihovo rabo. Tako, da sprejem predloga zakona predstavlja tudi predpogoj za črpanje sredstev iz Sklada za okrevanje in odpornost. V luči usmeritev EK in na podlagi ugotovitev projekta »RES Slovenia« se s predlogom zakona v zvezi s fotonapetnimi in vetrnimi proizvodnimi napravami urejajo naslednji vsebinski sklopi: 1. ureja se zahteva vzpostavitve območij prednostnega umeščanja OVE ter določajo nekatere posebnosti umeščanja na teh območjih, 2. posebnosti prostorskega načrtovanja, celovite presoje in presoje vplivov na okolje ter njihove postavitve 3. pod zakonsko določenimi pogoji se – z določitvijo pogojev v umestitve v prostorskem izvedbenem aktu bodisi v uredbi vlade, ki ima naravo uredbe o prostorskem redu – praviloma kot spremljajoča raba dovoljuje umestitev teh naprav tudi na nekaterih območjih, na katerih obstaja neizkoriščen potencial, ker določbe področne zakonodaje tovrstno umeščanje (pogosto z mislijo na velike, tradicionalne

energetske objekte) preprečujejo (npr. fotovoltaika na protihrupnih ograjah avtocest, plavajoča fotovoltaika, agro-fotovoltaika itd.). Prav tako se v zakonu urejajo tudi t. i. regulativni peskovniki.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	DA
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

I. OCENA FINANČNIH POSLEDIC, KI NISO NAČRTOVANE V SPREJETEM PRORAČUNU				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. FINANČNE POSLEDICE ZA DRŽAVNI PRORAČUN				
II.A PRAVICE PORABE ZA IZVEDBO PREDLAGANIH REŠITEV SO ZAGOTOVLJENE:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.B MANJKAJOČE PRAVICE PORABE BODO ZAGOTOVLJENE S PRERAZPOREDITVIJO:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.C NAČRTOVANA NADOMESTITEV ZMANJŠANIH PRIHODKOV IN POVEČANIH ODHODKOV PRORAČUNA:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	

SKUPAJ		

OBRAZLOŽITEV:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):

- prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,
- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,
- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

DA

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: DA
- Združenju občin Slovenije ZOS: DA
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani:

- ne strinjajo se z možnostjo postavitve sončnih elektrarn na cestna zemljišča občinskih cest, saj lahko takšno umeščanje negativno vpliva na krajino,
- predlagajo, naj se možnost postavitve sončnih elektrarn omeji zgolj na cestne objekte (protihrupne ograje in podobno),
- predlagajo spremembo določbe, da je na vodovarstvena območja dopustno umeščati sončne in vetrne elektrarne,
- predlagajo zapis člena o sončnih elektrarnah na kmetijskih zemljiščih na način, kjer bo razvidno ohranjanje kmetijske krajine in njene mozaične rabe, brez OVE v odprtem prostoru,
- predlagajo oblikovanje določbe, kjer bo večji poudarek čim manj opaznemu umeščanju naprav za pridobivanje električne energije.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA

(Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.)

Gradivo je bilo objavljeno na spletni strani Ministrstva za infrastrukturo in na e-demokraciji.

Datum objave: 19. 9. 2022 do 19. 10. 2022

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.

V fazi javne obravnave smo prejeli pripombe 40 različnih deležnikov. Med njimi so:

Zavod za gozdove Slovenije, GEN energija d.o.o, Kostak, d.d., Ribiška zveza Slovenija, Matični sekciji krajskih arhitektov - MSKA pri Zbornici za arhitekturo in prostor Slovenije – ZAPS v sodelovanju z Društvu krajskih arhitektov Slovenije, Društvo krajskih arhitektov v sodelovanju z Matično sekcijo krajskih arhitektov - MSKA pri Zbornici za arhitekturo in prostor Slovenije – ZAPS, HESS, d.o.o., Združenje občin Slovenije, Segrap d.o.o. Ljutomer, Borzen, operater trga z elektriko, d.o.o., STELLAR d.o.o., IPoP -Inštitut za politike prostora kot koordinator Mreže za prostor, Plinovodi d.o.o., Javno podjetje Snaga, d.o.o., TALUM Tovarna aluminija d.d. Kidričevo, GEN-I, trgovanje in prodaja električne energije, d.o.o., Skupina HSE, CI za zaščito Senožeških Brd, Umanotera kot koordinatorka Mreže Plan

B za Slovenijo, mreže nevladnih organizacij za trajnostni razvoj, ZMOS, Zavod za ribištvo (ZZR), Združenje slovenske fotovoltaike, Mestna občina Koper, GIZ VETRNE ENERGIJE, Resalta d.o.o., Alpe Adria Green, ELES, d.o.o., ALFI Renewables d.o.o., Lutra, inštitut za ohranjanje naravne dediščine, GIZ DISTRIBUCIJE ELEKTRIČNE ENERGIJE, Helium Projekti d.o.o., Prostorski načrtovalci, krajinski arhitekti in arhitekti delujoči v okviru DKAS, ZAPS, Oddelka za krajinsko arhitekturo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani, Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani in Društva urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije, Skupnost občin Slovenije, MKGP, IZS -Inženirska zbornica Slovenije, EOLKA d.o.o..

* imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajamo

Ministrstvo za infrastrukturo je pregledalo in obravnavalo vse prejete pripombe in jih v največji možni meri upoštevalo, v kolikor so bile strokovno utemeljene ter niso bile v nasprotju s pravnim redom Republike Slovenije in EU ter sistemskimi rešitvami predloga zakona.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE

mag. Bojan Kumer
MINISTER

ZAKON O UVAJANJU NAPRAV ZA PROIZVODNJO ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Republika Slovenija (v nadaljnjem besedilu: RS) je skladno s pravnim okvirom EU zavezana dosegati cilje na področju obnovljivih virov energije (v nadaljnjem besedilu: OVE). Cilj RS do leta 2020 je bil 25 % OVE v končni porabi energije, s sprejemom Nacionalnega energetskega in podnebne načrta (NEPN) pa je RS zavezana doseči cilj vsaj 27 % do leta 2030. Ti cilji se bodo s posodobitvijo Direktive o spodbujanju uporabe energije iz OVE¹ v okviru paketa »Pripravljeni na 55«² še zviševali, približati pa se jim je treba tako zaradi mednarodnih zavez kot tudi zaradi realnih posledic ne-ukrepanja na okolje.

Vojna v Ukrajini je v EU dodatno spodbudila potrebo po čimprejšnjem prenehanju odvisnosti od uvoza fosilnih goriv iz Rusije. Zato bo v kratkem cilj na ravni EU neprimerno višji (vsaj dvakrat v primerjavi z letom 2020), kar se bo prelilo tudi v nacionalne cilje OVE, pri čemer gre pričakovati, da bi lahko bil primerni ocenjeni cilj za RS 40 – 45 % do leta 2030. To je skoraj dvakrat višje od cilja za leto 2020, ki ni bil dosežen, kar je RS že vodilo v to, da smo manko morali dokupiti prek statističnega prenosa (strošek je bil cca 5 mio EUR), v prihodnje pa bi nedoseganje ciljev OVE RS lahko stalo na desetine milijonov EUR letno. Ta sredstva bi lahko vlagali v investicije v OVE v Sloveniji, kar bi poleg koristi za okolje prineslo koristi tudi za gospodarstvo (razvoj panoge, nova delovna mesta).

Evropska komisija (v nadaljnjem besedilu: EK) je v maju 2022 predlagala akcijski načrt REPowerEU³, v katerem predlaga sveženj ukrepov za pospešitev energetskega prehoda, ki je zaradi velike odvisnosti od ruskega plina postal še bolj nujen. Nujnost učinkovite rabe energije in prehoda na OVE je tako poleg okoljske dobila novo dimenzijo, ki je po prioritetah višje kot kadarkoli prej – to je samooskrbnost. Glede na to, da države članice EU praktično nimajo lastnih virov fosilnih goriv (oz. je količina le-teh zanemarljiva) sta oskrba prebivalstva in delovanje gospodarstva pretežno odvisna od uvoza energentov, kar se je v zadnjem času (predvsem spričo vojnih razmer) pokazalo kot izjemno problematično in zaskrbljujoče. To težavo je mogoče rešiti zgolj z izgradnjo lastnih proizvodnih virov iz OVE v najkrajšem možnem času, ki bodo – kljub relativno visokim začetnim investicijam – sčasoma zagotavljali električno energijo po nižjih cenah kot elektrarne na fosilna goriva.

Glede na nujnost čimprejšnje postavitve naprav na OVE, EK kot prioriteto in ključno izpostavlja proizvodnjo električne energije z izrabo energije sonca (ti. sončne elektrarne (SE), tudi fotovoltaika), saj gre za tehnologijo, ki ima minimalne vplive na okolje (sploh če se postavlja na obstoječih grajenih površinah), je v javnosti visoko sprejemljiva, projekti so tehnično najhitreje izvedljivi in nenazadnje tudi cenovno ugodni (v zadnjem desetletju se je cena tehnologije znižala za cca 82 %). Cilj strategije »EU Solar Energy Strategy« (ki je del omenjenega načrta REPowerEU) je do leta 2025 v EU zagotoviti več kot 320 GW fotonapetostne solarne energije (kar je skoraj dvakrat več kot leta 2020), do leta 2030 pa skoraj 600 GW zmogljivosti.

EK izpostavlja, da velik potencial predstavlja tudi izgradnja vetrnih elektrarn (VE), ki zagotavljajo relativno stabilen vir energije, kar je zelo pomembno upoštevajoč siceršnjo nestanovitno proizvodnjo iz

¹ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018, str. 82)

² Ang. »Fit for 55« je paket sprememb EU zakonodaje, ki vsebuje revizijo EU zakonodaje na področju podnebja, energije in prometa, da bi sedanje zakone uskladila z ambicijami za leti 2030 in 2050, vsebuje pa tudi številne nove pobude. Več o svežnju: <https://www.consilium.europa.eu/si/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>

³ Vsi dokumenti so na povezavi: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_3131

OVE, ki je problematična z vidika delovanja omrežja in zanesljivosti. Poleg tega se je sprejemljivost VE v javnosti zelo povečala, predvsem spričo naprednejših tehnologij in učinkovitih omilitvenih ukrepov.

EK ugotavlja, da so ključne ovire za OVE vseh držav članic praktično enake: v prvi vrsti so izpostavljeni dolgotrajni (večletni) in kompleksni administrativni postopki umeščanja v prostor in dovoljevanja, pri čemer naj bi se postavitve naprav na OVE prednostno spodbujala na umetnih površinah, kot so strehe, območja prometne infrastrukture, odlagališča odpadkov, industrijska območja, degradirana območja, rudniki, umetna vodna telesa, umetna jezera ipd. Ob tem EK izpostavlja predvsem pomen večjih SE (ti. »utility-scale«), ki bodo ključnega pomena za nadomestitev fosilnih goriv s potrebno hitrostjo, za kar je potrebna »večnamenska raba prostora« (angleško: »multiple use«), tj. sočasna raba zemljišča za osnovno in energetske rabo (npr. sočasna pridelava poljščin in proizvodnja električne energije).

Gre torej za vseevropski problem, ki smo ga dolžni nasloviti tudi v RS.

RS pa je tudi skladno z Načrtom za okrevanje in odpornost dolžna skrajšati postopke za postavitve naprav na OVE in spodbuditi njihovo rabo, tako da sprejem predloga zakona predstavlja tudi predpogoj za črpanje sredstev iz Sklada za okrevanje in odpornost.

Trajanje administrativnih postopkov do določene mere sicer naslavlja tudi že veljavna zakonodaja:

1. Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE, v nadaljnjem besedilu: ZSROVE),
2. Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21, v nadaljnjem besedilu: ZUreP-3),
3. Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 199/21 in 105/22 – ZZNŠPP, v nadaljnjem besedilu: GZ-1)
4. Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, v nadaljnjem besedilu: ZVO-2) in
5. Uredba Sveta (EU) 2022/2577 z dne 22. decembra 2022 o okviru za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov (UL L 335, str. 36, z dne 29. 12. 2022), ki je bila uveljavljena v decembru 2022.

Z namenom spodbujanja razvoja OVE je bila RS odobrena tehnična pomoč s strani EK – tj. projekt »RES Slovenija - Omogočanje uvajanja OVE v elektroenergetskem sektorju v Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: projekt RES Slovenija). Eden izmed ciljev projekta je identificirati in analizirati zakonodajne, upravne in izvedbene ovire za nadaljnje uvajanje OVE in zagotoviti priporočila za odpravo ključnih ovir.

V okviru omenjenega projekta in na podlagi lastnih analiz in prispevka različnih deležnikov so bile kljub uzakonitvi zgoraj predpisov identificirane še nadaljnje ovire oziroma težave, s katerimi se srečujejo tako organi kot investitorji.

Na tej podlagi bilo zaključeno, da bi se zastavljeni cilji glede umeščanja naprav na OVE najbolj učinkovito dosegli na način, da se pripravi en zakon (tudi na podlagi ugotovitev in z upoštevanjem priporočil projekta), ki bo posegal v vse zakone, ki vsebujejo določbe pomembne za uvajanje OVE, ki jih je potrebno prilagoditi.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

V luči zgoraj navedenega je cilj zakona pospešitev in olajšanje uvajanja OVE v elektroenergetskem sektorju v Sloveniji, pri čemer zakon:

- v zvezi s fotonapetostnimi in vetrnimi proizvodnimi napravami predpisuje obvezo določitve potencialnih prednostnih območij s sprejemom strateškega prostorskega akta (tematskega akcijskega programa) ter sprejemom državne uredbe o najustreznejši varianti oziroma nekaterih posebnosti občinskega prostorskega načrtovanja na potencialnih prednostnih območjih;
- v zvezi s fotonapetostnimi napravami določa predpisana prednostna območja;
- v zvezi s fotonapetostnimi napravami uzakonja postavitve teh naprav na večini predpisanih prednostnih območjih v skladu z uredbo o prostorskem redu;
- v zvezi s fotonapetostnimi napravami določa obvezo njihove postavitve na nove in – s pretekom ustreznega prehodnega obdobja – tudi na obstoječe (1000 oziroma 1700 m²) velike strehe in odprta parkirišča;

- zvezi s fotonapetostnimi in vetrnimi proizvodnimi napravami določa nekatere posebnosti prostorskega načrtovanja, celovite presoje, presoje vplivov na okolje in njihove postavitve,
- v zvezi s fotonapetostnimi in vetrnimi proizvodnimi napravami ureja institut t. i. spremljajoče energetske dejavnosti, s katerim se – ob izpolnjevanju zakonsko predpisanih pogojev - dovoljuje umestitev fotovoltaičnih naprav ali vetrnih proizvodnih in fotovoltaičnih naprav na nekaterih območjih, na katerih obstaja neizkoriščen potencial, po veljavni (področni) zakonodaji pa je uzakonjena prepoved načrtovanja oziroma postavitve. Zakon torej uvaja in podrobneje ureja možnost dvojne ali večkratne rabe (npr. fotovoltaika na cestnih zemljiščih, plavajoča fotovoltaika itd.);
- ureja institut regulativnega peskovnika in
- ureja inšpekcijski nadzor in predpisuje globe v primeru kršitve zakonskih določb.

2.2 Načela

Predlog zakona upošteva in temelji zlasti na naslednjih načelih:

- načelo trajnostnega razvoja,
- načelo celovitosti,
- načelo sodelovanja,
- načelo preventive,
- načelo spodbujanja,
- načelo javnosti,
- načelo dopustnosti posegov v okolje,
- načelo usklajevanja interesov,
- načelo strokovnosti.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

V prvem poglavju o splošnih določbah sta poleg predmeta zakona in opredelitve nekaterih izrazov, opredeljena javna korist in predvidena subsidiarna uporaba ZUreP-3.

Drugo poglavje je namenjeno urejanju območij prednostnega umeščanja OVE (»go-to areas«). Eden izmed ključnih pogojev za učinkovito umeščanje SE in VE je določitev območij, ki bodo na podlagi predhodno izvedene študije prepoznana kot (potencialno) primerna za postavitve tovrstnih naprav. Zakon zahteva, da država s prostorskimi akti opredeli (potencialne) lokacije za razvoj takih projektov, ki jih je treba ob upoštevanju že izvedenih raziskav določiti tako z vidika potenciala sonca oz. vetra, kot z vidika varovanja drugih javnih interesov, npr. naravovarstvenih in okoljskih omejitev. Ta območja (potencialnega) prednostnega umeščanja bodo določena z državnim strateškim aktom (tematskim akcijskim programom) in v nadaljevanju podrobneje opredeljena z državnim izvedbenim prostorskim aktom. Na potencialnih prednostnih območjih pa so za SE in VE določene tudi določene posebnosti občinskega prostorskega načrtovanja. Ob navedenem so že z zakonom določena tudi t. i. »predpisana prednostna območja umeščanja fotonapetostnih naprav«. Na večini teh območij (na primer na strehah večjih objektov) se ob zakonsko določenih pogojih (na primer ob zahtevani seznanitvi in sodelovanju javnosti ter v skladu z vladno uredbo, ki ima naravo uredbe o prostorskem redu) SE in VE lahko načrtujejo ne glede na določbe prostorskih izvedbenih aktov, vendar ob spoštovanju pogojev iz tega zakona in iz področne zakonodaje, vključno z zahtevano pridobitvijo področnih upravnih odločb, ki jih je treba pridobiti pred posegom. V tem poglavju je urejena tudi obveza postavitve fotonapetostnih naprav na nove in – s pretekom ustreznega prehodnega obdobja – tudi na obstoječe (1000 oziroma 1700 m²) velike strehe in odprta parkirišča;

Tretje poglavje ureja posebnosti prostorskega načrtovanja in dovoljevanja, vključno z nekaterimi posebnostmi postopka celovite presoje vplivov na okolje (v nadaljevanju: CPVO) ter pragovi za izvedbo

predhodne presoje vplivov na okolje v primeru postavitve samostojnih fotonapetostnih naprav. To poglavje vsebuje vabilo zainteresiranim investitorjem, prekinitev in ustavitve postopka prostorskega načrtovanja, dolžnosti občine v primeru prejete pobude, načrtovanje SE v primeru nekaterih že sprejetih ali načrtovanih državnih prostorskih izvedbenih aktov, dolžnosti države in občine v zvezi s sočasnim načrtovanjem OVE v primeru načrtovanja določenih prostorskih ureditev, kakovost dokumentacije, podatke, potrebne za presojo sprejemljivosti planov in posegov na okolje ter drugačno ureditev pristojnosti pri postopku prevlade javne koristi proizvodnje električne energije z izrabo sonca ali vetra.

V četrtem poglavju se zahteva, da se pred namestitvijo fotonapetostnih naprav na streho odstrani morebitna azbestna kritina.

V petem poglavju se urejajo »regulativni peskovniki«, ki v primeru izpolnjevanja pogojev omogočajo preskušanje inovativnih tehnologij, proizvodov, storitev ali pristopov na podlagi odločbe Vlade RS.

Šesto poglavje je namenjeno urejanju »spremljajoče energetske dejavnosti« (angleško: »dual use«, tudi »multiple use«) za omogočanje postavitve proizvodnih naprav, ki proizvajajo električno energijo iz sonca ali vetra, na območjih, kjer zaradi različnih omejitev veljavnih področnih predpisov obstaja neizkoriščen potencial zaradi veljavnih, praviloma absolutnih prepovedi umeščanja. V tem poglavju se odpravljajo omejitve in prepovedi, ki onemogočajo več vrst rabe istega prostora in se sprejema ureditev, ki omogoča istočasno rabo prostora za različne namene (npr. energetsko in cestno, energetsko in kmetijsko, energetsko in vodno ipd.) na način, da se na načelni ravni vzpostavlja možnost spremljajoče energetske rabe oziroma dejavnosti v prostoru za postavitev naprav, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne ali vetrne energije, v prostoru, katerega osnovni namen (osnovna namenska raba) je sicer drugačen. Za ureditev dopustnosti spremljajoče rabe se v tem poglavju spreminjajo oziroma dopolnjujejo predpisi s področja cest, upravljanja z vodami, mineralnih surovin, kmetijskih zemljišč, odlagališč odpadkov in gozdnih zemljišč itd.

V sedmem poglavju se popravlja in dopolnjuje Zakon o varstvu kulturne dediščine.

V osmem poglavju predlog zakona vsebuje določbe, ki olajšujejo postavitev fotonapetostnih naprav na stavbah v solastnini in etažni lastnini ter pridobitev brezplačne služnosti ali stavbne pravice na objektih v javni lasti v primerih, ko so člani samooskrbne skupnosti za oskrbo z energije iz OVE zgolj fizične osebe nevladne organizacije ali samoupravna lokalna skupnost.

V devetem poglavju predlog zakona vsebuje inšpekcijske določbe.

V desetem poglavju predlog zakona vsebuje prekrškovne oziroma kazenske določbe.

V enajstem poglavju pa so določene prehodne in končne določbe

b) Način reševanja:

b.1) DOLOČITEV PREDNOSTNIH OBMOČIJ ZA OVE

Eden izmed ključnih pogojev za učinkovito umeščanje naprav, ki proizvajajo električno energijo z izrabo energije sonca (v nadaljnjem besedilu: SE) in vetra (v nadaljnjem besedilu: VE) je določitev območij, ki bodo na podlagi predhodno izvedene študije prepoznana kot primerna za postavitev tovrstnih naprav. Ta (potencialna) območja morajo biti primerne tako z vidika potenciala sonca oz. vetra kot z vidika omejitev oziroma pravnih režimov v prostoru (npr. okoljskih, naravo-varstvenih itd).

T. i. potencialna prednostna območja OVE se bodo določila s tematskim akcijskim programom, torej s strateškim aktom na državni ravni. Ta akcijski program bo seveda treba upoštevati pri sprejemanju prostorskih izvedbenih aktov, tako državnih kot lokalnih.

Kljub zakonsko zahtevanem državnem prostorskem načrtovanju pa se bodo fotonapetostne naprave in vetrne proizvodne naprave, ki so prostorske ureditve lokalnega pomena (pod 10 MW), seveda ob upoštevanju državnega načrtovanja, na tem območjih (in sicer) še vedno načrtovala tudi z občinskimi prostorskimi izvedbenimi akti.

Neodvisno od »akcijskega programa« pa predlog zakona določa tudi t. i. **predpisana prednostna območja umeščanja fotonapetostnih naprav**, kot npr. strehe večjih objektov in površine utrjenih parkirišč, območja cestnih zemljišč in cestnih objektov, železniška območja, območja objektov za proizvodnjo elektrike in razdelilnih transformatorskih postaj, območja zaprtih odlagališč itd. Za večino teh območij bodo z uredbo o prostorskem redu določeni podrobnejši pogoji umeščanja, njihovo umeščanje pa bo dopustno tudi če prostorski izvedbeni akti tega na predvidevajo. V primerih velikih streh in velikih utrjenih parkirišč pa bo – ob številnih predvidenih izjemah in omilitvah - umestitev fotonapetostnih naprav za nove in za obstoječe objekte (za obstoječe šele s pretekom prehodnega obdobja) lahko obvezna.

SE in VE pa bo še vedno dopustno umeščati tudi izven območij prednostnega umeščanja. Na teh območjih se za prostorsko načrtovanje oziroma pripravo prostorskih aktov, z res malenkostnimi izjemami, uporabljajo določbe z zakona, ki ureja prostor (ZUreP-3).

b.2) POSEBNOSTI POSTOPKOV PROSTORSKEGA NAČRTOVANJA IN DOVOLJEVANJA OVE

b.2.1.) Skupne določbe celovite presoje in presoje vplivov na okolje

- dodatni ukrepi za zagotavljanje kakovosti spremljajočega gradiva in dokumentacije postopkov umeščanja v prostor

Za poenotenje zahtev, večjo kakovost in lažjo pripravo okoljskih poročil in poročil o vplivih na okolje in s tem tudi za zagotovitev enake obravnave projektov umeščanja OVE različnih izvajalcev, predlog zakona določa spremljanje izdelanih poročil in relevantnih strokovnih podlag prostorskih izvedbenih aktov ter podajanja priporočil za njihovo izboljšavo in poenotenje.

- podatki, potrebni za presojo sprejemljivosti planov in posegov na okolje

Po vzoru relevantne direktive EU predlog zakona uzakonja tudi informacije, ki so predmet okoljskega poročila ter poudarja, da se pri oblikovanju le tega in pri pripravi strokovnih podlag prostorskih aktov primarno izhaja iz obstoječih podatkovnih zbirk države in občine.

- postopki prevlade javne koristi

Predlaga se rešitev, ki vsakemu od pristojnih ministrstev za prevlado konkretnega javnega interesa, ki naj bi prevladal nad interesom ohranjanja narave, omogoča, da ob upoštevanju predpisov o ohranjanju narave in evropske zakonodaje s področja ohranjanja narave in ob pridobitvi mnenja Zavoda RS za varstvo narave vladi predlaga uvedbo postopka prevlade javne koristi.

b.2.2.) Posebnosti prostorskega načrtovanja

- vabilo investitorjem k pripravi prostorskega akta

Predlog zakona ureja možnost zainteresiranih investitorjev, da na podlagi vabila ministrstva, pristojnega za energijo, pridobijo položaj naročnika prostorskega akta. Ministrstvo vabilo objavi bodisi pred začetkom oziroma sklepom o pripravi prostorskega izvedbenega akta bodisi v primeru že začetega in zaradi neaktivnosti prvotnega naročnika prekinjenega postopka priprave le-tega.

- soodgovornost občine za doseganje ciljev OVE

Predlog zakona ureja dolžnost občine, da obravnava v skladu z zakonom oblikovano pobudo investitorja za sprejem ali spremembo občinskega prostorskega akta, s katero se predlaga umestitev naprav, ki proizvajajo električno energijo iz sonca ali vetra, z nazivno električno močjo najmanj 4 MW. Občina mora tovrstno pobudo obravnavati, vendar zakon izrecno določa, da niti podana pobuda niti morebiti sprejet sklep občine o uvedbi postopka na podlagi te pobude, pobudnika oziroma naročnika prostorskega akta ne upravičujeta do prostorskega izvedbenega akta (z določeno vsebino).

- umeščanje fotonapetostnih naprav na območjih državnih prostorskih izvedbenih aktov

Na območjih na katerih (1) veljajo ali (2) so v postopku priprave že bili javno objavljeni osnutki državnih prostorskih izvedbenih aktov (v nadaljnjem besedilu: PIA) s področja prometne ali v zakonu izrecno določene energetske infrastrukture, zakon omogoča postavitve fotonapetostnih naprav tudi, če v tem prostorskem izvedbenem aktu niso bile načrtovane. Zakon torej omogoča njihovo postavitve brez načrtovanja v DPN in OP(P)N, predhodno pa je potrebno pripraviti in javno objaviti »elaborat OVE«, za umestitev te naprav, ki ga pripravi pooblaščen prostorski načrtovalec.

- obveza načrtovanja fotonapetostnih naprav

Za postopke priprave novih lokalnih ali državnih PIA s področja prometne in v zakonu določene energetske infrastrukture je prostorsko načrtovanje SE zahtevano že sočasno z načrtovanjem omenjenih prostorskih ureditev.

- prekinitev ali ustavitev postopka prostorskega načrtovanja v primeru neaktivnosti prvotnega naročnika

V praksi so relativno pogosti primeri, ko se postopek umeščanja začne na iniciativo naročnika, ki je mali (zasebni) investitor, ki nato v postopku ne zagotavlja potrebne dokumentacije, zaradi česar postopki stojijo tudi več let. Zakon v takih primerih omogoča, da država ali drugi zainteresirani investitorji namesto njega nadaljujejo prekinjen postopek priprave prostorskega akta. Če interes po nadaljevanju postopka priprave prostorskega akta ne obstoji, pa se postopek njegove priprave ustavi.

- dolžnost proaktivnega sodelovanja ministrstev in nosilcev javnih pooblastil

Proaktivno sodelovanje ministrstev in mnenjedaletcev je za časovno učinkovitost postopka priprave prostorskega akta in njegovo vsebinsko kakovost bistvenega pomena. Za namen izboljšanja sedanjega stanja (ki je v veliki meri sicer problem organizacijskega pristopa) predlog zakona določa imenovanje odgovornih oseb ter zaveze k njihovem proaktivnemu sodelovanju.

b.2.3.) Posebnosti celovite presoje vplivov na okolje (CPVO)

- vpliv VE in SE na okolje v drugi državi članici

Skladno z ZVO-2, v postopku CPVO za plane, katerih izvedba bi lahko pomembno vplivala na okolje v državi članici, ministrstvo pošlje plan in okoljsko poročilo pristojnemu organu te države in ga zaprosi, da se v določenem roku odloči, ali namerava sodelovati v postopku CPVO (t.i. postopek »čezmejne CPVO«).

Glede na to, da projekti VE (ki so vsaj 1 km oddaljeni od meje), še posebej pa projekti SE, praviloma nimajo tovrstnega vpliva, se v predlogu zakona vzpostavlja izpodbojna domneva, da izvedba tovrstnih projektov ne vpliva pomembno na okolje v državni članici.

Kadar pa ministrstvo oceni, da bi tak vpliv lahko obstajal ali če pobudo za čezmejno sodelovanje poda druga država, predlog zakona, z namenom večje učinkovitosti in predvidljivosti določa pravila postopka (na primer fazo, ko se državo povabi k sodelovanju, vprašanje prevoda gradiv itd.).

Ob tem velja dodati, da projekti VE sicer lahko vplivajo na okolje sosednjih držav; navedeno izhaja tudi iz točke 22 Priloge 1 Konvencije o čezmejnih vplivih na okolje⁴, zato zakon na podlagi ugotovitev v projektu RES uvaja domnevo, da velike naprave vetrnih elektrarn nimajo pomembnega vpliva na okolje, če je instalacija več kot 1 km oddaljena od meje.

- nepotrebnost ponovne izvedbe CPVO

Zakon določa, da se za spremembo PIA z namenom načrtovanja VE in SE za katerega je že bila izvedena CPVO, le-ta ne izvede ponovno, če so za načrtovane projekte predvidene spremembe prostorskih izvedbenih pogojev, ki pomenijo prilagoditev zadnjemu stanju tehnike in so (kumulativno) izpolnjeni tudi drugi v zakonu predpisani pogoji.

- sprememba dokumentacije med postopkom

⁴ <https://unece.org/environment-policy/environmental-assessment/text-convention#appendix1>

b.2.4.) Posebnosti postopkov presoje vplivov na okolje (PVO)

- posegi v okolje, za katere je potrebno izvesti PVO

ZVO-2 in na njegovi podlagi sprejeta Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2) določata, za katere posege je (1) potrebno izvesti »predhodni postopek« (v katerem se ugotovi, ali je PVO potrebna, pri tem gre praviloma za manjše posege) ter (2) za katere je PVO obvezna (praviloma gre za večje posege ali za posege na bolj občutljivih območjih). Upoštevajoč relativno majhne vplive SE na okolje je trenutno postavljena meja za obvezno izvedbo »predhodnega postopka« postavljena prenizko, zato se z zakonom zvišuje.

Za VE meje za »predhodni postopek« in obvezno PVO, ki so določene v PVO uredbi, ostajajo nespremenjene.

b.5.) VZPOSTAVITEV »REGULATIVNIH PESKOVNIKOV«

Raziskovanje možnosti pridobivanja (električne) in druge energije iz OVE je še vedno v razvoju in prihodnosti lahko pričakujemo nove tehnologije in pristope, katerih današnja zakonodaja še ne ureja. Dejstvo, da veljavna zakonodaja določenih inovativnih OVE projektov ne omogoča (saj gre za nekaj povsem novega) pomeni oviro za razvoj inovativnih tehnologij oz. pristopov, ki bi lahko v prihodnosti ključno prispevali k rabi OVE, zato se s predlogom zakona omogočajo t.i. »regulativni peskovniki«.

Za inovativne projekte s področja OVE, bo tako ob izpolnjevanju zakonskih pogojev mogoče dobiti odločbo vlade, ki dovoljuje »regulativni peskovnik«, ki bo časovno omejena in v kateri bodo natančno določeni pogoji in obseg dovoljenja za namen izvedbe prijavljenega projekta.

b.6.) OMOGOČANJE OVE NA OBMOČJIH, KJER OBSTAJA NEIZKORIŠČEN POTENCIAL

- uvedba »spremljajoče energetske dejavnosti« v določenih primerih

Zaradi eksponentnega večanja potreb svetovnega prebivalstva bomo v prihodnosti morali na enoto površine pridelati bistveno več in različnih končnih produktov, če želimo zadovoljiti vse naraščajoče potrebe. Zato moramo – skladno z usmeritvami EU – omogočiti rabo sočasno zemljišč tudi za druge namene (zakon to poimenuje »spremljajoča energetska dejavnost«), pri čemer je ključnega pomena, da primarni namen zemljišč ostane nespremenjen – npr. zaradi sončnih elektrarn ne sme biti zmanjšana funkcija in varnost cest, v primeru agro-fotovoltaike funkcija travnikov zaradi proizvodnje električne energije ne sme biti ogrožena, itd..

- SE ob cestah

Predlog zakona omogoča postavitev SE na površine ob cestah, ki predstavljajo velik neizkoriščen potencial, ki se v tujini že pospešeno izkorišča (v praksi gre predvsem za postavitev SE na protihrupne ograje avtocest in hitrih cest ter na zemljišča neposredno ob cestah (npr. na cestne brežine)). Tako se izkorišča površine, ki so zaradi vplivov cest že »razvrednotene«, saj je že z gradnjo ceste bilo poseženo v prostor, pri čemer se (zaradi minimalnih vplivov SE na okolje) teh površin ne razvrednoti še bolj. Postavitev SE bo mogoča pod zakonsko določenimi pogoji, ob upoštevanju določb zakona, ki ureja ceste, vključno s predpisanimi soglasji upravljavca ceste.

- SE na umetnih vodnih zemljiščih

Še eden izmed neizkoriščenih potencialov za proizvodnjo električne energije iz OVE so umetne vodne površine, ki so jezera, nastala zaradi pogrezanja pridobivalnega prostora premogovnika. Ključne prednosti plavajočih SE so, da omogočajo visoko učinkovito proizvodnjo električne energije (hladilni učinek vode povečuje produktivnost panelov), brez emisij in hrupa, ravno tako pa zmanjšuje izhlapevanje, ki je posebno problematično v vse daljših sušnih obdobjih. Postavitev naprav na omenjenih območjih bo dovoljena le pod zakonsko odločenimi pogoji.

- SE in VE na vodovarstvenih območjih

Za namen varovanja pitne vode vlada določi vodovarstvena območja (v nadaljnjem besedilu: VVO), na katerih so omejene gradnje in določene dejavnosti, s čimer se zmanjšuje tveganje za morebitno

poslabšanje kakovosti in količine vode. Pri tem pa obstajajo različne stopnje varovanja (od »najožjega – VVO I« z najstrožjim režimom do »širšega – VVO III« z milejšim režimom).

VVO skupaj pokrivajo kar 16,91 % ozemlja RS, zato je pomembno, da so prepovedi in omejitve na teh območjih smiselne in potrebne (ne prekomerne). SE in VE praviloma ne vsebujejo onesnaževal, ki bi v primeru iztekanja lahko ogrozila kakovost pitne vode, zato splošna prepoved njihove postavitve na VVO ni smiselna. Glede na navedeno je treba v predlogu zakona posebej urediti možnost postavitve SE in VE na širših VVO (tj. VVO III), in sicer na način, da so dovoljene pod zakonsko določenimi pogoji. Tekom usklajevanja s Službo Vlade RS za zakonodajo je bilo ugotovljeno, da določanje posebnih pogojev z ZUOVE za VVO I in II ni potrebno, saj so bila ustrezno obravnavana že v veljavnih uredbah.

- SE in VE na območjih pridobivanja mineralnih surovin (peskokopi, kamnolomi ipd.)

Predlog zakona dopolnjuje ureditev iz 93. člena Zakona o rudarstvu tako, da neposredno opredeljuje SE in VE kot objekte, ki jih je dovoljeno graditi na območju odprtega pridobivalnega prostora. Hkrati zakon širi krog dejavnosti, ki jih je dovoljeno opravljati na tem območju, in sicer omogoča proizvodnjo električne energije iz SE in VE.

- postavitve SE na nekaterih kmetijskih zemljiščih

Po predlogu zakona je SE mogoče postaviti na kmetijskem zemljišču z dejansko rabo "trajni travnik" (pod dodatnim pogojem, da njegove boniteta ne presega 30 točk), na kmetijskem zemljišču v zaraščanju in na trajnih nasadih, pod zakonsko določenimi pogoji.

V bodoče pa bomo zaradi povečevanje potreb po energiji morali na enoto površine pridelati bistveno več in različnih končnih produktov, zato bomo morali omogočiti rabo kmetijskih zemljišč tudi za druge namene, pri čemer je glavno vodilo, da proizvodnja hrane pri tem ne sme biti ogrožena, temveč kvečjemu ravno obratno – naprave na OVE morajo kmetijskemu zemljišču prinašati dodano vrednost. Spricho povečevanja števila in intenzivnosti ekstremnih vremenskih pojavov so pozitivni učinki soproizvodnje hrane in električne energije toliko bolj pomembni: delno osenčenje v času vročinskih valov, zmanjšanje učinkov suše, delna zaščita pred točo in močnimi vetrovi, zmanjšanje erozije, zaščita pred pozebo. Da bi se lahko to ustrezno uzakonilo pa je potrebno izvesti študijo, na podlagi katere se bodo zagotovile strokovne podlage za pripravo predpisov.

- postavitve SE na območju zaprtih odlagališč odpadkov in odlagališčih v zapiranju

Zaprta odlagališča odpadkov predstavljajo velik potencial za postavitve SE. Po veljavni zakonodaji ni povsem jasno, ali je to trenutno mogoče, saj sedmi odstavek 295. člena ZureP-3 in 289. člen ZVO-2 tega vprašanja ne urejata dovolj jasno. Potrebno je omogočiti postavitve tovrstnih naprav, saj obstajajo tehnologije in načini, na katere je mogoče postaviti SE na odlagališča brez tveganja za njegovo stabilnost, varnost in onesnaženje okolja. Tako se izkorišča površina, ki so že »razvrednotene«, saj je že z gradnjo odlagališča bilo poseženo v prostor.

- postavitve SE in VE in dostopnih poti na gozdnih zemljiščih

Gozdna zemljišča v RS predstavljajo velik del površine države. Zato je potrebno tudi na njih dopustiti uporabo tudi za druge namene. Z možnostjo postavitve VE na gozdnih zemljiščih na način, da se v ta namen in za dostopne poti do VE opravi najmanjša potrebna krčitev se primarna funkcija gozda ohranja, morebitne nove dovozne poti do VE pa nenazadnje predstavljajo tudi protipožarno preseko.

- postavitve SE in VE na registriranem arheološkem najdišču

S predlogom zakona se pospešujejo postopki na način, da v primeru postavitve SE ali VE na objekt, ki se nahaja na registriranem arheološkem najdišču ni potrebno kulturnovarstveno soglasje, če se pri postavitvi ne posega v tla in na območju ne velja drug varstveni režim.

- postavitve SE na objekte v solastnini ali v etažni lastnini

V primeru postavitve naprave s strani nekaterih etažnih lastnikov (ne vseh) ali tretje osebe na objekte v solastnini ali etažni lastnini, je po SPZ po potrebi 100 % soglasje. Toda v praksi je popolno soglasje zelo težko doseči, sploh upoštevajoč dejstvo, da je v RS lastništvo stavb v etažni lastnini zelo razpršeno. Razlogov za to je več – določeni etažni lastniki lahko nasprotujejo brez utemeljenih razlogov, v določenih primerih so neaktivni (tudi, če postavitvi naprave sicer ne nasprotujejo), v določenih primerih so težko dosegljivi itd.. Glede na to, da EU posebej poudarja pomen izkoriščanja streh za namen postavitve fotonapetostnih naprav, se s predlogom zakona zniža pogoj 100 % soglasja za postavitve fotonapetostnih naprav na 75 %.

- možnost ustanovitve brezplačne služnosti ali stavbne pravice za postavitve SE na objektih v javni lasti

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Zakona je usklajen z veljavnim pravnim redom in s pravnim redom EU.

č) Usklajenost predloga zakona:

Usklajevanje predloga zakona s ključnimi resorji (MOP, MKGP, v delu o regulativnih peskovnikih tudi MJU in MGRT) je potekalo že v času javne obravnave. Z ostalimi resorji je usklajevanje potekalo v treh krogih medresorskega usklajevanja. Predlog zakona je z ministrstvi in SVZ usklajen v javnečji možni meri (ne pa v celoti).

Osnutek zakona je bil poslan v usklajevanje tudi Združenju občin Slovenije, Skupnosti občin Slovenije in Združenju mestnih občin Slovenije.

Ministrstvo je pregledalo in obravnavalo vse prejete pripombe in jih upoštevalo, v kolikor so bile strokovno utemeljene ter niso bile v nasprotju s pravnim redom Republike Slovenije in EU ter sistemskimi rešitvami predloga zakona.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona bo ne bo imel posledic na državni proračun ne na druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

V nadaljevanju se predstavlja aktualna ureditev v treh državah članicah EU in stanje na področju umeščanja naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov. Analiza dobrih praks je bila pripravljena na podlagi izbranih držav v sklopu projekta RES Slovenija. Te so bile izbrane na podlagi različnih meril, od podobnosti trga do stopnje uvajanja OVE. V zvezi s tem so bile pregledane predvsem v nadaljevanju izbrane države Avstrija, Nizozemska in Češka. Prav tako pa je dodatna primerjava z Nemčijo opisana že v pojasnilih k točkam posameznih členov predloga zakona.

(1) AVSTRIJA

Avstrija je bila izbrana kot država z dobro vzpostavljeno rabo OVE, ki je kot taka primer številnih dobrih praks tako na področju normativnega urejanja kot izvajanja postopkov.

Spodnja Avstrija ima tako imenovani sektorski program prostorskega načrtovanja za izkoriščanje vetrne energije. Ta za vzpostavitev vetrnih elektrarn predvideva sodelovanje zveznih organov pri pripravi prostorskih aktov, ki bi bili sicer v pristojnosti občine, ter sodelovanje pristojnega organa za varstvo okolja. Po oceni investitorjev tak program in sodelovanje lokalnih ter deželnih organov pospeši postopek umeščanja v prostor, ki traja cca 6 mesecev.

V Avstriji lahko skupnosti za obnovljivo energijo (skupnosti OVE) proizvajajo električno energijo in so dejavne tudi na področju združevanja lastno proizvedene električne energije in lahko zagotavljajo pomožne energetske storitve. To vključuje tudi shranjevanje energije ob upoštevanju pogojev za te dejavnosti. Omrežni operaterji so dolžni omogočiti povezavo v omrežje in vzpostavitev merjenja (npr. s

pomočjo pri merjenju in fakturiranju električne energije, proizvedene, prodane ali porabljene v skupnosti OVE). Člani skupnosti OVE imajo več prednosti:

- znižana omrežnina za uporabo javnega omrežja v skupnosti OVE
- oprostitvev dajatve na elektriko (trenutno 1,5 centa/kWh).
- oprostitvev dajatve prispevka za obnovljivo energijo v zvezi z električno energijo, proizvedeno in porabljeno v skupnosti OVE
- možnost koriščenja subvencij za do 50 % proizvedene električne energije

Člani skupnosti OVE morajo biti locirani v neposredni bližini proizvodnih naprav, ki so vgrajene v REC – to je znotraj srednjenapetostnega nivoja (jedrno napajalno območje »Sammelschiene«), zato je skupnost OVE lahko oddaljena do več deset kilometrov. Posledično bi lahko podeželske občine skupaj upravljale fotonapetostne sisteme ali vetrne elektrarne kot skupnosti OVE. Vseeno pa je vsaka proizvodna naprava ali odjemni sistem lahko dodeljen samo eni skupnosti OVE hkrati.

Glede uporabe odlagališč za postavitve sončnih elektrarn, za primer lahko izpostavimo projekt 5,5 MW sončne elektrarne v Zgornji Avstriji in projekt 3,5 MW sončne elektrarne na nekdanjem odlagališču Schoteroog na Nizozemskem (odlagališče je bilo zaprto leta 1977) .

V Avstriji prav tako načrtujejo postavitve fotonapetostne elektrarne s 4 MW na nekdanjem odlagališču v Müllneru blizu Beljaka (odlagališče je bilo zaprto leta 1999). Prednost projekta je, da odlagališče ni zaprto s posebno plastično folijo, ki preprečuje uhajanje škodljivih snovi v okolico in onemogoča dostop vode, temveč s kombinirano modificirano konstrukcijo PV panelov.

(2) NIZOZEMSKA

Nizozemska je bila izbrana kot izjemen primer države, ki je bila sposobna preiti od nizke stopnje rabe OVE in številnih težav pri soočanju s cilji EU in nacionalnimi trajnostnimi energetske cilji, do hitrega razvoja rabe OVE in pomnožitve svoje proizvodnje in rabe OVE v zgolj nekaj letih. Nizozemska vlada poskuša vzpostaviti dobro premišljen sklop pravil in predpisov za uvedbo OVE, vzpostaviti sistem subvencij za uvedbo OVE skupaj s spodbujanjem trajnostne energije in s tem pridobiti javno podporo uvedbe OVE.

Na Nizozemskem je HollandSolar – združenje za sončno energijo, ki ima 130 članov – sprejelo poseben kodeks ravnanja (Code of Conduct) za sončne elektrarne na tleh in velikih strehah ter kopenske vetrne elektrarne. Kodeks je bil pripravljen v sodelovanju med deležniki (razvijalci in investitorji elektrarn) ter nevladnimi organizacijami in predstavlja sporazum o pravilih za postavitve zadevnih elektrarn. Predvideva tudi posebno komisijo, kateri člani so predstavniki različnih deležnikov in nevladnih organizacij, ki skrbi za reševanje sporov v primeru kršitev kodeksa. Od sprejema kodeksa se je zmanjšalo število ugovorov v postopkih postavitve sončnih in vetrnih elektrarn.

Za vzpostavitev vetrnih elektrarn na morju vlada na Nizozemskem pripravi dokument, v katerem določi tako lokacijo kot pogoje za postavitve. Dokument je pripravljen z vključevanjem javnosti in deležnikov.

Na Nizozemskem nastajajo lokalni fleksibilni trgi. Te organizirajo sistemski operaterji prenosnih omrežij, sistemski operaterji distribucijskih omrežij ali neodvisni operaterji in zagotavljajo spodbude odjemalcem, ki proizvajajo ali fleksibilno odvzemajo energijo iz omrežja, da spremenijo vzorec porabe. Takšen odziv na povpraševanje pomaga zmanjšati prezasedenost lokalnega omrežja in omogoča vključevanje večjih zmogljivosti OVE v omrežje.

Spodbujevalni dejavnik, ki lahko prispeva k uvrstitvi ES na politično agendo, je podpora krovne organizacije. Nizozemska ima krovni organizaciji Energi Samen in Participation Coalition, ki nudita podporo občinam in regijam. Ti posredniki prispevajo z mrežami, možnostjo učenja med ES in platformo za izmenjavo najboljših praks.

Nizozemska se ponaša z največjo plavajočo fotonapetostno elektrarno v Evropi in največjo zunaj Kitajske z 41,1 MW na lokaciji nekdanjega rudnika peska v provinci Groningen.

Za primer lahko izpostavimo projekt 5,5 MW sončne elektrarne v Zgornji Avstriji in projekt 3,5 MW sončne elektrarne na nekdanjem odlagališču Schoteroog na Nizozemskem (odlagališče je bilo zaprto leta 1977) .

(3) ČEŠKA

Češka republika je bila izbrana na podlagi obsežnega znanja in razumevanja prakse pripravljavcev analize dobrih praks iz projekta RES Slovenija ter zaradi nedavnega preoblikovanja normativnega okvira in podpornih mehanizmov za uvedbo OVE.

Na Češkem je vsa javnost vključena v pripravo lokalnih prostorskih ureditev na način javnih posvetovanj. Osebe s pravnim interesom (lastniki na območju nameravanega plana, zainteresirana javnost, zainteresirani investitorji) lahko poleg tega vlagajo ugovore k planu v sprejemanju tako, da te podajo v roku sedmih dni po izvedbi javnega posvetovanja. Postopek priprave lokalnega prostorskega načrta na Češkem se sicer začne na lastno pobudo občinskega sveta ali na podlagi pobude zainteresirane osebe (investitor). Pristojni občinski organ kot pripravljavec skupaj s pooblaščenim izdelovalcem nato pripravi osnutek izhodišč prostorskega načrta. V primeru zahteve po izdelavi presoje vplivov na trajnostni razvoj območja izdelovalec skupaj z osnutkom izhodišč pripravi tudi poročilo o navedeni presoji. Sledi obravnavanje pripravljenih dokumentov, najprej z mnenjedajalci, regionalno oblastjo in sosednjimi občinami v obliki skupnega sestanka, nato sledi posvetovanje z javnostjo. Javnosti se sodelovanje omogoči z javnim obvestilom in javno obravnavo dopolnjenega osnutka prostorskega načrta (in poročila o presoji vplivov na trajnostni razvoj območja). Javna obravnavanje poteka v zadevni občini, na njej sodelujejo občinski organi, mnenjedajalci, regionalni organ, sosednje občine, javnost in pripravljavec in izdelovalec načrta. Če je predlog zaradi javne obravnave spremenjen, mora pripravljavec oceniti, ali je sprememba bistvena ali ne. Dopolnjeni predlog je nato podvržen presoji organa, pristojnega za varstvo narave in krajine, ter organ, pristojnega za CPVO, ali je treba izvesti presojo vplivov na okolje. Sledi novo javno posvetovanje na enak način kot prejšnje, na katerem se obravnava osnutek prostorskega načrta (in morebitna presoja vplivov na trajnostni razvoj območja) v obsegu sprememb, izvedenih po zadnji javni obravnavi. Tako ni mogoče ugovarjati tistim delom načrta, ki po javni obravnavi ni bil spremenjen.

Kot pomemben prispevek k skrajšanju postopka je Češka spoznala v določitvi vsebinjenja kot obveznem delu postopka PVO. V taki fazi vsebinjenja pristojni organ in mnenjedajalci določijo obseg in vsebino poročila vplivov na okolje. Ustrezno izvedena faza vsebinjenja zmanjša število kasnejših dopolnitev poročila o vplivih na okolje.

Na Češkem je glavno mesto Praga ustanovilo sodelujočo organizacijo (Inštitut za urbanistično načrtovanje glavnega mesta Praga), ki se ukvarja z obdelavo strateških, urbanističnih in teritorialnih razvojnih dokumentov. Organizacija deluje kot strokovni svetovalec v urbanističnih zadevah in zastopa mesto v prostorskih postopkih. Kot osnovo za svoje delovanje zbira podatke prebivalcev mesta, ki služijo kot način izražanja in so pomembna podlaga ne samo za to organizacijo, ampak mnenja javnosti posreduje mestnim institucijam, mestnim četrtm, študentom in služi tudi potrebam razvijalcev dokumentov. Možnosti podajanja mnenja se nanašajo tudi na razvoj energetike. Zbrani podatki se uporabljajo za načrte, študije, analize, ki med drugim obravnavajo tehnično infrastrukturo, krajino, javni prostor itd.

Glede pristojnosti za odločanje v postopku prevlade javne koristi na Češkem velja izpostaviti, da odločitve o prevladi javne koristi sprejme isti pristojni organ, ki vodi postopek presoje sprejemljivosti v zadevi (tj. organ, pristojen za izdajo dovoljenj). V primeru varstva narave (PVO) in Nature 2000 je pristojni organ regionalni urad, katerega pritožbena instanca je ministrstvo za okolje. Morebitni udeleženci morajo zahtevati udeležbo v postopku prevlade javne koristi posebej. To storijo v roku, ki je določen z zakonodajo na področju upravnega postopka – v 60 dneh, v zapletenih zadevah pa v 90 dneh.

Na Češkem, čeprav še ni predpisano, da naj bi bila oddaljenost elektrarn od naseljenih objektov približno 1000 metrov, vetrne turbine brez težav izpolnjujejo te zahteve.

Glede na določila Zakona št. 245/2001 zb. (Zakon o vodah) na Češkem ni splošne prepovedi gradnje na vodnih zemljiščih. Posegi na ta zemljišča so možni z dovoljenjem pristojnega organa. Veljajo sicer nekatere omejitve, kot je prepoved gradnje na poplavnem območju ali npr. potrebna oddaljenost od roba nasipa (v tem primeru 15 metrov). V splošnem pa velja, da če je podano soglasje oziroma dovoljenje vodovarstvenega organa, je poseg na tako območje možen. Tako lahko najdemo na Češkem na primer pilotne plavajoče fotonapetostne elektrarne na jezu Štěchovice z močjo 22 kWp, ki je trenutno v pilotnem stanju, brez proizvodnje električne energije, vendar naj bi jo kmalu razširili na 100 kWp.

Predlog zakona je usklajen s pravnim redom EU.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona bo imel določene posledice na področju poslovanja javne uprave. Na podlagi vedno ostrejših zahtev in ciljev EU na področju zelenega prehoda v prihodnosti se pričakuje povečano število postavitvev naprav za proizvodnjo električne energije iz OVE, kar bo za vse pristojne organe na državni in lokalni ravni na področju priprave prostorskih izvedbenih aktov in izdajanja potrebnih dovoljenj, vključno z vsemi relevantnimi ministrstvi in organi v njihovi sestavi, mnenjedajalci ter nosilci javnih pooblastil (kot so npr. MOP, ARSO, ZVRSN, KVKDS, drugi pristojni zavodi, občine, upravne enote, operater distribucijskega sistema, center za podpore, itn.), terjalo kadrovske kapacitete. Pri tem niso mišljene nove zaposlitve in zaradi tega niso predvideni novi stroški. Mišljeno je predvsem to, da se bodo morali zaposleni pri navedenih subjektih seznaniti z vsebino novega zakona in z nujnostjo proaktivnega delovanja v primeru odločanja o OVE projektih.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona predvideva določene posledice v primeru neaktivnosti strank v postopku priprave prostorskih izvedbenih aktov. V praksi se je namreč pokazalo, da so relativno pogosti primeri, ko se postopek umeščanja začne na iniciativo (malega) zasebnega investitorja, ki nato iz različnih razlogov postane neaktiven, novi postopki priprave prostorskega akta pa se za ta prostor ne morejo začeti, zato so v predlogu zakona predvidene rešitve.

Predlog zakona ne bo imel drugih posledic pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Zaradi povečanih deležev OVE v proizvodnji in porabi energije se pričakuje zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v državi, kar bo pozitivno vplivalo na podnebne spremembe. Spreminjanje podnebja in zaveza omejitve rasti temperature na 1,5 stopinje, k čemur se je EU zavezala v okviru Pariškega sporazuma, nujno terjata ustrezno reakcijo na različnih področjih delovanja države. Med drugim je treba poskrbeti tudi za prioriteto umeščanje objektov in naprav na OVE v prostor. In v tem okviru se glede številnih vidikov postopkov celovite presoje vplivov na okolje v sklopu priprave planov, in tudi presoje vplivov na okolje v sklopu priprave posameznih projektov, predlaga določene posebnosti, ki vplivajo na potek predmetnih postopkov in jih določbe ZVO-2 in ZureP-3 ter drugi relevantni predpisi ne vsebujejo.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Zaradi pospešitve postopkov umeščanja proizvodnih naprav na OVE v prostor se pričakuje pozitiven vpliv predloga zakona na gospodarstvo, predvsem v obliki novih vlaganj v tovrstne naprave. Porast poslovnih priložnosti, povezanih s temi vlaganji, bo pozitivno vplivala na razvoj panoge in na zaposlovanje.

MSP test je v prilogi predloga zakona.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Zakon ne bo imel neposrednih posledic na socialnem področju.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Pričakuje se, da bo imel predlog zakona pozitiven vpliv na razvojno načrtovanje na področju OVE. Predlog zakona vpliva na postopke priprave strateških prostorskih aktov in prostorskih izvedbenih aktov.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Zakon ne bo imel posledic na drugih področjih.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Zakona bo objavljen na spletni strani MOPE. Posebne delavnice trenutno niso predvidene.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje zakona in podzakonskih predpisov bodo poleg ministrstva, pristojnega za energijo, spremljala tudi druga ministrstva, vsako na svojem področju.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Gradivo je bilo objavljeno na spletni strani Ministrstva za infrastrukturo in na e-demokraciji.

Datum objave: 19. 9. 2022 do 19. 10. 2022

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.

V fazi javne obravnave smo prejeli pripombe 40 različnih mnenjedajalcev in sicer so največ pripomb in predlogov podali (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajamo):

Zavod za gozdove Slovenije, GEN energija d.o.o, Kostak, d.d., Ribiška zveza Slovenija, Matični sekciji krajskih arhitektov – MSKA pri Zbornici za arhitekturo in prostor Slovenije – ZAPS v sodelovanju z Društvu krajskih arhitektov Slovenije, Društvo krajskih arhitektov v sodelovanju z Matično sekcijo krajskih arhitektov – MSKA pri Zbornici za arhitekturo in prostor Slovenije – ZAPS, HESS, d.o.o., Združenje občin Slovenije, Segrap d.o.o. Ljutomer, Borzen, operater trga z elektriko, d.o.o., STELLAR d.o.o., IpoP -Inštitut za politike prostora kot koordinator Mreže za prostor, Plinovodi d.o.o., Javno podjetje Snaga, d.o.o., TALUM Tovarna aluminija d.d. Kidričevo, GEN-I, trgovanje in prodaja električne energije, d.o.o., Skupina HSE, CI za zaščito Senožeskkih Brd, Umanotera kot koordinatorka Mreže Plan B za Slovenijo, mreže nevladnih organizacij za trajnostni razvoj, ZMOS, Zavod za ribištvo (ZZR), Združenje slovenske fotovoltaike, Mestna občina Koper, GIZ VETRNE ENERGIJE, Resalta d.o.o., Alpe Adria Green, ELES, d.o.o., ALFI Renewables d.o.o., Lutra, inštitut za ohranjanje naravne dediščine, GIZ DISTRIBUCIJE ELEKTRIČNE ENERGIJE, Helium Projekti d.o.o., Prostorski načrtovalci, krajski arhitekti in arhitekti delujoči v okviru DKAS, ZAPS, Oddelka za krajinsko arhitekturo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani, Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani in Društva urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije, Skupnost občin Slovenije, MKGP, IZS -Inženirska zbornica Slovenije, EOLKA d.o.o..

Ministrstvo za infrastrukturo je pregledalo in obravnavalo vse prejete pripombe in jih upoštevalo, v kolikor so bile strokovno utemeljene ter niso bile v nasprotju s pravnim redom Republike Slovenije in EU ter sistemskimi rešitvami predloga zakona.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi zakona je sodelovala Odvetniška družba Rojs, Peljhan, Prelesnik & partnerji o.p., d.o.o., ki je sodelovala tudi pri projektu »RES Slovenija« (predvsem v delu o identifikaciji in analizi zakonodajnih, upravnih in izvedbenih ovir za nadaljnje uvajanje OVE in pripravi priporočil za odpravo ključnih ovir).

Za sodelovanje pri pripravi predloga zakona, ki je bil posredovan v javno obravnavo so prejeli plačilo v višini 6.542,24 EUR (7.981,53 EUR z DDV).

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

mag. Bojan Kumer, minister

mag. Tina Seršen, državna sekretarka

mag. Hinko Šolinc, generalni direktor Direktorata za energijo

Mirna Tomažin, sekretarka

mag. Tanja Pucelj Vidović, sekretarka

II. BESEDILO ČLENOV

I. POGLAVJE: SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (predmet in namen zakona)

(1) Ta zakon z namenom doseganja podnebne nevtralnosti in ciljev na področju deleža energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi v Republiki Sloveniji ureja vzpostavitev območij prednostnega umeščanja obnovljivih virov energije (v nadaljnjem besedilu: OVE), posebnosti umeščanja naprav in objektov (v nadaljnjem besedilu: naprav), ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne in vetrne energije, vključno s tehnično opremo, potrebno za njihovo delovanje, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje, ter regulativne peskovnike.

(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije v zvezi s fotonapetostnimi napravami in vetrnimi proizvodnimi napravami delno prenašajo:

- Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L št. 206 z dne 22. 7. 1992, str. 7), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/17/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju okolja zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 193), v delu, ki se nanaša na določitev pristojnih organov;

- Direktiva 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (UL L št. 197 z dne 21. 7. 2001, str. 157), v delu, ki se nanaša na posebnosti presojo vplivov načrtov in programov na okolje, če gre za prostorske akte, in

- Direktiva 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L št. 26 z dne 28. 1. 2012, str. 1), zadnjič spremenjena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2014/52/ES z dne 16. aprila 2014 o spremembi Direktive 2011/92/EU o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L št. 124 z dne 25. 4. 2014, str. 1), v delu, ki se nanaša na presojo vplivov na okolje za fotonapetostne proizvodne naprave.

(3) Ta zakon za izvajanje Uredbe Sveta (EU) 2022/2577 z dne 22. decembra 2022 o okviru za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov (UL L 335, str. 36, z dne 29. 12. 2022, v nadaljnjem besedilu: Uredbe 2022/2577/EU) določa uporabo te uredbe v že začetih postopkih priprave prostorskih aktov in prevlade javnega interesa.

2. člen (pomen izrazov)

(1) Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

1. fotonapetostne naprave so naprave, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne energije, vključno s tehnično opremo, potrebno za njihovo delovanje, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje;

2. obstoječe zaprto odlagališče odpadkov je obstoječe odlagališče odpadkov, za katero je bilo v skladu s predpisom, ki ureja odlagališča odpadkov, izdano pravnomočno okoljevarstveno dovoljenje za zaprto odlagališče;

3. umeščanje so dejavnosti urejanja prostora, pridobivanja upravnih odločb ter postavitev fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav;

4. vetrne proizvodne naprave so naprave, ki proizvajajo električno energijo z izrabo vetrne energije, vključno s tehnično opremo, potrebno za njihovo delovanje, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje.

(2) Izrazi s področja cest, ki niso opredeljeni s tem zakonom, pomenijo enako, kot to določajo predpisi s področja cest.

- (3) Izrazi s področja energetike, ki niso opredeljeni s tem zakonom, pomenijo enako, kot to določajo predpisi s področja energetike.
- (4) Izrazi s področja graditve objektov, ki niso opredeljeni s tem zakonom, pomenijo enako, kot to določajo predpisi s področja graditve objektov.
- (5) Izrazi s področja gozdov, ki niso opredeljeni s tem zakonom, pomenijo enako, kot to določajo predpisi s področja gozdov.
- (6) Izrazi s področja kmetijskih zemljišč, ki niso opredeljeni s tem zakonom, pomenijo enako, kot to določajo predpisi s področja urejanja kmetijskih zemljišč.
- (7) Izrazi s področja ohranjanja narava, ki niso opredeljeni s tem zakonom, pomenijo enako, kot to določajo predpisi s področja ohranjanja narave.
- (8) Izrazi s področja rudarstva, ki niso opredeljeni s tem zakonom, pomenijo enako, kot to določajo predpisi s področja rudarstva.
- (9) Izrazi s področja urejanja prostora, ki niso opredeljeni s tem zakonom, pomenijo enako, kot to določajo predpisi s področja urejanja prostora.
- (10) Izrazi s področja varstva kulturne dediščine, ki niso opredeljeni s tem zakonom, pomenijo enako, kot to določajo predpisi s področja varstva kulturne dediščine.
- (11) Izrazi s področja varstva okolja, ki niso opredeljeni s tem zakonom, pomenijo enako, kot to določajo predpisi s področja varstva okolja.
- (12) Izrazi s področja voda, ki niso opredeljeni s tem zakonom, pomenijo enako, kot to določajo predpisi s področja voda.
- (13) Izrazi s področja železniškega prometa in varnosti v železniškem prometu, ki niso opredeljeni s tem zakonom, pomenijo enako, kot to določajo predpisi, ki urejajo železniški promet in varnost v železniškem prometu.

3. člen (javna korist)

Planiranje, načrtovanje, postavitve, obratovanje in ustanovitve stvarnih pravic za postavitve in obratovanje fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav ter z njimi povezane omrežne infrastrukture je v javno korist ter služi interesu javnega zdravja in javne varnosti.

4. člen (subsidiarna uporaba zakona, ki ureja prostor)

Za vprašanja urejanja prostora, ki s tem zakonom niso urejena drugače, se uporablja zakon, ki ureja prostor.

II. POGLAVJE: OBMOČJA UMEŠČANJA NAPRAV, KI PROIZVAJAJO ELEKTRIČNO ENERGIJO Z IZRABO OVE

1. oddelek: Prednostna območja umeščanja naprav, ki proizvajajo električno energijo z izrabo OVE, določena na podlagi akcijskega programa (potencialna prednostna območja OVE)

5. člen (akcijski program za potencialna prednostna območja OVE)

(1) Vlada sprejme tematski akcijski program za izvajanje Strategije prostorskega razvoja Slovenije, v katerem določi potencialna prednostna območja za umestitev fotonapetostnih naprav in potencialna prednostna območja za umestitev vetrnih proizvodnih naprav (v nadaljnjem besedilu: potencialna prednostna območja OVE) ter usmeritve in ukrepe za njihovo prostorsko izvedbeno načrtovanje.

(2) Akcijski program iz prejšnjega odstavka pripravi ministrstvo, pristojno za prostor, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za energijo.

(3) Za pripravo akcijskega programa iz prvega odstavka tega člena ministrstvo, pristojno za prostor, imenuje projektno skupino, ki je pristojna za usklajevanje različnih interesov v prostoru. Projektno skupino iz prejšnjega stavka sestavljajo naročnik prostorskega akta ter predstavniki ministrstev in drugih organizacij, pristojnih za varovanje javnih interesov. Na povabilo vodje projektne skupine se lahko seje projektne skupine udeleži tudi predstavnik občine ali drug posameznik, ki ni njen član.

(4) Pristojna ministrstva, vsako s svojega področja, zagotovijo najboljše razpoložljive podatke in razpoložljive podrobnejše strokovne podlage za načrtovanje umestitve fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav ter njihovo priključitev na elektroenergetsko omrežje.

(5) V akcijskem programu iz prvega odstavka tega člena se opredelijo predlogi izvedljivih variant za umestitev fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav in z njimi povezane omrežne infrastrukture ter določijo usmeritve za njihovo prostorsko izvedbeno načrtovanje na državni in občinski ravni, pri čemer se vsebina akcijskega programa pripravi tako, da se lahko za fotonapetostne naprave in vetrne proizvodne naprave, ki so prostorske ureditve državnega pomena, v čim večji meri neposredno na njegovi podlagi pripravi predlog uredbe o najustreznejši varianti.

(6) Ministrstvo, pristojno za prostor, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za energijo, na podlagi poročila o izvajanju akcijskega programa in posodabljenih strokovnih podlag iz tretjega odstavka 66. člena tega zakona najmanj vsakih šest let pripravi prenovi akcijskega programa iz prvega odstavka tega člena.

6. člen

(prostorsko izvedbeno načrtovanje prostorskih ureditev državnega pomena)

(1) Na potencialnih prednostnih območjih OVE, opredeljenih v akcijskem programu iz prejšnjega člena, se prednostno načrtujejo fotonapetostne in vetrne proizvodne naprave, ki so prostorske ureditve državnega pomena.

(2) Prostorske ureditve iz prejšnjega odstavka se na podlagi predhodnega vrednotenja in utemeljitve možnih variant načrtujejo z uredbo o najustreznejši varianti kot državnim prostorskim izvedbenim aktom v skladu z zakonom, ki ureja prostor.

(3) Člani projektne skupine iz tretjega odstavka prejšnjega člena, ki so predstavniki nosilcev urejanja prostora, za namen priprave prostorskih izvedbenih aktov v enem mesecu od objave osnutka akcijskega programa iz prvega odstavka prejšnjega člena:

1. opredelijo potrebne strokovne podlage s svojega področja;
2. zagotovijo vse podatke iz svoje pristojnosti, ki se nanašajo na načrtovano prostorsko ureditev, in
3. podajo usmeritve za pripravo prostorskega izvedbenega akta.

(4) Uredbo o najustreznejši varianti pripravi ministrstvo, pristojno za prostor, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za energijo, vlada pa jo lahko sprejme hkrati z akcijskim programom iz prejšnjega člena.

(5) Ministrstva, vsako za svoje področje, najpozneje v treh mesecih od uveljavitve akcijskega programa zagotovijo podatke in strokovne podlage, ki so potrebni za pripravo uredbe iz drugega odstavka tega člena.

(6) Če se uredba o najustreznejši varianti pripravlja hkrati z akcijskim programom, se strokovne podlage za pripravo te uredbe izdelajo v sklopu priprave akcijskega programa.

7. člen

(občinsko prostorsko izvedbeno načrtovanje na potencialnih prednostnih območjih OVE)

(1) Občina na potencialnih prednostnih območjih OVE, določenih v akcijskem programu iz 5. člena tega zakona, fotonapetostne naprave in vetrne proizvodne naprave in druge prostorske ureditve, ki so prostorske ureditve lokalnega pomena, načrtuje z občinskim prostorskim načrtom (v nadaljnjem besedilu: OPN) in občinskim podrobnim prostorskim načrtom (v nadaljnjem besedilu: OPPN) v obsegu in na način, da s tem niso onemogočeni načrtovanje, izvedba in uporaba fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav, ki so prostorske ureditve državnega pomena. Za načrtovanje na območjih iz prejšnjega stavka mora občina pridobiti soglasje vlade.

(2) Umestitev fotonapetostne naprave ali vetrne proizvodne naprave z OPPN, s katerim se spremeni namenska raba prostora, je na potencialnih prednostnih območjih OVE iz prvega odstavka 5. člena tega zakona dopustna tudi, če v lokalnem energetskega konceptu ni predvidena, občina pa mora lokalni energetskega koncept uskladiti ob njegovi prvi prenovi.

(3) V postopku priprave OPN ali OPPN, katerih vsebina se nanaša le na umeščanje fotonapetostnih naprav ali vetrnih proizvodnih naprav na potencialnih prednostnih območjih OVE, se ne izvede celovita presoja vplivov na okolje, javnosti pa se omogoči dajanje pripomb v roku, ki ni krajši od 15 dni.

(4) Šteje se, da sta umestitev fotonapetostne naprave, ki se načrtuje na potencialnem prednostnem območju OVE iz prvega odstavka 5. člena tega zakona ali na predpisanem prednostnem območju za fotonapetostne naprave iz 8. člena tega zakona, ter umestitev vetrne proizvodne naprave, ki se načrtuje na potencialnem prednostnem območju OVE iz prvega odstavka 5. člena tega zakona, skladni s cilji prostorskega razvoja občine, regionalnim prostorskim planom in občinskim prostorskim planom.

2. oddelek: Predpisana prednostna območja umeščanja fotonapetostnih naprav

8. člen

(predpisana prednostna območja umeščanja fotonapetostnih naprav)

(1) Ne glede na določbe 5. do 7. člena tega zakona se kot predpisana prednostna območja za umeščanje fotonapetostnih naprav (v nadaljnjem besedilu: predpisana prednostna območja) štejejo:

1. strehe objektov in utrjene površine parkirišč na stavbnih zemljiščih, katerih tlorisna površina je 1.000 m² ali več in ki se nahajajo na poselitvenih območjih, zlasti v mestih in drugih urbanih naseljih;
2. območje cestnih zemljišč, cestnih objektov, oskrbnih postaj javnih cest in servisnih prometnih površin;
3. železniško območje, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja varnost železniškega prometa;
4. območja objektov za proizvodnjo elektrike ter območje razdelilnih transformatorskih postaj in razdelilnih postaj, ki segajo največ 5 m od roba najbolj zunanega energetskega objekta;
5. območja zaprtih odlagališč;
6. območja opuščeni in nekdanjih površinskih kopov mineralnih surovin, ki niso zalita z vodo, če postavitve teh naprav ni v nasprotju s prostorskim izvedbenim aktom, ter
7. obstoječa neaktivna odlagališča odpadkov in opuščena odlagališča odpadkov, če postavitve teh naprav ni v nasprotju s prostorskim izvedbenim aktom.

(2) Na območjih iz 1. do 7. točke prejšnjega odstavka je fotonapetostne naprave dopustno umeščati ne glede na lokalni energetskega koncept.

(3) Na območjih iz 1. do 5. točke prvega odstavka tega člena je ne glede na določbe prostorskih izvedbenih aktov dopustna postavitve fotonapetostnih naprav, ki je skladna s podrobnejšimi pravili urejanja prostora, ki se neposredno uporabljajo pri dovoljevanju in postavitvi teh naprav.

(4) Podrobnejša pravila urejanja prostora iz prejšnjega odstavka vsebujejo:

1. pogoje, ki jih morajo izpolnjevati območja ali objekti, na katere se prednostno umeščajo fotonapetostne naprave (npr. glede vrste in namembnosti območja ali objekta, lege, osončenosti, nosilnosti, ustreznosti elektroenergetskega omrežja, tehnične, tehnološke, prometno-varnostne in druge pogoje) in

2. prostorske izvedbene pogoje za postavitve fotonapetostnih naprav, ki so podlaga za dovoljevanje oziroma postavitve naprav (npr. zmožljivost naprav, tehnične pogoje za postavitve in obratovanje naprave, priključevanje na omrežje, delež zelenih površin, urbanistično, arhitekturno in krajinsko oblikovanje in drugo).

(5) Uredba iz tretjega odstavka tega člena, s katero vlada prepiše podrobnejša pravila urejanja prostora, je v skladu z zakonom, ki ureja prostor, del državnega prostorskega reda. Če prostorski izvedbeni akti urejajo prostorske izvedbene pogoje za umestitev fotonapetostnih naprav, se opredeli tudi, kateri prostorski izvedbeni pogoji prevladajo nad prostorskimi izvedbenimi pogoji iz prostorskega izvedbenega akta in v tem delu nadomestijo prostorski izvedbeni akt.

(6) Vlada lahko ob upoštevanju vrste in stopnje razvrednotenja ter tehnologije obnovljivih virov kot predpisana prednostna območja, za katera sprejme uredbo iz prejšnjega odstavka, določi tudi druga območja, ki se v skladu s predpisi, ki urejajo prostor, štejejo za razvrednotena.

9. člen

(obvezna postavitve fotonapetostnih naprav pri novogradnjah in rekonstrukcijah)

(1) Postavitve fotonapetostnih naprav je, razen kadar njihova postavitve ni izvedljiva ali dopustna ob upoštevanju namena ali vrste objekta, njegove lege, osončenosti, nosilnosti, nesorazmernih stroškov investicije, možnosti priklopa na elektroenergetsko omrežje, varovanja kulturne dediščine, interesov obrambe, zagotavljanja varnosti v prometu, varstva pred nesrečami, upravljanja z vodami, zagotavljanja zelenih površin ter na naravi temelječih rešitev ali zahtev s področja ohranjanja narave, obvezna v primeru:

- novogradnje utrjenega parkirišča, katerega površina znaša 1.000 m² ali več;
- novogradnje stavbe, katere tlorisna površina strehe znaša 1.000 m² ali več;
- prizidave stavbe v vertikalni smeri, katere tlorisna površina strehe znaša 1.000 m² ali več;
- prizidave stavbe v horizontalni smeri, kjer je streha prizidave večja od 1.000 m² in
- rekonstrukcije objekta, pri kateri se posega tudi v nosilno konstrukcijo strehe, katere tlorisna površina znaša 1.000 m² ali več.

(2) Vlada podrobneje predpiše obvezo postavitve fotonapetostnih naprav ob upoštevanju usmeritev iz prejšnjega odstavka, pri čemer lahko določi tudi možnost alternativnih ukrepov, s katerimi se uresničujejo cilji proizvodnje električne energije iz OVE.

10. člen

(obvezna postavitve fotonapetostnih naprav na obstoječih objektih)

(1) Postavitve fotonapetostnih naprav na strehi obstoječega objekta in na obstoječem utrjenem parkirišču, katerih tlorisna površina znaša 1.700 m² ali več, je obvezna, razen kadar njihova postavitve ni izvedljiva ali ni dopustna ob upoštevanju namena ali vrste objekta, njegove lege, osončenosti, nosilnosti, nesorazmernih stroškov investicije, kompleksnosti lastninsko-pravnih razmerij, možnosti priklopa na elektroenergetsko omrežje, varovanja kulturne dediščine, interesov obrambe, varstva pred nesrečami, zagotavljanja varnosti v prometu, upravljanja z vodami, zagotavljanja zelenih površin ter na naravi temelječih rešitev ali zahtev s področja ohranjanja narave.

(2) Kadar je bil objekt nagrajen na javnem natečaju ali je prejel nacionalno nagrado s področja arhitekture, urbanizma ali krajinske arhitekture, mora lastnik pred postavitvijo fotonapetostne naprave pridobiti usmeritev avtorja glede njihove postavitve. Usmeritev lastniku ne sme povzročiti nesorazmernih stroškov oziroma znatno podaljšati časa postavitve. Če avtor usmeritev ne poda v enem mesecu, se šteje, da se strinja s predlagano postavitvijo fotonapetostnih naprav.

(3) Vlada podrobneje predpiše obvezo postavitve fotonapetostnih naprav iz prvega odstavka tega člena, pri čemer lahko v tej uredbi določi tudi možnost alternativnih ukrepov, s katerimi se uresničujejo cilji proizvodnje električne energije iz OVE. Vlada v predpisu iz prejšnjega stavka določi tudi globe in njihovo stopnjevanje za primere kršitev obveze postavitve fotonapetostnih naprav.

(4) Vlada ob upoštevanju ekonomskih kriterijev in izvedljivosti priklopa na omrežje določi tudi rok, v katerem se obveza postavitve uveljavi, pri čemer ta rok ne sme biti krajši od dveh let in ne daljši od desetih let od uveljavitve uredbe iz prejšnjega odstavka.

11. člen

(seznanitev javnosti z umeščanjem naprav na predpisanih prednostnih območjih)

(1) Pri umeščanju in postavitvi naprav na območjih iz 2. do 5. točke prvega odstavka 8. člena tega zakona investitor zagotovi, da se na spletni strani državne uprave in spletni strani občine, na območju katere je načrtovana umestitev fotonapetostnih naprav, objavi osnutek elaborata OVE za umestitev teh naprav, ki ga pripravi pooblaščen prostorski načrtovalec, kot ga določajo predpisi, ki urejajo arhitekturno in inženirsko dejavnost (v nadaljnjem besedilu: elaborat OVE). Skupaj z objavo iz prejšnjega stavka se objavi tudi poziv javnosti in občinam, na območju katerih se umestitev načrtuje, da v 30 dneh od objave na portalu državne uprave na ministrstvo, pristojno za energijo, in na elektronski naslov investitorja, podajo pripombe in predloge, ki jih imajo v zvezi z osnutkom elaborata OVE.

(2) Elaborat OVE vsebuje:

- prikaz območja posega;
- prikaz urbanistične, krajinske oziroma arhitekturne rešitve;
- gospodarsko javno infrastrukturo, ki jo je treba zagotoviti v času postavitve in obratovanja, ter način priključevanja na obstoječo gospodarsko javno infrastrukturo in
- rešitve in ukrepe za varstvo okolja, upravljanje z vodami, ohranjanje narave, varstvo kulturne dediščine ter varstvo pred požarom in naravnimi nesrečami.

(3) Investitor zagotovi, da obrazloženo stališče do pripomb javnosti in občin, ki jih pridobi na podlagi prvega odstavka tega člena, pripravi pooblaščen prostorski načrtovalec. Stališče do pripomb javnosti in občin se skupaj s končnim elaboratom OVE na zahtevo investitorja objavi na portalu državne uprave in občine, na mestu objave osnutka elaborata OVE. Dokazilo o objavi iz prejšnjega stavka se priloži zahtevi za izdajo gradbenega dovoljenja ali zahtevi za drugo upravno odločbo, ki jo za umestitev fotonapetostne naprave zahtevajo področni predpisi. Vloga za izdajo gradbenega dovoljenja ali druge upravne odločbe, ki omogoča umestitev v prostor, ki ji ni priloženo dokazilo iz prejšnjega stavka, se zavrže.

(4) Pri izdelavi projektne dokumentacije ali druge dokumentacije za postavitev fotonapetostnih naprav se upoštevajo strokovne rešitve iz elaborata OVE.

3. oddelek: Druga območja umeščanja naprav, ki proizvajajo električno energijo z izrabo OVE

12. člen

(druga območja umeščanja naprav, ki proizvajajo električno energijo z izrabo OVE)

(1) Zunaj potencialnih prednostnih območij in predpisanih prednostnih območij se fotonapetostne naprave in vetrne proizvodne naprave načrtujejo v skladu z zakonom, ki ureja prostor.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se lahko za umestitev fotonapetostne naprave ali vetrne proizvodne naprave OPPN v skladu z zakonom, ki ureja prostor, sprejme tudi, če umestitev teh naprav ni predvidena v lokalnem energetskega konceptu, če se najpozneje hkrati s sprejetjem OPPN ustrezno spremeni ali sprejme tudi lokalni energetski koncept.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena je v skladu z 19. členom tega zakona dopustna postavitev fotonapetostnih naprav v območju državnega prostorskega izvedbenega akta.

III. POGLAVJE: PROSTORSKO NAČRTOVANJE IN DOVOLJEVANJE

1. oddelek: Skupne določbe celovite presoje in presoje vplivov na okolje

13. člen (uporaba drugih predpisov)

Za celovito presojo vplivov na okolje, presojo vplivov na okolje in presojo sprejemljivosti na naravo se uporabljajo določbe predpisov, ki urejajo varstvo okolja, ohranjanje narave, upravljanje z vodami in graditev objektov, razen če je s tem zakonom določeno drugače.

14. člen (spodbujanje kakovosti spremljajočega gradiva)

(1) Za spodbujanje kakovosti spremljajočega gradiva k prostorskemu aktu in poročil o vplivih na okolje, pripravljenih v zvezi z umeščanjem fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav:

1. ministrstvo, pristojno za odločanje o celoviti presoji vplivov na okolje, in ministrstvo, pristojno za odločanje o presoji vplivov na okolje, v sodelovanju s pristojnimi organi in organizacijami vsako peto leto do 30. decembra zagotovita analizo okoljskih poročil in poročil o vplivih na okolje, ki sta jih prejeli v obdobju zadnjih petih koledarskih let;
2. ministrstvo, pristojno za energijo, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za prostor in nosilci urejanja prostora vsako peto leto do 30. decembra zagotovi analizo prejetih strokovnih podlag za prostorske akte, ki predvidevajo umeščanje naprav OVE v prostor, ki jih je prejelo v obdobju zadnjih petih koledarskih let.

(2) Ministrstva iz prejšnjega odstavka do 1. marca vsako peto leto pripravijo priporočila in primere dobrih praks, namenjene večji kakovosti teh poročil in strokovnih podlag ter usklajenemu in predvidljivemu delovanju pristojnih ministrstev in organizacij v postopkih umeščanja v prostor. Priporočila in primeri dobrih praks iz prejšnjega stavka se objavijo na osrednjem spletnem mestu državne uprave, na svoji spletni strani pa jih objavi tudi Center za podpore iz zakona, ki ureja spodbujanje OVE.

15. člen (dodatne določbe o presoji sprejemljivosti planov in posegov na okolje in varovana območja)

(1) V okoljskem poročilu in poročilu o vplivih na okolje, pripravljenem na podlagi zakona, ki ureja varstvo okolja, zakona, ki ureja upravljanje z vodami, in zakona, ki ureja ohranjanje narave, ter v strokovnih podlagah, ki se k prostorskemu aktu pripravijo na podlagi zakona, ki ureja prostor, se navedejo informacije, ki jih je smiselno zahtevati glede na:

1. trenutno znanje in metode presoje;
2. vsebino in natančnost prostorskega akta;
3. vrsto naprave za proizvodnjo električne energije, na katero se nanašajo nameravani projekti, in
4. to, na kateri stopnji odločanja je prostorski akt in koliko je nekatere zadeve primerneje presojati na različnih ravneh tega procesa, da se prepreči podvajanje presoje.

(2) Vlada na predlog ministrstva, pristojnega za energijo, sprejme usmeritve glede podatkov, monitoringa in metodologij, ki se uporabljajo za presojo posledic plana, načrta ali projekta, ki obravnava umeščanje fotonapetostne in vetrne proizvodne naprave, na cilje ohranjanja območij ter na doseganje ugodnega stanja vrst in habitatov, ki so varovani na podlagi predpisov, ki urejajo ohranjanje narave.

(3) Vlada za primere umeščanja fotonapetostnih in vetrnih proizvodnih naprav, za katere je potrebna presoja vpliva prostorskega akta ali projekta na vrste ali območja, ki so varovana v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave, spremeni in dopolni operativni program iz drugega odstavka 33. člena v povezavi s petim odstavkom 94. člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb

in 105/22 – ZZNŠPP) tako, da imajo tehnični in drugi omilitveni ukrepi in cilj prednost pred prepovedmi in omejitvami. Program iz prejšnjega stavka je podlaga za oblikovanje smernic in mnenj v postopkih prostorskega načrtovanja in dovoljevanja posegov v okolje in naravo.

(4) Pri oblikovanju dokumentov iz prvega odstavka tega člena se primarno izhaja iz obstoječih podatkovnih zbirk države in občine. Podatki, ki jih v postopku priprave prostorskega akta ali odločanja o izdaji upravne odločbe, ki omogoča poseg v okolje ali naravo, v utemeljitev svojih argumentov predložijo in se nanje sklicujejo udeleženci postopka ali javnost, pridobijo značaj informacije javnega značaja. Država podatke iz prejšnjega stavka, za katere oceni, da so verodostojni in pomembni, vključi v svoje podatkovne zbirke.

16. člen **(postopki prevlade javne koristi)**

(1) Ne glede na šesti odstavek 66. člena Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 199/21 in 105/22 – ZZNŠPP, v nadaljnjem besedilu tega člena: GZ-1), tretji in peti odstavek 101.c člena in ne glede na tretji odstavek 101.f člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb in 105/22 – ZZNŠPP, v nadaljnjem besedilu tega člena: ZON) o prevladi druge javne koristi nad javno koristjo ohranjanja narave v postopkih, ki se nanašajo na postavitve fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav, odloča vlada na predlog ministrstva, pristojnega za okolje, ki pozove pristojna ministrstva in organizacije, da v zadevi podajo mnenje, o postopku seznani Evropsko komisijo ali v primeru prednostnih vrst zaprosi Evropsko komisijo za mnenje, ter pripravi predlog odločitve vlade z obrazložitvijo.

(2) Če vlada sprejme odločitev o prevladi druge javne koristi nad koristjo ohranjanja narave, pristojno ministrstvo v odločbo o integralnem gradbenem dovoljenju ali okoljevarstvenem soglasju vključi odločitev vlade o prevladi druge javne koristi.

(3) Postopek prevlade javne koristi se ob smiselni uporabi prvega do tretjega odstavka tega člena in 101.f člena ZON izvede tudi v drugih postopkih, v katerih je v skladu z ZON ali GZ-1 zahteva presoja sprejemljivosti na naravo, in sicer:

1. v primeru negativnega mnenja s področja ohranjanja narave v postopku izdaje gradbenega dovoljenja v skladu z II. poglavjem četrtega dela GZ-1,
2. v primeru, da pristojni organ v postopku izdaje naravovarstvenega soglasja v skladu s 105.a členom ZON, ugotovi, da bi moral izdajo naravovarstvenega soglasja zavrniti ali
3. v primeru, da pristojni organ v postopku izdaje dovoljenja za poseg v naravo v skladu s 104.a členom ZON, ugotovi, da bi moral izdajo dovoljenja za poseg v naravo zavrniti.

(4) Pri umeščanju fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav se pri presoji teže javne koristi lahko upošteva raven njihovega zagotavljanja oskrbe gospodinjskih odjemalcev in samoupravnih lokalnih skupnosti z električno energijo.

2. oddelek: Posebnosti postopkov prostorskega načrtovanja OVE

17. člen **(vabilo k pripravi prostorskega akta)**

(1) Ministrstvo, pristojno za energijo, lahko v času objave pobude za pripravo državnega prostorskega izvedbenega akta v skladu z zakonom, ki ureja prostor, ali v primeru, ko je podalo izjavo iz drugega odstavka 21. člena tega zakona, na svetovnem spletu in na portalu državne uprave javno objavi vabilo potencialnim investitorjem fotonapetostnih naprav ali vetrnih proizvodnih naprav z nazivno električno močjo najmanj 10 MW (v nadaljnjem besedilu tega člena: investitor), da prevzamejo vlogo naročnika izdelave prostorskega izvedbenega akta. V vabilu iz prejšnjega stavka se navedeta dokumentacija

postopka, ki jo je že v začetni fazi dolžan zagotoviti investitor, ki želi v postopek vstopiti kot naročnik izdelave prostorskega akta in rok, v katerem je to dokumentacijo treba zagotoviti.

(2) Investitor, ki se odzove na vabilo iz prejšnjega odstavka, mora v času javne objave iz prejšnjega odstavka dati zavezujočo ponudbo, v kateri je ob smiselni uporabi drugega odstavka 11. člena tega zakona predstavljen predlog prostorske ureditve in moči fotonapetostnih ali vetrnih proizvodnih naprav.

(3) Pozitiven odziv na prejeti predlog prostorske umestitve iz prejšnjega odstavka lahko ministrstvo, pristojno za energijo, pogojuje s pisno zavezo predlagatelja, da bo prispeval h kritju stroškov priprave strokovnih podlag in druge potrebne dokumentacije za pripravo prostorskega izvedbenega akta, ki je navedena v vabilu iz prvega odstavka tega člena.

(4) Pri presoji predlogov ima načrtovanje naprav z večjo nazivno električno močjo prednost pred načrtovanjem naprav z manjšo močjo, razen če večje nazivne moči ni mogoče doseči zaradi omejitev, ki jih določajo predpisi s področja varstva okolja, varovanja zdravja, upravljanja z vodami, ohranjanja narave, varstva pred požarom, varstva pred nesrečami ali varstva kulturne dediščine. Ministrstvo, pristojno za energijo, lahko v vabilu iz prvega odstavka tega člena določi tudi druge kriterije za prednost pri izbiri, na primer dolžnost načrtovanja hranilnikov energije.

(5) Ministrstvo, pristojno za energijo, ob upoštevanju mnenja elektrooperaterja o pogojih in možnostih priklopa na omrežje oceni, kateri od predlogov najbolj prispeva k izpolnjevanju ciljev doseganja deleža energije iz obnovljivih virov, in s sklepom izbere osebo, ki pridobi položaj naročnika izdelave prostorskega akta. Na podlagi sklepa iz prejšnjega stavka ministrstvo, pristojno za energijo, v skladu z zakonom, ki ureja prostor, po prejemu dokumentacije, zahtevane v vabilu iz prvega odstavka tega člena, poda pobudo za pripravo prostorskega izvedbenega akta ali pobudo za nadaljevanje postopka priprave prostorskega izvedbenega akta, prekinjenega v skladu z 21. členom tega zakona. Na podlagi ocene, da prejeti predlogi ne bodo v zadovoljivi meri prispevali k izpolnjevanju ciljev doseganja deleža energije iz obnovljivih virov sprejme ministrstvo, pristojno za energijo, sklep, da pobude za pripravo prostorskega akta ne bo podalo oziroma sklep, da bo vladi podalo pobudo za ustavitev postopka priprave prostorskega izvedbenega akta, prekinjenega v skladu z 21. členom tega zakona.

(6) Položaja naročnika prostorskega izvedbenega akta ne more pridobiti investitor, ki odzivu na vabilo iz prvega odstavka tega člena ni pravočasno predložil dokumentacije, zahtevane v vabilu. Zagotovitev dokumentacije prostorskega načrtovanja naročniku izdelave prostorskega akta ne daje pravice ali prednostnega upravičenja do umeščanja prostorskih ureditev na območju načrtovanja.

(7) Za spodbujanje priprave prostorskih izvedbenih aktov na področju postavitve fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav lahko ministrstvo, pristojno za energijo, v javnem vabilu iz prvega odstavka tega člena določi pogoje, pod katerimi bo odkupilo dokumente, ki predstavljajo pravne, ekonomske, tehnične, okoljevarstvene ali druge pogoje ali strokovne podlage za umeščanje omenjenih naprav, ali povrnilo določen sorazmerni ali absolutni znesek priprave dokumentacije naročniku izdelave prostorskega akta, ki zaradi razlogov, ki niso na njegovi strani, ne uspe uresničiti svoje investicijske namere. O odkupu dokumentacije ali povračilu stroškov izdelave prostorskega izvedbenega akta skleneta ministrstvo, pristojno za energijo, in naročnik izdelave prostorskega izvedbenega akta dogovor, v katerem v skladu z razpisnimi pogoji podrobneje uredita plačilo in druge pogoje odkupa dokumentacije ali povračilo dela stroškov za izdelavo prostorskega izvedbenega akta. V primeru odkupa dokumentacije, mora biti izračun ocenjene vrednosti opredeljen v javnem vabilu.

(8) Določbe prvega do sedmega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo tudi za pripravo občinskega prostorskega izvedbenega akta, s katerimi se fotonapetostne naprave ali vetrne proizvodne naprave z nazivno električno močjo 4 MW ali več, ki so prostorske ureditve lokalnega pomena.

18. člen

(soodgovornost občine za doseganje ciljev OVE)

(1) Če občina prejme pobudo investitorja za pripravo ali spremembo občinskega prostorskega izvedbenega akta, s katero se predlaga umestitev fotonapetostnih naprav ali vetrnih proizvodnih naprav, ki je prostorska umestitev lokalnega pomena in dosega nazivno električno moč 4 MW, je pobudo dolžna obravnavati in v 150 dneh od njenega prejema sprejeti sklep o pripravi prostorskega izvedbenega akta ali na spletnih straneh občine javno objaviti obrazložitev, zakaj pobude ni mogla upoštevati.

(2) Pobudi iz prejšnjega odstavka se priložita elaborat OVE ter elaborat, v katerem se na podlagi znanih prostorskih podatkov in omejitev v prostoru pobuda utemelji z vidika:

1. doseganja ciljev proizvodnje iz obnovljivih virov energije;
2. skladnosti s cilji prostorskega razvoja države in občine;
3. skladnosti z lokalnim energetskega konceptom;
4. usmeritev prostorskih strateških aktov države in občine ter
5. tega, da ne nasprotuje pravnim režimom in veljavnim državnim prostorskim izvedbenim aktom.

(3) Za pripravo elaborata OVE se uporabljajo določbe drugega odstavka 11. člena tega zakona.

(4) Občina pobudo iz prvega odstavka tega člena s sklepom zavrže, če:

1. ne izpolnjuje zahtev iz drugega in tretjega odstavka tega člena ali
2. se nanaša na prostorsko ureditev državnega pomena.

(5) Občina lahko sprejem sklepa o pripravi prostorskega izvedbenega akta ali nadaljevanje postopka njegove priprave na podlagi pobude iz prvega odstavka tega člena pogojuje s tem, da pobudnik iz prvega odstavka tega člena prevzame vlogo naročnika izdelave prostorskega izvedbenega akta.

(6) Pobuda, podana v skladu s tem členom, pobudnika upravičuje le do obravnave te pobude, ni pa na njeni podlagi ali na podlagi sklepa o pripravi prostorskega izvedbenega akta upravičen do sprejema prostorskega izvedbenega akta ali do sprejema prostorskega izvedbenega akta z določeno vsebino.

19. člen

(dopustne dodatne prostorske ureditve v območju državnega prostorskega izvedbenega akta)

(1) V območju državnega prostorskega izvedbenega akta, ki je ob uveljavitvi tega zakona že v veljavi ali za katerega je bila že zaključena faza javne objave osnutka prostorskega izvedbenega akta, je ob upoštevanju zahtev predpisov, ki urejajo varnost cestnega in železniškega prometa, varstvo pred požarom, varstvo pred naravnimi nesrečami, upravljanje z vodami, ohranjanje narave, varovanja zdravja, varstvo okolja in varstvo kulturne dediščine, postavitve fotonapetostnih naprav dopustna tudi, če te niso načrtovane v državnem prostorskem izvedbenem aktu, s katerim se urejajo naslednje prostorske ureditve državnega pomena:

1. prometna infrastruktura in z njo neposredno povezane ureditve ali
2. objekti in naprave za proizvodnjo električne energije in objekti in naprave za oskrbo z električno energijo ter z njimi neposredno povezane ureditve.

(2) Postavitev fotonapetostne naprave na objektu povezane ureditve iz 2. točke prejšnjega odstavka, ki je hkrati objekt energetske in vodne infrastrukture (npr. na visokovodnem nasipu, pregradi, kanalu ali stabilizacijskem objektu), ne sme negativno vplivati na funkcionalnost in stabilnost objektov, ki zagotavljajo poplavno varnost. Pred postavitvijo fotonapetostne naprave na objekt iz prejšnjega stavka mora investitor pridobiti mnenje upravljavca oziroma lastnika objekta o vplivu fotonapetostne naprave na njegovo funkcionalnost in stabilnost.

(3) V primerih iz prvega odstavka tega člena investitor na spletni strani državne uprave in spletni strani občine, na območju katere je načrtovana umestitev fotonapetostnih naprav, zagotovi objavo osnutka elaborata OVE za umestitve teh naprav, ki ga pripravi pooblaščen prostorski načrtovalec. Za objavo osnutka elaborata OVE, za elaborat OVE, obrazloženo stališče do pripomb javnosti in zahteve glede predložitve dokazila o objavi tega stališča se uporabljajo določbe 11. člena tega zakona.

20. člen
(obvezno načrtovanje fotonapetostnih naprav)

V postopkih priprave prostorskih izvedbenih aktov, s katerimi se načrtujejo državne ali lokalne ureditve iz 1. ali 2. točke prvega odstavka prejšnjega člena, se ob upoštevanju potenciala za proizvodnjo električne energije iz OVE, ekonomske vzdržnosti, ciljev na področju deleža energije iz obnovljivih virov in omejitev iz predpisov iz prvega odstavka prejšnjega člena hkrati s temi prostorskimi ureditvami obvezno načrtujejo tudi fotonapetostne naprave.

21. člen
(prekinitev in ustavitev postopka državnega prostorskega načrtovanja)

(1) Če naročnik izdelave prostorskega izvedbenega akta v roku, ki mu ga določi pripravljavec prostorskega izvedbenega akta, ne predloži zahtevane spremembe ali dopolnitve okoljskega poročila, strokovne podlage ali prostorskega izvedbenega akta, pripravljavec prostorskega izvedbenega akta s sklepom prekine postopek njegove priprave ter pozove ministrstvo, pristojno za energijo, da se izjasni, ali želi vstopiti v postopek kot naročnik izdelave prostorskega akta na način, da zagotovi zahtevano dokumentacijo. Rok iz prejšnjega stavka se določi ob upoštevanju zahtevnosti in kompleksnosti potrebnih dopolnitev ter se lahko na podlagi utemeljene pobude naročnika prostorskega akta podaljša.

(2) Če ministrstvo, pristojno za energijo, izjavi, da želi nadaljevati postopek, vlada ustrezno spremeni sklep o začetku postopka priprave prostorskega izvedbenega akta.

(3) Če ministrstvo, pristojno za energijo, nadaljuje postopek priprave prostorskega akta, lahko vabilo investitorjem iz 17. člena tega zakona objavi najkasneje v 30 dneh od izjave iz prejšnjega odstavka.

(4) Če ministrstvo, pristojno za energijo, ne prejme interesa za vstop v postopek ali izbrani investitor v roku, določenem v vabilu investitorjem, ne predloži zahtevane dokumentacije, vlada na pobudo ministrstva, pristojnega za energijo, s sklepom ustavi postopek priprave prostorskega akta ter, če je bil sprejet odlok o začasnih ukrepih za zavarovanje urejanja prostora, sprejme odlok o prenehanju njegove veljavnosti.

(5) Če se postopek priprave prostorskega izvedbenega akta nadaljuje v skladu z drugim ali tretjim odstavkom tega člena, se lahko v postopku uporabi že obstoječa dokumentacija, ki jo je predhodni naročnik priprave prostorskega izvedbenega akta že predložil ministrstvu, pristojnemu za prostor.

22. člen
(aktivno sodelovanje pristojnih ministrstev in organizacij)

(1) Vsako od pristojnih ministrstev in organizacij, ki sodelujejo v postopku prostorskega načrtovanja in celovite presoje vplivov na okolje, določi zadostno število oseb, pristojnih za pripravo vsebine prostorskega načrtovanja OVE, ki so v njegovi pristojnosti. Člane projektne skupine v skladu z zakonom, ki ureja prostor, minister imenuje izmed pristojnih oseb iz prejšnjega stavka.

(2) Pristojna ministrstva in organizacije, ki sodelujejo v postopku celovite presoje vplivov na okolje, naročniku, pobudniku in pripravljavcu prostorskega akta ter kontaktni točki iz 51. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 - ZUOKPOE) v zadevah, ki se nanašajo na področje njihove pristojnosti, zagotavljajo pomoč in svetovanje, zlasti s:

1. potrebnimi informacijami in usmeritvami glede podanih smernic in mnenj, na zahtevo pa tudi s sodelovanjem pri izvedbi posvetovanja iz tretjega odstavka tega člena;

2. sodelovanjem na javni obravnavi in drugih načrtovanih posvetih z javnostjo ter odgovarjanjem na pripombe in stališča javnosti glede podanih smernic in mnenj ter

3. sodelovanjem pri usklajevanju interesov v primeru, ko se pojavi nasprotje javnih interesov in vlada v skladu z zakonom, ki ureja prostor, še ni pričela postopka odločanja o razrešitvi nasprotja javnih interesov.

(3) Če so smernice ali mnenja pristojnih ministrstev in organizacij medsebojno nasprotujoče ali nejasne, lahko pripravljavec, pobudnik ali naročnik prostorskega akta poda zahtevo za izvedbo posvetovanja z

njimi. Ministrstvo, pristojno za energijo, na podlagi nejasnih in neusklajenih vsebin skliče posvet, v katerem opredeli pristojna ministrstva in organizacije, katerih predstavniki so se dolžni udeležiti posamičnega posvetovanja. Če se predstavnik ministrstva oziroma organizacije posveta iz prejšnjega stavka ne udeleži, se domneva, da ne vztraja pri vsebini mnenja, ki je neusklajena z mnenjem drugega ministrstva ali organizacije.

3. oddelek: Posebnosti celovite presoje vplivov na okolje

23. člen (čezmejni vplivi prostorskega akta)

(1) Razen če udeleženci pri urejanju prostora izkažejo nasprotno, se šteje, da na okolje v drugi državi članici EU (v nadaljnjem besedilu tega člena: druge države) verjetno pomembnega vpliva na okolje nima prostorski izvedbeni akt, s katerim se načrtuje:

1. postavitve fotonapetostnih naprav ali
2. postavitve vetrnih proizvodnih naprav, ki se načrtuje na območju, ki je od državne meje oddaljeno 1 km ali več.

(2) Ministrstvo, pristojno za čezmejno presojo vplivov na okolje (v nadaljnjem besedilu tega člena: ministrstvo), vključi zadevno državo v postopek celovite presoje prostorskega akta ob upoštevanju načela vzajemnosti in enakovrednosti.

(3) Ko ministrstvo prejme prostorski akt, okoljsko poročilo in mnenja pristojnih ministrstev in organizacij oziroma ko preteče rok za posredovanje mnenja iz zakona, ki ureja varstvo okolja, pozove pristojni organ druge države, na katere okolje bi lahko izvedba prostorskega akta pomembno vplivala, da se izreče, ali namerava sodelovati v postopku celovite presoje vplivov izvedbe prostorskega akta.

(4) Ministrstvo skupaj s pozivom iz prejšnjega odstavka pristojnemu organu druge države pošlje tudi ustrezne dokumente o projektu. Poziv se pošlje v slovenskem jeziku in v uradnem jeziku druge države, v uradni jezik druge države pa se prevedeta del okoljskega poročila, ki vsebuje povzetek ugotovitev, in del, ki se nanaša na čezmejne vplive na okolje, kar drugi državi omogoča izjasnitev, ali želi zaradi možnih čezmejnih vplivov sodelovati v postopku celovite presoje vplivov na okolje.

(5) Če druga država zahteva, da se ji omogoči sodelovanje v čezmejnem posvetovanju, ministrstvo od naročnika prostorskega akta zahteva, da zagotovi prevod okoljskega poročila in druge dokumentacije v postopku, ki drugi državi omogočajo, da poda pripombe glede verjetnih pomembnih čezmejnih vplivov na okolje.

(6) Če je potrebno ali če to zahteva druga država, se ministrstvo in drugi organi in organizacije, ki so v postopku predložili mnenje, ki je za drugo državo relevantno, s to državo v dogovorjenem razumnem roku posvetujejo o čezmejnih vplivih projekta na okolje in o ukrepih za njihovo preprečitev ali zmanjšanje. Za posvetovanje lahko minister, pristojen za čezmejno presojo vplivov na okolje, imenuje komisijo, ki jo na ravni Republike Slovenije poleg predstavnikov ministrstva sestavljajo tudi predstavniki naročnika prostorskega akta ter pristojnih ministrstev in organizacij, ki so v postopku celovite presoje vplivov na okolje podali mnenje o vidikih, za katere obstoji verjeten čezmejni vpliv.

24. člen (izjeme glede izvedbe celovite presoje vplivov na okolje)

(1) Ne glede na določbe zakona, ki ureja varstvo okolja, in zakona, ki ureja prostor, se za spremembo prostorskega izvedbenega akta, za katerega je že bila izvedena celovita presoja vplivov na okolje, ta ne izvede ponovno, če:

1. so za načrtovane posege za postavitve fotonapetostnih naprav ali vetrnih proizvodnih naprav določeni novi ali drugačni prostorski izvedbeni pogoji, ki sledijo zadnjemu stanju tehnike, in

2. glede na prostorski akt, ki se spreminja, niso predvideni posegi v nove dele okolja ali varovane prvine ali če gre le za manjše spremembe lokacije posamezne naprave, ki nima pomembnega neposrednega ali daljinskega vpliva na varovana območja ter se v primeru načrtovanja vetrnih proizvodnih naprav ne približujejo bivanjskim objektom in na pomenijo spremembe njihove višine za več kot 15 odstotkov.

(2) Naročnik prostorskega akta lahko ministrstvo, pristojno za celovito presojo vplivov na okolje, zaprosi za mnenje, ali je glede na prilagoditev prostorskega akta, s katerimi se v skladu s prejšnjim odstavkom načrtuje prilagoditev naprave zadnjemu stanju tehnike, treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje.

(3) Pri presoji, ali je glede na prvi odstavek tega člena za spremembo prostorskega akta treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje, ministrstvo, pristojno za celovito presojo vplivov na okolje, upošteva vsebino in raven natančnosti že izdelanega okoljskega poročila ter izdane odločbe ali mnenja o sprejemljivosti za prostorski akt, ki se spreminja.

25. člen **(sprememba dokumentacije med postopkom)**

(1) Če se načrtovane prostorske ureditve fotonapetostnih naprav ali vetrnih proizvodnih naprav med pripravo prostorskega izvedbenega akta spremenijo tako, da se obremenitve okolja po obsegu ali intenzivnosti zmanjšajo, naročnik prostorskega akta ustrezno prilagodi okoljsko poročilo.

(2) Ministrstvo, pristojno za celovito presojo vplivov na okolje, najpozneje v 30 dneh od prejema prilagojenega okoljskega poročila iz prejšnjega stavka izda mnenje, v katerem se izjasni o okoljski sprejemljivosti prostorskega akta, pri čemer posamezno pristojno ministrstvo ali organizacijo k ponovnemu mnenju pozove le, če glede na podatke postopka ne more oceniti, ali so zmanjšani vplivi na okolje sprejemljivi.

4. oddelek: Presoja vplivov na okolje za fotonapetostne naprave

26. člen **(presoja vplivov na okolje za samostojne fotonapetostne naprave)**

(1) Ne glede na določbe zakona, ki ureja varstvo okolja, in Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2), se ob upoštevanju kumulativnih posegov in prepovedi drobljenja projektov predhodni postopek po zakonu, ki ureja varstvo okolja, ne izvaja za samostojne fotonapetostne naprave, ki se umeščajo na površini, ki ni večja od 1 ha.

(2) Pri pripravi poročila o vplivih na okolje v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja, se, če so še aktualni, ob upoštevanju napredka tehnike in najboljših razpoložljivih znanj in spremenjenega stanja okolja uporabljajo tudi podatki iz okoljskega poročila, relevantnih strokovnih podlag in drugih spremljajočih gradiv prostorskega izvedbenega akta. Ti dokumenti, če še ne obstajajo v digitalni obliki in še niso dostopni prek spletnega portala, morajo biti investitorju na voljo najpozneje v osmih delovnih dneh od zahteve, v skladu zakonom, ki ureja dostop do informacij javnega značaja.

(3) V primeru, da se nameravani poseg nanaša na postavitve fotonapetostnih ali vetrnih proizvodnih naprav iz prvega odstavka 23. člena tega zakona, velja domneva, da nameravani poseg verjetno nima pomembnega vpliva na okolje druge države članice, tudi v postopku presoje vplivov na okolje, kot ga urejata zakon, ki ureja varstvo okolja in zakon, ki ureja graditev.

IV. POGLAVJE: ZAHTEVA PO ODSTRANITVI AZBESTNE KRITINE

27. člen **(zahteva po odstranitvi azbestne kritine)**

Pred namestitvijo fotonapetostnih naprav je treba kritino strehe, če je ta azbestna, odstraniti v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja.

V. POGLAVJE: REGULATIVNI PESKOVNIKI

28. člen (regulativni peskovniki)

(1) Ne glede na določbe predpisov, ki urejajo energetiko, prostor, graditev, rudarstvo, varstvo okolja, ohranjanje narave, upravljanje z vodami, varstvo kulturne dediščine ter postavitve, obratovanje in priključevanje naprav za proizvodnjo električne energije iz OVE, se lahko za preskušanje novih in naprednih tehnologij, proizvodov, pristopov ali drugačnih načinov uporabe obstoječih odobri izvedba določenih projektov na področju proizvodnje električne energije z izrabo OVE in njenega shranjevanja, ki so v javnem interesu in so skladni s pravnimi akti EU, na način in pod pogoji iz tega člena (v nadaljnjem besedilu: regulativni peskovnik).

(2) Če gre v primeru iz prejšnjega odstavka za tehnologije, proizvode ali pristope na področju proizvodnje električne energije iz OVE, ki že obstajajo na trgu, je regulativni peskovnik dovoljen le, če bo uporabljena druga tehnologija, proizvod ali pristop ali če bodo na trgu že prisotna tehnologija, proizvod ali pristop uporabljeni na drugačen način.

(3) Regulativni peskovnik se lahko odobri za obdobje, ki omogoča preizkus novih in naprednih tehnologij, proizvodov, pristopov ali drugačnih načinov uporabe obstoječih, a najdlje za tri leta.

(4) Pravna ali fizična oseba pri ministrstvu, pristojnem za energijo, vloži pobudo za začetek postopka za odobritev regulativnega peskovnika (v nadaljnjem besedilu: pobuda), ki vsebuje zlasti:

- podroben opis projekta (zlasti izpolnjevanje pogojev iz prvega odstavka tega člena, utemeljitev obstoja javnega interesa, lokacijo, predvideno trajanje in način financiranja) in
- navedbo posameznih določb predpisov, ki onemogočajo ali bistveno otežujejo izvedbo projekta.

(5) Ministrstvo, pristojno za energijo, objavi pobudo na osrednjem spletnem mestu državne uprave in omogoči javnosti dajanje pripomb v roku, ki ne sme biti krajši od enega meseca. Ministrstvo, pristojno za energijo, se zaradi proučitve pobude posvetuje z ministrstvi in organizacijami, pristojnimi za podajo mnenj, soglasij ali dovoljenj na področjih, na katera se nanaša regulativni peskovnik, o objavljeni pobudi pa obvesti tudi občino, na območju katere naj bi se regulativni peskovnik izvajal.

(6) Če ministrstvo, pristojno za energijo, po posvetovanju iz prejšnjega odstavka in preučitvi mnenja javnosti oceni, da bi bila izvedba regulativnega peskovnika v javnem interesu in bi lahko prispevala k uresničitvi namena iz prvega odstavka tega člena, pobudnika pozove k vložitvi vloge za odobritev regulativnega peskovnika (v nadaljnjem besedilu: vloga). Ministrstvo, pristojno za energijo, lahko od vlagatelja zahteva dopolnitev vloge s podatki, za katere oceni, da so potrebni za sprejetje odločitve o dopustitvi regulativnega peskovnika in za določitev pogojev za njegovo izvedbo.

(7) Vlada o vlogi iz prejšnjega odstavka odloči z odločbo, ki vsebuje zlasti:

1. opis nameravanega projekta z navedbo izvajalca in morebitnih drugih deležnikov (podizvajalcev, pogodbenih partnerjev ipd.);
2. lokacijo (navedbo parcelne številne in katastrske občine) in tehnične značilnosti projekta;
3. ključne cilje regulativnega peskovnika;
4. trajanje odobritve regulatornega peskovnika (trajanje obdobja preskušanja);
5. okvirni postopek preskušanja;
6. morebitne pogoje in ukrepe za čim manjše emisije, obremenitve in druge posledice izvajanja regulativnega peskovnika;
7. način zagotavljanja javnosti in transparentnosti preskušanja v okviru regulativnega peskovnika;
8. dolžnost izvajalca poročati o vseh dejstvih in pojavih, ki utegnejo pomembneje vplivati na izvajanje regulativnega peskovnika;
9. obveznost in način poročanja (redna poročila in končno poročilo);
10. način izvajanja nadzora nad izvajanjem regulativnega peskovnika;
11. sankcije zaradi neizvajanja ali nepravilnega izvajanja regulativnega peskovnika;
12. odgovornost za morebitno škodo;

13. način prenehanja in zahteve ob prenehanju izvajanja regulativnega peskovnika (vključno z morebitno izvajalčevo obveznostjo vzpostavitve v prejšnje stanje ter zagotovitvijo informacij o doseganju ciljev in ugotovitvah regulativnega peskovnika) ter
14. način izvedbe ocene, ali so cilji regulativnega peskovnika doseženi, in način uporabe pridobljenih informacij.

(8) Če se med izvajanjem regulativnega peskovnika ugotovi, da je iz upravičenih razlogov treba podaljšati obdobje preskušanja, se lahko odločba iz prejšnjega odstavka spremeni tako, da se podaljša za obdobje, nujno potrebno za doseganje namena regulativnega peskovnika, a najdlje za dve leti. Odločba se lahko razveljavi v primeru neizvajanja ali nepravilnega izvajanja regulativnega peskovnika.

(9) Izvajalec in morebitni drugi deležniki v regulativnem peskovniku ministrstvu, pristojnemu za energijo, ter ministrstvom in organizacijam, pristojnim za podajo mnenj, soglasij ali dovoljenj na področjih, na katera se nanaša regulativni peskovnik, na njihovo zahtevo predložijo vse ugotovitve in podatke, ki izhajajo iz izvajanja regulativnega peskovnika. Podatki iz prejšnjega stavka pridobijo značaj informacije javnega značaja in se vključijo v državne podatkovne zbirke.

(10) Izvajanje regulativnega peskovnika nadzoruje ministrstvo, pristojno za energijo. Pri izvajanju nadzora mu strokovno podporo zagotavljajo pristojna ministrstva in organizacije, pristojne za podajo mnenj, soglasij ali dovoljenj na področjih, na katera se nanaša regulativni peskovnik.

VI. POGLAVJE: SPREMLJAJOČA ENERGETSKA DEJAVNOST

1. oddelek: Splošna določba

29. člen (spremljajoča energetska dejavnost)

(1) Spremljajoča energetska dejavnost je proizvodnja električne energije iz fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav na območjih kmetijskih zemljišč, območjih gozdnih zemljišč oziroma gozdov, območjih voda, območjih mineralnih surovin, območjih odlagališč in območjih prometnih površin, ki:

1. ne otežuje realizacije posegov v prostor in opravljanja ali razvojnih možnosti osnovne dejavnosti na območjih namenske rabe prostora;
2. omogoča, da zemljišče in objekti hkrati služijo osnovnemu namenu in spremljajoči energetska dejavnosti, ter
3. je dopustna v skladu s tem zakonom, z zakonom, ki ureja prostor, s področnimi zakoni iz tega poglavja ali z drugimi zakoni.

(2) Spremljajoča energetska dejavnost ne sme spodriniti pretežne dejavnosti na namenski rabi prostora in je, kadar je namenska raba povezana z izvajanjem določene dejavnosti, dopustna le, dokler se dejavnost, ki je skladna z namensko rabo prostora, dejansko izvaja.

(3) Spremljajoča energetska dejavnost se s prostorskimi izvedbenimi akti ali uredbo o prostorskem redu načrtuje v skladu z II. poglavjem tega zakona, pri čemer se spremljajoča energetska dejavnost na območju gozda ter na vodnih in kmetijskih zemljiščih v prostorskem izvedbenem aktu načrtuje tako, da se v njem določi in grafično prikaže območje posega, prikaz urbanistične, krajinske oziroma arhitekturne rešitve, vključno z razmestitvijo posameznih elementov fotonapetostne naprave ali vetrne proizvodne naprave, gospodarsko javno infrastrukturo, ki jo je treba zagotoviti, način priključevanja na gospodarsko javno infrastrukturo ter rešitve in ukrepi za varstvo okolja, varstvo pred požarom in naravnimi nesrečami, upravljanje z vodami, ohranjanje narave in varstvo kulturne dediščine.

(4) Občina lahko v prostorskem izvedbenem aktu za posamezne dopustne spremljajoče energetske dejavnosti podrobneje določi prostorske izvedbene pogoje ali predpiše druge prostorske izvedbene pogoje za posamezno spremljajočo dejavnost, ki jih narekujejo posebnosti prostora in so utemeljeni s strokovnimi podlagami.

(5) Določbe tega poglavja o spremljajoči energetski dejavnosti ne posegajo v predpisane zahteve po predhodni pridobitvi upravne odločbe o dovolitvi posega, ki urejajo varnost cestnega in železniškega prometa, energetiko, varstvo pred požarom, varstvo pred naravnimi nesrečami, obrambo, upravljanje z gozdovi, rudarstvo, upravljanje z vodami, ohranjanje narave, varstvo okolja ali varstvo kulturne dediščine.

(6) Lastnik fotonapetostne naprave in vetrne proizvodne naprave, če ta več ne obstoji pa lastnik zemljišča, na katerem je ta naprava, je dolžan na svoje stroške odstraniti napravo in pri tem zagotoviti ustrezno ravnanje z odpadki, če:

1. se, kadar je namenska raba prostora povezana z izvajanjem dejavnosti, ta dejavnost, ki uresničuje namensko rabo, ne izvaja ali
2. se naprava ne uporablja za proizvodnjo električne energije.

2. oddelek: Zakon o cestah

30. člen

V Zakonu o cestah (Uradni list RS, št. 132/22 in 140/22 – ZSDH-1A) se v 2. členu za 17. točko doda nova 17.a točka, ki se glasi:

»17.a fotonapetostna naprava je naprava, ki proizvaja električno energijo z izrabo sončne energije, vključno s tehnično opremo, potrebno za njeno delovanje, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje.«.

31. člen

Za 11. členom se doda nov 11.a člen, ki se glasi:

»11.a člen
(postavitev fotonapetostnih naprav na cestnem zemljišču)

(1) Ne glede na drugi odstavek prejšnjega člena je na cestnih zemljiščih javnih cest dopustna postavitev fotonapetostnih naprav, pod pogoji in na način, določen s tem členom.

(2) Postavitev fotonapetostnih naprav je na cestnem zemljišču dopustna, če ni ovirano redno vzdrževanje ceste, v območju ceste pa, če ni oviran bodoči razvoj ceste. Postavitev teh naprav ne sme škodovati cesti, ogrožati, ovirati ali zmanjšati varnosti prometa in mora omogočati njihovo začasno demontažo zaradi izvedbe vzdrževalnih del, ki se izvajajo v skladu s tem zakonom.

(3) Kadar investitor fotonapetostne naprave ni upravljavec ceste, mora za izvajanje gradbenih in drugih del, povezanih s postavitvijo, pridobiti soglasje upravljavca ceste, skladno s tem zakonom.

(4) Postavitev fotonapetostnih naprav na cestnem zemljišču ni dopustna:

- v območju prostega profila ceste;
- v območju preglednih polj, pregledne berme ter polj vidnosti prometne signalizacije;
- na prometni signalizaciji in prometni opremi s certificirano konstrukcijo;
- na območju naprav za odvodnjavanje ceste in čiščenja odpadnih vod, vključno z dostopi do njih ter
- na območju, kjer je evidentirana nestabilnost brežin, oziroma pojav padajočega kamenja.

(5) Ne glede na prejšnji odstavek je postavitev fotonapetostnih naprav dopustna na območju iz četrte alineje prejšnjega odstavka, če tehnična izvedba naprav omogoča normalno neovirano dostopnost in vzdrževanje ceste, njene opreme, objektov in naprav.

(6) Postavitev fotonapetostnih naprav je dopustna v sklopu izvajanja vzdrževalnih del v javno korist na cesti ter rekonstrukciji in novogradnji ceste, če so pridobljene stvarne pravice na nepremičninah tudi za postavitev teh naprav.

(7) Pri graditvi objektov in ukrepih na cesti, ki se bodo izvajali kot vzdrževalna del v javno korist upravljavec ceste v okviru projektne naloge opredeli, ali na območju načrtovanega ukrepa na cesti obstajajo pogoji za postavitve fotonapetostnih naprav. V primeru ustreznih pogojev mora projektna dokumentacija vsebovati tudi rešitve za postavitve teh naprav hkrati z izvajanjem načrtovanega ukrepa ali v prihodnje (tudi če v fazi projektiranja še ni znano, ali bo postavitve te naprave izvedena in kdo bo investitor). Če postavitve naprave ne bo potekala hkrati z izvajanjem ukrepa na cesti, se rešitve projektirajo in ukrep na cesti izvede tako, da bo morebitna postavitve teh naprav lažja in bo potrebnih čim manj posegov v sestavne dele ceste.

(8) Ustanavljanje služnosti ali stavbne pravice na cestnem zemljišču za potrebe postavitve naprave je v pristojnosti upravljavca ceste.

(9) Vsa medsebojna razmerja med lastnikom zemljišča, upravljavcem ceste in investitorjem se uredijo s pogodbo, s katero se uredijo medsebojne finančne in druge obveznosti. S strani države je podpisnik pogodbe minister, pristojen za promet, s strani občine pa župan.«.

32. člen

V 134. členu se v prvem odstavku:

- v 2. točki druga alineja spremeni tako, da se glasi:
»– gradnja objektov ali izvajanje drugih gradbenih posegov, postavitve fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav, vzpostavitev trajnih nasadov, ograj in živih mej v območju ceste;«;
- za 12. točko se dodata novi 12.a in 12.b točka, ki se glasita:

»12.a odredi odstranitev fotonapetostne naprave, ki se postavlja ali je postavljena v območju ceste v nasprotju s pogoji izdanega soglasja, ter vzpostavitev prejšnjega stanja ali drugačno sanacijo, če vzpostavitev v prejšnje stanje ni mogoča, na stroške inšpekcijskega zavezanca, če inšpekcijski zavezanec ne uskladi postavitve fotonapetostne naprave s pogoji izdanega soglasja v roku, ki ga je določil pristojni inšpektor za ceste iz 1. točke tega odstavka;

12.b odredi odstranitev fotonapetostne naprave, ki se postavlja ali je postavljena v območju ceste brez soglasja, ter vzpostavitev prejšnjega stanja ali drugačno sanacijo, če vzpostavitev v prejšnje stanje ni mogoča, na stroške inšpekcijskega zavezanca, če inšpekcijski zavezanec ne poda vloge za izdajo soglasja v roku, ki ga določi pristojni inšpektor za ceste po drugem odstavku tega člena, ali če upravljavec ceste njegovo vlogo za izdajo soglasja pravnomočno zavrže ali zavrne;«.

V četrtem odstavku se prvi stavek spremeni tako, da se glasi:

»Inšpekcijski zavezanec iz pete, šeste, sedme in osme alineje 1., 2., 9., 10., 11., 12., 12.a in 12.b točke prvega odstavka tega člena je investitor.«.

3. oddelek: Zakon o vodah

33. člen

V Zakonu o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20) se v 7. členu za 47. točko dodata novi, 48. in 49. točka, ki se glasita:

»48. Fotonapetostna naprava je naprava, ki proizvaja električno energijo z izrabo sončne energije, vključno s tehnično opremo, potrebno za njeno delovanje, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje.

49. Vetrna proizvodna naprava je naprava, ki proizvaja električno energijo z izrabo vetrne energije, vključno s tehnično opremo, potrebno za njeno delovanje, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje.«.

34. člen

Za 37. členom se doda nov 37.a člen, ki se glasi:

»37.a člen

(fotonapetostne naprave na vodnem zemljišču)

(1) Ne glede na določbe prejšnjega člena se lahko na vodnem zemljišču, ki je umetno jezero, nastalo zaradi odvzema ali izkoriščanja premoga, postavi fotonapetostna naprava, razen naprave za shranjevanje energije, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- postavitve in delovanje fotonapetostne naprave ne smeta ovirati izvajanja gospodarskih javnih služb;
- fotonapetostna naprava se postavi tako, da se ne omejuje ali onemogoča izvajanja obstoječih vodnih pravic ter se izvedejo potrebni ukrepi za zagotovitev varnosti uporabnikov tega vodnega zemljišča.

(2) Fotonapetostne naprave, ki se postavijo na zemljišču iz prejšnjega odstavka, je dovoljeno čistiti samo z vodo.«.

35. člen

Za 76. členom se doda nov 76.a člen, ki se glasi:

»76.a člen

(fotonapetostne naprave in vetrne proizvodne naprave na vodovarstvenih območjih)

(1) Vlada v predpisu iz prvega odstavka 74. člena tega zakona določi, da se za postavitve samostojnih fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav na vodovarstvenem območju določi vodovarstveni režim tako, da je na širšem območju, na katerem se izvaja varovanje z blažjim vodovarstvenim režimom, dovoljena postavitve teh naprav pod pogoji, določenimi v vodnem soglasju in če so med izvajanjem gradbenih in drugih del ob postavitvi naprave zagotovljeni zaščitni ukrepi, s katerimi se preprečijo negativni vplivi na vodni režim ter stanje površinskih in podzemnih voda.

(2) Na vodovarstvenem območju se lahko postavi naprava za shranjevanje energije, če se izvedejo zaščitni ukrepi za preprečitev onesnaženja okolja, do katerega bi lahko prišlo zaradi njene postavitve ali delovanja, glede na uporabljeno tehnologijo.

(3) Naprave iz prvega odstavka tega člena, ki so na vodovarstvenem območju, je dovoljeno čistiti samo z vodo.

(4) Minister, pristojen za vode, v soglasju z ministrom, pristojnim za energijo, lahko predpiše posebne tehnične pogoje za postavitve in delovanje fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav na vodovarstvenih območjih, ki so potrebni zaradi varovanja količinskega in kakovostnega stanja vodnega telesa, namenjenega za javno oskrbo s pitno vodo.«.

36. člen

V 175. členu se v prvem odstavku doda nova točka 3.a, ki se glasi:

»3.a ustaviti postavitve ali odrediti odstranitev že postavljene fotonapetostne naprave, vetrne proizvodne naprave ali naprave za shranjevanje energije, če se postavitve izvaja ali je naprava postavljena v nasprotju z določbami 37.a ali 76.a člena tega zakona,«.

37. člen

V 181. členu se v prvem odstavku za 3. točko dodata novi 3.a in 3.b točka, ki se glasita:

»3.a s postavitvijo ali delovanjem fotonapetostne naprave ovira izvajanje gospodarskih javnih služb (prva alineja prvega odstavka 37.a člena);

3.b fotonapetostne naprave ne čisti samo z vodo (drugi odstavek 37.a člena);«.

Za 14. točko se dodajo nove 14.a, 14.b in 14.c točka, ki se glasijo:

»14.a naprave postavi v nasprotju s pogoji za postavitev teh naprav na vodovarstvenem območju (prvi odstavek 76.a člena);

14.b naprave za shranjevanje energije na vodovarstvenem območju postavi brez izvedbe ustreznih zaščitnih ukrepov za preprečitev onesnaženja okolja (drugi odstavek 76.a člena);

14.c naprave, postavljene na vodovarstvenem območju, ne čisti samo z vodo (tretji odstavek 76.a člena);«.

4. oddelek: Zakon o rudarstvu

38. člen

V Zakonu o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ in 54/22) se v 2. členu za točko 11.1 dodata novi 12. in 13. točka, ki se glasita:

»12. Fotonapetostne naprave so naprave, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne energije, vključno s tehnično opremo, potrebno za njihovo delovanje, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje.

13. Vetrne proizvodne naprave so naprave, ki proizvajajo električno energijo z izrabo vetrne energije, vključno s tehnično opremo, potrebno za njihovo delovanje, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje.«.

39. člen

V 93. členu se v prvem odstavku na koncu odstavka doda nov stavek, ki se glasi:

»Pod enakimi pogoji je na površinskih kopih dovoljeno postaviti tudi fotonapetostne naprave in vetrne proizvodne naprave ter z njimi izvajati dejavnost proizvodnje in prenosa električne energije. Priključki na naprave iz prejšnjega stavka lahko potekajo tudi prek pristopnih zemljišč.«.

V tretjem odstavku se na koncu odstavka doda nov stavek, ki se glasi:

»Nosilec rudarske pravice za izkoriščanje mora mnenje podati najpozneje v enem mesecu od prejema zahteve, sicer se šteje, da sta predlagana smer in lega objektov ustrezna.«.

5. oddelek: Zakon o kmetijskih zemljiščih

40. člen

V Zakonu o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D, 79/17 in 44/22) se v 3.č členu v prvem odstavku:

– v točki i) štirinajsta alineja spremeni tako, da se glasi:

»– elektrarne in drugi energetski objekti, in sicer le naprave, ki proizvajajo električno energijo z izrabo vetrne energije, vključno s tehnično opremo, potrebno za njihovo delovanje, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje (v nadaljnjem besedilu: vetrne proizvodne naprave), ki ne presegajo tlorisne površine 150 m², če gre za kmetijsko zemljišče z boniteto do vključno 35 točk,«;

– za petnajsto alinejo podpičje nadomesti z vejico in se doda nova šestnajsta alineja, ki se glasi:

»– elektrarne in drugi energetski objekti, in sicer le naprave, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne energije, vključno s tehnično opremo, potrebno za njihovo delovanje, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje (v nadaljnjem besedilu: fotonapetostne naprave), na način, da ne vpliva na obseg kmetijske proizvodnje oziroma se pridelovalni potencial in kakovost kmetijskih zemljišč izboljša, ob upoštevanju pogojev iz 3.č člena tega zakona;«.

V petem odstavku se za besedo »pomena« doda besedilo »s področja obnovljivih virov energije,«.

41. člen

Za 3.čb členom se doda nov 3.čc člen, ki se glasi:

»3.čc člen

Postavitev fotonapetostnih naprav iz šestnajste alineje točke i) prvega odstavka 3.č člena tega zakona je dopustna na kmetijskem zemljišču, ki je glede na evidenco dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč uvrščeno med:

- kmetijsko zemljišče v zaraščanju, pri čemer je treba pred postavitvijo na njem prijaviti spremembo dejanske rabe v trajni travnik;
- trajni travnik z boniteto kmetijskega zemljišča do vključno 30 točk ali
- trajni nasad.

Konstrukcija fotonapetostne naprave mora predvsem:

- imeti točkovne temelje ter
- omogočati obdelovanje zemljišča s kmetijskimi stroji, orodji in mehanizacijo, potrebnimi za obdelavo trajnega travnika ali trajnega nasada.

Temelji fotonapetostne naprave ne smejo presegati 6 odstotkov celotne površine kmetijskega zemljišča, ki jo zaseda ta naprava.

Naprava za shranjevanje energije se mora postaviti tako, da ne ovira ali čim manj ovira kmetijsko rabo zemljišča (npr. ob robu kmetijskega zemljišča ali ob obstoječi cestni povezavi).

Naprava za shranjevanje energije se lahko postavi pod pogojem, da se izvedejo zaščitni ukrepi za preprečitev onesnaženja okolja, do katerega bi lahko prišlo zaradi njene postavitve ali delovanja, glede na uporabljeno tehnologijo (zlasti zaradi morebitnega uhajanja okolju škodljivih snovi, če jih ta naprava vsebuje).

Če se ugotovi, da dejanska raba zemljišča v naravi ni skladna s stanjem v evidenci dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč, kmetijska inšpekcija zahteva odstranitev vseh objektov in posegov v prostor.

Če se fotonapetostna naprava postavlja na kmetijskih zemljiščih, na katerih se izvajajo ali je predvideno izvajanje agrarnih operacij, morajo biti naprave postavljene tako, da ne ovirajo izvedbe agrarnih operacij.

Za fotonapetostne naprave se ne uporablja 42. člen tega zakona o možnosti odreditve odstranitve objektov, ki ovirajo izvedbo agrarnih operacij.

Ne glede na določbe prvega do šestega odstavka tega člena je za namen izvedbe pilotnega projekta, katerega naročnik je ministrstvo, pristojno za energijo, oziroma ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, ter katerega namen je preučevanje možnosti za sočasno proizvodnjo električne energije z izrabo sončne energije in kmetijsko pridelavo ter zagotavljanje strokovnih podlag za pripravo predpisov, postavitvev in delovanje fotonapetostnih naprav dopustna na vseh kmetijskih zemljiščih, in sicer tudi, če v skladu z zakonom, ki ureja prostorsko načrtovanje, spremljajoča energetska dejavnost ni načrtovana v prostorskem aktu.

Pogoj za postavitev fotonapetostne naprave je soglasje ministrstva, pristojnega za kmetijstvo. Za pridobitev soglasja mora investitor na ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, posredovati vlogo za izdajo soglasja, ki mora vsebovati elaborat, iz katerega je razvidno izpolnjevanje pogojev iz prvega do četrtega odstavka tega člena. Ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, z odločbo ugotovi, ali so izpolnjeni pogoji od prvega do četrtega odstavka tega člena. Ministrstvo izda odločbo v 45 dneh od prejema popolne vloge, sicer se šteje, da je soglasje dano. Za datum izdaje odločbe se šteje datum, ko je odločba odpremljena. Ta odstavek se ne uporablja za postavitev fotonapetostne naprave za namen pilotnega projekta iz prejšnjega odstavka.

Po odstranitvi fotonapetostne naprave se na kmetijskem zemljišču vzpostavi tako stanje, da je zemljišče še naprej najmanj enako primerno za kmetijsko pridelavo, kot je bilo pred postavitvijo.

Minister, pristojen za kmetijstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za energijo, predpiše podrobnejša pravila za postavitve in delovanje fotonapetostnih naprav na kmetijskih zemljiščih, ki so glede na evidenco dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč uvrščena med trajne nasade.«.

42. člen

Za 7. členom se doda nov 7.a člen, ki se glasi:

»7.a člen

Fotonapetostne naprave in vetrne proizvodne naprave, ki se postavijo na kmetijskem zemljišču, je dovoljeno čistiti samo z vodo.«.

43. člen

V 3.e členu se v drugem odstavku v točki c):

- druga alineja spremeni tako, da se glasi:
 - »- vetrne proizvodne naprave na območju kmetijskih zemljišč z boniteto do vključno 40 točk;«;
- za drugo alinejo doda nova tretja alineja, ki se glasi:
 - »- fotonapetostne naprave na območju kmetijskih zemljišč z boniteto do vključno 20 točk;«.

Za šestim odstavkom se doda nov, sedmi odstavek, ki se glasi:

»Ne glede na določbo 3.ec člena tega zakona za prostorske ureditve iz druge in tretje alineje točke c) drugega odstavka tega člena ni treba izvesti ukrepov iz 3.ec člena tega zakona.«.

44. člen

Za 3.e členom se doda nov 3.eaa člen, ki se glasi:

»3.eaa člen

Ne glede na določbe 3.d člena tega zakona so na območjih trajno varovanih in ostalih kmetijskih zemljišč dopustne naslednje prostorske ureditve lokalnega pomena s področja energetske infrastrukture za oskrbo z električno energijo, ki se načrtujejo v prostorskih izvedbenih aktih s spremembo kmetijske namenske rabe prostora:

- fotonapetostne naprave na območju kmetijskih zemljišč z boniteto do vključno 20 točk in
- vetrne proizvodne naprave na območju kmetijskih zemljišč z boniteto do vključno 40 točk.

Ne glede na določbo 3.eb člena tega zakona, za prostorske ureditve iz tega člena ni treba izvesti ukrepov iz 3.eb člena tega zakona.«.

45. člen

V 107. členu se:

- v točki A) za dvanajsto alinejo pika nadomesti s podpičjem ter se dodajo nove trinajsta, štirinajsta in petnajsta alineja, ki se glasijo:
 - »- nadzirati izpolnjevanje pogojev s področja fotonapetostnih naprav iz 3.čc člena tega zakona;
 - nadzirati skladnost dejanske rabe zemljišča v naravi s stanjem v evidenci dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč, skladno s 3.čc členom tega zakona;
 - nadzirati čiščenje fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav iz 7.a člena tega zakona.«,

– v točki B) za osemnajsto alinejo pika nadomesti s podpičjem ter dodajo nove devetnajsta, dvajseta in enaindvajseta alineja, ki se glasijo:

»- izreči ustrezne ukrepe, če pogoji iz 3.čč člena tega zakona niso izpolnjeni, pri čemer lahko naloži izvedbo primernih ukrepov, v skrajnem primeru odstranitev naprave;

- zahtevati odstranitev naprave, postavljene na podlagi 3.čč člena tega zakona, če se ugotovi, da dejanska raba zemljišča v naravi ni skladna s stanjem v evidenci dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč;

- izreči ukrepe, če se fotonapetostne naprave in vetrne proizvodne naprave ne čistijo samo z vodo.«.

46. člen

V 108. členu se v prvem odstavku:

– za 1. točko dodata novi, 1.a in 1.b točka, ki se glasita:

»1.a postavi napravo za shranjevanje energije brez izvedbe ustreznih zaščitnih ukrepov za preprečitev onesnaženja okolja (peti odstavek 3.čč člena);

1.b po odstranitvi fotonapetostne naprave na kmetijskem zemljišču ne vzpostavi takega stanja, da je zemljišče še naprej najmanj enako primerno za kmetijsko pridelavo, kot je bilo pred postavitvijo (enajsti odstavek 3.čč člena);«;

– za 3. točko doda nova 3.a točka, ki se glasi:

»3.a fotonapetostne naprave ali vetrne proizvodne naprave ne čisti samo z vodo (7.a člen);«.

6. oddelek: Spremembe in dopolnitve glede spremljajoče energetske dejavnosti v povezavi z Zakonom o urejanju prostora

47. člen

(Zakon o urejanju prostora)

V Zakonu o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21) se v 295. členu sedmi odstavek črta.

7. oddelek: Spremembe in dopolnitve glede spremljajoče energetske rabe prostora v povezavi z Zakonom o varstvu okolja

48. člen

(pojmi)

V Zakonu o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22) se v 3. členu za 21. točko dodata novi 22. in 23. točka, ki se glasita:

» 22. Fotonapetostne naprave so naprave, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne energije, vključno s tehnično opremo, potrebno za njihovo delovanje, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje.

23. Vetrne proizvodne naprave so naprave, ki proizvajajo električno energijo z izrabo vetrne energije, vključno s tehnično opremo, potrebno za njihovo delovanje, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje.«.

49. člen

(naprava, ki povzroča industrijske emisije)

V 110. členu se za četrtim odstavkom doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Ne glede na drugi odstavek tega člena je na nepremičninah, na katerih se nahaja obstoječe zaprto odlagališče, pod pogoji, ki jih določa zakon, ki ureja uvajanje naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije, dopustno postaviti fotonapetostne naprave ali vetrne proizvodne naprave.«.

50. člen (druga naprava)

V 126. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) Če je naprava iz prvega odstavka tega člena odlagališče odpadkov, se zanjo uporabljata drugi in peti odstavek 110. člena tega zakona.«.

51. člen (posebnosti postavitve fotonapetostnih naprav na zaprtih odlagališčih)

(1) Na območju obstoječega zaprtega odlagališča odpadkov se lahko izvajajo posegi, potrebni za postavitve in obratovanje fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav, če je te posege mogoče izvesti tako, da se med postavitvijo in obratovanjem naprav in opreme:

1. ne ogroža stabilnosti odlagališča;
2. zagotovi, da sistem tesnjenja in sistem odplinjanja odlagališča izpolnjujeta svoje funkcije;
3. zagotovi izvajanje obratovalnega monitoringa in pregledov telesa odlagališča, kot ju zahtevajo predpisi s področja varstva okolja in okoljevarstveno dovoljenje;
4. ne ovira vzdrževanje površine telesa zaprtega odlagališča ali obratovanje in vzdrževanje napeljav, naprav in delov odlagališča, potrebnih za njegovo obratovanje;
5. omogoča izvajanje vseh drugih obveznosti iz predpisov, ki urejajo varstvo okolja in okoljevarstvenega dovoljenja za zaprto odlagališče;
6. temelji izvedejo le površinsko, pri čemer se zagotovi, da so temelji najmanj 100 cm odmaknjeni od zgornjega roba drenažnega sloja odlagališča odpadkov, razen za obstoječa odlagališča, za katera je bil v skladu s predpisom o odlaganju odpadkov ob zapiranju odlagališča določen manjši odmik roba telesa odlagališča od zgornjega drenažnega sloja, na katerih je treba ta odmik ohraniti;
7. vsi vodi izvedejo površinsko;
8. zagotovi, da so fotonapetostne naprave od plinjakov in merilnih mest za izvajanje obratovalnega monitoringa oddaljene v radiju najmanj 3 metrov in
9. zagotovijo ukrepi varstva pred požarom.

(2) Za postavitve naprav iz prejšnjega odstavka na zaprtem odlagališču odpadkov se ne glede na zakon, ki ureja graditev objektov, vedno izdelata projektna dokumentacija za izvedbo gradnje. Projektna dokumentacija iz prejšnjega stavka se izdelata v skladu s predpisi, ki urejajo dokumentacijo za gradnjo, pripravi pa jo projektant, ki izpolnjuje pogoje iz zakona, ki ureja arhitekturno in inženirsko dejavnost. Pri postavitvi naprav iz prvega odstavka tega člena je treba zagotoviti nadzor nadzornika, ki izpolnjuje pogoje iz zakona, ki ureja arhitekturno in inženirsko dejavnost. Po končani postavitvi je za naprave iz prejšnjega stavka, za katere ni predpisano uporabno dovoljenje v skladu z zakonom, ki ureja graditev, treba izdelati projektno dokumentacijo izvedenih del.

(3) Upravitelj odlagališča mora o nameri postavitve fotonapetostnih naprav na območju zaprtega odlagališča najpozneje v 30 dneh pred začetkom izvajanja posega pisno obvestiti inšpekcijo, pristojno za varstvo okolja. V obvestilu iz prejšnjega stavka se odgovorna oseba upravitelja in upravitelj odlagališča, katerega poročila o izvajanju obratovalnega monitoringa za zadnjih pet let kažejo, da odlagališče čezmerno obremenjuje okolje, pisno zavežeta, da bodo na odlagališču vsaj hkrati s postavitvijo fotonapetostnih naprav izvedeni v obvestilu opisani ukrepi za odpravo čezmernega obremenjevanja okolja oziroma ukrepi za preprečevanje škodljivih vplivov na okolje, ki so v skladu z 10. točko prvega odstavka 41. člena oziroma četrto alinejo četrtega odstavka 53. člena Uredbe o odlagališčih odpadkov (Uradni list RS, št. 10/14, 54/15, 36/16, 37/18, 13/21 in 44/22 – ZVO-2, v

nadaljnem besedilu: Uredba o odlagališčih odpadkov) vključeni v okoljevarstveno dovoljenje oziroma opredeljeni v poročilu o izvajanju obratovalnega monitoringa. Poročilo o izvedbi teh ukrepov in njihovih učinkov upravljavec odlagališča vključi v poročilo o obratovalnem monitoringu, ki ga v primeru čezmernih vplivov odlagališča vsako leto pošlje tudi inšpekciji, pristojni za okolje, in lastniku fotonapetostnih naprav na območju odlagališča.

(4) Če inšpektorat na podlagi obvestila iz prejšnjega odstavka ali ob izvajanju inšpekcijskega pregleda ugotovi, da je treba za zmanjšanje onesnaževanja okolja na dopustno raven ali za ponovno vzpostavitev varnega obratovanja odlagališča izvesti dodatne ukrepe, izda upravljavcu odlagališča odločbo, v kateri določi te dodatne ukrepe, rok za njihovo izvedbo in pogostost poročanja o ugotovitvah spremljanja izvedenih ukrepov, ki ne sme biti manjša od enkrat letno.

(5) Dokazilo o tem, da je inšpekcija prejela obvestilo iz tretjega odstavka tega člena, je pogoj za začetek postavitve fotonapetostnih naprav.

(6) Z namenom izpolnitve obveznosti iz prvega odstavka tega člena mora projektant ob upoštevanju tretjega odstavka tega člena in ob sodelovanju osebe, ki imajo pravnomočno pooblastilo ali potrdilo ministrstva za izvajanje posameznega obratovalnega monitoringa v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja, skrbno pregledati poročila o izvajanju obratovalnih monitoringov in o pregledu stanja telesa zaprtega odlagališča, pripravljena za zadnjih pet let v skladu s predpisom, ki ureja odlagališča odpadkov, ter skupaj z upravljavcem odlagališča preučiti in v projekt vključiti predvidene ukrepe za preprečevanje čezmernega obremenjevanja in škodljivih vplivov odlagališča odpadkov tako, da bodo na odlagališču izpolnjeni pogoji iz 1. do 9. točke prvega odstavka tega člena, pri čemer je za zagotovitev ustreznega delovanja sistema tesnjenja in odplinjanja posebno pozornost dolžan nameniti preprečevanju vstopa padavinske vode v telo odlagališča odpadkov.

(7) Projektant in vodja projektiranja, kot ga določa zakon, ki ureja graditev, sta dolžna podati pisno izjavo, ki je del dokumentacije za graditev objekta, da bo z izvedbo projekta zagotovljeno izpolnjevanje pogojev iz 1., 2. in 7. do 9. točke prvega odstavka tega člena. Nadzornik in vodja nadzora pa sta dolžna podati pisno izjavo o tem, da so dela izvedena tako, da je z njimi v skladu s projektom zagotovljeno izpolnjevanje pogojev iz prejšnjega stavka, ki je del projektne dokumentacije izvedenih del. Projektant in vodja projektiranja ter nadzornik in vodja nadzora so kazensko in odškodninsko odgovorni za resničnost podanih izjav.

(8) Postavitev naprav iz prvega odstavka tega člena na območju zaprtega odlagališča odpadkov v ničemer ne vpliva na javno-pravne obveznosti upravljavca odlagališča glede upravljanja zaprtega odlagališča in preprečevanja škodljivih vplivov tega, ki izhajajo iz predpisov in pravnomočnega okoljevarstvenega dovoljenja za zaprto odlagališče odpadkov. Za stroške preprečevanja in sanacije okoljske škode v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja, ter za škodo po pravilih obligacijskega prava pa, kadar ni mogoče ugotoviti njune odgovornosti, upravljavec odlagališča odpadkov in lastnik naprav iz prvega odstavka tega člena odgovarjata solidarno.

(9) Če investitor, ki bo postavil fotonapetostno napravo, ni hkrati upravljavec odlagališča odpadkov, na območju katerega se postavlja naprava iz prvega odstavka tega člena, mora pred začetkom izvajanja posega z lastnikom zemljišča in upravljavcem odlagališča skleniti pisni dogovor, s katerim pridobi pravico graditi ter v skladu s pogodbenim namenom in ob upoštevanju zahtevanega varovanja odlagališča odpadkov tudi pravico uporabljati površine, na katerih bo postavljena naprava, lastnik naprav pa upravljavcu odlagališča odpadkov zagotovi, da bodo postavitve, vzdrževanje in obratovanje teh naprav omogočali izvajanje vseh ukrepov za obratovanje odlagališča in preprečevanje njegovih škodljivih vplivov na okolje, vključno z zagotavljanjem pogojev iz 1. do 9. točke prvega odstavka tega člena.

(10) Inšpekcija, pristojna za okolje, pošlje obvestilo, prejeto v skladu s tretjim odstavkom tega člena, ministrstvu, pristojnemu za okolje, ki podatke o nameravani in dejanski postavitvi naprav iz prvega odstavka tega člena na območju zaprtega odlagališča odpadkov vključi v zbirko podatkov o območjih okoljskih omejitev, ki jo vodi v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja.

52. člen
(postavitev fotonapetostnih naprav na odlagališčih v fazi zapiranja)

(1) Upravitelj odlagališč odpadkov, ki imajo okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje odlagališč odpadkov, in v času uveljavitve tega zakona še niso izvedli zapiralnih del, lahko v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, vložijo vlogo za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja za odlagališče odpadkov in priložijo nov načrt zapiranja odlagališča odpadkov, v katerem hkrati z izvedbo zapiralnih del predvidijo tudi postavitev in obratovanje fotonapetostnih naprav.

(2) Načrt iz prejšnjega odstavka vsebuje izvedbo vseh zahtevanih zapiralnih del v skladu s predpisom, ki ureja odlagališča odpadkov.

(3) Zagotovitev, da bo postavitev fotonapetostnih naprav izpolnjevala pogoje iz prejšnjega člena, je v skladu s prejšnjim členom dolžnost investitorja, projektanta in nadzornika.

8. oddelek: Spremembe in dopolnitve glede spremljajoče energetske rabe prostora v povezavi z Zakonom o gozdovih

53. člen
(posebnosti načrtovanja vetrnih proizvodnih naprav na gozdnih zemljiščih)

Ne glede na določbe predpisov, ki urejajo gozdove, se lahko v gozdovih in na gozdnih zemljiščih, razen v gozdnem prostoru varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom, v skladu s tretjim odstavkom 29. člena tega zakona načrtuje postavitev fotonapetostnih naprav na objektih ali postavitev vetrnih proizvodnih naprav.

54. člen
(krčitev gozda)

(1) Če se v prostorskem izvedbenem aktu v skladu s prejšnjim členom na določenem območju načrtuje postavitev vetrnih proizvodnih naprav v gozdu oziroma na gozdnih zemljiščih, se za namene in v obsegu, potrebnem za njihovo postavitev, posek dreves šteje za krčitev gozda, izvede pa se lahko tudi, če ni predviden v gozdno-gospodarskem načrtu, sprejetem na podlagi zakona, ki ureja gozdove.

(2) Za krčitev gozda za namene postavitve vetrnih proizvodnih naprav na območju, kjer je s prostorskim izvedbenim aktom načrtovana postavitev teh naprav, je treba pridobiti odločbo Zavoda za gozdove Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod), ki jo ta lastniku gozda izda, če ugotovi, da je načrtovani poseg v skladu s prostorskim izvedbenim aktom. V odločbi iz prejšnjega stavka Zavod določi pogoje za izvedbo posega.

(3) O izvedeni krčitvi gozda iz prejšnjega odstavka lastnik gozda 30 dneh po izvedeni krčitvi obvesti Zavod, ki o tovrstnih krčitvah v okviru izvajanja javne službe vodi evidenco.

55. člen
(dostopne ceste do fotonapetostnih ali vetrnih proizvodnih naprav v gozdovih)

(1) Dostopne ceste v gozdovih (v nadaljnjem besedilu: dostopne ceste) so ceste do fotonapetostnih naprav ali vetrnih proizvodnih naprav in z njimi povezanega omrežja, ki potekajo po gozdu ter omogočajo postavitev in vzdrževanje teh naprav.

(2) Zaradi zmanjšanja vpliva postavitve in obratovanja naprav iz prejšnjega odstavka na funkcije gozda, se kot dostopna cesta prednostno uporablja obstoječa gozdna cesta. Če uporaba obstoječe gozdne ceste zaradi njenih tehničnih in varnostnih lastnosti ni mogoča, se za zagotovitev dostopne ceste prednostno rekonstruira obstoječa gozdna cesta, pri čemer se lahko rekonstrukcija izvede le v obsegu, s katerim se ne posega v prostor zunaj petmetrskega pasu na vsaki strani tlorisne projekcije ceste. Če rekonstrukcija obstoječe gozdne ceste, ki bi omogočala, da se ta uredi kot dostopna cesta, ni mogoča, je dopustno načrtovati in graditi novo dostopno cesto.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek je načrtovanje nove dostopne ceste dopustno tudi, če lastnik naprave izkaže, da kljub prizadevanjem z lastniki nepremičnin, po katerih poteka obstoječa gozdna cesta ali je načrtovana njena rekonstrukcija, ni uspel urediti pravic, potrebnih za rekonstrukcijo oziroma uporabo obstoječe gozdne ceste. Nova dostopna cesta se, kadar je le mogoče, načrtuje na prednostnih območjih za gradnjo gozdnih cest.

(4) Za načrtovanje, projektiranje, gradnjo, vzdrževanje in uporabo dostopnih cest, prek katerih se zagotavlja dostop do fotonapetostnih naprav ali vetrnih proizvodnih naprav, se smiselno uporabljajo predpisi s področja načrtovanja nekategoriziranih cest oziroma v primeru gozdnih cest predpisi, ki urejajo načrtovanje gozdnih prometnic.

(5) Če je v prostorskem izvedbenem aktu predvideno, da se postavitve in vzdrževanje fotonapetostnih naprav ali vetrnih proizvodnih naprav izvajata po obstoječi ali rekonstruirani gozdni cesti, se šteje, da sta uporaba in njena rekonstrukcija v javno korist, in lastninska ali druga stvarna pravica na nepremičninah, po katerih poteka ali je načrtovana njena rekonstrukcija, se lahko v korist vsakokratnega lastnika teh naprav omeji. Lastninska ali druga stvarna pravica se v primeru iz prejšnjega stavka omeji po postopku in na način, ki ga določa zakon, ki ureja prostor, pri čemer se pri določanju višine nadomestila upoštevajo tudi stroški še neamortiziranih investicij, ki so jih imeli služnostni zavezanci s postavitvijo in vzdrževanjem obstoječe gozdne ceste.

(6) Če Zavod za gozdove ugotovi, da bi lahko rekonstrukcija gozdne ceste ali gradnja nove dostopne ceste ogrozila funkcije gozda, o tem izda mnenje, in začne se postopek razrešitve nasprotja javnih interesov. Za postopek iz prejšnjega stavka se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja ohranjanje narave, o prevladi druge javne koristi nad javno koristjo ohranjanja narave, pri čemer o tem, ali prevlada javna korist za načrtovanje ali postavitve fotonapetostne ali vetrne proizvodne naprave, na podlagi predloga ministrstva, pristojnega za energijo, odloča vlada.

(7) Lastnik fotonapetostnih ali vetrnih proizvodnih naprav je dolžan zagotoviti izgradnjo nove ali rekonstrukcijo obstoječe gozdne ceste, potrebne za postavitve in vzdrževanje teh naprav.

(8) Ob uporabi obstoječe gozdne ceste za namene postavitve in vzdrževanja fotonapetostnih ali vetrnih proizvodnih naprav je lastnik teh naprav dolžan plačati odškodnino za čezmerno uporabo gozdne ceste, kot to ureja zakon, ki ureja gozdove. Odškodnina je prihodek proračuna občine in se uporabi za odpravo posledic čezmerne uporabe gozdne ceste, na kateri se je zgodila.

56. člen **(dostopne ceste v Zakonu o gozdovih)**

V Zakonu o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16) se v 37. členu za sedmim odstavkom doda nov osmi odstavek, ki se glasi:

»(8) Ne glede na četrti odstavek tega člena se za postavitve in vzdrževanje fotonapetostnih naprav ali vetrnih proizvodnih naprav v skladu z zakonom, ki ureja uvajanje naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije, prednostno uporablja obstoječa gozdna cesta, lahko pa se vzpostavi tudi nova dostopna cesta, ki se uporablja tako za dostop do fotonapetostnih naprav oziroma vetrnih proizvodnih naprav kot za gospodarjenje z gozdovi.«.

VII. POGLAVJE: SPREMEMBE IN DOPOLNITVE ZAKONA O VARSTVU KULTURNE DEDIŠČINE

57. člen

V Zakonu o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg) se v 27. členu v prvem odstavku beseda »prejšnjega« nadomesti z besedilom »26.«.

58. člen

V 28. členu se v drugem odstavku v tretji alineji pika nadomesti s podpičjem in doda nova četrta alineja, ki se glasi:

»– posege v registrirano arheološko najdišče iz prejšnjega odstavka, če ne gre za posege v tla in na območju ne velja drug varstveni režim, zaradi katerega je pred posegom treba pridobiti kulturnovarstveno soglasje.«.

VIII. POGLAVJE: UREDITEV IN OBLIKOVANJE PRAVNIH RAZMERIJ V ZVEZI S POSTAVITVIJO FOTONAPETOSTNIH NAPRAV NA NEPREMIČNINE V SOLASTNINI IN ETAŽNI LASTNINI TER USTANOVITEV BREZPLAČNE SLUŽNOSTI ALI STAVBNE PRAVICE NA OBJEKTIH V JAVNI LASTI

59. člen

(postavitev fotonapetostne naprave na nepremičnini v solastnini ali etažni lastnini)

(1) Ne glede na določbe petega odstavka 67. člena Stvarnopravnega zakonika (Uradni list RS, št. 87/02, 91/13 in 23/20, v nadaljnjem besedilu: SPZ) zadošča za odločanje o postavitvi, obratovanju in vzdrževanju fotonapetostne naprave (v nadaljnjem besedilu: izvedba fotonapetostne naprave) na nepremičnini v solastnini ali na skupnih delih zgradbe v etažni lastnini (v nadaljnjem besedilu: zgradbe), soglasje solastnikov, ki imajo skupaj najmanj tri četrtine idealnih deležev, ali etažnih lastnikov, ki imajo skupaj najmanj tri četrtine solastniških deležev na skupnih delih zgradbe.

(2) Če je potrebno za izvedbo fotonapetostne naprave sprejeti ali spremeniti pogodbo o medsebojnih razmerjih, ne glede na določbe 116. člena SPZ za to zadošča soglasje solastnikov, ki imajo skupaj najmanj tri četrtine idealnih deležev, ali etažnih lastnikov, ki imajo skupaj najmanj tri četrtine solastniških deležev na skupnih delih zgradbe.

(3) Če je potrebno za izvedbo fotonapetostne naprave ustanoviti služnost ali stavbno pravico, ne glede na določbe petega odstavka 67. člena SPZ zadošča, da sklenejo takšen pravni posel in podpišejo zemljiškoknjižno dovolilo solastniki, ki imajo skupaj najmanj tri četrtine idealnih deležev, ali etažni lastniki, ki imajo skupaj najmanj tri četrtine solastniških deležev na skupnih delih zgradbe.

(4) Sklep o odločitvi iz prvega odstavka tega člena se nemudoma po sprejetju objavi tako, da se lahko z njim seznanijo vsi solastniki ali etažni lastniki. Solastnik ali etažni lastnik, ki se s sklepom ne strinja, lahko v enem mesecu od njegovega sprejetja, če za sprejeti sklep ni vedel pa v treh mesecih po njegovi objavi, zahteva, da sodišče v nepravdnem postopku razveljavi ta sklep. O zadevi sodišče odloča prednostno. Sodišče pri odločanju upošteva zlasti vrsto posla ter porazdelitev bremen, koristi in drugih posledic za solastnike ali etažne lastnike, ki se z odločitvijo niso strinjali, ter ali bi se s posegom poslabšal posamezni del etažnega lastnika, ki izpodbija odločitev.

(5) Do poteka roka, v katerem solastnik ali etažni lastnik lahko zahteva razveljavitev sklepa skladno s prejšnjim odstavkom, oziroma do pravnomočne odločitve sodišča, če je zahteva za razveljavitev vložena, nista dovoljena sklenitev pravnega posla in izstavitve zemljiškoknjižnega dovolila iz tretjega odstavka tega člena.

(6) Sredstva, pridobljena iz naslova plačila za rabo skupnih delov, služnost ali stavbno pravico, so skupno premoženje solastnikov ali etažnih lastnikov in se lahko uporabijo samo za poravnavo stroškov vzdrževanja, potrebnih izboljšav ter za odplačevanje v te namene najetih posojil, če se vsi solastniki ali etažni lastniki ne dogovorijo drugače. Sredstva se vplačujejo v rezervni sklad, če ni ustanovljen pa jih zbira upravnik.

(7) Če rezervni sklad ni ustanovljen, niti niso določili upravnika, se solastniki ali etažni lastniki, ki so soglašali s poslom iz prvega in tretjega odstavka tega člena, pogodbeno dogovorijo o načinu zbiranja sredstev iz prejšnjega odstavka. Dogovor se nemudoma po sprejetju javno objavi tako, da se lahko z njim seznanijo vsi solastniki ali etažni lastniki. Solastnik ali etažni lastnik, ki se z dogovorom ne strinja, lahko v enem mesecu od njegovega sprejetja, če za sprejeti dogovor ni vedel pa v treh mesecih po njegovi objavi, zahteva, da sodišče v nepravdnem postopku razveljavi ta dogovor. O zadevi sodišče

odloča prednostno. Sodišče pri odločanju upošteva zlasti vrsto posla ter porazdelitev bremen, koristi in drugih posledic za solastnike ali etažne lastnike, ki se z dogovorom niso strinjali.

(8) Stroške izvedbe fotonapetostne naprave ter morebitno škodo, ki bi zaradi tega nastala, nosi lastnik te naprave oziroma solastniki ali etažni lastniki, ki jo koristijo.

60. člen

(ustanovitev služnosti ali stavbne pravice na objektih v lasti države ali samoupravne lokalne skupnosti)

(1) Ne glede na določbe 70., 71. in 72. člena Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 11/18 in 79/18) se lahko na objektu v lasti države ali samoupravne lokalne skupnosti brezplačno ustanovi služnost ali stavbna pravica za namen postavitve, obratovanja in vzdrževanja fotonapetostne naprave, če se ustanovi v korist skupnosti na področju energije iz OVE, ki je pravna oseba (v nadaljnjem besedilu: skupnost OVE), katere člani so le fizične osebe, nevladne organizacije ali samoupravna lokalna skupnost.

(2) Pred sklenitvijo pogodbe o ustanovitvi služnosti ali pogodbe o ustanovitvi stavbne pravice iz prejšnjega odstavka na podlagi metode neposredne pogodbe, se namera za sklenitev neposredne pogodbe obvezno objavi.

(3) Če je zainteresiranih prijaviteljev več, se kot merilo za izbor skupnosti OVE upošteva vrstni red prispetja popolnih ponudb, kar mora izhajati iz objave namere o sklenitvi neposredne pogodbe.

(4) Ne glede na prejšnji odstavek ima skupnost OVE, katere član je samoupravna lokalna skupnost, ki je lastnica objekta, na katerem se bo ustanovila služnost ali stavbna pravica, v postopku izbora prednost pred ostalimi prijavitelji.

(5) Če se članstvo skupnosti OVE spremeni tako, da ni več izpolnjen pogoj za brezplačnost iz prvega odstavka tega člena, se pogodba o ustanovitvi služnosti ali pogodba o ustanovitvi stavbne pravice spremeni tako, da je od dne prenehanja pogoja za brezplačnost, skupnost OVE zavezana plačevati nadomestilo za služnost ali stavbno pravico v višini, ki se določi skladno s predpisi, ki urejajo upravljanje stvarnega premoženja države in samoupravnih lokalnih skupnosti.

(6) Brezplačne služnosti ali stavbne pravice skupnost OVE ne sme odtujiti ali obremeniti z zastavno pravico.

IX. POGLAVJE: NADZOR

61. člen

(nadzor)

Nadzor nad izvajanjem tega zakona opravljata inšpekcija, pristojna za okolje, in inšpekcija, pristojna za energijo.

62. člen

(pristojnosti inšpekcijskih organov)

(1) Če oseba iz šestega odstavka 29. člena tega zakona svoje obveznosti odstranitve naprave, ki se v skladu z 2. točko šestega odstavka 29. člena tega zakona ne uporablja za proizvodnjo električne energije, ne izpolni prostovoljno, odstranitev fotonapetostne ali vetrne proizvodne naprave na njene stroške odredi inšpekcija, pristojna za energijo.

(2) Če inšpekcija, pristojna za okolje, upravljalcu zaprtega odlagališča odpadkov naloži izvedbo ukrepov za odpravo čezmernih vplivov na okolje v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja, lastnik fotonapetostnih naprav pa na poziv upravljavca odlagališča teh naprav ne odstrani prostovoljno, inšpekcija, pristojna za okolje, lastniku fotonapetostnih naprav naloži njihovo odstranitev v obsegu, ki upravljavcu odlagališča omogoča izvedbo naloženih ukrepov, ki so potrebni za zagotovitev zakonitega stanja.

X. POGLAVJE: KAZENSKE DOLOČBE

63. člen

(prekršek zaradi neupoštevanja obveznosti odstranitve naprave)

(1) Z globo od 2.000 do 15.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki v nasprotju z 2. točko šestega odstavka 29. člena tega zakona ne odstrani fotonapetostne naprave ali vetrne proizvodne naprave, ki se ne uporablja za proizvodnjo električne energije.

(2) Z globo od 1.000 do 3.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 600 do 1.200 eurov se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

64. člen

(prekršek v zvezi z napravami na zaprtih odlagališčih)

(1) Z globo od 2.000 do 15.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če v nasprotju s tretjim odstavkom 51. člena tega zakona kot upravljavec odlagališča o nameri postavitve fotonapetostnih naprav na območju zaprtega odlagališča v 30 dneh pred začetkom izvajanja posega pisno ne obvesti inšpekcije, pristojne za okolje.

(2) Z globo od 1.000 do 3.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 600 do 1.200 eurov se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

65. člen

(višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

XI. POGLAVJE: PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

66. člen

(priprava akcijskega programa)

(1) Vlada prvi akcijski program iz prvega odstavka 5. člena tega zakona sprejme najpozneje v 12 mesecih po uveljavitvi tega zakona. Ministrstvo, pristojno za prostor, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za energijo, najpozneje v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona pripravi in objavi osnutek akcijskega programa iz prvega odstavka 5. člena tega zakona.

(2) Projektno skupino, zadolženo za pripravo prvega akcijskega programa iz prvega odstavka 5. člena tega zakona, ministrstvo, pristojno za prostor, imenuje najpozneje v 30 dneh od uveljavitve tega zakona.

(3) Za pripravo prvega akcijskega programa iz 5. člena tega zakona in za pripravo okoljskega poročila se uporabijo strokovne podlage, izdelane v letu 2023, ki določajo potencial sonca in vetra za proizvodnjo električne energije ter analizo občutljivosti v povezavi s kriteriji ohranjanja narave, varovanja zdravja, varstva kulturne dediščine, upravljanja z vodami in drugimi pravnimi režimi.

(4) Obstoječe podatke in podrobnejše strokovne podlage iz četrtega odstavka 5. člena tega zakona pristojna ministrstva zagotovijo najpozneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

67. člen

(priprava državnega prostorskega izvedbenega akta za območja prednostnega umeščanja OVE)

(1) S postopkom priprave predloga uredbe o najustreznejši varianti iz drugega odstavka 6. člena tega zakona ministrstvo, pristojno za prostor, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za energijo, začne najpozneje v dveh mesecih od objave osnutka akcijskega programa iz 5. člena tega zakona.

(2) Ministrstva začnejo z izdelavo strokovnih podlag iz petega odstavka 6. člena tega zakona v 30 dneh po objavi osnutka akcijskega programa iz prvega odstavka 5. člena tega zakona. Pri izdelavi strokovnih podlag iz prejšnjega stavka ministrstva upoštevajo tudi podatke in že obstoječe strokovne podlage iz postopkov priprave prostorskih aktov, ki so že v teku.

(3) Predlog uredbe iz prvega odstavka tega člena ministrstvo, pristojno za prostor, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za energijo, pripravi v šestih mesecih od uveljavitve akcijskega programa iz 5. člena tega zakona.

(4) Na predlog ministrstva, pristojnega za prostor, in ministrstva, pristojnega za energijo, vlada glede postopkov državnih prostorskih izvedbenih aktov, ki so v teku, ter se nanašajo na fotonapetostne naprave ali vetrne proizvodne naprave na potencialnem prednostnem območju OVE iz prvega odstavka 5. člena tega zakona ob pripravi predloga uredbe o najustreznejši varianti iz četrtega odstavka 6. člena tega zakona sprejme sklep glede nadaljevanja postopka njihove priprave. V sklepu iz prejšnjega stavka ob upoštevanju trajanja in stroškov dotedanjega postopka in usmeritev iz četrtega odstavka 17. člena tega zakona odloči o tem, ali se postopek priprave prostorskega izvedbenega akta ustavi ali nadaljuje v spremenjeni ali nespremenjeni vsebini.

68. člen

(umeščanje v predpisanih prednostnih območjih v prehodnem obdobju)

(1) Do uveljavitve predpisa iz tretjega odstavka 8. člena tega zakona je na območjih predpisanega prednostnega umeščanja iz 2. do 5. točke prvega odstavka 8. člena tega zakona ob pogojih iz VI. poglavja tega zakona dopustno postaviti fotonapetostne naprave ne glede na določbe prostorskih izvedbenih aktov, pri čemer se za postavitev teh naprav uporabljajo določbe prvega do tretjega odstavka 11. člena tega zakona.

(2) Ne glede prvi odstavek 9. člena obveza postavitve fotonapetostnih naprav ne velja za objekte, za katere je bilo na dan uveljavitve tega zakona:

- že pridobljeno gradbeno dovoljenje,
- že sklenjena pogodba o izdelavi dokumentacije za gradnjo objekta ali
- v postopku javnega naročanja že poslano v objavo javno naročilo ali povabilo k oddaji ponudbe.

(3) Vlada sprejme uredbo iz 10. člena tega zakona najpozneje v 18 mesecih od uveljavitve tega zakona.

69. člen

(program upravljanja Natura območij v prehodnem obdobju)

(1) Program iz tretjega odstavka 15. člena tega zakona, s katerim spremeni program upravljanja Natura območij, mora vlada ob upoštevanju javne koristi, kot jo opredeljuje 3. člen tega zakona, sprejeti v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

(2) Do uveljavitve programa iz tretjega odstavka 15. člena tega zakona, se cilji, usmeritve in vrednotenja iz programa upravljanja Natura območij, sprejetega na podlagi drugega odstavka 33. člena v povezavi s petim odstavkom 94. člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb in 105/22 – ZZNŠPP) ki vsebujejo prepovedi, v postopkih izdaje smernic in mnenj k prostorskim aktom in

dovoljevanja posegov v okolje štejejo za izhodiščne usmeritve za nadaljnjo presojo o možnih in potrebnih ukrepih, in ne kot absolutne prepovedi planiranja, načrtovanja ali izvajanja posegov.

70. člen

(obvezno načrtovanje fotonapetostnih naprav za postopke prostorskega načrtovanja, ki so v teku)

Zahteva iz 20. člena tega zakona ne velja v postopkih priprave državnih in lokalnih prostorskih izvedbenih aktov, v katerih je bil v skladu z zakonom, ki ureja prostor, do uveljavitve tega zakon že javno objavljen osnutek prostorskega izvedbenega akta.

71. člen

(imenovanje odgovornih oseb za načrtovanje OVE)

Pristojna ministrstva in organizacije imenujejo odgovorne osebe iz prvega odstavka 22. člena tega zakona najpozneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

72. člen

(začasna izključitev uporabe 26. člena)

V primerih, ko obveznost presoje vplivov na okolje urejata prvi odstavek 4. člena ali četrti odstavek 5. člena Uredbe 2022/2577/EU, se ne uporablja prvi odstavek 26. člena tega zakona.

73. člen

(zagotavljanje kakovosti spremljajočega gradiva in dokumentacije)

Analizo in smernice iz 14. člena tega zakona ministrstva prvič zagotovijo in objavijo v letu 2023.

74. člen

(splošne smernice za področje energije iz OVE)

(1) Splošne smernice za postopek priprave prostorskih aktov za področje energije iz obnovljivih virov v skladu z zakonom, ki ureja prostor in zakonom, ki ureja spodbujanje obnovljivih virov energije, Center za podpore pripravi v štirih mesecih, ministrstvo, pristojno za energijo, pa jih sprejme in objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave najpozneje v petih mesecih od uveljavitve tega zakona.

(2) Splošne smernice iz prejšnjega odstavka Center za podpore letno preveri in po potrebi spremeni najpozneje do 31. marca.

75. člen

(predpisi s področja voda)

(1) Do uskladitve uredb, izdanih na podlagi prvega odstavka 74. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20), z novim 76.a členom Zakona o vodah je na širšem vodovarstvenem območju, na katerem se izvaja varovanje z blažjim vodovarstvenim režimom, dovoljena postavitve samostojnih fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav če so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka novega 76.a člena Zakona o vodah.

(2) Uredbe iz prejšnjega odstavka se uskladijo z novim 76.a členom Zakona o vodah v enem letu od uveljavitve tega zakona.

(3) Do uveljavitve uredb, izdanih na podlagi prvega odstavka 74. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20), je ne glede na predpise lokalnih skupnosti, izdane na podlagi 60. člena Zakona o vodah (Uradni list SRS, št. 38/81 in 29/86 ter Uradni list RS, št. 15/91 in 52/00), ki se uporabljajo do uveljavitve teh uredb, na širšem vodovarstvenem območju, na katerem se izvaja varovanje z blažjim vodovarstvenim režimom, dovoljena postavitve samostojnih fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav, če so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka novega 76.a člena Zakona o vodah.

(4) Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16) se uskladi z novim 76.a členom Zakona o vodah v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

76. člen
(rok za izdajo izvršilnega predpisa)

Minister, pristojen za kmetijstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za energijo, izda predpis iz dvanajstega odstavka novega 3.čl člena Zakona o kmetijskih zemljiščih v enem letu od uveljavitve tega zakona.

77. člen
(dopustne prostorske ureditve na kmetijskih zemljiščih s področja energetske infrastrukture)

Do določitve trajno varovanih in ostalih kmetijskih zemljišč so na vseh kmetijskih zemljiščih dopustne naslednje prostorske ureditve s področja energetske infrastrukture za oskrbo z električno energijo, ki se načrtujejo v državnih prostorskih načrtih, z uredbo o najustreznejši varianti, v občinskih prostorskih načrtih s spremembo namenske rabe in v občinskih podrobnih prostorskih načrtih s spremembo namenske rabe:

- vetrne proizvodne naprave na območju kmetijskih zemljišč z boniteto do vključno 40 točk in
- fotonapetostne naprave na območju kmetijskih zemljišč z boniteto do vključno 20 točk.

78. člen
(začeti postopki)

Postopki priprave prostorskih izvedbenih aktov in postopki prevlade javne koristi na ravni projektov, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se v skladu s tretjim pododstavkom 1. člena Uredbe Sveta (EU) 2022/2577/EU končajo v skladu z Uredbo 2022/2577/EU in tem zakonom.

79. člen
(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

V členu je navedena vsebina zakona.

K 2. členu

V členu je podana opredelitev posameznih zakonskih izrazov. Za izraze z različnih področij se uporabljajo področni predpisi.

Zgolj zaradi jasnosti v zvezi z izrazom »postavitev« fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav, pojasnujemo, da bo pri tem v nekaterih primerih šlo za gradnjo po GZ-1. V vsakem posameznem primeru bo torej potrebno upoštevati tudi področno zakonodajo, ki velja za postavitve posameznih naprav - v primerih, ko bo postavitev pomenila gradnjo po GZ-1, bo torej veljal tudi GZ-1 in vse določbe, ki veljajo za gradnjo.

K 3. členu

Ta člen za postopke planiranja, prostorskega načrtovanja, postavitve, ustanovitve stvarnih pravic in obratovanja fotonapetostnih in vetrnih proizvodnih naprav prinaša nadgradnjo določbe tretjega odstavka 4. člena ZSROVE. Iz navedenega člena ZSROVE izhaja, da je proizvodnja električne energije iz obnovljivih virov energije v javno korist, z nadgradnjo, ki jo prinaša ta člen, pa proizvodnja električne energije iz tovrstnih naprav prerašča zgolj javni interes energetike in pridobiva dve novi dimenziji, in sicer dimenzijo varovanja človekovega zdravja in blagostanja (oziroma v najširšem širšem smislu celo življenja) ter dimenzijo zagotavljanja javne varnosti. Tako opredeljen javni interes uresničuje več določb Ustave RS (v nadaljevanju: USRS), in sicer ne le na pravico do zdravega življenjskega okolja (72. člen), temveč je namenjen tudi varstvu človekove osebnosti in dostojanstva (21. člen USRS) ter pravici do osebnega dostojanstva in varnosti (34. člen USRS).

Ta določba je oblikovana ob upoštevanju problematike segrevanja ozračja in nujno potrebne energetske samooskrbe, torej ob upoštevanju podnebne in energetske krize in dejstva, da se na ravni EU z že sprejeto in prihajajočo zakonodajo - z Uredbo Sveta (EU) 2022/2577 z dne 22. decembra 2022 o okviru za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov (UL L št. 335/ z dne 29. 12. 2022, str. 36) in predlaganimi spremembami Direktive (EU) 2018/2011 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (ter z dokumenti, na katere se naslanjata) - jasno izoblikovano stališče, da so naprave za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov »ključnega pomena za boj proti podnebnim spremembam in onesnaževanju, znižanje cen energije, zmanjšanju odvisnosti Unije od fosilnih goriv in zagotovitev zanesljivosti oskrbe Unije« (tako uvodna preambula omenjene Uredbe EU). Vpliv podnebnih sprememb na človekovo življenje in zdravje ter ne le na blagostanje, ampak na osnovne prvine njegovega bivanja, ljudi pa je obravnavan tudi v dokumentih mednarodnih organizacij, na primer Svetovne zdravstvene organizacije (WHO): WHO, 2022: Zero regrets: scaling up action on climate change mitigation and adaptation for health in the WHO European Region. Key messages from the Working Group on Health in Climate Change (<https://www.who.int/europe/publications/i/item/WHO-EURO-2021-3198-42956-60023>).

K 4. členu

Urejanje prostora, vključno s prostorskim načrtovanjem, je kompleksen proces, ki ga ureja Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21, v nadaljnjem besedilu: ZUreP-3). Predlagani zakon v II. poglavju v pretežnem delu uporablja že obstoječe instrumente ZUreP-3. V III. poglavju pa se urejajo le določene posebnosti prostorskega načrtovanja. Tako predlog z uporabo obstoječega instrumentarija ZUreP-3 glede fotonapetostnih naprav na primer predpisuje obvezen sprejem in vsebino uredbe vlade, ki ima pravno naravo siceršnje uredbe o prostorskem redu (8. člen); glede fotonapetostnih in vetrnih proizvodnih naprav pa predpisuje obvezo sprejema državnega strateškega in državnega prostorskega izvedbenega akta (5. in 6. člen).

K 5. členu

V predlaganem členu se urejajo potencialna območja prednostnega umeščanja OVE za vetrne proizvodne naprave in fotonapetostne naprave. Predlog zakona zahteva, da se ta določijo v akcijskem programu, to je tematskem strateškem prostorskem aktu, katerega sicer pozna že ZUreP-3, vendar pa

je v tem členu- drugače kot v ZUreP-3 izrecno predvideno, da le tega ministrstvo, pristojno za prostor, sprejme ob sodelovanju ministrstva, pristojnega za energijo. Za določitev prednostnih območij OVE, t. i. »go to areas«, pa bo v nadaljevanju potreben še prostorski izvedbeni akt (državni ali občinski), pri čemer predlog zakona v 6. členu prednost daje umeščanje državnih ureditev in državo zavezuje k pripravi in sprejemu prostorskega izvedbenega akta (ali več njih) za fotonapetostne in vetrne proizvodne naprave.

Za umeščanje naprav, ki proizvajajo električno energijo iz sončne energije, predlog zakona pravzaprav uvaja dve kategoriji prednostnih območij, in sicer: (1) tista, ki se bodo izoblikovala v postopku prostorskega načrtovanja – s pripravo ustreznih strateških in izvedbenih prostorskih aktov (5. do 7. člen) in (2) predpisana območja prednostnega umeščanja fotonapetostnih naprav, ki so določena že z zakonom oziroma na njegovi podlagi (8. člen).

Predlog tega člena v drugem odstavku tega člena določa, da akcijski program pripravi ministrstvo, pristojno za prostor, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za energijo, pri čemer je za pripravo tega akcijskega programa v prehodnih določbah zakona določen 12-mesečni rok od uveljavitve zakona.

Iz prehodnih določb zakona izhaja še, da se prvi akcijski program izdela na podlagi strokovne podlage, ki je bila izdelana v sklopu projekta »Omogočanje uvajanja obnovljivih virov v elektroenergetskem sektorju v Sloveniji (REFORM/SC2021/091), delovni sklop 2: »Prikaz potenciala OVE za proizvodnjo električne energije po celotni Sloveniji«. Zahteva se, da ministrstvo, pristojno za prostor, projektno skupino, zadolženo za pripravo prvega akcijskega programa, ki jo sestavljajo predstavniki ministrstev in drugih organizacij, ki so pristojni za varovanje javnih interesov, imenuje najkasneje v 30 dneh od uveljavitve tega zakona. In tudi, da pristojna ministrstva najboljše obstoječe razpoložljive podatke in razpoložljive podrobnejše strokovne podlage za načrtovanje umestitve vetrnih proizvodnih naprav in fotonapetostnih naprav ter njihovo priključitev na elektroenergetsko omrežje za namene priprave prvega akcijskega programa zagotovijo najkasneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Predlog tega člena pa imenovanje projektne skupine in zagotavljanje strokovnih podlag in podatkov ureja na splošno oziroma sistemsko za vse bodoče in ne le za prvi akcijski program.

Ta člen predpisuje tudi vsebino tega tematskega akcijskega programa. In sicer določa, da se v akcijskem programu opredelijo predlogi izvedljivih variant za umestitev fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav ter določijo usmeritve za njihovo prostorsko izvedbeno načrtovanje na državni in občinski ravni, pri čemer se vsebina akcijskega programa v čim večji meri pripravi na način oziroma tako podrobno, da se lahko neposredno na njegovi podlagi pripravi predlog uredbe o najustreznejši varianti, na način opredeljen z petim odstavkom 82. člena v povezavi s petim odstavkom 98. člena ZUreP-3.

V zadnjem odstavku je določena minimalna zahteva prenove akcijskega programa na podlagi (ažurno) prenavljanih strokovnih podlag; prenova je predvidena najmanj vsakih šest let; seveda pa jo je smiselno prilagoditi obdobjem sprejemanja oziroma trajanja nacionalnega energetskega programa.

K 6. členu

Ta člen določa, da se na potencialnih prednostnih območjih OVE, ki so opredeljena v akcijskem programu, fotonapetostne in vetrne proizvodne naprave prednostno načrtujejo kot prostorske ureditve državnega pomena (v skladu z ZUreP-3 so to vetrne in sončne elektrarne moči 10 MW ali več).

Določa pa tudi, da se te umeščajo z Uredbo o najustreznejši varianti, kar v nadaljevanju omogoča tudi izdajo celovitega dovoljenja po ZUreP-3. S tem je že na zakonski ravni narejena izbira med državnimi prostorskimi izvedbenimi akti, ki jih sicer pozna ureditev ZUreP-3.

Prehodna določba k temu členu zahteva, da se s pripravo prostorskih izvedbenih aktov začne še pred sprejemom akcijskega programa. Predlagana določba četrtega odstavka tega člena pa izrecno omogoča, da se uredba o najustreznejši varianti sprejme sočasno z akcijskim programom (in ne nujno zaporedno).

Predlagani tretji odstavek določa dolžnosti članov projektne skupine, ki bo oblikovana že v sklopu priprave akcijskega programa.

Ministrstvom se s petim odstavkom nalaga, da za svoje področje, najkasneje v 3 mesecih od uveljavitve akcijskega programa zagotovijo podatke in strokovne podlage, ki so potrebne za pripravo uredbe o

najustreznejši varianti. Če se bo uredba o najustreznejši varianti sprejela sočasno z uredbo o akcijskem programu, pa bodo morala ministrstva podatke in strokovne podlage seveda zagotoviti že prej.

K 7. členu

Predlog zakona po vzoru 89. člena ZUreP-3 izrecno določa, da občina na potencialno prednostnih območjih fotonapetostne naprave in vetrne proizvodne naprave načrtuje z občinskim prostorskim izvedbenim aktom v obsegu in na način, da s tem nista onemogočeni izvedba in uporaba prostorskih ureditev, ki so prostorske ureditve državnega pomena, pri čemer se za sprejem občinskega izvedbenega akta na teh območjih zahteva predhodno soglasje vlade RS.

V drugem odstavku je predviden odstop od 131. člena ZUreP-3, ki ureja pogoje, pod katerimi je v primeru načrtovanja proizvodne naprave za izkoriščanje OVE, dopustno z OPPN spremeniti namensko rabo, ki je določena z OPN. Ker gre za območje, ki je predmet strokovnih podlag in akcijskega programa, je predviden »večji odpustek glede lokalnega energetskega koncepta« - določeno je, da se lahko OPPN, ki spreminja namensko rabo iz OPN, ob izpolnjevanju drugih pogojev iz 131. člena ZUreP-3 sprejme tudi brez (sočasne) sprejema oziroma prilagoditve lokalnega energetskega koncepta.

Ker želi zakon zagotoviti, da se fotonapetostne naprave in vetrne proizvodne naprave prednostno umeščajo na potencialna prednostna območja OVE (in predpisana prednostna območja za fotonapetostne naprave), je v predlaganem členu nekaj olajšav določeno tudi glede izvedbenega prostorskega načrtovanja (OPN ali OPPN). Gre za načrtovanje OVE naprav na območjih, ki so prednostno prepoznana kot ustrezna za realizacijo OVE naprav, in določena v akcijskem programu kot »potencialna prednostna območja OVE. Akcijski program je bil javno obravnavan, pri njegovi pripravi so sodelovali vsi relevantni resorji in zanj je bila izvedena celovita presoja vplivov na okolje. Zato se s predlaganim četrtem odstavkom določa, da se umestitev na teh območjih šteje kot skladna z cilji prostorskega razvoja občine ter regionalnimi in občinskimi strateškimi prostorskimi akti. V tretjem odstavku pa se, ker je že bila izvedena, določa, da ni treba ponavljati celovita presoja vplivov na okolje in omogoča krajša javna seznanitev. Ob tem pa velja poudariti, da se določba tretjega odstavka nanaša le na tiste OPN ali OPPN, katerih vsebina se ukvarja zgolj z umeščanjem fotonapetostnih ali vetrnih proizvodnih naprav in je ni mogoče uporabiti, kadar ima OPN ali OPPN tudi druge vsebine.

K 8. členu

Poleg območij prednostnega umeščanja, ki bodo opredeljena v postopku prostorskega načrtovanja, so v tem členu za fotonapetostne naprave predvidena tudi s tem zakonom oziroma dopustno uredbo vlade predpisana območja prednostnega umeščanja fotonapetostnih naprav. Kot taka območja so v prvem odstavku tega člena določene na primer strehe objektov in utrjene površine parkirišča na poselitvenih območjih, katerih tlorisna površina presega 1000 m² in so na stavbnih zemljiščih poselitvenih območij, območja cestnih zemljišč, cestnih objektov, oskrbnih postaj javnih cest in servisnih prometnih površin (kot jih opredeljuje Zakon o cestah), železniško območje (kot ga opredeljuje Zakon o varnosti železniškega prometa v 60. točki 2. člena), območja objektov za proizvodnjo elektrike in območje razdelilnih transformatorskih postaj in razdelilnih postaj, ki segajo največ 5 m od roba najbolj zunanega energetskega objekta, območja zaprtih odlagališč, območja opuščanih in bivših površinskih kopov mineralnih surovin, ki niso zalita z vodo, in obstoječa neaktivna odlagališča odpadkov in opuščena odlagališča odpadkov.

Za vsa ta območja je umestitev in postavitve fotonapetostnih naprav mogoča ne glede na lokalni energetski koncept. V skladu predlaganim tretjim odstavkom pa je le za območja, opredeljena v 1. do 5. točki prvega odstavka, predvideno, da je postavitve fotonapetostnih naprav - ne glede na določila prostorskih izvedbenih aktov - dopustna pod pogoji, ki jih bo določila uredba, ki bo imela naravo uredbe o prostorskem redu in katero v skladu z ZUreP-3 sprejme ministrstvo, pristojno za prostor. Ta uredba bo določila tudi t. i. podrobnejša pravila urejanja prostora, ki se neposredno uporabljajo pri dovoljevanju in postavitvi teh naprav. Na prednostnih območjih iz 6. in 7. točke prvega odstavka pa zakon izrecno zahteva skladnost postavitve s prostorskim izvedbenim aktom.

V zvezi s podrobnejšimi pravili urejanja prostora velja poudariti, da se s predlaganim členom ne uvaja novosti, temveč le ta napotuje na institut, ki je uzakonjen že z ZUreP-3, s tem, da ta – ob upoštevanju, da po ZUreP-3 obstajajo tudi podrobnejša pravila urejanja prostora, ki se ne uporabljajo neposredno -

zgolj izrecno poudari naravo teh pravnih pravil. Poudariti velja tudi, da ta določba ne posega v zahtevo tretjega odstavka 15. člena ZUreP-3, po kateri morajo pripravljavci prostorskih aktov, te akte s podrobnejšimi pravili urejanja prostora uskladiti v roku enega leta od njihovega sprejema.

Šesti odstavek vlado pooblašča, da lahko ob upoštevanju vrste in stopnje razvrednotenja ter tehnologije obnovljivih virov kot prednostna območja umeščanja, za katere sprejme uredbo o prostorskem redu določi tudi druga območja, ki se v skladu s predpisi, ki urejajo prostor, štejejo za razvrednotena območja.

K 9. členu

V členu je predpisana obveza postavitve fotonapetostnih naprav v primeru novogradnje strehe in utrjenega parkirišča na stavbnih zemljiščih na poselitvenih območjih, in sicer za objekte oziroma parkirišča, katerih tlorisna površina (strehe) dosega 1.000 m² ali več. Obveznost postavitve fotonapetostnih naprav pa je predpisana tudi za primere prizidave stavbe v vertikalni smeri, katere tlorisna površina strehe znaša 1.000 m² ali več, prizidave stavbe v horizontalni smeri, kjer je streha prizidave večja od 1.000 m² in pa rekonstrukcije objekta, pri kateri se posega tudi v nosilno konstrukcijo strehe, katere tlorisna površina znaša 1.000 m² ali več.

Z drugim odstavkom pa je predpisano, da vlada ob upoštevanju predpisanih meril iz prvega odstavka podrobneje opredeli obveznost in izjeme od obveznosti postavitve fotonapetostnih naprav. Navedeno pooblastilo je vladi dano ne glede na lastništvo (tj. velja tako za objekte v javni kot v zasebni lasti). Med merili, ki jih mora imeti vlada pred očmi pa določa še namen ali vrsto objekta, njegovo lego, osončenost, nosilnost, nesorazmernih stroškov investicije, možnosti priklopa na elektroenergetsko omrežje, varovanje kulturne dediščine itd.

K 10. členu

S tem členom je obveza postavitve fotovoltaičnih naprav po preteku prehodnega obdobja določena tudi za strehe in utrjena parkirišča na stavbnih zemljiščih v poselitvenem območju, ki dosegajo 1.700 m² ali več.

Ob upoštevanju v zakonu določenih meril bo vlada podrobneje opredelila obveznost postavitve fotonapetostnih naprav za obstoječe objekte podrobneje v uredbi, ki jo je v skladu s prehodno določbo zakona dolžna sprejeti v 18 mesecih po uveljavitvi zakona. Med merili, ki jih mora vlada upoštevati pri predpisovanju te obveze, je – za razliko od 9.člena – predvidena tudi kompleksnost lastninsko-pravnih razmerij oziroma težavnost doseganja zahtevane večine v stavbah v solastnini oziroma etažni lastnini. Posebej pa je v drugem odstavku tega člena poudarjen tudi pomen varovanja avtorskih stvaritev.

V uredbi bo vlada za posamezne vrste objektov konkretizirala tudi zakonsko določena izhodišča za dolžino prehodnega obdobja, to je obdobja v katerem je treba na obstoječih objektih zagotoviti postavitve fotonapetostnih naprav, in ki znaša najmanj 2 in največ 10 let od uveljavitve te uredbe. V tej isti uredbi bo vlada predpisala tudi globe in njihovo stopnjevanje za primere kršitev obveze postavitve fotonapetostnih naprav.

K 11. členu

Ker se z možnostjo umeščanja fotonapetostnih naprav na območja iz 2. do 5. točke prvega odstavka 8. člena zakona javnost ni imela priložnosti seznaniti v okviru prostorskega načrtovanja, se v tem členu od investitorja zahteva, da pred postavitvijo na teh zagotovi izdelavo in javno objavo elaborata OVE, ki ga pripravi pooblaščen prostorski načrtovalec.

Skupaj z objavo tega elaborata je treba objaviti tudi poziv javnosti in občinam, na območju katerih se umestitev načrtuje, da v 30 dneh od objave podajo pripombe in predloge, ki jih imajo v zvezi z osnutkom tega elaborata oziroma načrtovano postavitvijo.

Z drugim odstavkom je predpisana vsebina elaborata OVE, medtem ko predlagani tretji odstavek zahteva, da investitor zagotovi, da obrazloženo stališče do prejetih pripomb javnosti in občin pripravi pooblaščen prostorski načrtovalec in da se to stališče skupaj s končnim elaboratom OVE objavi na portalu državne uprave in občine.

Hkrati pa se investitorju, ki bo podal vlogo za gradbeno dovoljenje, vodno soglasje, naravovarstveno soglasje itd. nalaga, da k vlogi za pridobitev upravne odločbe predloži dokazilo o tej objavi. V nasprotnem primeru organ zavrže njegovo vlogo za izdajo upravne odločbe, ki omogoča postavitev

fotonapetostne naprave. Zahteva pa se tudi, da se pri izdelavi projektne dokumentacije ali druge dokumentacije za postavitev fotonapetostnih naprav, upoštevajo strokovne rešitve iz elaborata OVE.

K 12. členu

Prvi odstavek z namenom ustreznega razumevanja predmetnega zakona zgolj pojasnjuje, da se lahko fotonapetostne naprave in vetrne proizvodne naprave - tako kot do sedaj (torej po pravilih ZUreP-3) - načrtujejo tudi izven načrtovanih in predpisanih območij prednostnega umeščanja OVE.

A je v drugem odstavku vendarle predviden manjši odstop od ZUreP-3. In sicer je s tem ko se omogoča, da se lokalni energetski koncept spremeni najkasneje sočasno s sprejemom OPPN, predviden odstop od njegovega 131. člena, ki med pogoji, pod katerimi je v primeru načrtovanja proizvodne naprave za izkoriščanje obnovljivih virov energije, dopustno z OPPN spremeniti namensko rabo, ki je določena z OPN, določa tudi obvezno skladnost z obstoječim lokalnim energetskim konceptom.

Izjema od siceršnjega prostorskega načrtovanja, kot ga določa ZUreP-3, je predpisana tudi z 19. členom predlaganega zakona, ki v območju nekaterih državnih prostorskih izvedbenih aktov - ob upoštevanju zahtev področnih predpisov po pridobitvi potrebnih upravnih odločb – omogoča postavitev fotonapetostnih naprav tudi, če te niso bile načrtovane z DPN ali O(P)PN.

K 13. členu

S predlaganim členom se poudarja, da se v vseh zadevah, ki jih ta zakon ne ureja drugače, za celovito presojo vplivov na okolje in presojo vplivov na okolje se, razen, uporabljajo določbe predpisov, ki urejajo varstvo okolja, ohranjanje narave, upravljanje z vodami in graditev objektov.

K 14. členu

Za poenotenje zahtev, večjo kakovost in lažjo pripravo strokovnih podlag k prostorskim aktom, okoljskih poročil in poročil vplivov na okolje in s tem tudi za zagotovitev enake obravnave projektov umeščanja OVE različnih izvajalcev predlog zakona pristojnim ministrstvom nalaga spremljanje že izdelanih poročil in relevantnih strokovnih podlag prostorskih aktov ter jim nalaga izdelavo priporočil in smernic za njihovo izboljšavo in poenotenje, kot tudi, da se v ta namen zagotovi izmenjava izkušenj in dobrih praks. To določilo je povezano s prehodno določbo tega zakona, ki določa, da se analize in smernice, predvidene v tem členu, prvič pripravijo že v letu 2023.

K 15. členu

Predlagana določba prvega odstavka izhaja iz drugega odstavka 5. člena Direktive 2001/42/ES o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje ("CPVO direktiva"). Ta poudarek je skupaj z drugim odstavkom pomemben, ker je bilo v postopku identifikacije ovir za uvedbo OVE večkrat izpostavljeno, da naj bi organi v procesu načrtovanja pogosto zahtevali preveč prepodrobne podatke za strateško raven in pa tudi podatke, ki z nameravanimi plani oziroma projekti vsebinsko sploh niso povezani oziroma je ta povezava zanemarljiva.

Da bi preprečili tovrstne situacije je vladi dana tudi zakonska podlaga, da po potrebi določi usmeritve glede podatkov, monitoringa in metodologij, ki se uporabljajo za presojo posledic plana, načrta ali projekta na cilje ohranjanja območij in na doseganje ugodnega stanja vrst in habitatov, ki so varovani na podlagi predpisov, ki urejajo ohranjanje narave.

V tretjem odstavku pa je določeno, da vlada za primere umeščanja fotonapetostnih in vetrnih proizvodnih naprav, za katere je potrebna presoja vpliva prostorskega akta ali projekta na vrste ali območja, ki so varovana v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave, spremeni in dopolni veljavni Načrt upravljanja z Natura 2000 območij, ki je bil v skladu z ZON sprejeti kot operativni program, vsebuje pa številne zapise, ki jih je pri pripravi smernic in mnenj v postopku prostorskega načrtovanja in pri odločanju o izdaji upravne odločbe mogoče razumeti tudi kot (absolutne) prepovedi umeščanja teh naprav (na primer »vrednostni kriterij »brez visokih struktur v zraku«). S predlagano določbo se zahteva prenova vsebine tega programa na način, da imajo tehnični in drugi omilitveni ukrepi in cilj prednost pred prepovedmi in omejitvami. V prehodni določbi 69. člena pa je določeno, da do uveljavitve prenovljenega programa veljajo cilji, usmeritve in vrednotenja, ki vsebujejo prepovedi in so vsebovani v veljavnem programu v postopku izdaje smernic in mnenj k prostorskim aktom in v postopku dovoljevanja

posegov v okolje (le) kot izhodiščne usmeritve za nadaljnjo presojo o možnih in potrebnih ukrepih, in ne kot absolutne prepovedi planiranja, načrtovanja ali izvajanja posegov.

Da je odločitev o načrtovanju in izvedljivosti projektov sploh mogoče sprejeti v razumnem času, velja c skladu s predlaganim četrtem odstavkom ocene, analize in presoje primarno graditi na obstoječih podatkovnih zbirkah države in občine. Kolikor se v postopkih kot pomembni za presojo posledic na okolje in odločanje izkažejo tudi podatki, ki jih v postopku priprave prostorskega akta ali odločanja o izdaji upravne odločbe, ki omogoča poseg v okolje ali naravo, v utemeljitev svojih argumentov predložijo in se nanje sklicujejo udeleženci postopka ali javnost, pa je z namenom zagotavljanja javne koristi varovanja okolja in večje kakovosti trajnostnega odločanja v zakonu določeno, da ti podatki pridobijo značaj informacije javnega značaja. Država pa lahko tiste podatke iz prejšnjega stavka, za katere oceni, da so verodostojni in pomembni, vključi v svoje podatkovne zbirke, s čimer se za dostop do teh podatkov uporablja zakon, ki ureja dostop do informacij javnega značaja.

K 16. členu

Ta določba drugače od siceršnje ureditve v Gradbenem zakonu (66. člen) in Zakonu o ohranjanju narave (101.c oziroma 101.f člen) ureja pristojnosti za izvedbo postopka prevlade drugega javnega interesa nad interesom ohranjanja narave. In sicer za njegovo izvedbo ni pristojno ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave oziroma ministrstvo, pristojno za prostor, temveč je predvideno, da odločitev na predlog ministrstva, pristojnega za okolje, sprejme vlada. Ministrstvo, pristojno za okolje je tudi tisto, ki v zadevi pozove pristojna ministrstva in organizacije, da podajo mnenje, o postopku seznanjajo Evropsko komisijo ali v primeru prednostnih vrst zaprosijo Evropsko komisijo za mnenje, ter pripravi predlog odločitve vlade z obrazložitvijo.

Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 199/21 in 105/22 – ZZNŠPP, GZ-1) v 66. členu, ki ureja izvedbo prevlade javne koristi v postopku izdaje gradbenega dovoljenja v integralnem postopku, določa, da se predlog za uvedbo postopka prevlade javne koristi vložijo na ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave, ki v 14 dneh preveri, ali je gradivo popolno, drugače pa zahteva njegovo dopolnitev (4. odstavek). Nadalje je v 66. členu GZ-1 določeno, da o prevladi javne koristi odloča vlada na predlog ministrstva, pristojnega za ohranjanje narave, pod pogoji in po postopku iz predpisov, ki urejajo ohranjanje narave, razen če ta zakon določa drugače (6. odstavek).

Po drugi strani pa ZON v tretjem odstavku 101.c člena določa, da postopek prevlade javne koristi na planski ravni, na predlog »pristojnega državnega organa ali pristojnega organa samoupravnih lokalnih skupnosti« vodi ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave in v petem odstavku omenjenega člena predvideva, da omenjeno ministrstvo za vlado pripravi predlog odločitve o prevladi javne koristi.

Veljavna ureditev, po kateri resor, pristojen za ohranjanje narave, predlaga prevlado druge javne koristi nad ohranjanjem narave, predstavlja konflikt interesov ministrstva, ki je v osnovi pristojno za ohranjanje narave, in tudi ne omogoča učinkovitega teka postopkov prevlade javne koristi.

Ob navedenem pa predlagani tretji odstavek razrešuje tudi dejstvo, da je v 101.f členu ZON postopek prevlade druge javne koristi na projektni ravni predviden le v primeru, ko je s predpisi zahtevana presoja vplivov na okolje (v primeru »zavrnitve okoljevarstvenega soglasja«). A naravo-varstveno soglasje oziroma mnenje iz 105.a člena ZON, ki vključuje presojo sprejemljivosti na naravo, se ne podaja le v postopkih izdaje integralnega gradbenega dovoljenja, ampak tudi v postopku izdaje »običajnega gradbenega dovoljenja«, ki je urejen v 46. do 61. členu GZ-1, in v postopkih, ko za gradnjo oziroma poseg gradbeno dovoljenje niti ni potrebno. Prav tako je presoja sprejemljivosti na naravo predvidena tudi v okviru izdaje dovoljenja za poseg v naravo iz 104.a člena ZON. Ob upoštevanju navedenega se s tretjim odstavkom tega člena predlaga, da se 101.f člen ZON, ki ureja prevlado v postopku izdaje okoljevarstvenega soglasja, uporablja tudi za navedene primere - seveda ob upoštevanju preoblikovanja vsebine 101.f člena in z njim povezane določbe 66. člena GZ-1, ki ga urejata prvi in drugi odstavek.

K 17. členu

V členu se na eni strani dopolnjujejo določbe 91. člena ZUreP-3, ki urejajo javno objavo pobude za pripravo državnega prostorskega izvedbenega akta v prostorskem informacijskem sistemu. In sicer se izrecno ureja možnost, da svoje predloge glede umeščanja naprav za proizvodnjo električne energije iz sonca ali vetra, v času javne obravnave podajo tudi zainteresirani investitorji. Ob upoštevanju, da je

prostor omejena dobrina, je tak proces namenjen čim širši vključitvi vseh investicijskih pobud in s tem optimizaciji izkoristka prostora za tiste projekte, ki Slovenijo bolj zanesljivo vodijo k doseganju ciljev za pridobivanje električne energije iz vetra in sonca. Postopek vabila potencialnim naročnikom prostorskega akta je z istim ciljem predviden tudi v primeru prekinitve postopka prostorskega akta, ki je že v teku, ki je bil zaradi daljše neaktivnosti »primarnega« investitorja prostorskega akta, prekinjen v skladu z 21. členom tega zakona.

V vabilu potencialnim naročnikom se navede dokumentacijo, ki jo je v postopku že v začetni fazi dolžna zagotoviti oseba, da se šteje kot investitor prostorskega akta. Določeno je, da mora oseba, ki izrazi namero, da bo vstopila v postopek kot naročnik priprave prostorskega akta, podati zavezujočo ponudbo, v kateri je grafično prikazan predlog prostorske ureditve, pri čemer se za ta grafični prikaz smiselno uporablja določba 11. člena, ki ureja vsebino elaborata OVE. Šteje pa se, da je v postopek kot naročnik prostorskega akta vstopila (še) s trenutkom, ko je in če je v določenem roku zagotovila dokumentacijo za pripravo prostorskega akta, ki je zahtevana v vabilu.

Ker je »uresničitev ideje o umestitvi« naprave za proizvodnjo električne energije odvisna od ustrezne priprave strokovne dokumentacije, predlog določa, da lahko ministrstvo, pristojno za energijo, pozitiven odziv na predlagane spremembe pobude pogojuje s pisno zavezo predlagatelja, da bo prispeval h kritju stroškov priprave strokovnih podlag in druge potrebne dokumentacije za pripravo prostorskega izvedbenega akta. Ob upoštevanju omejenosti prostora določa tudi, da ima pri presoji predlogov načrtovanje naprav z večjo električno nazivno močjo prednost pred načrtovanjem naprav in objektov z manjšo nazivno močjo, razen če večjega nazivne moči ni mogoče doseči zaradi omejitev, ki jih določajo predpisi s področja varstva okolja, voda, ohranjanja narave ali varstva kulturne dediščine.

Predvideno je, da ministrstvo, pristojno za energijo, ob upoštevanju mnenj nosilcev urejanja prostora o verjetni izvedljivosti predlagane umestitve in ob upoštevanju mnenja elektrooperaterja o pogojih in možnostih priklopa na omrežje oceni, kateri od predlogov investorjev najbolj prispeva k izpolnjevanju ciljev doseganja deleža energije iz obnovljivih virov energije in na tej podlagi s sklepom izbere osebo, ki pridobi položaj naročnika prostorskega akta. Ministrstvo pa lahko tudi oceni, da ne bo sprejelo nobene izmed pobud in v tovrstnih primerih ne poda pobude za pripravo prostorskega izvedbenega akta oziroma poda pobudo, da se ustavi postopek priprave prostorskega akta, ki je bil prekinjen v skladu s 21. členom tega zakona.

Predlog izrecno določa, da zagotovitev dokumentacije prostorskega načrtovanja naročniku priprave prostorskega akta ne daje pravice ali prednostnega upravičenja do umeščanja prostorskih ureditev na območju načrtovanja. Naročnik prostorskega akta tudi ni upravičen do sprejema ali želene vsebine prostorskega akta. Zakon pa ministrstvu, pristojnem za energijo, vseeno omogoča, da za spodbujanje priprave prostorskih aktov na področju OVE že v javnem vabilu določi pogoje, pod katerimi bo od naročnika prostorskega akta odkupilo dokumentacijo prostorskega načrtovanja ali povrnilo določen sorazmerni ali absolutni znesek priprave dokumentacije, ki zaradi razlogov, ki niso na njegovi strani, ni uspel uresničiti svoje investicijske namere.

Predlog določa še, da se določbe tega člena, ob upoštevanju, da se v skladu z zakonom, ki ureja prostor, javno objavi sklep o njegovi pripravi, smiselno uporabljajo tudi za pripravo občinskega prostorskega izvedbenega akta, s katerimi se načrtujejo fotonapetostne naprave ali vetrne proizvodne naprave z nazivno električno močjo 4 MW ali več.

K 18. členu

Mednarodno pravo in EU pravo Sloveniji postavljata zavezujoče cilje, ki jih mora doseči na področju pridobivanja energije iz obnovljivih virov. Ti cilji so v nekaterih državah jasno preneseni tudi na lokalno raven, kar pomeni, da je občinam v primeru nedoseganja ciljev OVE na državni ravni - ob upoštevanju njihovih naravnih danosti oziroma »potenciala« vetra, sonca in drugih virov OVE« - mogoče naložiti tudi finančno soodgovornost za morebitno plačilo statističnega prenosa ali soodgovornost za morebitno sankcijo, ki bi doletela državo. Ker metodologija za razporeditev bremena med različne občine v Sloveniji (še) ni razvita, zakon prenosa državnih zavez na lokalno raven še ne uzakonja. Določa pa obvezo občin, da morajo vsaj v primerih pobud za relativno večje investicije v fotonapetostne naprave in vetrne proizvodne naprave (investicije z nazivno električno močjo najmanj 4 MW) preveriti oziroma oceniti izvedljivost pobude za pripravo prostorskega izvedbenega akta.

Občina je pobudo dolžna resno obravnavati in se o njej izjasniti v 150 dneh. Ni pa je »dolžna sprejeti«, saj - kot izrecno poudarja šesti odstavek - pobudnik ni upravičen do prostorskega izvedbenega akta (z določeno vsebino).

V drugem odstavku so predpisane vsebinske zahteve pobude za pripravo prostorskega izvedbenega akta. Če jih pobuda investitorja ne izpolnjuje, je občina ni dolžna vsebinsko obravnavati.

Občina pa lahko v skladu s predlaganim petim odstavkom sprejem sklepa o pripravi prostorskega izvedbenega akta ali nadaljevanje postopka njegove priprave, ki ga začne oziroma vodi na podlagi pobude, pogojuje tudi s tem, da pobudnik za pripravo prostorskega akta prevzame vlogo naročnika prostorskega akta in delno ali v celoti krije stroške prostorskega načrtovanja.

K 19. členu

S predlogom tega člena se v prvem odstavku dopolnjuje ureditev prvega odstavka 88. člena ZUreP-3 na način, da je mogoča postavitve fotonapetostnih naprav na območju, ki ga ureja državni prostorski izvedbeni akt, brez posebnega načrtovanja z O(P)PN - torej tudi, če v državnem in lokalnem prostorskem izvedbenem aktu ni predvidena postavitve teh naprav, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne energije, vključno s priključki na omrežje in povezano tehnično opremo in hranilniki (glej opredelitev fotonapetostne naprave v 2. členu). To pomeni, da omenjenih naprav, katerih postavitve z državnim prostorskim aktom ni bila načrtovana, ni potrebno načrtovati z občinskimi izvedbenimi akti. Ne posega pa ta določba v morebiti potrebne upravne odločbe, ki jih ureja »področna zakonodaja« (na primer soglasje Direkcije RS za infrastrukturo, s katerim se zagotavlja varnost prometa in cestne infrastrukture, vodno soglasje itd.).

Opisani »odpustek« ne velja za vse prostorske ureditve, ki so načrtovane z že sprejetimi državnimi prostorskimi izvedbenimi akti ali tistimi, za katere je v času uveljavitve tega zakona sprejet vsaj osnutek prostorskega izvedbenega akta; ampak velja le v primeru, da se s državnim prostorskim izvedbenim aktom (primarno) načrtuje prometna infrastruktura ali objekti in naprave za proizvodnjo električne energije in objekti in naprave za oskrbo z električno energijo.

Možnost postavitve omenjenih naprav velja ob upoštevanju zahtev področnih predpisov glede potrebnih upravnih odločb, a brez posebne obravnave v obstoječem oziroma novem prostorskem izvedbenem aktu. Nanaša se na celotno območje prostorskega izvedbenega akta, s katerim je načrtovana prometna ali energetska infrastruktura, vključno z neposredno povezanimi spremljajočimi in pomožnimi objekti, ki so predmet prostorskega izvedbenega akta, ki se v osnovi sicer sprejema zaradi načrtovane prometne infrastrukture oziroma objektov in naprav za proizvodnjo elektrike ali za oskrbo z elektriko (tak primer npr. DPN-ji za hidroelektrarne, ki ne zajemajo zgolj objektov hidroelektrarn, ampak tudi ostale načrtovane ureditve v DPN, brez katerih HE ne morejo delovati, npr. pretočna akumulacija, nasipi, deponije za potrebe vzdrževanja energetske infrastrukture in ostale ureditve). Pri tem predlog upošteva, da so na primer visokovodni nasipi lahko sočasno tudi objekti vodne infrastrukture, a jih je – seveda ob upoštevanju zahtev poplavne varnosti – vseeno praviloma smotno (vsaj nad določeno koto) uporabiti tudi za umestitev fotonapetostnih naprav. Da postavitve fotonapetostne naprave ne bi negativno vplivala na funkcionalnost in stabilnost objektov, ki zagotavljajo poplavno varnost, pa je pred njeno postavitvijo zahtevana pridobitev mnenja upravljavca oziroma lastnika vodno-energetskega objekta.

Možnost »postavitve omenjenih naprav brez posebne obravnave v prostorskem izvedbenem aktu« se torej predvideva le za območja, ki jih obravnavajo prostorski izvedbeni akti, ki so že bili v času uveljavitve tega zakona že sprejeti ali pa so v času uveljavitve tega zakona že »prišli« do faze javne objave osnutka državnega prostorskega izvedbenega akta. (Ne gre namreč pozabiti, da so postopki priprave prostorskega akta pogosto dolgotrajni in da se nekateri že začeti postopki še naprej vodijo v skladu z ZUreP-2 ali Zakonom o prostorskem načrtovanju). Za bodoče oziroma ostale postopke priprave prostorskih aktov pa se zahteva njihovo sočasno načrtovanje z državnim prostorskim izvedbenim aktom.

Za namene seznanitve javnosti in omogočanje njenega sodelovanja - in s tem za zagotavljanje skladnosti z zahtevami Aarhuške konvencije - predlog zakona (s sklicevanjem na 8. člen tega zakona) od investitorja zahteva, da zagotovi objavo osnutka prikaza situacije s predpisano vsebino, ki jo mora pripraviti pooblaščen prostorski načrtovalec. Skupaj z objavo se objavi tudi poziv javnosti in občinam, na območju katerih se umestitev načrtuje, da v 30 dneh podajo pripombe in predloge, investitor pa je

dolžan zagotoviti pripravo in objavo obrazloženega stališča do teh pripomb in predlogov. Dokazilo o objavi omenjenega stališča je namreč določeno kot pogoj za vsebinsko obravnavo gradbenega dovoljenja in drugih upravnih odločb, ki omogočajo poseg v okolje (na primer soglasja po Zakonu o cestah itd.).

K 20. členu

Za državne in lokalne prostorske izvedbene akte, ki se bodo začeli sprejemati po uveljavitvi tega zakona, predlog tega člena določa obvezo prostorskega načrtovanja fotonapetostnih naprav že v postopku priprave ali spreminjanja državnega ali občinskega prostorskega izvedbenega akta (če se z njimi načrtuje prometna infrastruktura in z njimi neposredno povezane ureditve ali objekti in naprave za proizvodnjo elektrike ali objekti in naprave za oskrbo z elektriko in z njimi neposredno povezane ureditve, vključno z objekti, ki so sočasno objekti energetske in vodne infrastrukture).

To načrtovanje je po zakonu zaveza tistega, ki je tudi sicer naročnik tovrstnega prostorskega akta. S tem je v primeru državnega prostorskega načrtovanja na primer Družbi za avtoceste v RS, Direkciji RS za infrastrukturo naloženo, da ob načrtovanju prometne infrastrukture ali naštete energetske oziroma energetske-vodne infrastrukture zagotovi tudi potrebno dokumentacijo za to, da bo vsebina prostorskega akta omogočala tudi umestitev fotonapetostnih naprav.

Ta člen se navezuje tudi na prehodno določbo, ki enako obvezo določa za državne in lokalne prostorske izvedbene akte, katerih priprava je že v teku, vendar pa bo njihov osnutek javno objavljen šele po uveljavitvi tega zakona.

K 21. členu

V Sloveniji imamo v praksi relativno pogoste primere, ko se postopek umeščanja začne na iniciativo (malega) zasebnega investitorja, pogosto tudi na iniciativo podjetnika oziroma gospodarske družbe, ki nima dovolj zaposlenih in/ali dovolj sredstev za pravočasno zagotovitev vse v postopku potrebne dokumentacije. Postopek priprave določenega prostorskega akta se lahko iz navedenega razloga ali zato, ker investitorji potrebne dokumentacije (strokovnih podlag itd.) ne zagotavljajo pravočasno (zaradi drugačne ekonomike projekta od prvotno želene ali zaradi (trenutne) izgube ekonomskega interesa v postopku), zaustavi za več let, novi postopki priprave prostorskega akta za ta »rezervirani« prostor pa se ne morejo začeti.

Zato sta v predlogu zakona predvidena dva pristopa. Prvi je ta, da zakon že a priori predvideva, da kot naročnik prostorskega akta na prednostnih območjih umeščanja nastopa ministrstvo, pristojno za energijo. Drugi pristop pa predstavlja predlog predmetnega člena o tem, da »neaktivni naročnik izgubi status naročnika prostorskega akta«, pri čemer tudi ta postopek prednostno prevzame ministrstvo, pristojno za energijo, kot nosilec politike na področju umeščanja in delovanja obnovljivih virov energije. To ministrstvo se lahko tudi odloči, da bo preverilo, ali za nadaljevanje postopka priprave prostorskega akta obstoji zasebni interes in v ta namen objavi vabilo iz 17. člena tega zakona. Na tej podlagi pa lahko kot naročnik prostorskega akta v postopek vstopi tudi druga oseba. Če ni interesentov, ki bi v doglednem času prevzeli iniciativo za pripravo prostorskega akta, vlada postopek priprave prostorskega akta ustavi, pri čemer sočasno z ustavitvijo izda odlok o prenehanju veljavnosti morebiti sprejetega odloka o začasnih ukrepih za zavarovanje urejanja prostora.

K 22. členu

Proaktivno sodelovanje nosilcev urejanja prostora in organov in organizacij, ki kot mnenjedajalci sodelujejo v fazi celovite presoje vplivov na okolje, je bistvenega pomena za (časovno) učinkovitost postopka priprave prostorskega akta in njegovo vsebinsko kvaliteto. Za namen izboljšanja stanja (ki je sicer primarno v domeni organizacijskega pristopa) zato zakon predvideva imenovanje odgovornih oseb pristojnih organov in organizacij ter na zakonski ravni podrobneje kot ZUreP-3 določa zaveze odgovorne osebe pristojnega ministrstva ter organizacije, ki v postopku sodeluje kot nosilec urejanja prostora oziroma mnenjedajalec. V drugem odstavku je izrecno določena obveza njihove (aktivne) svetovalne funkcije.

Tretji odstavek dopolnjuje rešitev, ki jo predvideva 42. člen ZUreP-3 in ki daje ministrstvu, pristojnemu za prostor, možnost, da pri pripravi prostorskih aktov na občinski, medobčinski ali regionalni ravni zaradi zagotavljanja ekonomičnosti postopka opozori nosilca urejanja prostora na upoštevanje rokov oziroma

predlaga sklic skupnega usklajevalnega sestanka več nosilcev urejanja prostora, nosilci urejanj prostora pa morajo z ministrstvom sodelovati. Glede na specifično obnovljivih virov energije predlog tako rešitev določa kot dolžnost ministrstva, pristojnega za energijo. Določa pa tudi, da se v primeru, da se predstavnik ministrstva sklicanega posveta ne udeleži šteje, da je ministrstvo odstopilo od vsebine mnenja, ki je neusklajeno z mnenjem drugega ministrstva ali organizacije.

K 23. členu

V prvem odstavku predlaganega člena je določena izpodbojna domneva o tem, da na okolje v drugi državi članici EU nimajo pomembnega vpliva načrtovani projekt postavitve fotonapetostnih naprav. Enaka domneva je vzpostavljena tudi za načrtovane projekte vetrnih proizvodnih naprav, ki se ne umeščajo bližje od 1 km od meje. To domnevo lahko domnevo pred organom, ki vodi postopek celovite presoje vplivov na okolje, izpodbijajo udeleženci pri urejanju prostora; kot jih opredeljuje 52. točka 3. člena ZUreP-3.

Projekti vetrnih proizvodnih naprav sicer lahko vplivajo na okolje sosednjih držav, saj je v točki 22 Priloge 1 Konvencije o čezmejnih vplivih na okolje, navedeno: »22. Major installations for the harnessing of wind power for energy production (wind farms)«⁵. Ker pa gre za naprave, ki so oddaljene od državne meje, predlog zakon uvaja domnevo, da velike naprave vetrnih elektrarn nimajo pomembnega vpliva na okolje, če je postavitve več kot 1 km oddaljena od meje. Domneva, da v 915 m vetrne elektrarne pasu ni pomembnih vplivov na bivanjsko okolje ljudi temelji na »posplošenih projekcijah« v okviru projekta RES Slovenija - Omogočanje uvajanja OVE v elektroenergetskem sektorju v Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: projekt RES Slovenija). V predlagani določbi pa je omenjena domneva zastavljena strožje; s tem pa tudi usklajeno z ureditvijo v Uredbi o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2), iz katere izhaja, da je za vetrne elektrarne z električno močjo najmanj 15 MW, ki so predvidene 1 km ali manj od stavb z varovanimi prostori, potrebno v predhodnem postopku ugotoviti, ali je treba izvesti presojo vplivov na okolje.

V drugem odstavku se v skladu z Direktivo 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (UR L 197, 21/07/2001 str. 30, s spremembami) (7. uvodni odstavek) za presojo o potrebni vključitvi drugih držav vzpostavlja upoštevanje načela vzajemnosti in enakopravnosti.

Tretji odstavek pa - za razliko od 82. člena ZVO-2 - izrecno opredeljuje fazo, v kateri se drugo državo pozove k izjasnitvi glede sodelovanja v postopku presoje vplivov na okolje.

Predlog četrtega odstavka po vzoru ureditve v Nemčiji, ureja potrebne prevode dokumentacije, ki se v fazi izjasnitve glede sodelovanja pošlje drugi državi.

V petem odstavku je obveza naročnika prostorskega akta, da zagotovi prevod poročila o vplivih na okolje in druge relevantne dokumentacije določena za primere, ko bi druga država (samoiniciativno) izrazila željo, da se izvede postopek čezmejnega posvetovanja.

V šestem odstavku je obveza sodelovanja v procesu posvetovanja z drugo državo, ki izrazi interes za postopek čezmejnega posvetovanja, določena tudi za mnenjedajalce. Za to posvetovanje pa lahko pristojno ministrstvo imenuje tudi ad hoc komisijo.

K 24. členu

V prvem odstavku so poleg pogojev iz četrtega odstavka 77. člena ZVO-2 in določb ZUreP-3, določeni dodatni pogoji oziroma kriteriji, ob izpolnitvi katerih celovite presoje vplivov na okolje ni potrebno (ponovno) izvesti. Ta dodatna možnost izjeme se v tem členu ureja le za primere spreminjanja prostorskega izvedbenega akta in sicer ob kumulativno izpolnjenih pogojih iz 1. in 2. točke prvega odstavka. Torej, če se v prostorskem aktu spreminjajo le prostorski izvedbeni pogoji, ki sledijo zadnjemu stanju tehnike in glede na prostorski akt, ki se spreminja, niso predvideni drugačni novi posegi v dele okolja ali varovane prvine (torej niso na novo predvideni posegi v varovano dobrino, na katero prvotno ni bilo vpliva) ali če gre manjše spremembe lokacije posamezne naprave, ki ne predstavlja pomembnega neposrednega ali daljinskega vpliva na varovana območja in se v primeru načrtovanja vetrnih

⁵ <https://unece.org/environment-policy/environmental-assessment/text-convention#appendix1>

proizvodnih naprav ne približujejo bivanjskim objektom in na pomenijo spremembe višine za več kot 15 %. Na opisan način prvi odstavek upošteva, da je v tretjem odstavku 3. člena SEA direktive določeno: »Pri načrtih in programih iz odstavka 2, ki določajo rabo majhnih območij na lokalni ravni, ter pri manjših spremembah načrtov in programov... je okoljska presoja potrebna le, kadar države članice ugotovijo, da bodo verjetno znatno vplivali na okolje».

V skladu z drugim odstavkom lahko naročnik prostorskega akta pristojno ministrstvo zaprosi za mnenje, ali je glede na prilagoditev prostorskega akta, s katerimi se v skladu s prvim odstavkom tega člena načrtuje prilagoditev naprave zadnjemu stanju tehnike, treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje.

Tretji odstavek pa določa, da se pri presoji, ali je treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje, ministrstvo, pristojno za celovito presojo vplivov na okolje, upošteva vsebino in raven natančnosti že izdelanega okoljskega poročila ter izdane odločbe ali mnenja o sprejemljivosti za prostorski akt, ki se spreminja.

K 25. členu

V tem členu je podano podrobnejše pojasnilo za razumevanje drugega odstavka 84. člena ZVO-2. Spremembe, ki očitno vodijo v zmanjševanje obremenitev za posamezne prvine okolje ali druge varovane prvine (na primer kulturno dediščino) ne terjajo ponovno presojo mnenjedajalca. Če je očitno, da ni negativnega vpliva na javni interes, ki ga varuje določen mnenjedajalc, torej če očitno ne gre za (bolj) negativen vpliv (ampak kvečjemu pozitiven vpliv), je ponovno pridobivanje mnenja tega mnenjedajalca nepotrebno. Zato je v tem členu za primere, ko lahko ministrstvo iz dokumentacije postopka, med drugim tudi ustrezno dopolnjenega okoljskega poročila, ki zagotavlja skladnost poročila in predlagane vsebine prostorskega akta, že samo presodi, da gredo spremembe prostorskega akta v zmanjšanja ali odprave prej vsebovanih negativnih vplivov na varovane dobrine, ni razloga, da bi ponovno pridobiva mnenje vseh pristojnih organov in organizacij. Mnenje posameznega mnenjedajalca ministrstvo, pristojno za celovito presojo vplivov na okolje, tako pridobi le, kadar iz dokumentacije ni očitno, da ni novih ali večjih vplivov na varovano prvino, ki jo je ta mnenjedajalec dolžan varovati.

K 26. členu

Predmetna določba posega v ureditev obvezne izvedbe postopka predhodne presoje in presoje vplivov na okolje, ki jo na podlagi Zakona o varstvu okolja (ZVO-2) določa Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje. Od veljavne ureditve se razlikuje v določenih segmentih, in sicer v primerjavi z navedeno uredbo v 1. točki prvega odstavka spreminja prag za predhodno presojo za samostojne naprave, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne energije z 250 kW na površino 1 ha, tj. 10 000 m² (kar približno ustreza nazivni električni moči 1 MW, odvisno od tehnologije). Glede na zadnje stanje tehnike meja, ki se nanaša na moč, namreč ni več smiselna glede na namen, ki ga ta določba zasleduje (tj. da se presoja se opravlja v primeru naprav z večjimi tlorsnimi površinami). Z razvojem tehnike se namreč moč panelov večja, brez povečanja površine, ki jo fotovoltaična naprava zaseda.

V Nemčiji obvezo presoje vplivov na okolje ureja Gesetz über die Umweltverträglichkeitsprüfung (UVPG). Ta v prilogi 1 izrecno ne predvideva obveznosti predhodne presoje ali presoje vplivov na okolje za umeščanje sončnih elektrarn oziroma naprav za proizvodnjo elektrike iz sončne energije. Vendar pa tudi za tovrstne objekte velja točka 18.7. priloge omenjenega zakona, ki na odprtih območjih za t.i. druge naprave (»sonstige bauliche Anlagen«) določa, da je, kadar načrtovani projekt obsega »fiksno skupno tlorsno površino« (»festgesetzten Größe der Grundfläche von insgesamt«) 100 000 m² ali več vedno obvezna presoja vplivov na okolje, kadar pa le ta obsega med 20 000 m² do manj kot 100 000 m² (2-10 ha) pa je obvezna t.i. splošna predhodna presoja vplivov na okolje.

Avstrijska ureditev ne ureja presoje vplivov na okolje v primeru fotovoltaike, a je s strani nevladnih organizacij deležna kritike. Ker v tem pogledu v Avstriji obstaja vrzel, ÖKOBÜRO zahteva, da se Priloga I k UVP-G 2000 dopolni tako, da se (predhodna) presoja vplivov na okolje predvidi tudi za fotonapetostne nadzemeljske sisteme. Vedno obvezna presoja naj se predvidi, v primeru, kadar »skupna površina, ki jo uporablja načrtovani fotonapetostni prostostoječi sistem« dosega 20ha, splošna predhodna presoja v primeru površine 5 ha ali več, lokacijsko pogojena presoja pa v primeru 5 ha ter lokacijsko specifična predhodna presoja v primeru 1 ha.

V tretjem odstavku tega člena pa je tudi na projektni ravni vključena izjema, ki jo ta zakon v prvem odstavku 23. člena sicer določa za postopek priprave prostorskega akta. Tako je tudi pri presoji čezmejnih vplivov nameravanega projekta na okolje, torej pri oceni, ali bi nameravani poseg lahko pomembno vplival na okolje v državi članici EU, ki se izvaja v skladu z 98. členom ZVO-2, določena izpodbojna domneva, da vetrne proizvodne naprave, ki so 1km ali več oddaljene od državne meje, nimajo čezmejnega vpliva in da vpliva na okolje v drugi državi članici tudi nimajo fotonapetostne naprave.

K 27. členu

V tem členu je zaradi varovanja zdravja ljudi in okolja določeno, da je treba v primeru azbestne strešne kritine to azbestno kritino odstraniti pred namestitvijo fotonapetostnih naprav, pri čemer je pri tem (pri načinu odstranitve s strehe in ravnanju z odpadno azbestno kritino) treba upoštevati predpise s področja varstva okolja.

K 28. členu

Iz Priporočila Evropske komisije (EK) o pospešitvi postopkov izdaje dovoljenj za projekte na področju energije iz obnovljivih virov in poenostavitvi sklepanja pogodb o nakupu električne energije z dne 18. 5. 2022 (REPowerEU) izhaja, da da EK neposredno podpira idejo o spodbujanju držav članic k vzpostavitvi regulativnih peskovnikov (preskušanje inovativnih tehnologij, proizvodov, storitev ali pristopov, ki niso v celoti skladni z obstoječim pravnim in regulativnim okvirom) za odobritev ciljno usmerjenih izjem od zakonodajnega okvira za inovativne tehnologije, proizvode, storitve ali pristope, s ciljem olajšati izdajo dovoljenj na področju uvajanja in vključevanja energije iz obnovljivih virov, shranjevanje energije in drugih tehnologij razogljčenja. EK je dne 18. 5. 2022 objavila tudi predlog spremembe Direktive 2018/2001 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, ki k členu 15 veljavne direktive, ki opredeljuje obveznosti držav članic v zvezi z upravnimi postopki in predpisi, dodaja novo določbo novega odstavka 2a⁶, s katero opredeljuje dodatno dolžnost držav članic, da spodbujajo časovno omejeno preizkušanje novih tehnologij energije iz obnovljiv virov v pilotnih projektih v resničnem okolju.

Predlagani člen ureja možnost omejene izvedbe določenih OVE projektov ne glede na določbe veljavnih predpisov, ki bi tovrstne projekte morda onemogočali, in kateri ne sledijo razvoju novih in naprednih tehnologij, proizvodov, pristopov ali drugačnih načinov uporabe obstoječih, in kot taki ne omogočajo izvedbe le-teh. Pri tem je ključno, da se z odločbo vlade jasno določijo pravila oz. robni pogoji regulativnega peskovnika (po posvetovanju z vsemi pristojnimi ministrstvi in organizacijami). Pri zakonskem urejanju regulativnih peskovnikov pa je potrebno poudariti, da ključna velika mera fleksibilnosti, ki je nujna za učinkovitost regulativnih peskovnikov. Drugače povedano, če želimo omogočiti razvoj inovacij moramo omogočiti fleksibilen zakonodajni okvir, ki bo hkrati vseboval potrebne varovalke. Zato je ključno, da je namen regulativnih peskovnikov v zakonu dovolj določno opredeljen, in sicer na način, da bo omogočena vsebinska presoja vsakega posameznega projekta (skladnost njegovega namena z zakonom). Npr. če se tekom izvajanja projekta ugotovi, da je za uspešno dokončanje projekta in pridobivanje novih spoznanj potrebno več časa, se lahko trajanje peskovnika podaljša. Ker bo šlo za preizkušanja novih tehnologij oz. pristopov je potrebno pričakovati, da lahko pride do nepredvidenih situacij in izzivov, kar samo po sebi ni slabo, zato je to potrebno ustrezno upoštevati.

Glede na to, da je namen regulativnih peskovnikov predvsem zagotoviti strokovne podlage za (1) sprejem novih predpisov, ki bi omogočili izvedbo novih tehnologij oziroma (2) identifikacija predpisov, ki bi jih bilo potrebno spremeniti, da bi se zagotovila ustrezna umestitev tehnološke rešitve v pravni okvir je ključno, da so podatki, pridobljeni z izvajanjem regulativnega peskovnika na voljo državnim organom, ki jih lahko uporabijo tudi za pripravo predpisov.

V izogib nesporazumu je potrebno pojasniti, da odobritev regulativnega peskovnika ni povezana s financiranjem iz javnih sredstev. Minister, pristojen za energijo, bo lahko izdal priporočila glede

⁶ Predlagano besedilo: »Member States shall promote the testing of new renewable energy technologies in pilot projects in a real-world environment, for a limited period of time, in accordance with the applicable EU legislation and accompanied by appropriate safeguards to ensure the secure operation of the electricity system and avoid disproportionate impacts on the functioning of the internal market, under the supervision of a competent authority.«

izpolnjevanja pogojev iz prvega odstavka tega člena, vsebine pobude, vloge, ter drugih vprašanj glede regulatornih peskovnikov, ki bodo imela učinek smernic (ne bodo predpis, temveč »pripomoček« za učinkovitejše izvajanje tega člena), za kar pa ne rabi pooblastilne določbe v zakonu.

K 29. členu

Evropska komisija je 18. 5. 2022 sprejela akcijski načrt REPowerEU, v katerem predlaga sveženj ukrepov za pospešitev energetskega prehoda, in poudarja, da so za dolgoročno zagotovitev zanesljive in konkurenčne energetske oskrbe EU ključni predvsem ukrepi za pospešitev rabe obnovljivih virov energije (OVE). V okviru takih ukrepov iz Priporočila Evropske komisije o pospežitvi postopkov izdaje dovoljenj za projekte na področju energije iz obnovljivih virov in poenostavitvi sklepanja pogodb o nakupu električne energije z dne 18. 5. 2022 ter priloge k le-temu izhaja, da se državam članicam svetuje odpravo omejitev in prepovedi, ki onemogočajo več vrst rabe istega prostora, in sprejem ureditve, ki bi omogočala več vrst rabe prostora na način, da bi omogočala istočasno rabo prostora za različne namene (npr. energetske in kmetijske; energetske in vodne ipd.).

Predlagani (uvodni) člen, skupaj s členi v nadaljevanju tega poglavja, sledi priporočilu EK na način, da na načelni ravni vzpostavlja možnost, da se proizvodnje električne energije iz fotonapetostnih in vetrnih proizvodnih naprav kot spremljajoča energetska dejavnost omogoča tudi na območjih, katerih osnovna oziroma podrobna namenska raba ni namenjena postavitvi objektov oziroma naprav, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne ali vetrne energije. Torej v prostoru, katerega osnovni namen (osnovna namenska raba) je sicer drugačen.

Podrobneje pa je vprašanje spremljajoče rabe urejeno v nadaljnjih členih tega poglavja.

Dejstvo je namreč, da se potrebe svetovnega prebivalstva eksponentno večajo. To pomeni, da bomo v prihodnosti morali na enoto površine pridelati bistveno več in različnih končnih produktov, če želimo zadovoljiti vse naraščajoče potrebe, zato moramo omogočiti rabo zemljišč tudi za druge namene, pri čemer je ključnega pomena, da primarni namen zemljišč ostane nespremenjen - npr. zaradi sončnih elektrarn na protihrupnih ograjah ne sme biti zmanjšana funkcija in varnost cest ipd..

Taka spremljajoča raba oziroma spremljajoča energetska dejavnost je v skladu s prvim odstavkom predlaganega člena dopustna le na način, da ne ovira osnovne namenske rabe in če omogoča, da zemljišče in objekti hkrati služijo osnovnemu namenu in spremljajoči energetske dejavnosti. Obenem pa je umeščanje objektov, ki omogočajo spremljajočo energetske dejavnost, dopustno le, če spremljajočo energetske dejavnost dovoljuje ta zakon ali zakoni, ki jih spreminja oziroma dopolnjuje VI. poglavje tega zakona (ZCes-1, ZKZ, ZV-1 itd.) ali ZUreP-3 oziroma predpisi sprejeti na njihovi podlagi.

Ta člen torej – kot poudarja njegov tretji odstavek – ne ureja splošnega odpustka od prostorskega načrtovanja. Nasprotno. Zato, da se ne bi dogajalo, da se vetrne proizvodne naprave ali fotonapetostne proizvodne naprave na kmetijskih zemljiščih neustrezno načrtujejo le tako, da se – podobno kot v številnih primerih občinskih načrtovanj po 3.č členu Zakona o kmetijskih zemljiščih - določi le, da so v določeni enoti urejanja prostora (EUP) dopustne oziroma se materija njihovega umeščanja »odpravi s kratkim in nerazdelanim prostorskim izvedbenim pogojem«, zakon v tem odstavku zahteva, da se spremljajoča energetske dejavnost na gozdnih, vodnih in kmetijskih zemljiščih v prostorskem izvedbenem aktu obvezno načrtuje tako, da se v njem določi območje posega, prikaz urbanistične, krajinske oziroma arhitekturne rešitve, vključno z razmestitvijo posameznih elementov fotonapetostne naprave ali vetrne proizvodne naprave, gospodarska javna infrastruktura, ki jo je treba zagotoviti, način priključevanja na gospodarsko javno infrastrukturo ter rešitve in ukrepi za varstvo okolja, varstvo pred požarom in naravnimi nesrečami, upravljanje z vodami, ohranjanje narave in varstvo kulturne dediščine.

Zakon daje občini možnost, da lahko za posamezne dopustne spremljajoče energetske rabe podrobneje opredeli prostorske izvedbene pogoje ali za posamezno spremljajočo rabo predpiše tudi druge prostorske izvedbene pogoje, ki jih narekujejo posebnosti prostora in so utemeljeni s strokovnimi podlagami. S tem je občini omogočeno, da ob upoštevanju posebnosti prostora na svojem območju določene oblikovne posebnosti- npr., če je to tehnično izvedljivo, zahteva leseno konstrukcijo za fotonapetostno napravo.

Zato, da ne bi bilo nesporazuma, zakon – četudi nomotehnično nepotrebno – določa tudi, da določbe njegovega poglavja o spremljajoči energetske dejavnosti ne posegajo v predpisane zahteve po predhodni pridobitvi upravne odločbe o dovolitvi posega, ki urejajo varnost cestnega in železniškega

prometa, energetiko, varstvo pred požarom, varstvo pred naravnimi nesrečami, obrambo, upravljanje z gozdovi, rudarstvo, upravljanje z vodami, ohranjanje narave, varstvo okolja ali varstvo kulturne dediščine.

Na območjih, kjer je energetska raba, določena kot spremljajoča dejavnost, zakon v šestem odstavku izrecno zahteva, odstranitev naprav, ki ne služijo več namenu proizvodnje električne energije in pa – zaradi preprečitve zlorabe oziroma tega, da bi spremljajoča raba “prerasla” v edino rabo prostora, tudi odstranitev naprav za proizvodnjo električne energije v primeru neizvajanja dejavnosti, ki ustreza namenski rabi zemljišča. Navedeno je načeloma dolžnost lastnika naprave; koliko ta ne obstoji več (je na primer izbrisan v stečajnem postopku), pa je stroške dolžan odstraniti lastnik zemljišča, na katerem se nahaja naprava in ki je to zemljišče lastniku naprave pogodbeno oddajal v najem. Če zavezanec svoje dolžnosti ne izpolni prostovoljno, mu odstranitev naprav in priključkov na njegove stroške v sodelovanju z inšpekcijo, pristojno za energijo, naloži pristojna inšpekcija; za kršitev predpisanega ravnanja pa je zagrožena tudi globa.

K 30. členu

Zaradi novih določb predloga zakona je potrebno dopolniti definicije v Zakonu o cestah (Uradni list RS, št. 132/22).

K 31. členu

S postavitvijo naprav, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne energije na način, predviden v tem členu, se izkorišča površine, ki so zaradi vplivov cest že »razvrednotene«, saj je s samo gradnjo cest že bilo poseženo v prostor, pri čemer se zaradi minimalnih vplivov teh naprav na okolje teh površin ne razvrednoti še bolj.

Določba tega člena dopolnjuje določbe ZCes-2. Na podlagi teh določb je na posameznih delih cest oziroma cestnih zemljiščih javnih cest dopustna postavitve naprav, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne energije, upravljavcema cest pa daje pooblastila za podeljevanje stvarnih pravic (služnosti in stavbnih pravic) za postavitve teh naprav. Dopustna je na cestnih zemljiščih vseh javnih cest (državnih in občinskih), to je na zemljiščih, ki so v matični evidenci dejanske rabe opredeljena kot ceste. Dejanska raba zemljišč javne cestne infrastrukture pomeni dejansko uporabo pozidanih zemljišč, na katerih so objekti in naprave, potrebni za nemoteno odvijanje javnega cestnega prometa, ter zemljišč, potrebnih za uporabo teh objektov in naprav v skladu z zakonom, ki ureja ceste.

Postavitve naprav je dopustna v okviru cestnega zemljišča, ki je v lasti države oziroma občin in v upravljanju upravljavca cest, ter v okviru območja ceste, ob upoštevanju pogojev upravljavcev cest, ki jih podajo pred pričetkom postavitve naprave. Za območje ceste se šteje prostor cestnega zemljišča z varovalnimi pasovi, katerih širina je odvisna od kategorije ceste (od 5 do 40 m), in zračni prostor v višini 15 m pri državnih cestah, pri občinskih cestah pa 7 metrov nad terenom. V primeru načrtovane posodobitve oziroma deviacije ceste, katere rešitev posega v njen varovalni pas se lahko postavitve teh naprav izvaja ob ali po izvedeni posodobitvi načrtovanega cestnega ukrepa. Tehnična izvedba teh naprav mora omogočati nemoteno redno vzdrževanje ceste, njenih objektov in naprav.

Postavitve naprav ni dopustna v območju prostega profila ceste, ki obsega prometni profil vozišča z obojestransko varnostno širino in višino 4,50 m nad voziščem, v območju preglednih polj križišč, cestnih priključkov, preglednih berm v krivinah ter polju vidnosti prometne signalizacije, ki udeležencem cestnega prometa omogoča normalno detekcijo prometne signalizacije. Tudi ni dopustna na območju naprav za odvodnjavanje cest in čiščenje odpadnih vod, razen v primeru, da njihova tehnična izvedba omogoča neoviran dostop do teh naprav in njihovo vzdrževanje (npr. SE je lahko postavljena na strehi čistilne naprave).

V sklopu izvajanja vzdrževalnih del v javno korist na cestni infrastrukturi, za katera se ne zahteva pridobitev gradbenega dovoljenja, z ukrepom pa se posega tudi v varovalni pas ceste, je sočasno, lahko pa tudi po že izvedenih delih na cesti, dopustna postavitve teh naprav pod pogojem, da so ustanovljene stvarne pravice.

Določba natančneje opredeljuje obveznost usklajenega projektiranja cest in fotonapetostnih naprav. Upravljevec ceste mora že v fazi projektne naloge za načrtovani cestni ukrep, poskrbeti za vsa relevantna izhodišča o morebitni ustreznosti potencialne lokacije za postavitve teh naprav. Če se

ugotovi, da je lokacija primerna za postavitve SE, mora projektna dokumentacija to ustrezno upoštevati. Besedilo ne pomeni obveznosti upravljavca ceste, da ob izvajanju vzdrževalnih del postavi tudi fotonapetostno napravo. Namen zakonske določbe je ta, da se izvedejo minimalni ukrepi, ki so stroškovno učinkoviti in olajšajo postavitve teh naprav, če bo do nje prišlo - npr. tako, da se v teren položijo prazne cevi za zaščito kablov na način, da ob morebitni postavitvi SE terena ne bo potrebno razkopavati, kar je stroškovno učinkovit ukrep, ki prihrani veliko stroškov in časa (če je optimalno projektiran).

Ustanavljanje stvarnih pravic na cestnih zemljiščih, na podlagi katerih si bo investitor teh naprav zagotovil pravico postaviti napravo je v pristojnosti upravljavcev cest, ki neposredno podeljujejo te pravice potencialnim investitorjem naprav, skladno z zakonom o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti. Vsa medsebojna razmerja, ki se nanašajo na finančne obveznosti med državo oziroma občino in investitorjem naprave se urejajo s posebno pogodbo katere podpisnik je strani lastnika zemljišča minister pristojen za promet oziroma župan.

K 32. členu

Zaradi novih določb predloga zakona o postavitvi fotonapetostnih naprav je potrebno dopolniti inšpekcijske ukrepe po ZCes-2 in dopolniti določbo o inšpekcijskih zavezancih s sklicem na nove točke.

K 33. členu

Zaradi novih določb predloga zakona je potrebno dopolniti definicije v Zakonu o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20, v nadaljnjem besedilu: ZV-1).

K 34. členu

Dejstvo je, da se potrebe svetovnega prebivalstva po električni energiji eksponentno večajo in v kolikor želimo zagotoviti zanesljivo, trajnostno in cenovno sprejemljivo oskrbo države z električno energijo, bo potrebno za proizvodnjo le-te izkoristiti čim več do sedaj še neizkoriščenih potencialov. Eden izmed takih potencialov so umetno ustvarjene vodne površine, nastale zaradi odvzema ali izkoriščanja premoga (tj. jezero, nastalo zaradi pogrezanja pridobivalnega prostora premogovnika), ki so posebej primerna za postavitve ti. sončnih elektrarn (SE), kar po trenutno veljavni zakonodaji s področja voda ni omogočeno. Ob tem pojasnjujemo, da se za vodne zadrževalnike za potrebe hidroelektrarn (HE), njihove brežine, jezove HE ter umetne (grajene) odvodne in dovodne kanale, zgrajene za potrebe proizvodnje električne energije v HE ZV-1 ne uporablja, saj gre za energetske objekte. Večji tovrstni projekti so npr. postavitve SE na dovodnih/odvodnih kanalih HE Zlatoličje in HE Formin (nad vodno gladino in na brežinah nasipov teh kanalov) ter postavitve SE na površini in brežinah akumulacijskega jezera ČHE Avče.

Ključne prednosti plavajočih SE so, da se na tak način omogoči racionalnejša izraba prostora, ki bi v nasprotnem primeru bil praktično popolnoma neizkoriščen, za visoko učinkovito proizvodnjo električne energije (hladilni učinek vode povečuje produktivnost fotonapetostnih panelov), brez emisij in hrupa. Plavajoča SE tudi zmanjšuje izhlapevanje, ki je posebno problematično v vse daljših sušnih obdobjih, senčenje pa pomaga zmanjševati neželeno cvetenje alg.

Za uspešno upravljanje vodnih teles, na katere se nanaša predlog člena je ključno, da osnovna raba voda še vedno ostane nespremenjena, raba vode za plavajoče SE je sekundarni namen (namenska raba vodnih zemljišč se ne spreminja).

Tovrstni projekti so v tujini že relativno ustaljena praksa (npr. Češka, Nizozemska), v RS pa je potrebno pravno podlago za izvedbo takšnih projektov ustrezno urediti, tudi z namenom, da se postavitve plavajočih SE dopusti na omejenih področjih brez tveganja za poplavno varnost in z minimalnimi vplivi na biotsko raznovrstnost oz. naravno ravnovesje.

Predlog je skladen z 2. členom ZV-1, ki določa cilje zakona, ki so med ostalim tudi omogočati različne vrste rabe voda ob upoštevanju dolgoročnega varstva razpoložljivih vodnih virov in njihove kakovosti, pri čemer se pri oblikovanju programov ukrepov upoštevajo tudi vplivi podnebnih sprememb (ki so nenazadnje eden izmed ključnih razlogov za neizogibno potreben prehod na OVE).

Namen predloga zakona je torej omogočiti rabo okoljsko razvrednotenih vodnih zemljišč za potrebe razvoja OVE ter posege na zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih regulirati tako, da se ne poslabšuje stanja voda, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov, naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov, ter varstvo naravnih vrednot in območij, varovanih po predpisih o ohranjanju narave (skladno s 5. členom ZV-1).

Skladno s 150. členom ZV-1 se lahko poseg v prostor, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, izvede samo na podlagi vodnega soglasja. Kot tovrsten poseg se štejejo, med ostalim, posegi na vodnih ali priobalnih zemljiščih ter posegi, ki so potrebni za izvajanje posebne rabe vode. Navedeno pomeni, da je potrebno tudi za postavitve plavajoče PV pridobiti vodno soglasje. Ker gre za rabo vode, ki presega meje splošne rabe, bo potrebno pridobiti tudi vodno dovoljenje, skladno z 12. točko 1. odstavka 125. člena ZV-1, saj gre pri tem za rabo vode, ki presega splošno rabo, pa zanjo ni treba pridobiti koncesije po ZV-1, niti in ne gre za posebno rabo, za katero bi zadostovalo zgolj evidentiranje.

Pri postavitvi bo potrebno spoštovati tudi ostalo relevantno zakonodajo s področja graditve, urejanja prostora, varovanja okolja itd.. Skladno z Gradbenim zakonom (Ur. l. RS, št. 199/21 in 105/22 – ZZNŠPP, v nadaljnjem besedilu: GZ-1) gre pri plavajoči SE za objekt, za katerega bo potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje - po predpisih o klasifikaciji vrsti objektov CC-SI gre namreč za gradnjo objektov, ki se razvrščajo kot elektrarne in drugi energetski objekti (pri čemer bo razvrstitev objekta odvisna od njegove moči, glede na velikost naprave bo eventualno potrebno izvesti predhodni postopek iz 90. člena ZVO-2 in postopek presoje vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstveno soglasje ali integralno gradbeno dovoljenje v skladu z zakonom, ki ureja graditev itd.).

POTENCIALNE LOKACIJE

Predlog zakona se omejuje zgolj na umetna jezera, nastala zaradi pogrezanja pridobivalnega prostora premogovnika). Namen predloga zakona je torej omogočiti postavitve SE na vodnih zemljiščih, ki so degradirana zaradi posledic rudarjenja.

V RS se tovrstne ojezeritve nahajajo v Savinjsko Šaleški regiji (predvsem Šoštanjsko oz. Družmirsko jezero), ki je vključena v proces prestrukturiranja premogovnih regij na ravni EU. Premogovne regije imajo dobro razvito elektroenergetsko omrežje, ki je posledica velikih proizvodnih kapacitet, kar omogoča priložnost za pospešitev integracije OVE in znižuje investicijske stroške, kar lahko pomembno prispeva k nadomestitvi trenutne proizvodnje električne energije iz premogovnih elektrarn v teh regijah. Glede na navedeno je smiselno aktivnosti države usmeriti v ohranjanje pomena teh regij za energetsko oskrbo.

ČIŠČENJE NAPRAV

Še posebno za SE je pomembno redno čiščenje, saj dolgotrajna umazanija na modulih zmanjšuje izkoristek njihovega delovanja. Za preprečitev morebitnega onesnaženja voda zaradi uporabe agresivnih kemičnih čistil, ki lahko škodljivo vplivajo na vodo, se predpisuje izključno čiščenje izključno z vodo. To je tudi strokovno ustrezno, saj se v praksi za profesionalno čiščenje modulov večinoma uporablja osmozna voda (tj. voda, očiščena apnenca in drugih mineralov, ki lahko poškodujejo sončne celice) v kombinaciji z namenskimi ščetkami.

K 35. členu

Z vodovarstvenimi območji in vodovarstvenimi režimi na teh območjih se varuje pitno vodo, ki se uporablja za javno oskrbo prebivalstva ali pa je tej javni oskrbi namenjena v bodoče. Za ta namen vlada z uredbami določi vodovarstvena območja (VVO), v katerih se določajo zlasti meje teh območij, ukrepi, prepovedi in omejitve na tem območju. Z omejevanjem poseganja z gradnjami in omejevanjem dejavnosti na teh območjih zmanjšujemo možnosti za morebitno poslabšanje kakovosti pitne vode, in posredno zagotavljamo zadostno količino vode in njeno zdravstveno ustreznost.

Zaradi različne stopnje varovanja pa se (po veljavnih predpisih) lahko znotraj posameznega VVO oblikujejo tudi notranja območja z različnimi stopnjami varovanja, in sicer:

- najožje vodovarstveno območje (VVO I) z najstrožjim vodovarstvenim režimom, je območje okoli zajetja. Zaradi naravnih značilnosti tega območja onesnaževala zelo hitro dospejo do

zajetja, zato mora biti to območje tako veliko, da se zagotavlja sprejemljivo tveganje za onesnaževanje s patogenimi mikrobiološkimi organizmi in drugimi onesnaževali;

- ožje vodovarstveno območje (VVO II) s strožjim vodovarstvenim režimom na katerem mora biti glede na hidrološke razmere in dinamiko vode zagotovljen dovolj dolg zadrževalni čas in dovolj veliko razredčenje onesnaževal ter s tem sprejemljivo tveganje za onesnaženje vode v zajetju z onesnaževali, ki počasi razpadejo in
- širše vodovarstveno območje (VVO III) z milejšim vodovarstvenim režimom in zajema celotno napajalno območje zajetja in je namenjeno dolgoročnemu zagotavljanju zdravstvene ustreznosti pitne vode.

Vodovarstvena območja skupaj pokrivajo kar 16,91 % ozemlja Republike Slovenije⁷, zato je potrebno zagotoviti, da so prepovedi in omejitve na teh območjih smiselne in potrebne (ne prekomerne).

Prepovedi in omejitve na VVO se nanašajo na omejevanje uporabe sredstev, ki bi lahko povzročila onesnaženje pitne vode (npr. prepoved ali omejitev gnojenja z gnojnico in gnojevko, uporabe fitofarmaceutskih sredstev ipd.) ter dejavnosti, ki bi lahko to povzročile (npr. takih pri katerih lahko pride do razliti oz. izpustov nevarnih snovi). Postavitev in delovanje samostojnih naprav za proizvodnjo električne energije z izrabo energije sonca (SE) ali vetra (VE) pa na kakovost (zdravstveno ustreznost) ali količino pitne vode praviloma ne more vplivati in tako ne predstavlja tveganja za onesnaženje vodnega telesa, saj te naprave ne vsebujejo onesnaževal oziroma aktivnih snovi, ki bi v primeru iztekanja lahko ogrozile kakovost pitne vode, zanje tudi niso potrebni globoki temelji ali vrtime, ki bi lahko vplivale na stanje podtalnice.

Glede na navedeno ni razloga, da bi se na VVO na splošno prepovedovala postavitve tovrstnih naprav, nenazadnje je tudi v čl. 4/2 Pravilnika o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16, v nadaljevanju: Pravilnik) določeno, da je pri ugotavljanju tveganja za onesnaženje treba upoštevati vrsto posega v okolje ter s tem povezano ustreznost predvidenih tehnologij.

Pravilnik v Prilogi 1 določa posege v okolje, za katere je potrebno v uredbah o določitvi posameznih VVO določiti, ali so dovoljeni, prepovedani ali dovoljeni pod določenimi pogoji. Naprave za proizvodnjo električne energije so v Prilogi 1 Pravilnika omenjene samo na splošno v delu »V. Kompleksni industrijski objekti«, kamor pa samostojne SE in VE dejansko ne spadajo. Posledično v uredbah o določitvi posameznih VVO praviloma ni posebnih določb za postavitve SE in VE (iz izjemo dveh uredb), temveč so te na splošno zajete med »energetske objekte«, za katere je analiza veljavnih uredb glede dopustnosti pokazala naslednje:

- najožje območje (VVO I): poseg je prepovedan, in
- ožje območje (VVO II) in širše območje (VVO III): postavitve je izjemoma dovoljena pod pogoji »pip«⁸ ali je poseg prepovedan.

Glede na zgoraj navedene značilnosti SE in VE (tj. praviloma ne predstavljajo tveganja za onesnaženje vodnega telesa, saj ne vsebujejo onesnaževal), je treba v predlogu zakona posebej urediti možnost postavitve samostojnih SE in VE na določenih vodovarstvenih območjih. Po posvetu s Službo Vlade RS za zakonodajo je bilo ugotovljeno, da določanje posebnih pogojev z ZUOVE za VVO I in II ni potrebno, saj so ustrezno obravnavana že v veljavnih uredbah (tj. postavitve je na VVO I absolutno prepovedana, na VVO II pa je prepovedana ali izjemoma dovoljena pod strogimi pogoji). Zato prvotno predlagana zakonska dikcija o splošni prepovedi na VVO I in VVO II (če uredbe ne določajo milejših pogojev) ne bi imela pravnega učinka. Tako da je za doseganje namena zakona - tj. omogočanje postavitve SE in VE na VVO III potrebno določiti zakonske pogoje zgolj za to območje.

⁷ Načrt upravljanja voda na vodnem območju Donave za obdobje 2016–2021, str. 140

⁸ Pogoj »pip« pomeni, da gre za izjemoma dovoljeno gradnjo objektov ter izvajanje gradbenih del, kadar gre za poseg v skladu z DPN ali OPPN in za katerega je izvedena CPVO ter pridobljeno okoljevarstveno soglasje, pri čemer se sprejemljivost vplivov na vodni režim in stanje vodnega telesa ter vplive zaščitnih ukrepov na zmanjšanje tveganja za onesnaženje se na podlagi izsledkov analize tveganja za onesnaženje preverja v postopku izdaje mnenja o PN ali OPPN.

Na širšem območju (VVO III) glede na tehnologijo SE in VE (ki praviloma ne prinaša tveganja za vodne vire) postavitve teh naprav ni primerno prepovedovati, obvezna pa je pridobitev vodnega soglasja (v sklopu tega postopka bodo preverjena morebitne tveganja za onesnaženje vodnega telesa zaradi postavitve in delovanje naprave) in izpolnjevanje zaščitnih pogojev v času postavitve. Skladno s 150. členom ZV-1 se namreč lahko poseg v prostor, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, izvede samo na podlagi vodnega soglasja. Kot tovrsten poseg se štejejo, med ostalim, posegi na varstvenih in ogroženih območjih, med katerimi se uvrščajo tudi vodovarstvena območja ter posegi, ki so potrebni za izvajanje posebne rabe vode.

Ob tem zgolj zaradi jasnosti dodajamo, da je vodno soglasje v GZ-1 preoblikovano v mnenje, ki ga je potrebno pridobiti v postopku izdaje gradbenega dovoljenja. Mnenje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda je skladno z GZ-1 dokument, ki ga mora investitor pridobiti pred vložitvijo zahteve za izdajo gradbenega dovoljenja, kadar gre za poseg oz. gradnjo, ki bi lahko trajno ali začasno vplivala na vodni režim ali stanje voda.

ZAŠČITNI UKREPI ZA HRANILNIKE

Ključni element pri spremenljivi proizvodnji električne energije iz OVE so hranilniki, ki omogočajo prilagajanje proizvodnje potrebam in zmogljivosti omrežja, zato je nujno potrebno omogočiti tudi postavitev le-teh. Shranjevanje energije je namreč pomembno za zagotavljanje zanesljive oskrbe z energijo in stabilnega obratovanja energetskega sistema. Pri hranilnikih gre za razmeroma majhne naprave oz. objekte, ki s svojo velikostjo ne vplivajo bistveno na rabo vodnih zemljišč, zato posebno omejevanje pri njihovi postavitvi ni potrebno niti smiselno.

Vrst hranilnikov pa je več (uporabljajo se različne tehnologije) – pri nekaterih hranilniki vsebujejo tekoče elektrolite, pri drugih trdne, pri katerih nevarnost iztekanja ni. Nekatere tehnologije vsebujejo nevarne snovi, zaradi česar je potrebno zagotoviti, da se možnost uhajanja in onesnaženja zniža na sprejemljivo mero. V takih primerih je potrebno ob postavitvi izvesti vse potrebne zaščitne ukrepe, da se prepreči onesnaženje v primeru uhajanja tako ob postavitvi kot med delovanjem, ki pa bodo odvisno od tipa vsakega posameznega hranilnika (eden izmed načinov je npr. da se hranilnik postavi na lovilce tekočin v obliki betonskega korita).

ČIŠČENJE NAPRAV

Še posebno za SE je pomembno redno čiščenje, saj dolgotrajna umazanija na modulih zmanjšuje izkoristek njihovega delovanja. Za preprečitev morebitnega onesnaženja pitne vode zaradi uporabe agresivnih kemičnih čistil, ki lahko škodljivo vplivajo na vodo, se na VVO predpisuje izključno čiščenje z vodo. To je tudi strokovno ustrezno, saj se v praksi za profesionalno čiščenje modulov večinoma uporablja osmозна voda (tj. voda, očiščena apnenca in drugih mineralov, ki lahko poškodujejo sončne celice) v kombinaciji z namenskimi ščetkami.

DODATNI ZAŠČITNI UKREPI

Kot obrazloženo zgoraj, postavitev SE in VE na kakovost ali količino pitne vode praviloma ne more vplivati in tako ne predstavlja tveganja za onesnaženje vodnega telesa. SE in VE se na VVO trenutno sicer še ne postavljajo, vendar pa obstaja možnost, da bi se ob postavljanju le-teh v praksi izkazala potreba po določitvi dodatnih zaščitnih ukrepov, katere je v tem trenutku nemogoče podrobneje opredeliti, saj se trenutno v praksi (pri postavljanju SE in VE izven VVO) tovrstne potrebe še niso pokazale poleg tega pa se tehnologije nenehno razvijajo. Če se bo ta potreba pokazala, bo potrebno zaščitne ukrepe predpisati čim prej, zato je potrebno z zakonom ministru dati pristojnost, da predpiše izvedbo tehničnih ukrepov za postavitev naprav (torej SE in VE, vključno s tehnično opremo, potrebno za njihovo delovanje, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje), če bo ugotovljeno, da so potrebni.

K 36. členu

Člen dodaja ukrepe inšpektorjev upoštevajoč določbe novih določb predloga zakona.

K 37. členu

Člen določa prekrške v primeru kršitev novih določb ZV-1 pri postavitvi oziroma delovanju fotonapetostnih in vetrnih proizvodnih naprav na vodnih zemljiščih in vodovarstvenih območjih.

K 38. členu

Evropska komisija je dne 18.05.2022 objavila predlog spremembe Direktive 2018/2001 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, ki med drugim vsebuje dopolnitev veljavne Direktive 2018/2001 z določbo člena 15c, ki v prvi alineji točke (a) prvega odstavka določa, da naj bi države članice pri določanju namenskih območij za obnovljive vire dajale prednost umetnim in grajenim površinam, med katerimi Evropska komisija izpostavlja tudi rudnike.

Predlagana določba tako posega v Zakona o rudarstvu (ZRud-1). In sicer tako, da vanj vnaša pojem »fotonapetostne naprave« in »vetrne proizvodne naprave«

K 39. členu

V členu se določa, da je na območju pridobivalnega prostora površinskega kopa dopustno postaviti tudi proizvodne naprave, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne energije ali vetrne energije in z njimi povezane naprave. In ker se te naprave seveda postavljajo z namenom proizvodnje električne energije, se v tem prostoru dopušča tudi dejavnost proizvodnje in prenosa električne energije.

S tem seveda ostajajo v veljavi vsa druga določila, ki jih določa ZRud-1. Med drugim tudi ureditev tretjega odstavka 98. člena, ki imetniku rudarske pravice omogoča, da v vlogi za izdajo odločbe o prenehanju pravic in obveznosti, povezanih z rudarsko pravico, poda izjavo pristojnega organa samoupravne lokalne skupnosti ali pobudnika veljavnega državnega prostorskega načrta ali pobudnika prostorskega načrta, za katerega so izdani začasni ukrepi za zavarovanje prostorskega načrtovanja o tem, da ne nasprotuje gradnjam, ki niso odstranjene, in stanju delov pridobivalnega prostora, ki niso biološko sanirani, in da jih bo ali jih je že prevzel v svoje prostorske akte za druge namene, za katere se ne zahteva izvedba biološke sanacije.

Opozoriti pa velja, da se postavitve naprav, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne ali vetrne energije, ter z njimi povezano tehnično opremo dovoljuje samo v pridobivalnih prostorih odprtih kopov in ne v vseh pridobivalnih prostorih in tudi ne na pristopnih zemljiščih. S fotonapetostnimi napravami in vetrnimi proizvodnimi napravami povezane priključke na omrežje pa se dovoljuje tako v pridobivalnih prostorih oz. preko njih, kot tudi preko pristopnih zemljišč. (Rudniški prostor namreč po ZRud-1 zajema pridobivalni prostor in pristopno zemljišče, pri čemer je pristopno zemljišče samo zemljišče, preko katerega je možen pristop do pridobivalnega prostora - povezava med javno cesto in pridobivalnim prostorom - in na kateremu nosilec rudarske pravice izvrši nujno potrebne posege v prostor za izkoriščanje mineralnih surovin.

Člen določa tudi rok, v katerem se mora odzvati nosilec rudarske pravice v zvezi z vprašanjem najprimernejše lege proizvodne naprave, ki proizvaja električno energijo z izrabo sončne oziroma vetrne energije in z njo povezanih naprav ter v primeru molka uzakonja domnevo ustreznosti lege in smeri.

Ob navedenem velja opozoriti še na predlagani 8. člen predmetnega zakona, ki območja opuščanih in bivših površinskih kopov mineralnih surovin, ki niso zalita z vodo, pod pogojem, da postavitve teh naprav ni v nasprotju s prostorskim izvedbenim aktom, določa kot območja prednostnega umeščanja.

K 40. členu

Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D, 79/17 in 44/22) v 3.č členu, prvem odstavku, točki i), v štirinajsti alineji določa, da lahko lokalna skupnost v prostorskem aktu dopusti postavitve "male vetrne elektrarne do nazivne moči 1 MW, če gre za kmetijsko zemljišče z boniteto manj kot 35 točk". Namen omenjene določbe je zavarovanje kmetijskih zemljišč pred prekomerno pozidavo, a obstoječa meja 1 MW več ni ustrezna, saj je zastarela. Napredek tehnike namreč omogoča postavitve naprave bistveno večjih moči na praktično enaki površini (velikost stojišč se ne večja sorazmerno z močjo naprave), s čimer se v večji meri izkoristi energetski potencial vetra, brez bistvenega vpliva na površine kmetijskega zemljišča (napram dosedanji ureditvi). Glede na navedeno se določi maksimalna površina kmetijskega zemljišča, ki jo lahko zasedajo naprava (tj. njeno stojišče) z vso tehnično in strojno opremo. Ob tem pojasnjujemo, da je to maksimalna zunanja površina, ki je lahko trajno zasedena (končna oblika ureditve), pri čemer bo potrebna nekoliko večja začasna zasedba prostora v času postavitve, ki se bo se po izvedbi posega

povrnili v stanje pred posegom, v to površino pa tudi ni vključena dostopna pot (v praksi je to makadamska pot), ki mora obstajati cel čas delovanja naprave. Temelji naprave so vkopani, zato je možno tudi na območju temeljev ohraniti proizvodni potencial tal, v kolikor se tako tudi načrtuje s primernimi ukrepi, in sicer da je globina tal do temeljev enaka ali večja od 0,8 m nad končno koto terena (meja 0,8 m se že danes uporablja npr. za polaganje kablov po kmetijskih zemljiščih). Glede na navedeno, da se naprave postavljajo le na kmetijskih zemljiščih s slabšo boniteto, se s tem ne prizadene njihov pridobivalni potencial.

ZKZ v četrtem in petem odstavku 3.č člena določa, da na območjih trajno varovanih kmetijskih zemljišč ni dopustno vzpostavljati območij za omilitvene in izravnalne ukrepe v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanje narave, razen za določene infrastrukturne projekte državnega pomena ter za izvedbo agromelioracij na komasacijskih območjih. Z razvojem različnih OVE večjih moči pa bo najverjetneje potrebna vzpostavitev več območij za omilitvene in izravnalne ukrepe po zakonu o ohranjanju narave, zato je potrebno izjemo od splošne prepovedi le-teh na območju trajno varovanih kmetijskih zemljišč omogočiti tudi za vzpostavitev tovrstnih območij za prostorske ureditve državnega pomena s področja OVE, če jih ni mogoče umestiti na druga zemljišča.

K 41. členu

Dejstvo je, da se potrebe svetovnega prebivalstva eksponentno večajo - večje so tako potrebe po hrani kot potrebe po električni energiji (predvsem iz OVE), tako električna energija kot hrana pa se uvrščata med strateške in nujno potrebne dobrine vsake države.

V prihodnosti bomo morali na enoto površine pridelati bistveno več in različnih končnih produktov, če želimo zadovoljiti vse naraščajoče potrebe, zato moramo omogočiti rabo kmetijskih zemljišč tudi za druge namene, pri čemer je ključnega pomena, da primarni namen kmetijskih zemljišč ostane nespremenjen. V kolikor želimo zadovoljiti vse potrebe je potrebno kmetijsko pridelavo in proizvodnjo električne energije združiti, in sicer na način, da se zagotovijo sinergijski učinki – glavno vodilo je, da proizvodnja hrane zaradi proizvodnje električne energije ne sme biti ogrožena, temveč kvečjemu ravno obratno, proizvodne naprave na OVE morajo prinašati dodano vrednost za kmetijska zemljišča, na katerih so postavljene (proizvodnje električne energije na zemljišču je sekundarnega pomena, dejanska raba se pri tem ne spreminja). Še posebno je za to primerna ti. agro-fotovoltaika (postavitev fotonapetostnih panelov običajno kot nadkritje kmetijskih zemljišč), ki se v svetu pospešeno razvija: s pravilno zasnovo se namreč tako izboljša (ali vsaj ohrani) pridobivalni potencial in kakovost kmetijskih zemljišč, izkoristek zemlje se poveča.

Agro-fotovoltaika je dejavnost, ki je v tujini v porastu in je skozi leta pokazala številne dokazane pozitivne učinke, kot eno izmed ključnih področij razvoja OVE v prihodnosti jo prepoznava tudi Evropska komisija v akcijskem načrtu RePower EU.

Predlog zakona dopušča možnost postavitve SE le na kmetijskih zemljiščih z določeno dejansko rabo. Vrste dejanskih rab zemljišč so določene v Uredbi o dejanskih rabah zemljišč (Ur. l. RS, št. 173/21), ki v Prilogi 2 določa vrste in šifre podrobnejše rabe zemljišč. Po predlogu zakona je SE mogoče postaviti na (1) kmetijskem zemljišču z dejansko rabo "trajni travnik" (šifra 1300), pod dodatnim pogojem, da njegova boniteta ne presega 30 točk, na (2) kmetijskem zemljišču v zaraščanju (šifra 1410), ob pogoju, da se pred postavitvijo izvede prijava spremembe dejanske rabe skladno z 11. členom Pravilnika o evidenci dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč (Uradni list RS, št. 122/08, 4/10 in 110/10), in (3) na kmetijskih zemljiščih z dejansko rabo iz skupine »trajni nasadi«.

Z namenom ohranjanja čim večje površine zemlje, na kateri je zaradi temeljev fotonapetostne naprave onemogočena uporaba zemlje za kmetijsko dejavnost se predpiše maksimalna površina temeljev.

Pri postavitvi ti. Sončnih elektrarn (SE) na kmetijska zemljišča se v prihodnje ne bi smeli omejevat na »degradirana« zemljišča, saj bi na tak način izpustili priložnosti, ki jih ponuja sočasna pridelava hrane in proizvodnje električne energije. Že sedaj je namreč eden perečih nacionalnih problemov majhna samooskrba s hrano, saj se v kmetijstvu srečujemo s problemom majhne dodane vrednosti in zelo slabo dobičkonosnostjo kljub subvencijam. Pridelovalcem hrane soproizvodnja električne energije skozi sinergijske učinke omogoča dvig dodane vrednosti, kar je ključno za dvig interesa za proizvodnjo hrane in s tem dvig nizkega nivoja samooskrbe s hrano v RS.

Spričo povečevanja števila in intenzivnosti ekstremnih vremenskih pojavov so pozitivni učinki soproizvodnje hrane in električne energije toliko bolj pomembni: delno osenčenje v času vročinskih valov (ki koristi tako poljščinam kot npr. živini, ki se na teh zemljiščih pase), zmanjšanje učinkov suše, delna zaščita pred točo in močnimi vetrovi, zmanjšanje erozije, zaščita pred pozebo ter možna uporaba nosilcev za montažo protitočnih mrež. Na kmetijskih zemljiščih, ki so (vsaj delno) zaščiteni s SE bo lahko v sušnih in vročih obdobjih pridelek večji. Nenazadnje bo lahko tovrstna dejavnost kmetom omogočala tudi dodaten zaslužek ne glede na to, ali bodo sami investitorji ali bodo na zemljiščih, ki jih obdelujejo, hkrati omogočali postavitve SE drugim investitorjem.

Postavitve SE tako ne bi smela škodljivo vplivati na območja za kmetijstvo in pridelavo hrane, saj bi morala biti zasnovana tako, da se ne prizadene pridobivalni potencial niti se ne zmanjšuje obseg kmetijskih zemljišč.

Pogoj za postavitev SE na kmetijska zemljišča pa bo predhodna izvedba pilotnega projekta, na podlagi katerega bodo raziskane možnosti za agro-fotovoltaiko na ozemlju RS, ob upoštevanju značilnosti pokrajine in zemlje v RS ter temeljnega izhodišča, tj. da se zaradi agro-fotovoltaike pridobivalni potencial kmetijskih zemljišč ne sme poslabšati, temveč kvečjemu ravno obratno (izkazani morajo biti sinergijski učinki). Naročnik bo bodisi ministrstvo, pristojno za energijo, bodisi ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, v vsakem primeru pa bosta ministrstvi sodelovali. Na podlagi ugotovitev pilotnega projekta bo sprejet pravilnik, ki bo predpisal podrobnejše pogoje za izvedbo tovrstnih investicij. Za nadaljnji razvoj je ključno, da se bodo pilotni projekti lahko izvajali tudi na zemljiščih, na katerih se pridelujejo različne poljščine. V kolikor bo na podlagi teh projektov ugotovljeno, da se lahko s sočasno proizvodnjo električne energije in poljščin dosegajo sinergije oz. dodana vrednost za kmetijske površine, bodo lahko te ugotovitve strokovna podlaga za sprejem predpisov, ki bodo pod določenimi pogoji omogočali postavitev SE tudi na kmetijskih zemljiščih z drugačno namensko rabo, kot je ta, ki je določena v predlogu zakona. Drugače povedano, možnosti za agro-fotovoltaiko se bodo lahko razširile, v kolikor bodo dokazane koristi in opredeljeni načini, na katere se lahko izvaja.

Za kmetijska zemljišča na katerih bodo SE tako še naprej veljajo vse relevantne določbe Zakona o kmetijskih zemljiščih (Ur. L. RS, št. 71/11 – UPB, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D, 79/17 in 44/22, v nadaljnjem besedilu: ZKZ) – npr. tiste, ki določajo, da je kmetijska zemljišča treba uporabljati v skladu z njihovim namenom ter preprečevati njihovo onesnaževanje ali drugačno degradiranje in onesnaževanje ali drugačno zaviranje rasti rastlin (4. člen), da mora uporabnik kmetijskega zemljišča le-tega obdelovati kot dober gospodar, preprečevati njegovo zaraščanje, uporabljati zemljiščem in kraju primerne metode kmetovanja za preprečevanje zbitosti tal, erozije in onesnaženja ter za zagotavljanje trajne rodovitnosti zemljišč (7. člen), obveznosti ravnanja z rodovitno zemljo, odrinjeno pri gradbenih posegih (9. člen) itd..

Konstrukcija naprav bo morala omogočati obdelovanje zemljišča s kmetijskimi stroji, orodji in potrebno mehanizacijo: to pomeni, da bo pri izvedbi konstrukcije potrebno računati na razmak med posameznimi vrstami konstrukcije, na razmak med moduli, na pravilno izbiro modulov, na zadostno minimalno višino najnižjega dela konstrukcije. Medtem ko pri postavitvi agro-fotovoltaike na travnikih praviloma ni neznank (tehnologija in načini postavitve so znani) pa je pri postavitvi na trajne nasade nekoliko drugače – glede na različne kulture, ki se na njih pridelujejo je potrebno s pravilnikom dodatno predpisati pravila za postavitev (npr. obvezna uporaba prosojnih modulov ipd.).

Če se bodo naprave iz tega člena postavljale na kmetijskih zemljiščih na katerih se izvajajo ali je predvideno izvajanje agrarnih operacij (medsebojna menjava kmetijskih zemljišč, arondacije, komasacije, razdružitev solastnine, melioracije - agromelioracije, osuševanje, namakanje), morajo biti naprave postavljene na način, da ne ovirajo njihove izvedbe.

ZAŠČITNI UKREPI ZA HRANILNIKE

Ključni element pri spremenljivi proizvodnji električne energije iz OVE so hranilniki, ki omogočajo prilagajanje proizvodnje potrebam in zmogljivosti omrežja, zato je nujno potrebno omogočiti tudi postavitev le-teh. Shranjevanje energije je namreč pomembno za zagotavljanje zanesljive oskrbe z energijo in stabilnega obratovanja energetskega sistema. Pri hranilnikih gre za razmeroma majhne naprave oz. objekte, ki s svojo velikostjo ne vplivajo bistveno na rabo zemljišč, zato posebno omejevanje pri njihovi postavitvi ni potrebno niti smiselno.

Vrst hranilnikov pa je več (uporabljajo se različne tehnologije) – pri nekaterih hranilniki vsebujejo tekoče elektrolite, pri drugih trdne, pri katerih nevarnost iztekanja ni. Nekatere tehnologije vsebujejo nevarne snovi, zaradi česar je potrebno zagotoviti, da se možnost uhajanja in onesnaženja zniža na sprejemljivo mero. V takih primerih je potrebno ob postavitvi izvesti vse potrebne zaščitne ukrepe, da se prepreči onesnaženje v primeru uhajanja tako ob postavitvi kot med delovanjem, ki pa bodo odvisno od tipa vsakega posameznega hranilnika (eden izmed načinov je npr. da se hranilnik postavi na lovilce tekočin v obliki betonskega korita).

K 42. členu

Za SE je pomembno redno čiščenje, saj dolgotrajna umazanija na modulih zmanjšuje izkoristek njihovega delovanja. Za preprečitev morebitnega onesnaženja kmetijskih zemljišč zaradi uporabe agresivnih kemičnih čistil, ki lahko škodljivo vplivajo na zemljišče, se na kmetijskih zemljiščih predpisuje izključno čiščenje z vodo. To je tudi strokovno ustrezno, saj se v praksi za profesionalno čiščenje modulov večinoma uporablja osmozna voda (tj. voda, očiščena apnenca in drugih mineralov, ki lahko poškodujejo sončne celice) v kombinaciji z namenskimi ščetkami.

K 43. členu

V drugem odstavku 3.e člena se v točki c) spremeni druga alineja (terminološka uskladitev).

Doda se nova tretja alineja, ki člen dopolnjuje z možnostjo postavitve fotonapetostnih naprav. ZKZ namreč v 3.e členu določa, da se na območjih trajno varovanih kmetijskih zemljišč pred iztekom 10-letnega roka iz prvega odstavka 3.d člena ZKZ člena praviloma lahko načrtujejo le širitve območij obstoječih prostorskih ureditev državnega pomena. Izjemoma pa se lahko tam načrtujejo tudi točno določene nove tovrstne ureditve, katerim je potrebno – glede na pričakovan razvoj OVE v prihodnosti – z novim členom dodati tudi nove prostorske ureditve državnega pomena s področja energetske infrastrukture za oskrbo z električno energijo, in sicer za SE na kmetijskih zemljiščih z najslabšo kakovostjo (tj. z boniteto do vključno 20).

K 44. členu

S členom se urejajo posebnosti glede načrtovanja na kmetijskih zemljiščih z boniteto do vključno 20 točk (za postavitev SE) in do vključno 40 točk (za postavitev VE), in sicer za prostorske ureditve lokalnega pomena – smiselno enako kot z dopolnitvijo 3.e člena velja za prostorske ureditve državnega pomena.

Boniteta zemljišča na podlagi ugotovljenih lastnosti tal, klime, reliefa in posebnih vlivov predstavlja proizvodno sposobnost zemljišča za kmetijsko ali gozdarsko pridelavo. Vodi se v obliki bonitetnih točk (največje možno število točk je 100), pri čemer so zemljišča nižjih bonitet manj primerna za kmetijsko pridelavo. Na takih zemljiščih proizvodni potencial za hrano ne obstaja (oz. je zanemarljiv) zato ni razloga, da se njihova namenska raba ne bi spremenila. Glede na navedeno tudi ni razloga, da bi se zaradi te spremembe zahtevalo izvajanje ukrepov (1) zagotovitve nadomestnih kmetijskih zemljišč ali (2) izboljšanja pridobivalnega potenciala obstoječih kmetijskih zemljišč, kot jih določata 3.eb in 3.ec člen ZKZ, saj zaradi le-te dejanske ni bila zmanjšana površina zemljišč, primernih za pridelavo hrane. Zato se v primerih spremembe namembnosti iz tega člena v celoti izključuje uporaba 3.eb in 3.ec ZKZ, ki se nanašata izključno na omenjene ukrepe.

K 45. členu

Člen se dopolni s pooblastili in pristojnostmi kmetijskih inšpektorjev zaradi členov, dodanih s predlogom zakona.

K 46. členu

Člen o prekrških se dopolni s prekrški zaradi kršitev členov, dodanih s predlogom zakona.

K 47. členu

Trenutno umeščanje (tudi) na območju zaprtega odlagališča - to je odlagališča, ki ima okoljevarstveno dovoljenja za zaprto odlagališče - medsebojne neskladno in nejasno (o tem več v nadaljevanju) - urejata tako tako sedmi odstavek 295. člena ZUreP-3, kot tretji odstavek 289. člena ZVO-2.

S tem členom se zato črta določba sedmega odstavka 295. člena, ki se glasi: »Do ureditve v predpisih, ki urejajo varstva okolja, je na območjih teles odlagališč odpadkov do izdaje odločbe o prenehanju okoljevarstvenega dovoljenja zaradi prenehanja obratovanja naprave v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, dopustno načrtovati in izvajati le tiste posege v prostor, ki so potrebni zaradi obratovanja odlagališča in spremljanja stanja na njih. Ne glede na prejšnjo poved se lahko na območju telesa odlagališča odpadkov izjemoma načrtuje in izvaja tudi druge posege v telo odlagališča, ki ne vplivajo na stabilnost odlagališča, pri čemer je za načrtovanje teh posegov treba pridobiti pozitivno mnenje ministrstva, pristojnega za okolje. Ministrstvo, pristojno za okolje, pozitivno mnenje oziroma soglasje izda, če so za odlagališče zagotovljene vse zahteve, kot jih določa predpis, ki ureja odlagališča odpadkov«.

K 48. členu

S predlogom tega člena se v Zakon o varstvu okolja (ZVO-2) vnašata pojem fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav, ki sta enaka opredelitvi v tem zakonu.

K 49. členu

Da bi se omogočila postavitve fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav na zaprtih odlagališčih se spreminjata tudi 110. in 126. člen v poglavjih, ki urejata okoljevarstveno dovoljenje za naprave, ki povzročajo industrijske emisije oziroma okoljevarstveno dovoljenje za druge naprave. In sicer v delu, v katerem veljavni 110. člen določa, da je »nepremičnine, na katerih je to odlagališče, dovoljeno uporabljati samo za namene odlaganja odpadkov v skladu z izdanim okoljevarstvenim dovoljenjem«.

K 50. členu

Da bi se omogočila postavitve fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav na zaprtih odlagališčih se spreminjata tudi 110. in 126. člen v poglavjih, ki urejata okoljevarstveno dovoljenje za naprave, ki povzročajo industrijske emisije oziroma okoljevarstveno dovoljenje za druge naprave. In sicer v delu, v katerem veljavni 110. člen določa, da je »nepremičnine, na katerih je to odlagališče, dovoljeno uporabljati samo za namene odlaganja odpadkov v skladu z izdanim okoljevarstvenim dovoljenjem«.

K 51. členu

Ureditev v 295. členu ZUreP-3 je bila sicer predvidena kot ureditev prehodnega značaja, saj naj bi veljala le »do ureditve v predpisih, ki urejajo varstva okolja«. Ker pa vsi predvideni predpisi varstva okolja še niso bili sprejeti (sprejet je bil le ZVO-2, ne pa tudi z 58. členom predvidena uredba o območjih okoljskih omejitev), ni povsem jasno, ali je ta določba sploh še veljavna. Možna je razlaga, da je to določbo ZUreP-3 še vedno treba upoštevati in da se lahko na njeni podlagi, na območju telesa odlagališča odpadkov izjemoma načrtuje in izvaja tudi druge posege v telo odlagališča (torej tudi postavitve fotovoltaike in lažjih vetrnih proizvodnih naprav), ki ne vplivajo na stabilnost odlagališča, pri čemer pa je za načrtovanje in izvajanje teh posegov (torej v postopku sprejemanja prostorskega akta) treba pridobiti pozitivno mnenje ministrstva, pristojnega za okolje. Ob tem je določeno še, da ministrstvo, pozitivno mnenje oziroma soglasje izda, »če so za odlagališče zagotovljene vse zahteve, kot jih določa predpis, ki ureja odlagališča odpadkov« - torej zahteve uredbe o odlagališčih odpadkov. Ta sicer izrecne prepovedi postavitve naprav ne določa, določa pa 4. člena pa celo določa, da je tudi po prenehanju obratovanja odlagališča prepovedano načrtovanje in izvajanje posegov v telo odlagališča ali načrtovanje in izvajanje posegov, ki bi lahko vplivali na stabilnost odlagališča, kar se je v praksi razlagalo na način, da tovrstni posegi niso bili mogoči.

Po drugi strani ZVO-2 kot kasnejši predpis (ki materije sicer, kot rečeno, ne ureja v celoti) v tretjem odstavku 289. člena določa, da se lahko do uveljavitve v njegovem 58. členu predvidenega predpisa, ki bo urejal območja okoljskih omejitev na območju zaprtega odlagališča odpadkov (pa tudi na območjih obstoječih odlagališč in obstoječih neaktivnih odlagališč), načrtujejo in izvajajo (tudi drugi) posegi, s katerimi se ne posega v telo odlagališča ali ne vpliva na stabilnost odlagališča. A omenjena določba obenem povsem nelogično določa, da se za načrtovanje in dovoljevanje posegov izvajanja smiselno uporabljajo določbe petega in šestega odstavka 58. člena tega zakona, četudi omenjeni določbi načrtovanja ali dovoljevanja sploh ne urejata. To pomeni, da pogoji poseganja pravzaprav niso določeni.

Kljub navedenemu pa drugi odstavek 110. člen ZVO-1, na katerega se sklicuje tudi 127. člen ZVO-2, določa, da je, kadar je (obravnavana) naprava odlagališče odpadkov, »nepremičnine, na katerih je to odlagališče, dovoljeno uporabljati samo za namene odlaganja odpadkov v skladu z izdanim okoljevarstvenim dovoljenjem«.

Že navedeni opis kaže, da je pravna ureditev nejasna in zato je predlagana določba v prvi vrsti namenjena razjasnitvi, da je postavitve fotovoltaike na zaprtem odlagališču in lažjih vetrnih proizvodnih naprav (lahko) dopustna ter razjasnitvi pogojev pod katerimi je (sploh) dopustna.

V prvem odstavku predlaganega člena so tako predpisani pogoji, ki morajo biti izpolnjeni, da se lahko na območju zaprtega odlagališča izvajajo posegi, potrebni za postavitve in obratovanje naprav, ki proizvajajo električno energijo z izkoriščanjem sončne energije, vključno s tehnično opremo, potrebno za njihovo delovanje, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje. Postavitve teh naprav ne sme ogrožati stabilnosti odlagališča, zagotoviti je treba delovanje sistema tesnjenja odplinjanja odlagališča, ne sme se onemogočiti izvajanje monitoringa itd.

Postavitve teh naprav na zaprtem odlagališču odpadkov je ne glede na to, ali se v skladu z določbami zakona, ki ureja graditev, in Uredbe manjših napravah za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ali s soproizvodnjo z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 14/20 in 121/21 – ZSROVE) zahteva gradbeno dovoljenje, dopustna le na podlagi projektne dokumentacije za izvedbo gradnje. Pri njihovi gradnji oziroma postavitvi je treba zagotoviti nadzor nadzornika, ki izpolnjuje pogoje iz zakona, ki ureja arhitekturno in inženirsko dejavnost. Obenem pa predlagani sedmi odstavek določa tudi dolžnost posebne izjave projektanta, ki je pripravil projekt, in nadzornika gradnje in njuno odgovornost.

V predlaganem tretjem odstavku je določeno, da mora upravljavec odlagališča o nameri postavitve fotonapetostnih naprav na območju zaprtega odlagališča najpozneje v 30 dneh pred začetkom izvajanja posega pisno obvestiti inšpekcijo, pristojno za varstvo okolja. Upravljavec odlagališča in odgovorna oseba le tega, katerega poročila o izvajanju obratovalnega monitoringa za zadnjih 5 let, kažejo na to, da odlagališče čezmerno obremenjuje okolje, morata v tem obvestilu podati tudi pisno zavezo, da bodo na odlagališču vsaj sočasno s postavitvijo fotonapetostnih naprav izvedeni v obvestilu opisani ukrepi za odpravo čezmernega obremenjevanja okolja oziroma ukrepi za preprečevanje škodljivih vplivov na okolje. Poročilo o izvedbi teh ukrepov in njihovih učinkov pa upravljavec odlagališča vključi v poročilo o obratovalnem monitoringu, ki ga v primeru čezmernih vplivov odlagališča vsako leto pošlje tudi inšpekciji, pristojno za okolje in lastniku fotonapetostnih naprav oziroma vetrnih proizvodnih naprav na območju odlagališča.

Inšpektor, pristojen za okolje, lahko na podlagi prejetega obvestila ali ob izvajanju inšpekcijskega pregleda ugotovi, da je treba za zmanjšanje onesnaževanja okolja na predpisano raven ali za ponovno vzpostavitev varnega obratovanja odlagališča izvesti dodatne ukrepe in v tem primeru upravljavcu odlagališča izda odločbo, v kateri določi te dodatne ukrepe, rok za njihovo izvedbo in pogostost poročanja o ugotovitvah spremljanja izvedenih ukrepov, ki ne sme biti manjša od enkrat letno.

V petem odstavku pa je dokazilo o tem, da je inšpekcija prejela obvestilo iz četrtega odstavka tega člena, pogoj za začetek postavitve fotonapetostnih naprav.

Z namenom izpolnitve obveznosti iz prvega odstavka tega člena, mora v skladu s predlaganim šestim odstavkom projektant ob sodelovanju osebe, osebe, ki imajo pravnomočno pooblastilo ali potrdilo ministrstva za izvajanje posameznega obratovalnega monitoringa v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja, skrbno pregledati poročila o izvajanju obratovalnih monitoringov in o pregledu stanja telesa zaprtega odlagališča ter skupaj z upravljavcem odlagališča preučiti predvidene ukrepe za preprečevanje čezmernega obremenjevanja in škodljivih vplivov odlagališča odpadkov. V projekt mora vključiti ustrezne ukrepe za izpolnjevanje pogojev iz 1. do 10. točke prvega odstavka tega člena, pri čemer je dolžan posebno pozornost nameniti preprečevanju vstopa padavinske vode v telo odlagališča odpadkov.

Predlagani sedmi odstavek zahteva, da projektant in vodja projektiranja, kot ga določa zakon, ki ureja graditev, podata pisno izjavo, ki je del dokumentacije za graditev objekta, da bo z izvedbo projekta zagotovljeno izpolnjevanje pogojev iz 1., 2. in 7. do 10. točke prvega odstavka tega člena. Nadzornik in vodja nadzora pa sta dolžna podati pisno izjavo o tem, da so dela izvedena tako, da je z njimi v skladu

s projektom zagotovljeno izpolnjevanje omenjenih, Pri tem pa so projektant in vodja projektiranja ter nadzornik in vodja nadzora so kazensko in odškodninsko odgovorni za resničnost podanih izjav.

S predlaganim osmim odstavkom je izrecno določeno, da postavitve teh naprav v ničemer ne vpliva na javno-pravne obveznosti upravljavca odlagališča glede upravljanja zaprtega odlagališča in preprečevanja škodljivih vplivov le tega. Za stroške preprečevanja in sanacije okoljske škode v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja, in za škodo po pravilih obligacijskega prava, pa upravljavec odlagališča odpadkov in lastnik naprav iz prvega odstavka tega člena, odgovarjata solidarno.

Z devetim odstavkom se ureja dolžnost sklenitve in vsebino pogodbe v primerih, ko investitor fotonapetostne naprave ni obenem tudi upravljavec odlagališča odpadkov.

Določena je tudi dolžnost inšpekcije za okolje, da o nameravani postavitvi naprav na telesu odlagališča obvesti ministrstvo, pristojno za okolje, ki podatke o nameravani in dejanski postavitvi teh naprav na območju zaprtega odlagališča odpadkov vključi v zbirko podatkov o območjih okoljskih omejitev, ki jo vodi v skladu z ZVO-2.

Med inšpekcijskimi določbami pa je urejeno tudi pooblastilo inšpekciji, pristojne na okolje, da v primerih, ko se na podlagi meritev ali pregledov odlagališča odpadkov, ki jih zagotavlja upravljavec odlagališča, ugotovi, da je prišlo do vpliva odlagališča na kakovost toka podzemne ali površinske vode, nedelovanja sistema odplinjanja ali tesnjenja ali do sprememb telesa zaprtega odlagališča odpadkov, lastniku fotonapetostnih naprav, naloži njihovo odstranitev v obsegu, ki jih je potreben, da se preprečijo nadaljnji vplivi na okolje, zagotovi stabilnost odlagališča ter obratovanje odlagališča v skladu s predpisi.

K 52. členu

V tem členu se Uredba o odlagališčih odpadkov dopolnjuje na način, da se omogoča, da je že v načrtu zapiranja odlagališča mogoče v okviru zapiralnih del predvideti tudi postavitve naprav, ki proizvajajo električno energijo z izkoriščanjem sončne energije in drugih z omenjeno napravo, povezanih naprav. Ob tem je treba spoštovati pogoje, ki so v ta namen predpisani v prejšnjem členu, in morajo biti za postavitve teh naprav izpolnjeni poleg siceršnjih pogojev, ki za zapiranje odlagališče veljajo po Uredbi o odlagališčih.

K 53. členu

V predlaganem členu se državno in občinsko prostorsko načrtovanje naprav, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne energije na objektih (fotovoltaika na strehi objekta na gozdnem zemljišču) in vetrne energije, ter s temi napravami povezane opreme in priključkov, dopušča tudi na gozdnih zemljiščih, pri čemer je načrtovanje vetrnih proizvodnih naprav na teh zemljiščih dopustno le, kolikor ne gre za gozdni prostor varovalnih gozdov in gozdov s posebnim pomenom, v katerih je izjemno poudarjena raziskovalna ali estetska funkcija, funkcija varovanja naravnih vrednot ali funkcija varovanja kulturne dediščine.

K 54. členu

Predlagani člen določa, da se za namene in v obsegu, potrebnem za postavitve vetrnih proizvodnih naprav na gozdnih zemljiščih, posek dreves šteje za krčitev gozda, izvede pa se lahko tudi, če ni predviden v gozdno-gospodarskem načrtu, sprejetem na podlagi Zakona o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16). Pred izvedbo tovrstnega posega je treba pridobiti dovoljenje Zavoda za gozdove za krčitev, ki ga ta izda, če ugotovi, da je krčitev v skladu s prostorskim aktom, s katerim se ureja območje, na katerem leži gozd oziroma gozdno zemljišče, v dovoljenju pa določi pogoje za izvedbo posega. O izvedenih krčitvah gozda mora lastnik zemljišča obvestiti Zavod za gozdove, ki je o tovrstnih krčitvah dolžan voditi evidenco.

K 55. členu

S prvim odstavkom predlaganega člena so opredeljene dostopne ceste do fotonapetostnih naprav ali vetrnih proizvodnih naprav in z njimi povezanim omrežjem, ki omogočajo njihovo postavitve in vzdrževanje in potekajo po gozdu.

Da bi bil vpliv postavitve in obratovanja teh naprav na funkcije gozdnih in kmetijskih zemljišč čim manjši, je v predlogu drugega odstavka določeno, da se kot dostopna cesta prednostno uporablja obstoječa gozdna cesta. Če uporaba obstoječe gozdne ceste zaradi njenih tehničnih in varnostnih lastnosti ni mogoča, se za ureditev dostopne ceste obstoječa gozdna cesta rekonstruira in le, če tudi rekonstrukcija obstoječe gozdne ceste na način, da bi ta omogočala, da se ta uredi kot dostopna cesta, ni mogoča, je dopustno načrtovati in graditi novo dostopno cesto. Načrtovanje nove dostopne ceste je izjemoma dopustno tudi, če lastnik naprave izkaže, da kljub prizadevanjem z lastniki nepremičnin, po katerih poteka obstoječa gozdna cesta ali načrtovana rekonstrukcija le te, ni uspel urediti pravic, potrebnih za rekonstrukcijo oziroma uporabo obstoječe gozdne ceste.

S četrtem odstavkom je določeno, da se za načrtovanje, projektiranje, gradnjo, vzdrževanje in uporabo dostopnih (nekategoriziranih) cest smiselno uporabljajo Zakon o cestah in na njegovi podlagi sprejeti predpisi oziroma - v primeru gozdnih cest: predpisi s področja načrtovanja gozdnih prometnic.

Peti odstavek v prid zagotovitve s prostorskim aktom predvidenega dostopa po obstoječi (nespremenjeni ali rekonstruirani) gozdni cesti določa presumpcijo obstoja javne koristi. Na podlagi te zakonsko določene presumpcije javne koristi se lahko, če je to potrebno, lastninska ali druga stvarna pravica na nepremičninah, po katerih poteka ali je načrtovana rekonstrukcija ceste, omeji v korist vsakokratnega lastnika teh naprav. Določena je uporaba določb ZUreP-3, ki urejajo razlastitev. Dodatno pa je določeno še, da se pri določanju višine nadomestila upoštevajo tudi stroški še neamortiziranih investicij, ki so jih imeli služnostni zavezanci s postavitvijo in vzdrževanjem obstoječe gozdne ceste.

S šestim odstavkom je predvideno, da se v primerih, ko Zavod za gozdove v svojem mnenju ugotovi, da bi lahko rekonstrukcija ali gradnja nove nekategorizirane ceste ogrozila funkcije gozda lahko začne postopek razrešitve nasprotja javnih interesov. Za ta postopek se smiselno uporabljajo določbe 101.c oziroma 101.f Zakona o ohranjanju narave, ki urejajo prevlado druge javne koristi nad javno koristjo ohranjanja narave, pri čemer o tem, ali javna korist za načrtovanje ali postavitve naprave, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne in vetrne energije, prevlada nad koristjo varovanja gozda in njegovih funkcij na podlagi predloga ministrstva, pristojnega za energijo, odloča vlada.

S sedmim odstavkom se določa, da je lastnik fotonapetostnih ali vetrnih proizvodnih naprav tisti, ki je dolžan zagotoviti izgradnjo nove dostopne ali rekonstrukcijo obstoječe gozdne ceste, ki se bo uporabljala kot dostopna cesta.

Iz predlaganega osmega odstavka pa izhaja, da je ob uporabi obstoječe gozdne ceste za namene postavitve in vzdrževanja fotonapetostnih ali vetrnih proizvodnih naprav, lastnik teh naprav dolžan plačati odškodnino za čezmerno uporabo gozdne ceste. Ta odškodnina je namenski prihodek proračuna občine in se uporabi za odpravo posledic čezmerne uporabe gozdne ceste na kateri se je zgodila.

K 56. členu

Ker je s prejšnjim členom na novo urejena dostopna cesta, je treba poseči tudi v četrti odstavek 37. člena, ki sicer prepoveduje uporabo gozdnih prometnic za namene, ki niso povezani z gospodarjenjem z gozdovi.

K 57. členu

V drugem stavku prvega odstavka Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg, v nadaljnjem besedilu: ZVKD-1) je napačen sklic na »prejšnji člen«, pri čemer gre za lapsus, saj se besedilo ni popravilo po vstavljanju novega 26.a člena. S predlogom zakona se popravlja sklic na pravilen člen (tj. 26. člen).

K 58. členu

Skladno z 28. in 29. členom ZVKD-1 je kulturnovarstveno soglasje treba pridobiti za posege v (1) spomenik, (2) vplivno območje spomenika (če to obveznost določa akt o razglasitvi), (3) varstvena območja dediščine, (4) registrirano nepremično dediščino ali v enoto urejanja prostora (če to obveznost določa prostorski akt), in (5) za raziskavo dediščine, ki ni arheološka ostalina. Pred izdajo kulturnovarstvenega soglasja je treba pridobiti kulturnovarstvene pogoje zavoda.

Uredba o varstvenih območjih dediščine (Uradni list RS, št. [69/22](#)) določa vrste varstvenih območij dediščine, podrobnejša merila za njihovo določitev in varstvene usmeritve za posamezne vrste varstvenih območij dediščine z namenom celostnega ohranjanja kulturne dediščine. Eno izmed varstvenih območij so »arheološka varstvena območja«, ki so območja, s katerimi se varujejo nepremičnine iz zvrsti »arheološka najdišča«, kot so določene v Pravilniku o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah (Uradni list RS, št. 102/10).

Postavitev naprav, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne ali vetrne energije (vključno s spremljajočo tehnično opremo, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje) na strehah objektov se praviloma izvaja na način, da se naprave postavljajo na objekt ter se priključujejo na notranjo inštalacijo objekta oziroma na omrežje, na katerega je priključen objekt, na katerem se naprave postavljajo. Pri tem se praviloma ne izvaja posegov v zemljišče, tj. ni kopanja v tla zaradi polaganja inštalacij. Glede na navedeno, naprave, ki se postavljajo na objekte nikakor ne morejo posegati na varovano sestavino arheoloških varstvenih območij, saj je ne ogrožajo in na njo ne morejo škodljivo vplivati (saj postavitev le-teh ne povzroča niti teoretične možnosti izgube ali poškodovanja oz. okrnitve arheoloških ostalin, lokacije ipd.)).

V kolikor pa bi šlo za objekt, ki se nahaja na registriranem arheološkem najdišču in je hkrati na območju, kjer velja drug režim varstva kulturne dediščine, se nova določba ne uporablja in je pred posegom potrebno pridobiti kulturnovarstveno soglasje.

Glede na to, da je tovrstnih območij relativno veliko, je sprejem predlagane določbe, s katero se odpravljajo izključno administrativne ovire, nujno potreben. Predlagana zakonska določba namreč ne posega v javno korist varstva dediščine, ki (med ostalim) obsega ohranitev dediščine in preprečevanje škodljivih vplivov nanjo.

Nazadnje zgolj dodajamo še pojasnilo, vezano na odločanje o izdaji kulturnovarstvenega soglasja.

RS je skladno s pravnim okvirom EU zavezana dosegati podnebno nevtralnost in cilje na področju OVE. Cilj do leta 2020 je bil 25 % OVE v končni porabi energije, s sprejemom NEPN pa je RS zavezana doseči cilj vsaj 27 % do leta 2030. Ti cilji se bodo s posodobitvijo Direktive (EU) 2018/2001 o spodbujanju uporabe energije iz OVE še zviševali, pri čemer gre pričakovati, da bi lahko bil primerni ocenjeni cilj za RS 40 – 45 % do leta 2030. To je skoraj dvakrat višje od cilja za leto 2020, ki ni bil dosežen, kar je RS že vodilo v to, da smo manko morali dokupiti prek statističnega prenosa, v prihodnje pa bi nedoseganje ciljev OVE RS lahko stalo ne desetine milijonov EUR letno. Ta sredstva bi lahko vlagali v investicije v OVE v Sloveniji, kar bi poleg koristi za okolje prineslo koristi tudi za gospodarstvo (razvoj panoge, nova delovna mesta). Z vojno v Ukrajini je nujnost prehoda na OVE je tako poleg okoljske dobila novo dimenzijo, ki je po prioritetah višje kot kadarkoli prej – to je samooskrbnost. Glede na to, da države članice EU praktično nimajo lastnih virov fosilnih goriv (oz. je količina le-teh zanemarljiva) sta oskrba prebivalstva in delovanje gospodarstva pretežno odvisna od uvoza energentov, kar se je v zadnjem času (predvsem spriču vojnih razmer) pokazalo kot izjemno problematično in zaskrbljujoče. To težavo je mogoče rešiti zgolj z izgradnjo lastnih proizvodnih virov iz OVE v najkrajšem možnem času, ki bodo sčasoma zagotavljali električno energijo po nižjih cenah kot elektrarne na fosilna goriva.

Glede na navedeno bi ZVKDS moral vloge za namen postavitve naprav na OVE presojati na način, da se predpišejo tehnični in drugi pogoji, ki jih taka naprava mora izpolnjevati, da ne posega nesorazmerno v cilje, ki jih režim varstva kulturne dediščine zasleduje, npr. da se naprave postavijo na strehe ali dele streh (oz. druge objekte), ki niso neposredno vidne oziroma niso v veduti oz. posameznem uličnem nizu ali, da se uporabi panele v barvi predpisanih strešnikov (to na trgu že obstaja). Prepoved postavitve tovrstnih naprav bi morala veljati le izjemoma in v primerih, ko naprave ni mogoče izvesti na način, ki bi bil sprejemljiv z vidika varovane sestavine posameznega varstvenega območja. Spodbujati je torej potrebno uporabo optimalnih tehničnih rešitev za oblikovanje, tehnološko prilagajanje in nameščanje OVE v območja ali na objekte kulturne dediščine.

ZVKDS ima na tem področju diskrecijsko pravico na podlagi petega odstavka 28. člena ZVKD, ki določa, da je »pri odločanju o izdaji kulturnovarstvenega soglasja treba pretehtati razloge za poseg in razloge za ohranitev dediščine v obstoječi obliki. V prid odobritve posega je posebej treba šteti okoliščino, če predlagani posegi omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za ohranitev dediščine.«.

Ta določba med ostalim pomeni, da je poseg, ki pripomore k boljšim pogojem za ohranitev dediščine in življenja ter delovanja v njej ob upoštevanju posebne narave dediščine, ne le dopusten, pač pa priporočljiv. Z upoštevanjem vsega zgoraj navedenega, OVE kot temelj trajnostnega razvoja lahko ključno prispevajo k ohranjanju dediščine in njenih gospodarskih temeljev, v kolikor bistveno ne prizadenejo varovanih vrednot dediščine.

K 59. členu

Stavbe predstavljajo velik oziroma v Sloveniji celo največji potencial za postavitve fotonapetostnih naprav. Evropska komisija (v nadaljnjem besedilu: EK) v Strategiji EU za sončno energijo⁹ navaja, da bi po nekaterih ocenah lahko strešni fotonapetostni paneli pokrili skoraj 25 % porabe električne energije v EU. Te naprave na objektih lahko odjemalce obvarujejo pred visokimi cenami energije in bistveno pripomorejo k doseganju zavezujočih ciljev držav članic glede povečanja deleža OVE. Njihova glavna prednost je, da se lahko zelo hitro namestijo, saj uporabljajo obstoječe strukture, in niso v nasprotju z drugimi javnimi dobrinami, kot je okolje. Namen t.i. »evropske pobude za strešne solarne panele« na ravni EU, napovedane v sporočilu EK o načrtu REPowerEU, je izkoristiti velik, premalo izkoriščen potencial streh za proizvodnjo sončne energije, da bi energija postala čistejša, zanesljivejša in cenovno dostopnejša.

Postavitve fotonapetostnih naprav na obstoječe objekte spodbuja že veljavna zakonodaja, ki določa, da za tovrstne posege v določeni primerih ni potrebno gradbeno dovoljenje. Pogoji za postavitve naprav na objekte oziroma nepremičnine, ki so v lasti več oseb (solastnina, etažna lastnina) je tudi upoštevanje določb predpisov, ki urejajo lastninskopravna razmerja.

V primeru postavitve naprave s strani nekaterih etažnih lastnikov (ne vseh) ali tretje osebe na nepremičnine v solastnini ali skupne dele nepremičnin v etažni lastnini (kamor poleg streh spadajo tudi npr. garaže) je po Stvarnopravnem zakoniku (Ur. l. RS, št. 87/02 s sprem., v nadaljnjem besedilu: SPZ) potrebno 100 % soglasje, saj gre za posel, ki presega okvire rednega upravljanja (čl. 67/5 SPZ). Toda v praksi je 100 % soglasje zelo težko doseči, sploh upoštevajoč dejstvo, da je v RS lastništvo tovrstnih nepremičnin zelo razpršeno (za razliko od tujine, kjer je pogosto en lastnik stavbe, ki posamezne dele oddaja). Kot primer, stavba s 100 posameznimi deli ima pogosto 100 (ali več) etažnih lastnikov in 100 % soglasje je praktično nemogoče doseči (to velja za vse, ne le za postavitve fotonapetostnih naprav). Razlogov za to je več – določeni solastniki oz. etažni lastniki lahko nasprotujejo brez utemeljenih razlogov, v določenih primerih so neaktivni (tudi, če postavitvi naprave sicer ne nasprotujejo), v določenih primerih so težko dosegljivi itd..

Glede na to, da je RS zavezana dosegati vse večji delež OVE in da EU posebej poudarja pomen izkoriščanja streh za namen postavitve fotonapetostnih naprav, je potrebno veljavno zakonodajo, ki je na tem področju preveč toga, za ta namen ustrezno prilagoditi in znižati pogoj 100 % soglasja za izvedbo tovrstnih projektov. Predlaga se prag najmanj tri četrtine solastniških deležev (torej najmanj 75 %), kar je skladno z deležem, ki je po SZ-1 določen za zahtevnejše odločitve, ki lahko pomembneje vplivajo na rabo skupnih delov.

Predlog člena se nanaša na vse primere, ko se za postavitve fotonapetostne naprave uporablja SPZ, in sicer ne glede na to ali napravo kot investitor postavlja tretja oseba ali solastniki (oziroma etažni lastniki), in ne glede na to kako se bo uporabljala proizvedena električna energija - npr. za samooskrbo ali za prodajo (saj to z vidika stvarnopravnih predpisov ni relevantno).

V prvem odstavku je določeno, da ne glede na določbe SPZ, ki urejajo upravljanje z nepremičnino v solastnini ter s skupnimi deli nepremičnine v etažni lastnini, solastniki ali etažni lastniki odločajo o postavitvi, obratovanju in vzdrževanju fotonapetostne naprave s soglasjem več kakor treh četrtin solastnikov ali etažnih lastnikov glede na njihove lastniške deleže. Določba tako vzpostavlja odstop od petega odstavka 67. člena SPZ za solastnino ter odstop od smiselne uporabe taiste določbe za skupne dele zgradbe v etažni lastnini po prvem odstavku 117. člena SPZ. To pomeni, da ostane odločanje o postavitvi, obratovanju in vzdrževanju fotonapetostne naprave še vedno posel, ki po SPZ presega redno upravljanje, a s posebnim, milejšim režimom glede potrebnega soglasja, obenem pa se s tem v ničemer

⁹ Strategija EU za sončno energijo, COM(2022) 221 final z dne 18. 5. 2022

ne posega v specialno ureditev za stanovanjske in stanovanjsko-poslovne stavbe, ki jo je prinesla zadnja novela SZ-1.

Tovrstne določitve lahko terjajo tudi spremembo pogodbe o medsebojnih razmerjih zaradi spremembe načina uporabe skupnih delov zgradbe v etažni lastnini (116. člen SPZ), zato zakon določa tudi odstop od navedenega člena na način, da se tudi za tovrstne odločitve zahteva enaka stopnja soglasja (tj. tudi v tem primeru se zniža zahtevano soglasje na 75 %).

Za nastanek služnosti ali stavbne pravice je poleg veljavnega zavezovalnega pravnega posla potreben tudi razpolagalni pravni posel, ki v primeru obremenitve stvarnih pravic na nepremičninah predstavlja zemljiškoknjižno dovolilo (npr. glej prvi odstavek 215. člena SPZ). SPZ v 23. členu določa, da je zemljiškoknjižno dovolilo (intabulacijska klavzula) izrecna nepogojna izjava tistega, čigar pravica se prenaša, spreminja, obremenjuje ali preneha, da dovoljuje vpis v zemljiško knjigo. Podpis na zemljiškoknjižnem dovolilu mora biti overjen. Za namen sklenitve veljavne pogodbe o ustanovitvi služnosti ali stavbne pravice ter vknjižbe služnosti oziroma stavbne pravice z znižanim soglasjem v zemljiško knjigo, predlog zakona odloča, da tovrstno pogodbo sklenejo in zemljiškoknjižno dovolilo podpišejo solastniki ali etažni lastniki, ki imajo skupaj najmanj tri četrtine idealnih deležev ali solastniških deležev na skupnih delih.

Zakon določa tudi pravno varstvo za solastnike oz. etažne lastnike, ki se ne strinjajo z odločitvami iz prvega odstavka tega člena.

Zaradi sorazmernosti posega v lastninsko pravico solastnikov oz. etažnih lastnikov, ki z uporabo skupnih delov za namen postavitve in delovanje fotonapetostne naprave niso soglašali, člen določa tudi pravno naravo sredstev, pridobljenih iz naslova morebitnega plačila za uporabo skupnih delov nepremičnine. Ker gre za postavitve naprave na nepremičnino v solastnini ali na skupni del, ki je v (so)lasti vseh etažnih lastnikov je smiselno, da se tako zbrana sredstva uporabijo za poravnavo stroškov vzdrževanja in potrebnih izboljšav za nepremičnino in da na tak način koristijo vsem solastnikom oz. etažnim lastnikom (tudi tistim, ki niso soglašali s postavitvijo naprave). Predlog zakona v tem delu smiselno sledi vsebini 119. člena SPZ. Kadar obstaja rezervni sklad, se sredstva vplačujejo v ta sklad, kadar pa rezervni sklad ne obstaja, z njimi gospodari upravnik smiselno enako kot s sredstvi rezervnega sklada. Če niso ustanovili rezervnega sklada niti niso določili upravnika, se solastniki ali etažni lastniki, ki so soglašali s poslom, pogodbeno dogovorijo o načinu zbiranja (npr. da jih zbira eden od njih, javno objavlja višino zbranih sredstev ipd.).

Taki primeri bi lahko bili v praksi pogosti, saj so npr. skladišča in delavnice zaradi velikih strešnih površin primerne za postavitve fotonapetostnih naprav, solastnikov oz. etažnih lastnikov pa je premalo, da bi imeli upravnika ali rezervni sklad. Lastniki bodo v takem primeru med seboj izbrali nekoga, ki bo taka sredstva zbiral in se dogovorili za način zbiranja ter uredili druga vprašanja (lahko v pogodbi o ustanovitvi služnosti, lahko pa tudi v ločenem dogovoru). Tudi v tem primeru se sredstva lahko porabljajo samo za poravnavo stroškov vzdrževanja in potrebnih izboljšav.

Kot je bilo že pojasnjeno, gre pri odločanju o postavitvi fotonapetostne naprave na skupne dele za posel, ki presega okvire rednega upravljanja. Vendar pa gre za *sui generis* posel, saj pri postavitvi te naprave obstaja pomembna razlika v primerjavi z ostalimi posli - naprava ne more služiti lastnikom, ki ni nimajo namena sodelovati pri koriščenju proizveden električne energije (saj je za koriščenje le-te potrebno skleniti še pogodbe po energetskih predpisih in morebitne druge pogodbe, odvisno od poslovnega modela). To je ključna razlika napram npr. vgraditvi dvigala – tega bodo lahko uporabljali in ga bodo morali plačati tudi tisti, ki so bili proti (saj vsi solastniki oz. etažni lastniki odgovarjajo za plačilo stroškov, ki so posledica veljavno sprejetih sklepov, tudi če so glasovali proti). Glede na navedeno se v zadnjem odstavku – zaradi varovanja interesov »preglasovanih« solastnikov oz. etažnih lastnikov – določi, da stroške postavitve, obratovanja in vzdrževanja fotonapetostne naprave ter morebitno škodo, ki bi zaradi tega nastala, nosi lastnik te naprave oziroma solastniki ali etažni lastniki, ki jo koristijo. Drugače povedano, od solastnikov oz. etažnih lastnikov, ki te naprave ne koristijo ni mogoče zahtevati kakršnegakoli finančnega prispevka iz tega naslova.

Nazadnje v izogib nejasnosti zgolj dodajamo, da ZUOVE ne izključuje uporabe drugih določb SPZ, ki so relevantne za posamezen primer. Glede na to namen ZUOVE tako ni bilo potrebe npr., da bi soglasje nižali na tričetrtinsko tudi v primerih, ko bi za namen postavitve naprave prišlo do pobude za spremembo

skupnega dela zgradbe v etažni lastnini v posamezni del ali za vključitev dotedanjega skupnega dela v obstoječ posamezni del (113. člen SPZ), saj bi znalo takšno spreminjanje posegati že v vprašanja namembnosti objekta, kjer se lahko odpirajo dileme urbanistične in gradbene narave, kar pa presega domet stvarnega prava in namen ZUOVE.

K 60. členu

Uporaba streh objektov v javni lasti za namen postavitve fotonapetostnih naprav je mogoča že po veljavni zakonodaji in se izvaja že več let. V praksi je najpogostejša uporaba instituta stvarne služnosti, pri čemer se pogodba o ustanovitvi služnosti sklene po metodi neposredne pogodbe (brez obveznosti objave namere) z obveznim plačilom nadomestila za služnost, saj je brezplačno ustanavljanje služnosti možno le v določenih primerih (70. in 71. člen ZSPDSLS).

Energetska zakonodaja EU izpostavlja ključno vlogo končnih odjemalcev pri prehodu v nizkoogljično družbo ter z namenom dodatnega spodbujanja proizvodnje električne energije iz OVE in možnosti udeležbe končnih odjemalcev električne energije poudarja velik pomen t.i. skupnosti na področju energije iz OVE, s čimer se daje možnost sodelovanja pri proizvodnji električne energije iz OVE tudi končnim odjemalcem, ki nimajo možnosti za postavitve lastnih fotonapetostnih naprav. Zato se lahko povežejo v skupnost, katere člani koristijo električno energijo iz skupnostne fotonapetostne naprave (ki je postavljena npr. na strehi šole, gasilskega doma ipd.).

V želji, da bi spodbudile postavljanje fotonapetostnih naprav na svojih strehah za namen lastne samooskrbe in samooskrbe občanov (ki nimajo primernih pogojev za postavitve lastne fotonapetostne naprave), so lokalne skupnosti izrazile željo, da bi se lahko stvarne pravice za ta namen ustanovljale tudi brezplačno. Glede na to, da je RS zavezana dosegati vse višje cilje EU glede proizvodnje cilje električne energije iz OVE, v nasprotnem primeru bo plačevala visoke denarne kazni, je tako ravnanje škodljivo za gospodarno tudi, če država ali lokalna skupnost nima neposredne finančne koristi iz naslova električne energije, proizvedene v napravi, ki bo stala na njeni strehi. Vsaka nova proizvodna naprava namreč prispeva k povečanju deleža OVE, s čimer se RS približuje ciljem (za katere že danes vemo, da jih bo zelo težko doseči) ter zmanjšuje znesek, ki ga bo morala RS plačati v primeru nedoseganja cilja.

Predlog člena torej ne posega v obstoječe metode razpolaganja in ne izključuje uporabe drugih določb ZSPDSLS, temveč državi oz. lokalni skupnosti le omogoča, da na svojem objektu brezplačno ustanovi služnost ali stavbno pravico za namen skupnostne samooskrbe, če se tako odloči (k temu je ne zavezuje).

Ob tem zgolj dodajamo, da je brezplačnost v tem primeru utemeljena z nespornim obstojem javnega interesa (da so OVE projekti v javno korist določa tudi 4. člen ZSROVE, katerega posebno nadgradnjo predstavlja tudi 3. člen tega zakona). Pri tem pa take ugodnosti ne bi mogla biti deležne skupnosti, katerih člani so gospodarski subjekti, saj bi taka brezplačna raba lahko pomenila nedopustno konkurenčno prednost. Zaradi zagotavljanja varovanja interesov države oz. lokalne skupnosti, ki na svojem objektu brezplačno ustanovi služnost ali stavbno pravico v ta namen, predlog zakona izrecno določa, da je upravičenec lahko le skupnost OVE, ki je ustanovljena kot pravna oseba (bodisi skladno s 43. členom ZSROVE bodisi po 315.a členu EZ-1, ki je bil z ZSROVE sicer razveljavljen, a se uporablja za skupnosti, ki bodo registrirane do konca leta 2024). Skupnosti, ki bi bile ustanovljene zgolj na podlagi pogodbe civilnega prava, do brezplačne služnosti oz. stavbne pravice niso upravičene.

S predlogom člena se torej ohranja pravilo, da se služnostna pogodba za namen postavitve fotonapetostne naprave sklene po metodi neposredne pogodbe (tak postopek je mogoč tudi pri ustanovitvi stavbne pravice), pri čemer se na novo določi obveznost objave namere sklenitve take pogodbe, s čimer se zasledujeta načeli enakega obravnavanja in preglednosti.

Za primere, če bi bilo interesentov za brezplačno služnost več, pa je potrebno predpisati kriterij izbire, saj v tem primeru ne pridejo v poštev pogajanja o ceni. Predlog zakona tako določa, da ima prednost prva prispela popolna ponudba, razen v primeru skupnosti OVE, katere član je občina, ki je lastnica objekta, na katerem se bo ustanovila služnost ali stavbna pravica – taka skupnost bo imela prednost pred ostalimi prijavitelji, kar je smiselno, saj se mora zagotoviti možnost udeležbe občine, ki daje na razpolago svoj objekt za namen postavitve fotonapetostne naprave. Edino merilo za izbor je torej vrstni red prispetja popolnih vlog (razen v primeru izjeme iz prejšnjega stavka), upravljavec objekta, na

katerem se ustanavlja služnost ali stavbna pravica v korist skupnosti, pa bo lahko v objavi namere o sklenitvi neposredne pogodbe določil tudi pogoje, ki jih bodo vsi ponudniki morali zagotavljati (npr. velikost naprave, obveznost zavarovanja itd.).

Ključno je, da so do brezplačne služnosti oz. stavbne pravice upravičeni subjekti iz prvega odstavka. Če se članstvo v OVE skupnosti spremeni iz kakršnegakoli razloga, pogoj za brezplačnost ni več izpolnjen.

K 61. členu

Ta člen nadzorni organ, ki bo pristojen za izvrševanje nadzora nad izvajanjem zakona, tj. določa stvarno pristojnost za izvajanje tako upravnega nadzora kot tudi vodenja in odločanja v prekrškovnem postopku.

K 62. členu

Ta člen določa upravne pristojnosti inšpekcijskih organov.

Pri tem drugi odstavek določa pristojnost inšpekcije, pristojne za okolje, katero pooblašča, da lastniku fotonapetostnih naprav (kadar ta ni hkrati upravljavec odlagališča) odredi odstranitev fotonapetostnih naprav, ki je potrebna za zagotovitev izvedbe inšpekcijskih ukrepov oziroma zagotovitev zakonitega stanja na odlagališču. Inšpekcijska zahteva, da lastnik fotonapetostnih naprav zagotovi njihovo odstranitev, je le temu torej odrejena v povezavi z odločbo inšpekcije za okolje o izvedbi ukrepov, ki jo za zagotovitev zakonitega stanja na območju odlagališča, taista inšpekcija izda upravljavcu odlagališča. Člen od pristojnega inšpektorja torej ne zahteva, da bi ugotavljal (dodatni) vpliv, do katerega je prišlo zaradi postavitve fotonapetostne naprave. Če se ugotovi nedovoljen vpliv odlagališča kot celote (skupaj s SE) na kakovost vode ali na druge vidike obratovanja odlagališča - torej tudi, če razlog za prekomerne vplive ni sama postavitve SE - in je za vzpostavitev ustreznega stanja na odlagališču potrebna odstranitev fotonapetostnih naprav, inšpektor ob upoštevanju ukrepov, ki se odredijo upravljavcu odlagališča, lastniku fotonapetostnih naprav naloži njihovo odstranitev v obsegu, ki je potreben za izvedbo ukrepov oziroma zagotovitev zakonitega stanja na odlagališču. Stvar morebitne škode, ki pri tem nastane investitorju v SE, pa je stvar, ki jo morata v medsebojnih razmerjih urediti upravljavec odlagališča in investitor.

K 63. členu

Ta člen določa prekrške zaradi neupoštevanja obveznosti odstranitve naprave.

K 64. členu

Ta člen določa prekršek zaradi začetka postavitve naprave brez predhodnega obvestila okoljske inšpekcije.

K 65. členu

Skladno s tretjim odstavkom 52. člena Zakona o prekrških (Ur. l. RS, št. 29/11 – UPB, s sprem.), predlog zakona določa, da se za prekrške iz tega zakona sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

K 66. členu

Predmetna določba je prehodna določba v zvezi s pripravo v 5. členu predvidenega akcijskega programa. Določba prvega odstavka je namenjena določitvi skrajnega roka za sprejem akcijskega programa, s katerim se bodo v skladu s 5. členom tega zakona določila oziroma prostorsko načrtovala potencialna prednostnega območja OVE.

Z drugim odstavkom se določa rok za imenovanje projektne skupine za pripravo prvega akcijskega programa, medtem ko se s četrtem odstavkom zahteva, da ministrstva manjkajoče podatke in podrobnejše strokovne podlage iz petega odstavka 5. člena tega zakona zagotovijo najkasneje v 3 mesecih po uveljavitvi tega zakona.

V prvem odstavku se določa tudi rok za pripravo osnutka prvega akcijskega programa. Določeno je, da ga morata pristojni ministrstvi na podlagi obstoječih strokovnih podlag pripraviti najkasneje v šestih mesecih po uveljavitvi zakona. Njegova priprava pa mora v skladu s tretjim odstavkom tega člena temeljiti na strokovni podlagi, ki je bila izdelana v sklopu projekta »Omogočanje uvajanja obnovljivih

virov v elektroenergetskem sektorju v Sloveniji (REFORM/SC2021/091), delovni sklop 2: »Prikaz potenciala OVE za proizvodnjo električne energije po celotni Sloveniji.

K 67. členu

Predlagani prvi odstavek določa, da mora ministrstvo, pristojno za energijo, s postopkom za oblikovanje predlogov uredbe o najustreznejši varianti, ki je predvidena v 6. členu zakona, začeti najkasneje v 2 mesecih od objave osnutka akcijskega programa. Ministrstvom pa v drugem odstavku nalaga, da začnejo z izdelavo strokovnih podlag iz petega odstavka 6. člena tega zakona v 30 dneh po objavi osnutka akcijskega programa, pri čemer upoštevajo tudi podatke in že obstoječe strokovne podlage iz postopkov priprave prostorskih aktov, ki so že v teku oziroma postopku sprejemanja.

Predlogi prostorskih aktov, ki jih bo mogoče sprejeti neposredno na podlagi akcijskega programa, morajo biti v skladu s tretjim odstavkom pripravljeni najkasneje v šestih mescih po uveljavitvi akcijskega programa.

Ta člen vsebuje tudi določbo glede državnih prostorskih izvedbenih aktov, ki so glede načrtovanja fotonapetostnih naprav ali vetrnih proizvodnih naprav na potencialnem prednostnem območju, določenem v akcijskem programu iz 5. člena tega zakona, že v teku izdelave. Določa, da vlada na predlog dveh ministrstev sprejme sklep glede nadaljevanja postopka priprave tovrstnih prostorskih izvedbenih aktov. S tem sklepom vlada ob upoštevanju trajanja in stroškov dotedanjega postopka ter izhodišča, da ima načrtovanje naprav z večjo nazivno električno močjo načeloma prednost pred načrtovanjem naprav in objektov z manjšo nazivno električno močjo, ugotovi, ali bo postopek v teku ustavila ali nadaljevala v spremenjeni ali nespremenjeni vsebini.

K 68. členu

Ta prehodna določba v prvem odstavku določa, da je postavitvev oziroma graditev fotonapetostnih naprav do sprejema uredbe vlade, ki bo imela naravo prostorskega reda in je predvidena z 8. členom zakona na območjih predpisanega prednostnega umeščanja iz 2. do 5. točke prvega odstavka 8. člena dopustna, če so izpolnjeni pogoji, ki jih za umeščanje na teh območjih sicer predpisani v ustreznih členih IV. poglavja tega zakona.

V drugem odstavku ta prehodna določba izjemo od obvezne postavitve fotonapetostne naprave za novogradnje in rekonstrukcije iz 9. člena zakona v primerih, ko se gradi objekt, za katerega je za katere je bilo na dan uveljavitve tega zakona že pridobljeno gradbeno dovoljenje, že sklenjena pogodba o izdelavi dokumentacije za gradnjo objekta ali v postopku javnega naročanja že poslano v objavo javno naročilo ali povabilo k oddaji ponudbe.

V tretjem odstavku pa je določeno, da mora vlada predpis iz 10. člena tega zakona, s katerim bo ob upoštevanju predpisanih meril ter meril in možnih izjem in ustreznega prehodnega obdobja za strehe in utrjena parkirišča na stavbnih zemljiščih v poselitvenem območju, ki dosegajo 1.700 m² ali več, podrobneje predpisana obveznost postavitve in obratovanja fotonapetostnih naprav, sprejeti v 18 mesecih od uveljavitve zakona.

K 69. členu

Predlagani člen predstavlja prehodno določbo k 15. členu tega zakona, ki zahteva prenovu veljavnega Načrta upravljanja območij Natura 2000, pri čemer kot rok prenove določa 6 mesecev od uveljavitve zakona.

Obenem pa v prehodnem obdobju (do uveljavitve prenovljenega programa) določa da se cilji, usmeritve in vrednotenja veljavnega programa, ki lahko zvenijo kot prepovedi v postopku izdaje smernic in mnenj k prostorskim aktom in v postopku dovoljevanja posegov v okolje štejejo za izhodiščne usmeritve za nadaljnjo presojo o možnih in potrebnih ukrepih, in ne kot absolutne prepovedi planiranja, načrtovanja ali izvajanja posegov.

K 70. členu

Ta prehodna določba je povezana s 20. členom zakona. Omenjeni člen določa obvezo načrtovanja fotonapetostnih naprav že v postopku priprave ali spreminjanja državnega ali občinskega prostorskega izvedbenega akta, s katerimi se načrtuje prometna infrastruktura in z njimi neposredno povezane ureditve ali objekti in naprave za proizvodnjo elektrike ali objekti in naprave za oskrbo z elektriko in z

njimi neposredno povezane ureditve. Ta člen pa enako obvezo predpisuje tudi za državne in lokalne prostorske izvedbene akte, katerih priprava je že v teku, vendar pa bo njihov osnutek javno objavljen šele po uveljavitvi tega zakona.

K 71. členu

S tem členom se od pristojnih ministrstev, ki so nosilci urejanja prostora in mnenjedajalcev v postopku celovite presoje vplivov na okolje, zahteva, da osebe, pristojne za vsebine prostorskega načrtovanja obnovljivih virov energije, v skladu z 22. členom predloga zakona imenujejo najkasneje v roku 3 mesecev od uveljavitve zakona.

K 72. členu

V tej prehodni določbi je upoštevano dejstvo, da se določbi 4. in 5. člena Uredbe Sveta (EU) 2022/2577 z dne 22. decembra 2022, ki sicer velja začasno (za 18 mesecev), za fotonapetostne naprave v določeni meri urejata vprašanje predhodne presoje in presoje vplivov na okolje, v pravnem redu RS uporabljata neposredno. Zato je v tovrstnih primerih v skladu z načelom primarnosti prava EU izrecno izključena uporaba določbe 26. člena glede predhodne presoje oziroma presoje vplivov na okolje.

K 73. členu

Predlagani zakon v 14. členu določa naloge pristojnih ministrstev, ki so usmerjene v spodbujanje kakovosti dokumentacije prostorskega načrtovanja, pripravljene v zvezi z umeščanjem objektov in naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije. Ta člen pa določa, da so analizo v zadnjih petih letih prejetih dokumentacij in primere dobrih praks ministrstva dolžna prvič izvesti že v letu 2023.

K 74. členu

Četudi bi iz njihovega poimenovanja lahko sklepali drugače, imajo smernice nosilcev urejanja prostora v prostorskem načrtovanju z ZUreP-3 predvideno zelo pomembno vlogo. Neupoštevanje smernic pristojne organizacije za področje obnovljivih virov energije lahko vodi do negativnega mnenja tega nosilca urejanja prostora k osnutku oziroma predlogu državnega ali občinskega prostorskega akta. To pa praviloma pomeni, da občina oziroma država - razen, če bo izpeljala postopek prevlade drugega javnega interesa - prostorskega akta, ki smernic glede obnovljivih virov ni ustrezno vključil v vsebino prostorskega akta, ne bi smela sprejeti in uveljaviti.

Že v veljavnem ZSROVE (tretji odstavek 46. člena), ki velja od 7. 8. 2021, je predvideno, da bo Center za podpore pripravil tovrstne smernice za področje energije iz obnovljivih virov. Ker te še vedno niso pripravljene in uveljavljene, je zakon v tej prehodni določbi določil (najkasnejši) rok njihove priprave in sprejema. V drugem odstavku pa je določena dolžnost njihovega rednega ažuriranja.

K 75. členu

Pred uveljavitvijo Zakona o vodah je bil pravni režim na vodovarstvenih območjih urejen s predpisi lokalnih skupnosti (z občinskimi odloki). Z uveljavitvijo Zakona o vodah je bila pristojnost urejanja tega področja prenesena na vlado, ki naj bi za posamezna vodovarstvena območja sprejela uredbe na podlagi prvega odstavka 74. člena Zakona o vodah, predpisi lokalnih skupnosti pa so bili razveljavljeni, pri čemer je bila njihova uporaba podaljšana do sprejema omenjenih uredb (z 216. členom Zakona o vodah). Skladno z 209. členom Zakona o vodah bi morale biti omenjene uredbe sprejete do leta 2004, kar se ni zgodilo. Do dne pisanja predloga zakona je bilo sprejetih le del uredb, za velik del vodovarstvenih območij tako še vedno veljajo občinski akti, ki so stari tudi več deset let (npr. iz leta 1984 ipd.).

Prehodna določba predloga zakona določa rok za uskladitev posameznih uredb o vodovarstvenih območjih, izdanih na podlagi prvega odstavka 74. člena Zakona o vodah, ter Pravilnika o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16), izdanega na podlagi petega odstavka 74. člena Zakona o vodah. Navedeni pravilnik bi moral biti dopolnjen na način, da se v Prilogi 1 v tabelo »KOMPLEKSNI INDUSTRIJSKI OBJEKTI« pod kategorijo »23020 Energetski objekti« doda še podkategorija 2a »Fotonapetostne naprave in vetrne proizvodne naprave« ter se v stolpcu za VVO III doda pogoj, da je »dovoljeno pod pogoji za postavitve fotonapetostnih naprav in vetrnih proizvodnih naprav na vodovarstvenih območjih, ki so določeni v zakonu, ki ureja upravljanje z vodami.«.

Akti lokalnih skupnosti o vodovarstvenih območjih, ki se še uporabljajo do sprejema vladnih uredb, ki bodo veljala za geografska področja, ki jih sedaj pokrivajo te akti, pa se ne uporabljajo v delu, ki bi bil v nasprotju z novim 76.a členom Zakona o vodah (tj. ne uporabljajo se določbe teh aktov, ki ne bi bile skladne z novim 76.a členom). Drugače povedano, če akt lokalne skupnosti prepoveduje ali bistveno omejuje postavitev fotonapetostnih in vetrnih proizvodnih naprav na posameznem vodovarstvenem območju, ta prepoved oz. omejitev ne velja in naprave se lahko postavljajo pod pogoji iz novega 76.a člena Zakona o vodah (seveda pod pogojem, da so za izpolnjeni tudi vsi ostali pogoji po drugih predpisih, npr. po zakonu o urejanju prostora, po gradbeni zakonodaji, zakonu o kmetijskih zemljiščih itd.).

K 76. členu

Člen določa rok za sprejem pravilnika o fotonapetostnih napravah na trajnih nasadih.

K 77. členu

S členom se ureja prehodno obdobje glede načrtovanja naprav, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne energije, na območju kmetijskih zemljišč z boniteto do vključno 20 točk in vetrnih proizvodnih naprav na območju kmetijskih zemljišč z boniteto do vključno 40 točk v občinskih prostorskih izvedbenih aktih s spremembo namenske rabe (OPN, OPPN) in državnih prostorskih izvedbenih aktih (DPN, uredba o najustreznejši varianti). Prehodna določba je potrebna, saj še noben občinski prostorski načrt (OPN) nima določenih trajno varovanih in ostalih kmetijskih zemljišč, določbe spremenjenega 3.d člena ZKZ in novega 3.eaa člena ZKZ pa se uporabljajo le, če so trajno varovana in ostala kmetijska zemljišča že določena v OPN.

K 78. členu

S tem členom se ob upoštevanju predmeta tega zakona (»omejitve« na urejanje fotonapetostnih in vetrnih proizvodnih naprav) uzakonja možnost, ki jo državam članicam podeljuje tretji pododstavek 1. člena Uredbe Sveta (EU) 2022/2577 z dne 22. decembra 2022 o okviru za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov (UL L 335, str. 36, z dne 29.12.2022). V skladu z diskrecijo, ki jo državam podeljuje omenjena določba uredbe, ta člen določa, da se omenjena Uredba EU uporablja tudi za postopke izdaje dovoljenj, ki so že v teku, a v zvezi z njimi končna odločitev še ni bila sprejeta.

K 79. členu

Člen določa rok uveljavitve zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Zakon o cestah (Uradni list RS, št. [132/22](#) in [140/22](#) – ZSDH-1A)

2. člen (pomen izrazov)

- (1) Posamezni izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:
1. avtocesta je daljinska državna cesta, ki je posebej zasnovana in zgrajena za promet motornih vozil, kjer so smerna vozišča ločena z ločilnim pasom, ki ni namenjen prometu, in praviloma opremljena z odstavnim pasom, nivojsko ne prečka ceste ali železniške proge, kolesarske poti ali pešpoti ter je označena s predpisano prometno signalizacijo, njen sestavni del so tudi servisne prometne površine in cestni priključki nanjo;
 2. avtobusna postajališča in obračališča so posebej zgrajene in označene prometne površine na ali ob vozišču ceste, namenjene prevozu potnikov;
 3. avtomatizirani sistemi za pomoč voznikom so napredni elektronski sistemi, vgrajeni v vozilo, ki vozniku pomagajo pri vožnji in povečujejo varnost v cestnem prometu;
 4. bankina je utrjen vzdolžni del cestišča ob zunanjem robu vozišča, ki zagotavlja bočno stabilnost vozišča oziroma cestišča in brežine ter omogoča namestitve prometne signalizacije in prometne opreme;
 5. brežina ceste je nagnjena površina cestnega telesa od bankine do izteka v naravno površino;
 6. cesta je površina, omejena z mejo cestnega zemljišča, ki jo lahko uporabljajo vsi ali pa le določeni udeleženci oziroma udeleženke (v nadaljnjem besedilu: udeleženec) v prometu pod pogoji, določenimi z zakonom in drugimi predpisi;
 7. cesta, določena za vse vrste prometa, je javna cesta, ki jo smejo uporabljati vsi udeleženci v prometu;
 8. cesta, določena za posamezne vrste prometa, je javna cesta, ki jo smejo uporabljati samo tisti udeleženci v prometu, za katere prepoved uporabe ni označena s predpisano prometno signalizacijo in prometno opremo;
 9. cestna razsvetljava je prometna oprema za zagotavljanje osvetljenosti posameznih delov ceste;
 10. cestne naprave in druge ureditve, ki so namenjene varnosti, vodenju, urejanju, upravljanju in nadzoru prometa, zagotavljanju informacij o prometu, stanju cest in razmerah na cestah, zaščiti ceste ter preprečevanju škodljivih emisij prometa, so telekomunikacijske in električne naprave, vgrajene v cestno telo, naprave za nadzor in urejanje prometa, naprave za nadzor nad stanjem vozišča, naprave za daljinsko obveščanje in opozarjanje, naprave za štetje prometa, naprave za pridobivanje podatkov o osnih obremenitvah in skupnih masah v prostem prometnem toku, naprave za kontrolo prevoza nevarnega blaga, naprave za kontrolo hitrosti, naprave za umirjanje prometa, naprave in objekti za cestninjenje, prezračevalne in varnostne naprave v predorih in naprave in ureditve za zaščito pred snežnimi plazovi, padajočim kamenjem, zameti, hrupom, slepilnimi učinki in drugimi škodljivimi vplivi za promet na javni cesti;
 11. cestni objekti so mostovi, viadukti, podvozi, nadvozi, prepusti, predori, galerije, podporne in oporne konstrukcije ter podhodi in nadhodi;
 12. cestni priključek je del ceste, s katerim se cesta iste ali nižje kategorije ali nekategorizirana cesta ali druga prometna površina navezuje na to cesto in je označen s predpisano prometno signalizacijo;
 13. cestno telo je konstrukcijski element ceste, ki je oblikovno prilagojen obstoječemu reliefu ob upoštevanju geološko-geomehanskih parametrov; sestavljajo ga temeljna, nosilna in obrabna voziščna konstrukcija;
 14. cestno zemljišče je parcela oziroma so parcele, katerih mejo na podlagi predpisov, ki urejajo projektiranje cest, določajo linije med skrajnimi točkami prečnega in vzdolžnega profila cestnega telesa, vključno z napravami za odvodnjavanje. Meja cestnega zemljišča poteka največ 2 metra od linij skrajnih točk, vključno z napravami za odvodnjavanje, pri avtocestah največ 2 metra od varovalne ograje, pri predorih pa največ 5 metrov od stika predorske cevi z brežino, merjeno pravokotno na os ceste;
 15. cestišče je del ceste, ki ga sestavljajo vozišče, ločilni pasovi, kolesarske steze, pločniki, bankine, naprave za odvodnjavanje, če potekajo ob vozišču, kolesarski stezi ali pločniku, ter zračni prostor v višini 15 metrov pri državnih cestah, pri občinskih cestah pa v višini 7 metrov, merjeno od točke na osi vozišča;

16. C-ITS ali kooperativni inteligentni prometni sistemi so sistemi, ki omogočajo povezljivost med vozili in povezljivost vozil z infrastrukturo, kar udeležencem cestnega prometa in upravljavcem cest omogoča izmenjavo informacij in njihovo uporabo za usklajeno vodenje prometa;
17. državna cesta je javna cesta, namenjena povezovanju regij in pomembnejših naselij v državi z enakimi regijami in naselji v sosednjih državah, povezovanju regij znotraj države in povezovanju pomembnejših naselij znotraj regije;
18. glavna cesta I. reda je državna cesta, namenjena prometnemu povezovanju med središči regionalnega pomena; navezuje se na ceste enake ali višje kategorije v državi in na cestni sistem sosednjih držav; njen sestavni del so tudi cestni priključki nanjo, če so zgrajeni;
19. glavna cesta II. reda je državna cesta, namenjena prometnemu povezovanju med središči medobčinskega pomena in navezovanju prometa na državne ceste enake ali višje kategorije in na cestni sistem sosednjih držav; njen sestavni del so tudi cestni priključki nanjo, če so zgrajeni;
20. gospodarski subjekti po tem zakonu so gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki ter druge pravne in fizične osebe, ki so vpisane v Poslovni register Slovenije in opravljajo pridobitno dejavnost;
21. gozdna cesta je grajena gozdna prometnica, namenjena predvsem gospodarjenju z gozdom in omogočanju prevoza gozdnih lesnih sortimentov, in je vodena v evidenci gozdnih cest;
22. hitra cesta je državna cesta, namenjena prometu motornih vozil z enim ali z dvema smernima voziščema, dostopna prek cestnih priključkov ali nadzorovanih križišč, brez odstavnih pasov, nivojsko ne prečka železniške proge, kolesarske poti ali pešpoti, in je označena s predpisano prometno signalizacijo;
23. individualni cestni priključek je namenjen dostopu do posameznih eno- ali večstanovanjskih stavb z največ štirimi stanovanji, objektov in stavb kmetijskih gospodarstev ter kmetijskih in gozdnih površin;
24. ITS ali inteligentni prometni sistemi so napredne aplikacije, ki uporabljajo informacijske in komunikacijske tehnologije za zagotavljanje inovativnih storitev na področju različnih vrst prevoza in upravljanja prometa, vključno s sistemi, namenjenimi infrastrukturi, vozilom in uporabnikom, ter na področju upravljanja omrežja in upravljanja mobilnosti;
25. javna cesta je cesta, ki jo država ali občina v skladu z merili za kategorizacijo javnih cest razglasi za javno cesto določene kategorije, ki jo lahko vsak prosto uporablja na način in pod pogoji, določenimi z zakonom in drugimi predpisi. Javna cesta je tudi cesta, ki je kategorizirana v sosednji državi in deloma poteka po ozemlju Republike Slovenije, pri čemer v zvezi z zagotavljanjem odvijanja prometa po cesti obstaja mednarodnopravna obveznost Republike Slovenije (skupna javna cesta);
26. javna pot je občinska javna cesta, ki ne izpolnjuje meril za kategorizacijo kot lokalna cesta in je namenjena navezovanju prometa na javne ceste enake ali višje kategorije;
27. kolesarska cesta je s predpisano prometno signalizacijo označena cesta, ki je namenjena predvsem prometu koles in drugih nemotoriziranih uporabnikov, poleg tega pa tudi motornim vozilom, za katere je največja dovoljena hitrost 30 km/h;
28. kolesarska pot je s predpisano prometno signalizacijo označena cesta, ki je namenjena prometu koles in drugih uporabnikov pod pogoji, določenimi s tem zakonom in zakonom, ki ureja pravila cestnega prometa;
29. kolesarski pas je vzdolžni del vozišča ali pločnika, ki je označen z ločilno črto in je namenjen prometu koles in mopedov, katerih konstrukcijsko določena hitrost ne presega 25 km/h, na cestah v naselju pa tudi prometu drugih vozil, če je tako določeno s prometno signalizacijo;
30. kolesarska steza je del cestišča, ki ni v isti ravnini kot vozišče ali je od njega ločena kako drugače in je namenjena prometu koles in mopedov, katerih konstrukcijsko določena hitrost ne presega 25 km/h;
31. križanje je mesto, kjer se v istem ali različnem nivoju križa cesta z drugo cesto, drugim infrastrukturnim objektom ali vodotokom in podobno;
32. križišče oziroma krožišče je prometna površina, ki nastane s križanjem ali združitvijo dveh ali več cest v isti ravnini;
33. lokalna cesta je občinska javna cesta, ki povezuje naselja v občini z naselji v sosednjih občinah ali naselja in dele naselij v občini med seboj in je pomembna za navezovanje prometa na javne ceste enake ali višje kategorije;
34. mednarodna cesta je državna cesta, ki je z mednarodnim aktom uvrščena v omrežje evropskih cest;
35. medobratovalnost je zmogljivost sistemov in osnovnih poslovnih procesov za izmenjavo podatkov ter informacij in znanja;

36. nacionalna točka dostopa je za uporabnike enotna točka za dostop zlasti do statičnih potovalnih in prometnih podatkov ter zgodovinskih prometnih podatkov za različne načine prevoza, vključno s posodobitvami podatkov, ki jih zagotovijo ministrstvo, pristojno za promet, izvajalci javnega potniškega prometa, upravljavci cest ali ponudniki storitev prevoza potnikov po naročilu;
37. načrt prometne ureditve je načrt s področja prometnega inženirstva, ki obsega tehnično poročilo in tehnične prikaze načrtovane prometne ureditve oziroma zapore na cestah, na podlagi katerega je na cesti mogoča neposredna označitev prometne ureditve oziroma izvedba zapore na cesti;
38. načrt za postavitve objekta za oglaševanje je načrt s področja prometnega inženirstva, ki obsega lokacijske in tehnične prikaze objekta, preglednostne elemente ceste, cestnih priključkov in križišč v območju lokacije objekta ter druge tehnične rešitve, ki se nanašajo na objekt ali njegovo lokacijo;
39. naprave za odvodnjavanje javne ceste so naprave za zbiranje, odvajanje, čiščenje oziroma preusmerjanje površinske in talne vode (npr. odvodni jarki, koritnice, mulde, drenaže, jaški, prepusti, kanalizacijski vodi in naprave, vodnjaki, ponikalnice);
40. nivo rednega vzdrževanja so predpisane enote mere za posamezna dela rednega vzdrževanja javne ceste in objektov na njej;
41. nedeljiv tovor je tovor, ki ga iz tehničnih razlogov ni mogoče deliti ali pa bi njegova delitev povzročila nesorazmerno visoke stroške;
42. nekategorizirana cesta je zasebna cesta v lasti fizične oziroma pravne osebe, prek katere se na javno cesto navezujejo stavbna in kmetijska zemljišča;
43. nekategorizirana cesta, ki se uporablja za javni cestni promet, je zasebna cesta, po kateri poteka promet na način in pod pogoji, kot jih v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja pravila cestnega prometa, določi lastnik ali od njega pooblaščen upravljavalec;
44. objekt za oglaševanje je gradbeni objekt za namestitev oglasnega sporočila, vključno z oglasnim sporočilom, ter drugi nepremični ali premični namenski nosilec z oglasnim sporočilom;
45. občinska cesta je javna cesta, namenjena povezovanju naselij v občini s povezovanjem naselij v sosednjih občinah, povezovanju naselij, delov naselij, naravnih in kulturnih znamenitosti in objektov v občini;
46. območje ceste je prostor cestnega zemljišča z varovalnimi pasovi in zračni prostor v višini 15 metrov pri državnih cestah, pri občinskih cestah pa 7 metrov nad terenom;
47. območje križišča oziroma cestnega priključka je površina, določena z mejami, znotraj katerih se spremenijo elementi in dimenzije prečnega profila krakov ceste, ali znotraj katerih se spremenijo označbe na vozišču posameznih krakov ceste. Če se elementi ceste in označbe na vozišču ne spreminjajo, območje cestnega priključka sega do meje polja preglednosti;
48. območje umirjenega prometa je del ceste, cesta v naselju ali del naselja, ki je namenjen predvsem pešcem in je kot tako označeno s predpisano prometno signalizacijo;
49. območje za pešce je del ceste, cesta v naselju ali del naselja, ki je namenjen pešcem in je kot tako označeno s predpisano prometno signalizacijo;
50. območje omejene hitrosti je del naselja, v katerem je zaradi specifične urbane rabe prostora in funkcije cest v tem prostoru ter varnosti ranljivih udeležencev v prometu največja dovoljena hitrost vozil omejena na 30 km/h in je označeno s predpisano prometno signalizacijo;
51. odstavni pas je del vozišča, ki je od prometnega pasu ločen z ločilno neprekinjeno črto in je namenjen ustavitvi motornih vozil v sili pod pogoji, določenimi z zakonom, ki ureja pravila cestnega prometa, pa tudi vožnji motornih vozil;
52. odstavna niša je prometna površina, namenjena ustavitvi udeležencev v prometu v sili, ki je od prometnega pasu ločena z ločilno vzdolžno črto ter označena s predpisano prometno signalizacijo;
53. obvozna cesta je cesta, s katero se nadomesti del ceste, ki poteka skozi poselitveno območje in kjer njeni tehnični elementi ne ustrezajo prometni funkciji ceste. Z obvozno cesto se lahko posodobijo tudi neustrezni tehnični elementi ceste pred oziroma za poselitvenim območjem ali mimo več poselitvenih območij;
54. oskrbna postaja so objekti in naprave za oskrbo cestnih motornih vozil z gorivi in energijo oziroma območje, opremljeno z ustreznimi nepremičnimi rezervoarji in točilnimi napravami za tekoča in utekočinjena pogonska goriva, polnilnimi postajami za električna vozila ter spremljajočimi objekti za pranje in servis vozil, prodajo blaga široke potrošnje in gostinstvo. Sestavni del oskrbne postaje so tudi površine za mirujoči promet;
55. osna obremenitev je del skupne mase, s katero os vozila na vodoravni površini obremenjuje podlago;
56. otok za pešce je dvignjena ali od cestišča kako drugače ločena površina na cestišču, namenjena postanku pešcev, ki prečkajo vozišče ceste;
57. parkirišče je prometna površina, ki je namenjena ustavljanju in parkiranju vozil;

58. pas za pešce je del vozišča, ki je označen z vzdolžno ločilno črto in je namenjen pešcem;
59. pas za parkiranje je označen vzdolžni del vozišča, ki je namenjen ustavitvi in parkiranju vozil v vzdolžni smeri z označenimi ali neoznačenimi parkirnimi mesti;
60. počivališče je s prometno signalizacijo označena servisna prometna površina, namenjena kratkemu postanku udeležencev cestnega prometa;
61. pločnik je del cestišča, ki ni v isti ravnini kot vozišče ali je od njega ločen kako drugače in je namenjen pešcem ali pešcem in prometu koles ter mopedom, katerih konstrukcijsko določena hitrost ne presega 25 km/h, če je na njem označen kolesarski pas ali pa s prometno signalizacijo dovoljen promet kolesarjev;
62. pregledno polje je prostor ob križiščih in cestnih priključkih ter vzdolž ceste, v katerem je raba prostora omejena;
63. pregledna berma je prostor na notranji strani krivin za zagotovitev predpisane preglednosti, ki je potrebna zaradi poti ustavljanja, v katerem je raba prostora omejena;
64. prehod za pešce je s predpisano prometno signalizacijo označena površina cestišča, ki je namenjena prehajanju pešcev čez vozišče in prometne površine, namenjene kolesarjem;
65. prehod za kolesarje je s predpisano prometno signalizacijo označena površina vozišča, ki je namenjena prehajanju kolesarjev čez vozišče;
66. primarna cesta je cesta, ki izpolnjuje pogoje za hitro cesto po tem zakonu, in glavna cesta I. reda, na kateri je povprečni letni dnevni promet večji od 10.000 vozil oziroma je delež vozil nad 3.500 kg največje dovoljene mase 12 odstotkov ali več;
67. prometni pas je označen ali neoznačen vzdolžni del smernega vozišča, namenjen neovirani vožnji motornih vozil v eni vrsti, pod pogoji, določenimi z zakonom, ki ureja pravila cestnega prometa, pa tudi kolesarjem, pešcem in drugim udeležencem cestnega prometa, če s prometno signalizacijo ni določeno drugače;
68. prometni pas za počasna vozila je označen prometni pas, namenjen vožnji vozil, ki zaradi počasne vožnje zmanjšujejo pretočnost prometa;
69. pospeševalni in zaviralni pas sta označena prometna pasova, namenjena pospeševanju vozil pri vključevanju na javno cesto oziroma zaviranju pri izključevanju z javne ceste;
70. prometna signalizacija je sklop prometnih znakov, tabel, označb in naprav, s katerimi se udeležencem cestnega prometa sporočajo nevarnosti, omejitve, prepovedi in obveznosti na cesti ali njenem delu, jih vodi v prometu in jim daje potrebna prometna, turistična in druga obvestila;
71. prometna oprema so sredstva in naprave za zavarovanje udeležencev cestnega prometa zaradi grajenih ovir in dejavnikov naravnega okolja, urejanje prometa, zagotavljanje prometne varnosti in prisilno ustavljanje vozil;
72. prometna ureditev je način odvijanja in vodenja prometa, ki ga za cesto ali njen del oziroma za naselje ali njegov del določi upravljavec ceste in ga označi s predpisano prometno signalizacijo in prometno opremo;
73. ranljivi udeleženci v prometu so nemotorizirani prometni udeleženci (npr. pešci, kolesarji), motoristi in funkcionalno ovirane osebe;
74. redna vzdrževalna dela cest so dela, s katerimi se zagotavlja potreben nivo vzdrževanja cest, ki zagotavlja pogoje za varno odvijanje prometa v vseh vremenskih razmerah;
75. regionalna cesta I. reda je državna cesta, namenjena prometnemu povezovanju pomembnejših lokalnih središč in navezovanju prometa na državne ceste enake ali višje kategorije; njen sestavni del so tudi cestni priključki nanjo, če so zgrajeni;
76. regionalna cesta II. reda je državna cesta, namenjena prometnemu povezovanju lokalnih središč in navezovanju prometa na državne ceste enake ali višje kategorije; njen sestavni del so tudi cestni priključki nanjo, če so zgrajeni;
77. regionalna cesta III. reda je državna cesta, namenjena prometnemu povezovanju lokalnih središč, pomembnih kulturnih, naravnih in turističnih znamenitosti državnega pomena ter obmejnih območij; njen sestavni del so tudi cestni priključki nanjo, če so zgrajeni;
78. rekonstrukcija ceste je spreminjanje tehničnih značilnosti obstoječe ceste, pri čemer se delno ali v celoti spreminjajo njeni konstrukcijski elementi, zmožljivost ali izvedejo druge njene izboljšave, deli trase ceste pa se zaradi izboljšanja geometrijskih elementov predstavljajo izven območja obstoječe ceste;
79. rob naselja je z vidika urejanja cestne infrastrukture rob prostorsko zaokroženega območja z najmanj desetimi objekti, v katerih se opravljajo različne dejavnosti, ki je za potrebe določanja prometnih ureditev in upoštevanja pravil cestnega prometa v naselju označen na cesti s predpisano prometno signalizacijo;

80. skupina vozil je med seboj povezana skupina najmanj enega vlečnega in najmanj enega priklopnega vozila, ki so v cestnem prometu udeležena kot celota;
81. skupna masa je masa vozila oziroma skupine vozil skupaj z maso tovora in oseb, ki so na oziroma v njem;
82. skupni prometni prostor je cesta s posebej grajenim cestiščem, ki je namenjena skupni uporabi udeležencev cestnega prometa v skladu z zakonom, ki ureja pravila cestnega prometa, in je označena s predpisano prometno signalizacijo;
83. spremljevalec izrednega prevoza oziroma spremljevalka izrednega prevoza (v nadaljnjem besedilu: spremljevalec izrednega prevoza) je oseba, ki je usposobljena za spremljanje izrednih prevozov;
84. srednji ločilni pas je vzdolžni del cestišča, s katerim sta fizično ločeni smerni vozišči;
85. steza za pešce je s predpisano prometno signalizacijo in prometno opremo označena javna pot, namenjena pešcem in drugim posebnim prevoznim sredstvom;
86. storitev ITS je vsaka storitev, namenjena zagotavljanju aplikacije ITS v organizacijskem in delovnem okviru, ki je namenjena izboljšanju varnosti uporabnikov, učinkovitosti, udobju oziroma poenostavitvi ali podpori prevozov in potovanj;
87. stranski ločilni pas je vzdolžni del vozišča, s katerim so prometne površine za druge namene fizično ločene od vozišča;
88. špediter je pravna ali fizična oseba, ki je na tovarnem listu ali enakovredni prevoznini listini navedena kot špediter, oziroma pravna ali fizična oseba, v imenu in za račun katere se s prevoznim podjetjem sklene pogodba o prevozu;
89. robni pas je del vozišča, ki ohranja stabilnost voziščne konstrukcije in je namenjen označevanju horizontalne prometne signalizacije;
90. tranzit je prevoz območja omejene uporabe javne ceste, označenega s predpisano prometno signalizacijo;
91. uporabnik ITS je vsak uporabnik aplikacij in storitev ITS, vključno s potniki, ranljivimi udeleženci v prometu, uporabniki in upravljalci cest, upravljalci voznih parkov ter upravljalci gasilskih oziroma drugih reševalnih ali intervencijskih služb za nujno pomoč;
92. varstvo javne ceste sestavljajo ukrepi, ki so potrebni zaradi zaščite ceste in varnosti njenih uporabnikov ter zaradi omejevanja dopustnih posegov v cesto in njen varovalni pas;
93. varovalni pas je prostor ob javni cesti, v katerem je raba prostora omejena;
94. varovani prostor je prostor v stavbi, v katerem se opravlja vzgojno-varstvena ali izobraževalna dejavnost ali dejavnost zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj, bolnišnic ali klinik v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno dejavnost, in prostori v stanovanjih, v katerih se ljudje zadržujejo dlje časa (npr. spalnice, dnevne sobe, otroške sobe, bivalne kuhinje);
95. varovano parkirišče je servisna prometna površina na omrežju avtocest na približno vsakih 100 km, namenjena zagotavljanju parkirnih površin za gospodarske uporabnike ceste, z zagotovljenim varovanjem;
96. vozišče je del cestišča, ki ga sestavljajo prometni pasovi, odstavni pasovi, odstavne niše in robni pasovi ter kolesarski pasovi in pasovi za pešce, če so na njem ločene površine za kolesarje in pešce;
97. vzdrževalna dela so dela v okviru meje cestnega zemljišča, s katerimi se ne spremeni zmogljivost ceste, velikost njenih posameznih delov, obseg napeljav, naprav in opreme ter druge infrastrukture. Obsegajo vzdrževanje vseh delov ceste, zamenjavo posameznih konstrukcijskih elementov ceste ter izboljšave, povezane z varnostjo ceste, vodenjem prometa in digitalizacijo;
98. vzdrževalna dela v javno korist je izvedba gradbenih in drugih del, povezanih z gradnjo in varnostjo ceste v območju ceste, s katerimi se spremeni zmogljivost ceste, velikost njenih posameznih delov, obseg napeljav, naprav in opreme ter druge gospodarske javne infrastrukture in priključkov nanjo;
99. zabojnik je tovarni zaboj take konstrukcije, da je uporaben za večkratno uporabo, ima možnost zlaganja drug na drugega in je opremljen s pripravami za prekladanje z enega na drug način prevoza (npr. s cestnega na železniški prevoz in obratno);
100. začasna cesta je cesta, po kateri se začasno izvaja promet pod posebnimi pogoji, kadar zaradi izvajanja del ali odprave posledic naravnih nesreč in drugih izrednih dogodkov na javni cesti promet po tej cesti ni mogoč;
101. zamenljivo tovarišče je tovarna enota, prirejena meram tovarnega vozila in opremljena s pripravami za prekladanje z enega na drug način prevoza (npr. s cestnega na železniški prevoz in obratno).

(2) Drugi izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo enako kot izrazi, opredeljeni v zakonih, ki urejajo pravila cestnega prometa, motorna vozila, voznike in graditev objektov.

134. člen **(splošni inšpekcijski ukrepi)**

- (1) Pristojni inšpektor za ceste z opozorilom, če oceni, da je to zadosten ukrep, ali z odločbo:
1. odredi, da se v roku, ki ga določi, odpravijo nepravilnosti, ki jih ugotovi v zvezi z:
 - rednimi vzdrževalnimi deli na cestah;
 - vzdrževalnimi deli in vzdrževalnimi deli v javno korist na cestah;
 - postavitvijo in rednim vzdrževanjem prometne signalizacije in prometne opreme ter naprav in ukrepov za umirjanje cestnega prometa v nasprotju s prometno ureditvijo oziroma predpisi, ki urejajo ceste;
 - postavitvijo in vzdrževanjem zapore ceste v nasprotju z dovoljenjem oziroma predpisi, ki urejajo ceste;
 - cestnimi priključki na javne ceste, ki se gradijo ali so zgrajeni v nasprotju s soglasjem;
 - gradnjo objektov ali izvajanjem drugih gradbenih posegov, vzpostavitev trajnih nasadov, ograj in živih mej v varovalnem pasu ceste v nasprotju s soglasjem;
 - izvajanjem del zunaj varovalnega pasu ceste v nasprotju s soglasjem,
 - izvajanjem gradbenih in drugih del, povezanih z gradnjo (npr. izkopi, prekopi, podkopi, vrtanja), ter gozdarskih del (npr. podiranje dreves, spravilo lesa) v območju ceste v nasprotju s soglasjem;
 - gradnjo gospodarske javne infrastrukture v območju državne ceste ali posegi v državno cesto zaradi vzdrževanja druge gospodarske javne infrastrukture v nasprotju s soglasjem;
 - zagotavljanjem preglednosti ob javni cesti v nasprotju s predpisi, ki urejajo ceste;
 2. odredi, da se ustavijo naslednja dela, ki se izvajajo brez soglasja:
 - gradnja cestnih priključkov na javne ceste;
 - gradnja objektov ali izvajanje drugih gradbenih posegov, vzpostavitev trajnih nasadov, ograj in živih mej v varovalnem pasu ceste;
 - izvajanje del zunaj varovalnega pasu ceste po pozivu upravljavca ceste iz 30. člena tega zakona;
 3. odredi, da se do odprave ugotovljenih nepravilnosti ustavi gradnja cest, ki se izvaja v okviru vzdrževalnih del in vzdrževalnih del v javno korist, če se ne odpravijo ugotovljene nepravilnosti v roku, ki ga je določil;
 4. prepove uporabo cestnega priključka na javno cesto, ki je zgrajen brez izdanega soglasja ali v nasprotju z njim in niso odpravljene ugotovljene nepravilnosti v roku, ki ga je določil;
 5. odredi odstranitev objekta za oglaševanje, ki je v območju državne ceste postavljen brez soglasja ali v nasprotju s pogoji izdanega soglasja ali se uporablja v nasprotju s pogoji iz izdanega soglasja;
 6. odredi izvajalcu rednega vzdrževanja cest odstranitev ovir s ceste ali drugih posledic ravnanj, ki bi lahko škodovala cesti ali ogrožale, ovirale ali zmanjševale varnost prometa na njej ter vzpostavitev prejšnjega stanja ali drugačno sanacijo ceste, če vzpostavitev v prejšnje stanje ni mogoča, na stroške povzročitelja;
 7. odredi ustavitev gradnje ali vzdrževanja gospodarske javne infrastrukture, izvajanje gradbenih in drugih del, povezanih z gradnjo (npr. izkopi, prekopi, podkopi, vrtanja), v območju ceste, ki se izvajajo brez soglasja, ali niso odpravljene ugotovljene nepravilnosti v roku, ki ga je določil, in o posledicah ravnanj na cesti obvesti izvajalca rednega vzdrževanja cest, ki izvede ukrepe iz petega odstavka 6. člena tega zakona na stroške povzročitelja;
 8. odredi ustavitev gozdarskih del (npr. podiranje dreves, spravilo lesa) v območju ceste, ki se izvajajo brez soglasja, ali niso odpravljene ugotovljene nepravilnosti v roku, ki ga je določil, in o posledicah ravnanj na cesti obvesti izvajalca rednega vzdrževanja cest, ki izvede ukrepe iz petega odstavka 6. člena tega zakona na stroške povzročitelja;
 9. odredi odstranitev enostavnega objekta, ki se gradi ali je zgrajen v varovalnem pasu ceste v nasprotju s pogoji izdanega soglasja, ter vzpostavitev prejšnjega stanja ali drugačno sanacijo, če vzpostavitev v prejšnje stanje ni mogoča, na stroške inšpekcijskega zavezanca, če inšpekcijski zavezanec ne uskladi gradnje enostavnega objekta s pogoji izdanega soglasja v roku, ki ga je določil pristojni inšpektor za ceste po 1. točki tega odstavka;
 10. odredi odstranitev trajnih nasadov, ograj in živih mej v varovalnem pasu ceste, ki so izvedeni ali vzpostavljeni v nasprotju s pogoji izdanega soglasja, ter vzpostavitev prejšnjega stanja ali drugačno sanacijo, če vzpostavitev v prejšnje stanje ni mogoča, na stroške inšpekcijskega zavezanca, če zavezanec ne uskladi vzpostavitev trajnih nasadov, ograj in živih mej s pogoji izdanega soglasja v roku, ki ga je določil pristojni inšpektor za ceste po 1. točki tega odstavka;
 11. odredi odstranitev enostavnega objekta, ki se gradi ali je zgrajen v varovalnem pasu ceste brez soglasja, ter vzpostavitev prejšnjega stanja ali drugačno sanacijo, če vzpostavitev v prejšnje stanje ni mogoča, na stroške inšpekcijskega zavezanca, če inšpekcijski zavezanec ne poda vloge za

- izdajo soglasja v roku, ki ga določi pristojni inšpektor za ceste po drugem odstavku tega člena, ali če upravljavec ceste njegovo vlogo za izdajo soglasja pravnomočno zavrže ali zavrne;
12. odredi odstranitev trajnih nasadov, ograj in živih mej v varovalnem pasu ceste, ki so izvedeni ali vzpostavljeni brez soglasja, ter vzpostavitev prejšnjega stanja ali drugačno sanacijo, če vzpostavitev v prejšnje stanje ni mogoča, na stroške inšpekcijskega zavezanca, če inšpekcijski zavezanec ne poda vloge za izdajo soglasja v roku, ki ga določi pristojni inšpektor za ceste po drugem odstavku tega člena, ali če upravljavec ceste njegovo vlogo za izdajo soglasja pravnomočno zavrže ali zavrne;
 13. odredi ustavitev del v območju ceste, ki vplivajo na promet in se izvajajo brez dovoljenja za zaporo ceste, ter odredi, da zavarovanje območja s predpisano prometno signalizacijo in prometno opremo izvede izvajalec rednega vzdrževanja na stroške povzročitelja.

(2) V primeru iz 2. točke prejšnjega odstavka pristojni inšpektor za ceste odredi tudi, da inšpekcijski zavezanec v roku, ki ga določi, poda vlogo za pridobitev soglasja upravljavca ceste. Inšpekcijski zavezanec lahko gradnjo oziroma izvajanje del iz 2. točke prejšnjega odstavka nadaljuje šele po pravnomočnosti soglasja upravljavca ceste.

(3) Stroške, ki jih ima izvajalec rednega vzdrževanja ceste v zvezi z deli, ki jih mora na zahtevo pristojnega inšpektorja za ceste po tem zakonu izvesti na stroške povzročitelja, izterja od povzročitelja upravljavec ceste. Upravljavec ceste zaradi izterjave stroškov iz prejšnjega stavka pridobi podatke o povzročitelju (osebno ime oziroma firma, naslov stalnega ali začasnega prebivališča oziroma sedeža) od pristojnega inšpektorja za ceste, ki je izvajalcu rednega vzdrževanja cest odredil opravo del. Če povzročitelj ni znan ali ga ni mogoče ugotoviti, gredo stroški v breme rednega vzdrževanja ceste.

(4) Inšpekcijski zavezanec po peti, šesti, sedmi in osmi alineji 1., 2., 9., 10., 11. in 12. točki prvega odstavka tega člena je investitor. Če investitor ni znan, je inšpekcijski zavezanec lastnik zemljišča.

Zakon o vodah (Uradni list RS, št. [67/02](#), [2/04](#) – ZZdl-A, [41/04](#) – ZVO-i, [57/08](#), [57/12](#), [100/13](#), [40/14](#), [56/15](#) in [65/20](#))

**7. člen
(pomen pojmov)**

V tem zakonu uporabljeni pojmi imajo naslednji pomen:

1. Površinske vode so celinske vode, ki se nahajajo na površju zemlje, kot npr. potoki, reke, kanali, jezera, in morje.
2. Somornica je površinska voda na območju rečnih ustij, ki je zaradi vpliva morja delno slana in obenem pod znatnim vplivom rečnega toka.
3. Podzemna voda je voda pod površino tal v zasičenem območju in v neposrednem stiku s tlemi ali podtaljem.
4. Pitna voda je voda, ki ustreza predpisom s področja zdravstvene ustreznosti živil.
5. Mineralna voda je podzemna voda, ki ustreza predpisanim kriterijem, zajema pa se iz vrtine, izvira ali zajetja.
6. Termalna voda je podzemna voda iz vrtine, izvira ali zajetja, ki se ogreje v geotermalnih procesih v zemeljski skorji in njena temperatura na izviru ali umetnemu iztoku znaša najmanj 20 °C.
7. Termomineralna voda je termalna voda z značilnostmi mineralne vode.
8. Zdravilna voda je voda, ki ustreza predpisom s področja zdravja.
9. Vodonosnik je plast ali več plasti kamenin ali drugih geoloških plasti pod površjem tal in dovolj velike poroznosti in prepustnosti, ki omogočata znatnejši tok podzemne vode ali odvzem znatnejših količin podzemne vode.
10. Vodno telo površinske vode je pomemben in razpoznaven del površinske vode.
11. Vodno telo podzemne vode je pomemben in razpoznaven del podzemne vode znotraj enega ali več vodonosnikov.
12. Umetno vodno telo je telo površinske vode, ki je nastalo zaradi posega v prostor.
13. Močno preoblikovano vodno telo je telo površinske vode, ki ima zaradi fizičnih sprememb, povzročenih s človekovo dejavnostjo, pomembno spremenjene lastnosti.

14. Kopalna voda je vodno telo površinske vode ali njegov del, ki ustreza predpisom s področja varstva pred utopitvami.
15. Povodje je območje, s katerega vse celinske vode odtekajo preko potokov, rek ali jezer v reko, ki se izliva v morje.
16. Porečje je območje, s katerega vse celinske vode odtekajo preko potokov, rek ali jezer v reko ali jezero.
17. Vodno območje je s predpisom določeno območje, ki obsega eno ali več sosednih povodij, skupaj s pripadajočimi podzemnimi vodami ter morjem in je teritorialna podlaga za upravljanje z vodami.
18. Vodni režim je sklop naravnih ali po človeku povzročenih hidroloških, hidromorfoloških in hidravličnih lastnosti površinskih in podzemnih voda na določenem območju in v določenem času.
19. Stanje površinske vode je stanje telesa površinske vode, opredeljeno z njegovim ekološkim in kemijskim stanjem, in sicer s tistim, ki je slabši.
20. Stanje podzemne vode je stanje telesa podzemne vode, opredeljeno z njegovim kemijskim in količinskim stanjem, in sicer s tistim, ki je slabši.
21. Ekološko stanje površinskih voda je opredeljeno s kakovostjo vodnega ekosistema, glede na njegovo strukturo in delovanje.
22. Kemijsko stanje voda je opredeljeno s koncentracijami snovi in drugimi pojavi v vodi.
23. Količinsko stanje podzemnih voda je opredeljeno s stopnjo rabe podzemnih voda.
24. Dobro stanje površinske vode je doseženo, ko sta ekološko in kemijsko stanje telesa površinske vode vsaj dobra, skladno s predpisom.
25. Dobro stanje podzemne vode je doseženo, ko sta kemijsko in količinsko stanje telesa podzemne vode vsaj dobra, skladno s predpisom.
26. Dober ekološki potencial je stanje močno spremenjenega ali umetnega vodnega telesa, ki je glede na biološke, hidromorfološke, fizikalno-kemijske in druge lastnosti vsaj dobro, skladno s predpisom.
27. Plavine so trdni mineralni delci, ki jih morje ali celinske tekoče vode plavijo iz izvorov plavin kot rinjene plavine po dnu strug vodotokov ali kot lebdeče plavine z vodnim tokom.
28. Naplavine so trajne ali začasno odložene rečne, hudourniške ali morske plavine (mivka, pesek, prod), ki se nahajajo na vodnem ali priobalnem zemljišču.
29. Plavje so organski in drugi plavajoči predmeti (debla, vejevje, listje, odpadki in podobno).
30. Močvirje je območje, kjer ima podzemna voda stalen ali občasen stik s površinsko vodo, ali površinska voda zaradi geološke sestave tal ne more pronicati v tla.
31. Raziskovanje podzemnih voda je ugotavljanje geološke zgradbe in hidrodinamičnih parametrov vodonosnika, izvajanje meritev in odvzemanje vzorcev vode za analizo kemijskih, fizikalno-kemijskih in bioloških lastnosti voda.
32. Neposredno odvajanje v podzemne vode je odvajanje onesnaževal v podzemno vodo brez precejanja skozi zemljino ali kamnine, ki so pod površjem tal.
33. Škodljivo delovanje voda je delovanje voda, ki v večjem obsegu ogroža življenje ljudi ali njihovo premoženje.
34. Poseg v vodo je poseg v okolje, ki se nanaša na splošno ali posebno rabo voda, na izvajanje javnih služb po tem zakonu in na onesnaževanje voda.
35. Vodna pravica je pravica do posebne rabe vodnega ali morskega javnega dobra ali naplavin, razen vodnega zemljišča.
36. Obala je pas kopnega ob morju med najnižjo oseko in najvišjo plimo.
37. Naravno ravnovesje vodnih in obvodnih ekosistemov je naravno ravnovesje po predpisih o ohranjanju narave.
38. Poplavna in erozijska ogroženost je kombinacija verjetnosti nastopa poplavnega in z njim povezanega erozijskega dogodka ter mogočih škodljivih posledic, ki jih ima lahko ta dogodek na ljudi, okolje, gospodarske dejavnosti in na kulturno dediščino.
39. Komercialni ribnik je stoječa voda, ki je namenjena trženju športnega ribolova v zasebnem interesu in iz katere je naravno ali s tehničnimi ukrepi preprečena migracija rib v druge vode.
40. Storitve, povezane z obremenjevanjem voda, so storitve, s katerimi se za gospodinjstva, državne in druge organe, ki opravljajo javno službo, ali katerokoli gospodarsko dejavnost, po predpisih, ki urejajo standardno klasifikacijo dejavnosti, zagotavljajo:
 - odvzem, zajezitev, shranjevanje, obdelava in distribucija površinske ali podzemne vode ali
 - odvajanje in obdelava odpadne vode, ki se nato odvaja v površinsko vodo.
41. Obremenjevanje voda vključuje storitve, povezane z obremenjevanjem voda, posebno rabo, onesnaževanje voda in druge dejavnosti, ki pomembno vplivajo na stanje voda.
42. Nevarne snovi so snovi ali skupine snovi, ki so strupene, obstojne in se lahko kopičijo v organizmih, in druge snovi ali skupine snovi, ki so enako zaskrbljujoče.

43. Onesnaževalo je kakršnakoli snov, ki lahko povzroči onesnaževanje, zlasti tiste iz Priloge 8 Direktive 2000/60/ES.
44. Celinske vode so stoječe ali tekoče površinske vode na površju kopnega in podzemne vode na kopenski strani temeljne črte, od katere se meri širina teritorialnega morja, pri čemer se za vprašanja plovbe po celinskih vodah ter upravljanje z vodnimi in priobalnimi zemljišči šteje, da ne vključujejo podzemnih voda.
45. Kmetijsko gospodarstvo je gospodarstvo po predpisih o kmetijstvu.
46. Neposredna raba vode za pridobivanje toplote je energetska izraba vode z odvzemanjem ali dodajanjem toplote z uporabo toplotnega izmenjevalnika, kjer se vsa voda v primarnem vodokrogu vrača na izvirno mesto (v isti vodonosnik ali isto tekočo ali stoječo vodo ali v morje).
47. Osnova za obračun plačila za vodno pravico, ki se pridobi z vodnim dovoljenjem, je v vodnem dovoljenju določen obseg vodne pravice, ki je v skladu s predpisom, ki določa klasifikacijo vrst posebne rabe vode, izražen kot največja dovoljena letna prostornina, površina ali energetski potencial.

175. člen **(ukrepi inšpektorjev)**

(1) Poleg pooblastil, ki jih določa zakon, ima pristojni inšpektor, če ugotovi, da so kršene določbe tega zakona ali določbe predpisov, izdanih na njegovi podlagi, še naslednja pooblastila:

1. prepovedati rabo vode, če se rabi brez vodnega dovoljenja, koncesije ali ta raba vode ni evidentirana, kadar je to predpisano,
2. prepovedati ali omejiti izvajanje vodne pravice, če se izvaja v nasprotju z vodnim dovoljenjem ali koncesijo,
3. ustaviti gradnjo ali izvedbo drugega posega v prostor, če se izvaja brez ali v nasprotju z vodnim soglasjem,
4. odrediti začasno prekinitev opravljanja dejavnosti, če so kršena določila predpisa iz drugega odstavka 85. člena tega zakona,
5. prepovedati uporabo objekta in naprave, če se uporablja brez ali v nasprotju z vodnim dovoljenjem ali koncesijo,
6. prepovedati ali omejiti izpuščanje ali odvajanje snovi v vode, če poteka v nasprotju z določbami 64., 65., 66., 67. in 68. člena tega zakona in odrediti vzpostavitev v prejšnje stanje,
7. prepovedati odvzem naplavin iz površinskih voda, če se odvezajo v nasprotju z 72. členom tega zakona,
8. odrediti odpravo škode in vrnitev v prejšnje stanje,
9. odrediti druge nujne ukrepe v skladu s tem zakonom ali na njegovi podlagi izdanimi predpisi.

(2) Vrnitev v prejšnje stanje iz 6. in 8. točke prejšnjega odstavka lahko inšpektor odredi v skladu s strokovnim mnenjem ministrstva.

(3) Če je to potrebno za odpravo virov in posledic čezmernega obremenjevanja voda, lahko pristojni inšpektor odredi sanacijske ukrepe ali predlaga ministrstvu odreditev priprave in izvedbe sanacijskega programa skladno s predpisi na področju varstva okolja.

(4) Pritožba zoper odločbo pristojnega inšpektorja ne zadrži izvršitve.

181. člen

(1) Z globo od 4.000 eurov do 125.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, ki stori prekršek, če:

1. izvaja splošno rabo voda na območju, kjer je prepovedana ali omejena ali v nasprotju s predpisanim načinom in pogoji, kjer je tako določeno s predpisom vlade (četrti odstavek 21. člena);
2. vzpostavi prejšnje stanje brez dovoljenja ministrstva (24. člen);
3. ne dopusti začasne uporabe svojega zemljišča (25. člen);
4. ovira neškodljiv prehod čez svoje zemljišče do vodnega ali morskega dobra ali ne dopusti splošne rabe vodnega ali morskega dobra (prvi in drugi odstavek 38. člena);

5. na vodnem ali priobalnem zemljišču postavlja objekte ali druge ovire, ki preprečujejo prost prehod ob vodnem ali morskem dobru (tretji odstavek 38. člena);
6. izvajalcu javne službe ne dovoli izvajanja z javno službo povezanih del ali ne omogoča neškodljivega dostopa na vodno, priobalno ali drugo zemljišče (prvi odstavek 39. člena);
7. ne dopusti uporabe svojih objektov in naprav, postavitve in obratovanja za izvedbo raziskav potrebnih merilnih naprav, izkopnih in vrtnih del, poskusnih črpanj, odvzema vzorcev tal in drugih del, povezanih s sledilnimi preizkusi in širjenjem snovi (prvi in drugi odstavek 40. člena);
8. rabi ali izkorišča vodo naravnih jezer, ribnikov, mlak in drugih naravnih vodnih zbiralnikov, ki imajo stalen ali občasen pritok ali odtok celinskih ali podzemnih voda, tako da bi se lahko poslabšalo njihovo ekološko ali kemijsko stanje (četrti odstavek 64. člena);
9. gnoji ali uporablja sredstva za varstvo rastlin na priobalnih zemljiščih v nasprotju z določbami 65. člena;
10. po celinskih vodah prevažata tovor ali izvaja vožnjo s plovili na motorni pogon v nasprotju s prvim odstavkom 66. člena;
11. pere vozila in druge stroje in naprave v površinskih vodah ali na vodnih in priobalnih zemljiščih v nasprotju s 67. členom;
12. izliva, odlaga ali odmetava v vode snovi ali predmete, ki lahko ogrožajo življenje in zdravje ljudi, vodnih in obvodnih organizmov, ovirajo pretok voda ali ogrožajo vodne objekte in naprave; ali če izliva, odlaga ali odmetava odpadke, razen, če je s predpisi, ki urejajo varstva okolja, določeno drugače (prvi odstavek 68. člena);
13. na vodnem ali priobalnem zemljišču odlaga ali pretovarja nevarne snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki; odlaga ali odmetava odkopne ali odpadne materiale ali druge podobne snovi ali če odlaga odpadke (drugi odstavek 68. člena);
14. ravna v nasprotju z omejitvami in prepovedmi iz 74., 76., 77.a in 79.b člena;
15. kot zavezanec v roku dveh mesecev po vložitvi zahtevka za izplačilo nadomestila za zmanjšanje dohodka iz kmetijske dejavnosti oziroma po odobritvi sheme pomoči s strani Komisije, ne predloži v podpis pogodbe o nadomestilu za zmanjšanje dohodka iz kmetijske dejavnosti upravičencu, ki izpolnjuje predpisane pogoje, v skladu s predpisom iz osmega odstavka tega člena (šesti odstavek 79. člena);
16. na vodnem ali priobalnem zemljišču izvaja dejavnosti ali posege v nasprotju s 84. členom;
17. izvaja dejavnost ali posega v prostor na ogroženem območju v nasprotju s pogoji, določenimi v aktu vlade (drugi odstavek 85. člena);
18. ravna v nasprotju z drugim odstavkom 87. člena;
19. ravna v nasprotju s tretjim odstavkom 88. člena;
20. ravna v nasprotju z drugim odstavkom 89. člena;
21. ravna v nasprotju z določbami 100. člena;
22. ravna v nasprotju z določbami 101. člena;
23. ne dopusti splošne rabe v času, ko je presihajoče jezero prekrito z vodo (106. člen),
24. krši predpisan način in pogoje rabe vodnega ali morskega dobra za plovbo (drugi odstavek 107. člena);
25. rabi vodo, ne da bi jo evidentiral ali brez vodnega dovoljenja ali koncesije ali v nasprotju s pogoji, namenom, načinom ali zunaj obsega, za katerega je bila podeljena vodna pravica oziroma je bila ta evidentirana, ali pa dopusti, da podeljeno vodno pravico ali evidentirano posebno rabo uporablja nekdo drug ali redno ne spremlja odvzetih količin vode z merilno napravo in ne poroča elektronsko ministrstvu o odvzetih količinah vode, če je to predpisano (108. člen);
26. odvzema naplavine brez vodne pravice ali v nasprotju s pogoji, namenom, načinom ali zunaj obsega za katerega je bila podeljena vodna pravica ali pa dopusti, da podeljeno vodno pravico uporablja nekdo drug (prvi, tretji in četrti odstavek 108. člena);
27. krši začasne omejitve ali prekinitve izvajanja posebne rabe vode (prvi in drugi odstavek 111. člena);
28. raziskuje podzemne vode brez dovoljenja za raziskave ali v nasprotju s pogoji iz dovoljenja ali če ne uporablja načrpane vode samo za raziskave ali če ne predaja pridobljenih podatkov ministrstvu (prvi, tretji, četrti in peti odstavek 115. člena);
29. ne obvesti ministrstva o odkritju podzemne vode v predpisanem roku ali če ne dopusti izvedbe analiz ali zagotovi odrejenih ukrepov zavarovanja odkritih vodnih virov; če ne dopusti zavarovanja in izkoriščanja podzemnih voda za oskrbo s pitno vodo; če ne dopusti del, ki so potrebna zaradi evidentiranja vodnega vira (prvi, drugi in peti odstavek 116. člena);
30. ne dopusti rabe vode, ki se nahaja na njegovem zemljišču, za oskrbo s pitno vodo tudi drugi osebi z območja, kjer ni zagotovljeno izvajanje lokalne javne službe oskrbe s pitno vodo, pa to omogoča izdatnost vodnega vira (drugi odstavek 117. člena);

31. odvzema vodo v nasprotju z določbami 118. člena;
32. izvede poseg v prostor, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, brez vodnega soglasja ali v nasprotju z njim (prvi odstavek 150. člena);
33. v roku iz tretjega odstavka 199.g člena tega zakona ne posreduje ali posreduje napačne podatke iz prvega in drugega odstavka 199.g člena (199.g člen);
34. v roku iz tretjega odstavka 199.r člena tega zakona ne posreduje ali posreduje napačne podatke iz prvega in drugega odstavka 199.r člena (199.r člen).

(2) Z globo od 2.000 eurov do 4.000 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 600 eurov do 2.000 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost ali odgovorna oseba v državnem organu ali organu samoupravne lokalne skupnosti.

(4) Z globo od 400 eurov do 1.200 eurov se kaznuje posameznik, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(5) Pristojni inšpektor in vodovarstveni nadzornik smeta v okviru pristojnosti za nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona zaseči predmete, ki so bili uporabljeni ali namenjeni za prekršek ali so z njim nastali. Z zaseženimi predmeti se ravna skladno z določbami zakona, ki ureja prekrške.

Zakon o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ in 54/22)

2. člen (pomen izrazov)

V tem zakonu uporabljeni izrazi imajo naslednji pomen:

1. Rudarstvo je gospodarska dejavnost, ki se ukvarja s pridobivanjem mineralnih surovin in obsega iskanje, raziskovanje in izkoriščanje mineralne surovine ter opustitev izkoriščanja mineralne surovine.
 - 1.1. Iskanje mineralnih surovin je geološko pregledovanje (prospekcija) terena, detajlno in zvezno geološko točkovno vzorčenje kamnin ter geološko, geokemijsko, geofizikalno, pedološko in geomehansko raziskovanje zemeljskih struktur, ki se opravlja z namenom najti ležišča mineralnih surovin. Vrtanje vrtin ne sodi med iskanje mineralnih surovin.
 - 1.2. Raziskovanje mineralnih surovin je izvedba del, katerih namen je ugotoviti obstoj, položaj in obliko ležišč mineralnih surovin, njihovo kakovost in količino ter pogoje za njihovo izkoriščanje.
 - 1.3. Izkoriščanje mineralnih surovin je izvedba del, katerih namen je pridobivanje, obogatitev in uskladiščenje mineralnih surovin.
 - 1.3.1. Pridobivanje mineralnih surovin vključuje vsa potrebna dela, da se pride do mineralne surovine z odkopavanjem njenega ležišča ali vrtanjem vanj, da se ležišče mineralne surovine pripravi za izkopavanje oziroma črpanje, da se mineralno surovino izkoplje oziroma da se njeno črpanje izvede in da se mineralno surovino pripelje na obogatitev oziroma vključi v predelavo.
 - 1.3.2. Obogatitev mineralnih surovin vključuje vsa potrebna dela, da se pridobljeno mineralno surovino predela v uporabno obliko in kakovost, kar se doseže z drobljenjem, sejanjem in ločevanjem po fizikalnih postopkih ter s postopki obdelave.
 - 1.3.3. Skladiščenje mineralnih surovin vključuje vsa potrebna dela za hranjenje mineralnih surovin v trdnem, razsutem, tekočem ali plinastem stanju tako na površini kot pod zemljo na način, da le-te čim manj izgube na obliki in kakovosti.
 - 1.4. Opustitev izkoriščanja mineralnih surovin vključuje vsa sanacijska rudarska dela, ki jih je potrebno izvesti z namenom sanacije okolja, degradiranega zaradi pridobivanja, bogatenja in skladiščenja mineralnih surovin ter vzpostavitve prejšnjega stanja ali drugačne sanacije, če vzpostavitev v prejšnje stanje ni možna, da se po zapustitvi rudnika vzpostavi za opravljanje drugih dejavnosti primerna raba prostora.
2. Mineralne surovine, razen geotermičnih energetskega virov, so neobnovljivi naravni viri, ki so posredno ali neposredno gospodarsko izkoristljivi.

- 2.1. Mineralne surovine so vse organske in neorganske naravne surovine, ki se nahajajo v trdnem, tekočem ali plinastem stanju v naravnih ležiščih, raztopinah, nanosih ali jaloviščih.
- 2.2. Geotermični energetski vir je toplotna energija, ki se nahaja v geoloških plasteh pod površjem tal in se obnavlja s toplotnim tokom iz Zemljine notranjosti.
- 2.3. Klasifikacija in kategorizacija zalog in virov mineralnih surovin je postopek, s katerim se razvrsti zaloge in vire mineralnih surovin.
 - 2.3.1. Zaloge mineralnih surovin so količine mineralnih surovin v ležiščih, ki so dovolj raziskane in poznane. Klasificira se jih na bilančne, pogojno bilančne in izvenbilančne. Bilančne zaloge je z znanimi odkopnimi metodami možno gospodarno izkoriščati. Pogojno bilančnih in izvenbilančnih zalog pa z znanimi odkopnimi metodami ni možno gospodarno izkoriščati, bodisi zaradi zakonskih ali drugih omejitev (npr. varnostni steberi, prevelika globina) bodisi zaradi preslabe kakovosti.
 - 2.3.2. Viri mineralnih surovin so količine mineralnih surovin v ležiščih, ki niso dovolj raziskane in poznane ter se jih ne klasificira in ne izkorišča.
 - 2.3.3. Raščeno stanje mineralne surovine pomeni še nedotaknjeno mineralno surovino v prvotnem stanju v ležišču.
 - 2.3.4. Kategorizacija zalog in virov mineralnih surovin je postopek, s katerim se zaloge in vire razvrsti po stopnji raziskanosti.
 - 2.3.5. Klasifikacija zalog mineralnih surovin je postopek, s katerim se zaloge razvrsti glede na možnost njihovega izkoriščanja.
- 2.4. Geološka struktura je posebna oblika zgradbe poroznih ali razpokanih kamnin, ki je omejena z nepropustnimi plastmi.
- 2.5. Varnostni steber je varovalno območje, v katerem ni dovoljeno pridobivanje mineralnih surovin in je namenjen varovanju podzemnih in površinskih objektov ali dobrinam splošnega pomena.
3. Rudarska pravica je pravica do raziskovanja in izkoriščanja mineralnih surovin v gospodarske namene in se glede na način in namen njenega izvajanja razvršča na rudarsko pravico za raziskovanje in rudarsko pravico za izkoriščanje.
 - 3.1. Rudarska pravica za raziskovanje je pravica, ki se jo pridobi z dovoljenjem za raziskovanje določene vrste mineralne surovine na določenem raziskovalnem prostoru.
 - 3.1.1. Dovoljenje za raziskovanje je odločba, s katero se dovoli raziskovanje določene vrste mineralne surovine določeni pravni ali fizični osebi na določenem raziskovalnem prostoru in za določeno časovno obdobje.
 - 3.1.2. Raziskovalni prostor je z naravnimi ali umetnimi črtami omejen del zemeljske površine, določene z dovoljenjem za raziskovanje, ki v globino ni omejen.
 - 3.2. Rudarska pravica za izkoriščanje je pravica, ki se jo pridobi na podlagi izdanega rudarskega koncesijskega akta s koncesijo za izkoriščanje določene vrste mineralne surovine na določenem pridobivalnem prostoru.
 - 3.2.1. Rudarski koncesijski akt je predpis, ki predstavlja odločitev Republike Slovenije, da bo proti plačilu in pod določenimi pogoji podelila koncesijo za izkoriščanje določene vrste mineralne surovine določeni pravni ali fizični osebi na določenem pridobivalnem prostoru.
 - 3.2.2. Pridobivalni prostor je z naravnimi ali umetnimi črtami omejen del zemeljske površine in globine pod njo, določene z rudarskim koncesijskim aktom.
 - 3.2.3. Rudnik (rudarski obrat) je z zemljiščem omejeno področje na površini ali pod njo, kjer se izkorišča mineralne surovine.
 - 3.2.3.1. Rudniški prostor je prostor na površini in pod zemljo, sestavljen iz zemljišča, namenjenega izkoriščanju mineralnih surovin in pristopnega zemljišča.
 - 3.2.3.2. Pristopno zemljišče je zemljišče, preko katerega je možen pristop do pridobivalnega prostora in na kateremu nosilec rudarske pravice izvrši nujno potrebne posege v prostor za izkoriščanje mineralnih surovin.
 - 3.2.4. Površinski kop je rudnik s površinskim izkoriščanjem mineralne surovine.
 - 3.2.5. Vrtina, namenjena izkoriščanju ogljikovodikov in geotermičnih energetskih virov, je točkovni površinski kop s podzemnim izkoriščanjem mineralne surovine.
4. Rudarska dela so dela, namenjena raziskovanju in izkoriščanju mineralnih surovin ter opustitvi izkoriščanja in se glede na način in namen izvajanja razvrščajo na raziskovalna rudarska dela, rudarjenje in sanacijska rudarska dela.
 - 4.1. Raziskovalna rudarska dela so dela, namenjena raziskovanju mineralnih surovin, zaradi katerih se ne spreminja raba prostora in se razvrščajo na raziskovalne izkope, raziskovalne jaške in raziskovalne vrtine.
 - 4.2. Rudarjenje so dela, namenjena izkoriščanju mineralnih surovin, zaradi katerih se spremeni raba prostora in se razvrščajo na temeljna rudarska dela in druga rudarska dela.

- 4.2.1. Temeljna rudarska dela so dela, s pomočjo katerih se neposredno izvaja izkoriščanje mineralnih surovin in se razvrščajo na površinska in podzemna rudarska dela.
 - 4.2.1.1. Odkopna metoda je skupek tehničnih postopkov, ukrepov, procesov in zaporedij pri pridobivanju mineralnih surovin z odkopi, izkopi, nadkopi, razkopi in podobno v smernih ali prečnih hodnikih oziroma z globinskim vrtanjem v okviru konstrukcijsko določenih elementov odkopnega polja ali njegovega manjšega sestavnega dela.
 - 4.2.1.2. Odkopno polje ali revir je zaključeno območje odkopavanja z lastnim vstopom in izstopom komunikacijskih poti ali zraka ter specifičnimi konstrukcijsko določenimi elementi.
 - 4.2.1.3. Izkoriščanje geotermičnega energetskega vira z geokolektorjem oziroma geosondo pomeni, da se toplotna energija iz geoloških plasti odvzema s pomočjo v zanko povezanega cevne sistema, montiranega v vrtino (vertikalni kolektor) ali vodoravno položenega v določeni globini pod površjem tal (horizontalni kolektor), kot nosilec za odvzem toplotne energije pa se uporablja ustrezna tekočina, nepredušno zaprta v ta cevni sistem.
 - 4.2.1.4. Izkoriščanje geotermičnega energetskega vira z reinjektiranjem pomeni, da se toplotna energija iz geoloških plasti odvzema preko dveh vrtin, ki se na površju stikata oziroma sta medsebojno povezani, v geološki strukturi pa sta oddaljeni najmanj 25 m, kot nosilec za odvzem toplotne energije pa se uporablja naravna podzemna voda, ki se jo v eni vrtini črpa iz določene geološke strukture oziroma vodonosnika do odzemnega mesta toplote, po odvzemu toplote iz nje pa se ta voda preko druge vrtine vrača nazaj v izvorno geološko strukturo oziroma vodonosnik.
- 4.2.2. Druga rudarska dela so dela, s pomočjo katerih se izvaja rudniške gradnje, brez katerih izkoriščanje mineralnih surovin ne bi bilo mogoče in se razvrščajo na rudarske objekte, rudarske postroje in rudarsko infrastrukturo.
 - 4.2.2.1. Rudarski objekt je objekt, namenjen izkoriščanju mineralne surovine, na površini in pod zemljo, skupaj z vgrajenimi inštalacijami in napravami.
 - 4.2.2.2. Rudarski postroj je skupek naprav ali instalacij, katerih vzajemna funkcija služi izkoriščanju mineralne surovine in so povezane v funkcionalno celoto.
 - 4.2.2.3. Rudarska infrastruktura so objekti, naprave in instalacije, ki omogočajo obratovanje rudnika in dostavo mineralnih surovin na trg, kot so komunalni priključki, dovozne ceste, cevovodi in druge transportne naprave in podobno.
- 4.3. Sanacijska rudarska dela so dela, namenjena opustitvi izkoriščanja mineralnih surovin s sanacijo degradiranega okolja, povzročenega z rudarskimi deli in vzpostavitvi pogojev za novo rabo prostora. Zajemajo tehnično sanacijo, na površinskih kopih pa tudi biološko sanacijo. S časovnega vidika se delijo na sprotno, fazno, delno in končno sanacijo.
 - 4.3.1. Tehnična sanacija zajema odstranitev rudarskih objektov, postrojev in infrastrukture, oblikovanje pridobivalnega prostora na način, da je dosežena njegova stabilnost, in izvedbo ukrepov za zavarovanje pred delovanjem površinskih in talnih voda ter drugih ukrepov, da so doseženi pogoji za biološko sanacijo. Tehnična sanacija pri podzemnem izkoriščanju zajema tudi različne ukrepe za trajno opustitev rudarskih del v podzemnih prostorih, kot so njihovo zasipavanje ali zapolnjevanje, izvedba trajne podgradnje, zalitje z vodo, izdelava ločilnih in varnostnih pregrad in čepov, rekonstrukcija podzemnih prostorov za novo dejavnost in podobno.
 - 4.3.2. Biološka sanacija zajema postopke rekultivacije in renaturacije.
 - 4.3.2.1. Rekultivacija je priprava površine pridobivalnega prostora na renaturacijo in zajema vračanje in razgrinjanje jalovine in odkrivke, nasipavanje humusa, biotorkreta, polaganje zaščitnih mrež in drugih sredstev (npr. jute) za preprečevanje erozije, ureditev odvajanja meteornih vod in podobno.
 - 4.3.2.2. Renaturacija je oživitev območja pridobivalnega prostora v skladu z dokumenti urejanja prostora, ki se izvede z zatratitvijo, nasajanjem avtohtonih in drugih vrst rastlin (drevja, grmovnic), urejanjem gozdnega roba, vzpostavitvijo vodnega habitata in podobnim.
 - 4.3.3. Sprotna sanacija je vzporedno izvajanje izkoriščanja mineralne surovine v pridobivalnem prostoru in izvajanje sanacijskih rudarskih del na tistih delih pridobivalnega prostora, na katerih je izkoriščanje zaključeno in niso več potrebni za izvajanje koncesije.
 - 4.3.4. Fazna sanacija je sanacija, ki se izvaja po zaključku posamezne faze izkoriščanja pridobivalnega prostora.
 - 4.3.5. Delna sanacija je izvedba le dela predvidenih sanacijskih rudarskih del na določenem območju znotraj pridobivalnega prostora, kadar zaradi postopka izkoriščanja še ni mogoče zaključiti sanacijskih rudarskih del.
 - 4.3.6. Končna sanacija se izvede po končanem izkoriščanju mineralne surovine v pridobivalnem prostoru in sledi sproti, fazni ali delni sanaciji, če te niso bile izvedene, pa kot samostojen postopek.

- 4.4. Nevaren pojav je vsak pojav v procesu priprave, raziskovanja in izkoriščanja mineralne surovine in pri izvajanju drugih rudarskih del, ki ogroža zdravje in življenje ljudi, imetje, ter rudarsko opremo, objekte in okolico.
- 4.5. Začasna ustavitev izvajanja rudarskih del je ustavitev, ki traja več kot trideset dni in ne več kot eno leto.
- 4.6. Nezakonita rudarska dela so raziskovanje mineralnih surovin brez dovoljenja za raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin brez koncesije za izkoriščanje, razen če gre za pridobitev mineralne surovine ob izvajanju gradbenih del na podlagi gradbenega dovoljenja, izdanega po predpisih, ki urejajo gradnjo, ali gradnji gozdne infrastrukture na podlagi odločbe, izdane po predpisih, ki urejajo gozdove.
 - 4.6.1. Nelegalni kop pomeni, da se na določenem območju izvaja ali je bilo izvedeno nezakonito rudarsko delo.
- 4.7. Sanacija nelegalnega kopa je izvedba del z namenom, da se zaradi nezakonitih rudarskih del na prizadetem območju v največji možni meri vzpostavi prejšnje stanje, tako da to območje znova dobi s prostorskim aktom zahtevane oziroma zaželene lastnosti.
5. Rudarska tehnična dokumentacija je sistematično urejen sestav načrtov oziroma tehničnih opisov in poročil, izračunov, risb in drugih prilog, s katerimi se zagotavlja izvajanje rudarskih del v skladu s tehničnimi predpisi in predpisi s področja zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu in se razvršča na rudarske projekte in drugo rudarsko dokumentacijo.
 - 5.1. Rudarski projekti se razvrščajo na rudarske projekte za pridobitev dovoljenja za raziskovanje, rudarske projekte za pridobitev koncesije za izkoriščanje, rudarske projekte za izvedbo in rudarske projekte za opustitev izvajanja rudarskih del.
 - 5.1.1. Rudarski projekt za pridobitev dovoljenja za raziskovanje je projekt, s katerim se znotraj raziskovalnega prostora predvidi ena ali več lokacij za raziskovanje mineralnih surovin, način raziskovanja in temeljni pogoji za zagotavljanje varnosti in zdravja pri izvajanju rudarskih del, ter tehnično in ekonomsko opredeli sanacija po končanem raziskovanju.
 - 5.1.2. Rudarski projekt za pridobitev koncesije za izkoriščanje je projekt, s katerim se znotraj pridobivalnega prostora predvidi način izkoriščanja in temeljni pogoji za zagotavljanje varnosti in zdravja pri izvajanju rudarskih del, ter tehnično in ekonomsko opredeli sanacija ob pridobivanju mineralnih surovin in po končanem izkoriščanju.
 - 5.1.3. Rudarski projekt za izvedbo je projekt, s katerim se v skladu z rudarskim projektom za pridobitev dovoljenja za raziskovanje oziroma rudarskim projektom za pridobitev koncesije za izkoriščanje določijo podrobnejši pogoji za izvajanje posameznih zahtevnih rudarskih del in zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu.
 - 5.1.4. Rudarski projekt za opustitev izvajanja rudarskih del je projekt, s katerim se znotraj pridobivalnega prostora opredelijo in ovrednotijo sanacijska rudarska dela v primeru predčasne popolne in trajne opustitve izvajanja rudarskih del.
 - 5.2. Druga rudarska dokumentacija je dokumentacija, na podlagi katere se omogoča izdelovanje rudarskih projektov in zagotavlja čimbolj varno in zanesljivo izvajanje rudarskih del in se razvršča na načrt rudniškega prostora, geološko dokumentacijo v rudarstvu, dokumentacijo o kategorizaciji glede na nevarne pojave, načrte rudarskih merjenj, dokumentacijo o zalogah ali virih mineralnih surovin in dokumentacijo o vplivih na okolje.
 - 5.2.1. Načrt rudniškega prostora je prikaz odkopnih polj oziroma revirjev, izdelan na katastrski karti v ustreznem merilu, z označenimi mejami in parcelnimi številkami, ki ob začetku odkopavanja ne sme biti starejša kot šest mesecev in mora biti letno dopolnjena.
 - 5.2.2. Geološka dokumentacija v rudarstvu je prikaz geoloških, geomehanskih in drugih struktur na določenem pridobivalnem prostoru.
 - 5.2.3. Dokumentacija o kategorizaciji glede na nevarne pojave je glede na predhodno evidentirane obstoječe nevarnosti na določenem pridobivalnem prostoru kategorizirana stopnja nevarnosti zaradi škodljivih pojavov plina, vode in drugih nevarnih lastnosti.
 - 5.2.4. Načrti rudarskih merjenj so na podlagi meritev izdelane karte, iz katerih je razvidno stanje rudarskih del, njihov medsebojni položaj, kakor tudi položaj glede na stara rudarska dela, objekte in vodotoke na površini.
 - 5.2.5. Dokumentacija o zalogah ali virih mineralnih surovin je prikaz raziskanih zalog oziroma virov mineralnih surovin na določenem pridobivalnem prostoru.
 - 5.2.6. Dokumentacija o vplivih na okolje je načrt za spremljanje in nadzorovanje geoloških in drugih geofizikalnih pojavov, ravni hrupa in drugih vplivov na okolje, ki nastanejo zaradi izvajanja rudarskih del na določenem pridobivalnem prostoru.

- 5.3. Revizija rudarskega projekta je kontrola tistih sestavin rudarskega projekta, s katerimi se dokazuje, da se bodo rudarska dela izvajala v skladu z rudarskim dovoljenjem za raziskovanje oziroma koncesijo za izkoriščanje, tehničnimi prepisi in predpisi s področja zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu.
- 5.4. Potrjeni rudarski projekt za izvedbo pomeni, da je v zvezi z rudarskim projektom za izvedbo določenih rudarskih del, ki je bil predhodno revidiran in nato dostavljen na delovišče, na način in pod pogoji, ki jih določa ta zakon, pridobljena izjava o strinjanju z njegovimi tehničnimi rešitvami.
- 5.5. Geološka dejavnost, namenjena rudarstvu, je dejavnost, ki se ukvarja z identificiranjem, dokumentiranjem, vrednotenjem in interpretiranjem mineralnih surovin s hkratno zagotovitvijo čim boljšega poznavanja geološke zgradbe ozemlja Republike Slovenije, ohranitve zaloga za razvoj Republike Slovenije pomembnih mineralnih surovin tudi za bodoče rodove prebivalcev in prebivalk ter preprečevanje škodljivih vplivov na njih, omogočanje dostopa do informacij o njih, njihovo predstavljane javnosti in razvijanje zavesti o njihovi pomembnosti.
6. Udeleženci v rudarstvu so nosilec dovoljenja za raziskovanje, nosilec rudarske pravice za izkoriščanje, izvajalec rudarskih del, rudarski projektant in rudarski revident.
- 6.1. Nosilec dovoljenja za raziskovanje je pravna ali fizična oseba, ki pridobi dovoljenje za raziskovanje mineralnih surovin.
- 6.2. Nosilec rudarske pravice za izkoriščanje je pravna ali fizična oseba, ki pridobi koncesijo za izkoriščanje mineralnih surovin.
- 6.3. Izvajalec rudarskih del je pravna ali fizična oseba, ki opravlja storitve pri izvajanju rudarskih del kot gospodarsko dejavnost.
- 6.3.1. Tehnični vodja rudarskih del je oseba, ki izvajalcu rudarskih del odgovarja za skladnost rudarskih del z rudarsko tehnično dokumentacijo, tehničnimi predpisi in predpisi s področja zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu.
- 6.3.2. Vodja posameznih rudarskih del je oseba, ki tehničnemu vodji rudarskih del odgovarja za skladnost posameznih rudarskih del z rudarsko tehnično dokumentacijo, tehničnimi predpisi in predpisi s področja zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu.
- 6.4. Rudarski projektant je pravna ali fizična oseba, ki opravlja storitve pri izdelovanju rudarske tehnične dokumentacije kot gospodarsko dejavnost.
- 6.4.1. Odgovorni rudarski projektant je oseba, ki rudarskemu projektantu odgovarja za skladnost načrta, ki ga izdelava in sestavlja rudarski projekt, s tehničnimi predpisi in pogoji pristojnih soglasodajalcev.
- 6.4.2. Odgovorni vodja rudarskega projekta je oseba, ki rudarskemu projektantu odgovarja za medsebojno usklajenost vseh načrtov, ki sestavljajo rudarski projekt.
- 6.5. Rudarski revident je pravna ali fizična oseba, ki opravlja storitve pri reviziji rudarske tehnične dokumentacije kot gospodarsko dejavnost.
- 6.5.1. Odgovorni rudarski revident je oseba, ki rudarskemu revidentu odgovarja, da je načrt, ki sestavlja rudarski projekt in ga revidira, v skladu s tehničnimi predpisi in da bo ob izvajanju rudarskih del na njegovi podlagi zagotovljena varnost in zdravje pri delu.
- 6.5.2. Odgovorni vodja rudarskega revidiranja je oseba, ki rudarskemu revidentu odgovarja za medsebojno skladnost revizijskih poročil in kakovost obdelave skupnega revizijskega poročila.
7. Dokumenti urejanja prostora so prostorski akti, s katerimi se v skladu s predpisi, ki urejajo prostorsko načrtovanje, določa namenska raba prostora in zagotavlja varstvo okolja, ohranjanje narave, varstvo voda, varstvo kulturne dediščine in varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.
8. Dražba je način izbora nosilca rudarske pravice za raziskovanje ali izkoriščanje, kadar na javni razpis za izdajo rudarskega dovoljenja za raziskovanje ali nosilca rudarske pravice za izkoriščanje prispeta dve ali več veljavnih prijav.
9. Za višjo silo po tem zakonu štejejo vojna, epidemija, embargo, moratorij, oblastno ravnanje države in naravna nesreča, če nosilec rudarske pravice dokaže, da zaradi katerega od teh dogodkov ni mogel izvajati rudarske pravice.
10. Hidravlično lomljenje je postopek izkoriščanja ogljikovodikov, pri katerem se v vrtno vtiska voda ali voda z dodatkom mehanskih delcev in kemičnih dodatkov z namenom, da se na ta način poveča naravna razpokanost kamnine ali ustvari umetni sistem razpok, s čimer se poveča njena prepustnost.
11. Rudarski odpadki so odpadki, ki nastanejo pri raziskovanju, pridobivanju, bogatenju in skladiščenju mineralnih surovin in obratovanju kamnolomov.
- 11.1. Inertni rudarski odpadki so odpadki, kot jih določa Odločba komisije z dne 30. aprila 2009 o dopolnitvi opredelitve inertnih odpadkov pri izvajanju člena 22(1)(f) Direktive 2006/21/ES Evropskega parlamenta in Sveta o ravnanju z odpadki iz rudarskih in drugih ekstraktivnih dejavnosti (UL L št. 110 z dne 1. 5. 2009, str. 46) (v nadaljnjem besedilu: Odločba 2009/359/ES).

93. člen **(graditev in drugi posegi v območjih rudniških prostorov)**

(1) V območju rudniškega prostora oziroma preko njega se smejo graditi javne ceste, železniške proge, prekopi ter druge prometne poti, električni vodi visoke napetosti, vodovodi, naftovodi in plinovodi ter drugi objekti in naprave, ki niso namenjene izvajanju rudarskih del, vendar samo, če se zagotovijo varnostni ukrepi in določijo varnostni stebri, s katerimi ne bo ogroženo življenje in premoženje.

(2) V delu pridobivalnega prostora se lahko pod pogoji iz prejšnjega odstavka in v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, izjemoma dopusti tudi izvajanje dejavnosti, ki niso namenjene izvajanju rudarskih del, kot so obdelava (predelava in odstranjevanje) odpadkov, preizkušanje določene vrste terenskih in drugih vozil, alpinizem oziroma plezalne in druge podobne športne vaje, strelišča in druge podobne aktivnosti.

(3) Preden se izdela investicijski program za objekte iz prvega odstavka tega člena oziroma se sprejme odločitev za izvajanje dejavnosti iz prejšnjega odstavka, mora investitor oziroma nosilec dejavnosti zahtevati od nosilca rudarske pravice za izkoriščanje mnenje o tem, katera smer in lega teh objektov oziroma površin, na katerih se naj bi izvajale dejavnosti, v območju rudniškega prostora bi bila najprimernejša.

(4) Pred začetkom gradnje objektov iz prvega odstavka tega člena ali izvajanja dejavnosti iz drugega odstavka tega člena v območju rudniškega prostora oziroma preko njega morata investitor gradnje oziroma nosilec dejavnosti in nosilec rudarske pravice za izkoriščanje skleniti pisni dogovor o razmejitvi odgovornosti.

(5) Za del območja rudniškega prostora se lahko pod pogoji iz prvega odstavka tega člena izdela in sprejme tudi prostorski akt, namenjen gradnji objektov, vendar samo, če se k sklepu o njegovi pripravi in pred sprejetjem takšnega akta pridobi soglasje nosilca rudarske pravice za izkoriščanje.

(6) Za gradnjo objektov iz prvega odstavka tega člena, za katere je v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov potrebno gradbeno dovoljenje, in se nahajajo v mejah rudniškega prostora, je potrebno pred izdajo gradbenega dovoljenja pridobiti soglasje nosilca rudarske pravice za izkoriščanje. Gradnje enostavnega objekta, za katerega ni predpisano gradbeno dovoljenje in opravljanje dejavnosti iz drugega odstavka tega člena v območju rudniškega prostora tudi ni dovoljeno začeti brez predhodne pridobitve soglasja nosilca rudarske pravice za izkoriščanje.

(7) Če se za del območja rudniškega prostora sprejme državni prostorski načrt ali občinski podrobni prostorski načrt s pridobljenim soglasjem nosilca rudarske pravice za izkoriščanje, se za gradnjo objektov iz prvega odstavka tega člena in opravljanje dejavnosti iz drugega odstavka tega člena v takšnem delu rudniškega prostora ne uporabljajo določbe prejšnjega odstavka.

Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D, 79/17 in 44/22)

3.č člen

Lokalna skupnost lahko v prostorskem aktu lokalne skupnosti na območjih kmetijskih zemljišč dopusti gradnjo naslednjih objektov ali posegov v prostor:

- a) agrarne operacije, razen osuševanja;
- b) rekonstrukcije občinskih in državnih cest v skladu z zakonom, ki ureja ceste, in železniške proge v skladu z zakonom, ki ureja železnice. Dopustni so tudi objekti, ki jih pogojuje načrtovana rekonstrukcija ceste ali železnice (npr. nadkrita čakalnica na postajališču, kolesarske površine in površine za pešce, oporni in podporni zidovi, nadhodi, podhodi, prepusti, protihrupne ograje, cestni silos, urbana oprema), ter objekti gospodarske javne infrastrukture, ki jih je na območju ceste ali železnice treba zgraditi ali prestaviti zaradi rekonstrukcije ceste ali železnice;

- c) začasne ureditve za potrebe obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v skladu s predpisom, ki ureja vrste začasnih ureditev za potrebe obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- č) dostop do objekta, skladnega s prostorskim aktom, če gre za objekt, ki:
 - ga je dopustno graditi na kmetijskih zemljiščih,
 - ga je dopustno graditi na površinah posamične poselitve,
 - ga je dopustno graditi na vodnih in priobalnih zemljiščih;
- d) raziskovanje podzemnih voda, mineralnih surovin in geotermičnega energetskega vira;
- e) začasne objekte in začasne posege, in sicer za čas dogodka oziroma v času sezone:
 - oder z nadstreškom, sestavljen iz montažnih elementov,
 - cirkus, če so šotor in drugi objekti montažni,
 - začasna tribuna za gledalce na prostem,
 - za izvajanje zimskih športnih aktivnosti (npr. objekt na smučišču, ki se uporablja za obratovanje smučišča, prostor za nadzor obratovanja smučišč in priročno skladišče za vzdrževanje žičniških naprav, prostor za reševanje, razsvetljavo smučišča, naprave za zasneževanje smučišča, montažne vlečnice z nizko vodeno vrvjo);
- f) označevalne in usmeritvene table učnih poti, obrazložitvene table projektov, če se nanašajo na projekte, financirane iz javnih sredstev, usmeritvene table za potrebe kmetij in kmetijskih dogodkov;
- g) površine do vključno:
 - 150 m² za začasno skladiščenje kmetijskih pridelkov, če gre za površino za začasno skladiščenje kmetijskih pridelkov neposredno na tleh, za obdobje, ki ni daljše od dvanajst mesecev in pri njem ne nastajajo izcedne vode,
 - 50 m² za predelavo rastlinskih odpadkov, ki nastajajo v kmetijstvu, če njihova predelava v kompost poteka na kraju njihovega nastanka in se iz njih nastali kompost uporabi na kmetijskih zemljiščih tega kmetijskega gospodarstva ter gre za eno površino na tem kmetijskem gospodarstvu;
- h) površine za predelavo rastlinskih odpadkov, ki nastajajo v kmetijstvu, če njihova predelava v kompost poteka na kraju njihovega nastanka in se iz njih nastali kompost uporabi na kmetijskih zemljiščih tega kmetijskega gospodarstva ter gre za površino, večjo od 50 m², vendar ne večjo od 150 m². Na kmetijskem gospodarstvu so lahko največ tri take površine, ki morajo biti utrjene in za tekočine neprepustne. Na kmetijah, ki imajo površino pod hmeljem večjo od 15 ha, pa se število površin za kompostiranje poveča sorazmerno glede na površino kmetije pod hmeljem. Zagotovljena morata biti zajem izcedne in padavinske vode iz teh površin ter njihova ponovna uporaba v procesu kompostiranja, kot je to določeno za tekoča organska gnojila v skladu s predpisom, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov;
- i) objekte, ki so po predpisih o določitvi klasifikacije vrst objektov CC-SI glede na namen uporabe objektov uvrščeni v skupine:
 - stavbe za rastlinsko pridelavo tlorisne površine do vključno 150 m²,
 - stavbe za rejo živali, in sicer le čebelnjak kot lesen enoetažni pritlični objekt na točkovnih temeljih, namenjen gojenju čebel, tlorisne površine do vključno 40 m², staja kot lesen enoetažni pritlični objekt na točkovnih temeljih, namenjen zavetju rejnih živali na paši, tlorisne površine do vključno 100 m², ter pastirski stan tlorisne površine do vključno 100 m²,
 - stavbe za skladiščenje pridelka, razen kleti, vinske kleti in zidanice, tlorisne površine do vključno 150 m²,
 - druge nestanovanjske kmetijske stavbe tlorisne površine do vključno 150 m²,
 - rezervoarji, silosi in skladiščne stavbe, in sicer le skladiščne stavbe za skladiščenje lesnih goriv tlorisne površine do vključno 150 m²,
 - daljinski cevovodi, daljinska (hrbtenična) komunikacijska omrežja in daljinski (prenosni) elektroenergetski vodi s pripadajočimi objekti in priključki nanje,
 - lokalni cevovodi, lokalni (distribucijski) elektroenergetski vodi in lokalna (dostopovna) komunikacijska omrežja s pripadajočimi objekti in priključki nanje, razen toplotne in kotlovnice,
 - kulturna dediščina, ki se ne uporablja za druge namene, in sicer le spominska obeležja, skupaj s funkcionalnim zemljiščem, površine do vključno 10 m²,
 - stavbe za opravljanje verskih obredov tlorisne površine do vključno 10 m²,
 - pristanišča in plovne poti, in sicer le vstopno-izstopna mesta oziroma privezni pomoli površine do vključno 30 m²,
 - jezovi, vodne pregrade in drugi vodni objekti, in sicer le zadrževalniki za akumulacijo vode za namakanje kmetijskih zemljišč ter vkopani zadrževalniki in podobni objekti za akumulacijo vode, namenjeni namakanju kmetijskih zemljišč in drugi kmetijski rabi,

- drugi gradbeni inženirski objekti za šport, rekreacijo in prosti čas, in sicer le opazovalnica kot netemeljena lesena konstrukcija do 10 m² (npr. ptičja opazovalnica),
- drugi kmetijski gradbeni inženirski objekti, razen ribogojnice, in sicer koritasti silos, gnojišča, napajalna korita, krmišča in hlevski izpusti, zbiralnik gnojnice in gnojevke prostornine do vključno 1.000 m³, če so ti zgrajeni v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov, ter visoke preže kot opazovalnica kot netemeljena lesena konstrukcija do 10 m² (npr. lovska preža),
- elektrarne in drugi energetski objekti, in sicer le mala vetrna elektrarna do nazivne moči 1 MW, če gre za kmetijsko zemljišče z boniteto manj kot 35 točk,
- merilna mesta za opazovanje naravnih pojavov, naravnih virov in stanja okolja;
- j) objekte, namenjeni zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa, površine do največ 40 m²;
- k) objekte za varnost plovbe v skladu s predpisi, ki urejajo pomorstvo, in v skladu s predpisi, ki urejajo varnost plovbe po celinskih vodah.

Lokalna skupnost lahko v prostorskem aktu lokalne skupnosti za gradnjo objektov iz točk g) in h) prejšnjega odstavka ter prve, druge, tretje, četrte, pete in trinajste alineje točke i) prejšnjega odstavka, ki so v skladu s predpisom, ki ureja razvrščanje objektov, nezahtevni objekti, predpiše strožje pogoje, kot so določeni v prvem odstavku 3.čla člena tega zakona glede zahtevanih površin kmetijskih zemljišč, ki jih mora izpolnjevati investitor, da lahko gradi na kmetijskem zemljišču.

Poleg pogojev iz prejšnjega odstavka lahko lokalna skupnost v prostorskem aktu lokalne skupnosti za gradnjo objektov ali posegov v prostor iz prvega odstavka tega člena, razen začasnih ureditev za potrebe obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, predpiše dodatne prostorske izvedbene pogoje glede gradnje objektov ali posegov v prostor in pogoje, ki jih mora za gradnjo na kmetijskem zemljišču izpolnjevati investitor.

Na območjih trajno varovanih kmetijskih zemljišč ni dopustno vzpostavljati območij za omilitvene in izravnalne ukrepe v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanje narave.

Ne glede na prejšnji odstavek se na območju trajno varovanih kmetijskih zemljišč lahko izjemoma vzpostavljajo območja za omilitvene in izravnalne ukrepe v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanje narave, ki so povezani z obstoječimi ali načrtovanimi prostorskimi ureditvami državnega pomena s področja cestne in železniške infrastrukture iz prvega ali drugega odstavka 3.e člena tega zakona, ali za potrebe izvedbe agromelioracij na komasacijskih območjih, če jih ni mogoče umestiti na druga zemljišča.

Objekti iz točk g) in h) prvega odstavka tega člena ter prve, druge, tretje, četrte, pete in trinajste alineje točke i) prvega odstavka tega člena se lahko uporabljajo le v kmetijske namene.

Minister, pristojen za kmetijstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za obrambo, podrobneje določi vrste začasnih ureditev za potrebe obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami iz točke c) prvega odstavka tega člena.

3.e člen

Ne glede na določbe prvega odstavka prejšnjega člena se lahko na območjih trajno varovanih kmetijskih zemljišč pred iztekom roka iz prvega odstavka prejšnjega člena načrtujejo širitve območij obstoječih prostorskih ureditev državnega pomena.

Ne glede na določbe prvega odstavka prejšnjega člena se lahko na območjih trajno varovanih kmetijskih zemljišč pred iztekom roka iz prvega odstavka prejšnjega člena načrtujejo nove prostorske ureditve državnega pomena s področij:

- a) cestne infrastrukture;
- b) železniške infrastrukture;
- c) energetske infrastrukture za oskrbo z električno energijo, in sicer:
 - hidroelektrarne, vrtine za pridobivanje geotermalne energije, elektroenergetske vode, plinovode, vročevode in naftovode ter priključke nanje;

- vetrne elektrarne na kmetijskih zemljiščih z boniteto kmetijskih zemljišč do vključno 40;
- č) vodne infrastrukture in vodne ureditve;
- d) obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- e) zračnega prometa, in sicer radionavigacijske naprave za zračni promet.

Prostorske ureditve državnega pomena iz prvega in drugega odstavka tega člena se umeščajo najprej na zemljišča nekmetijske namenske rabe. Če to ni mogoče, se ob upoštevanju območij trajno varovanih in ostalih kmetijskih zemljišč prostorske ureditve državnega pomena umeščajo najprej na območja ostalih kmetijskih zemljišč ter šele nato na območja trajno varovanih kmetijskih zemljiščih, pri tem pa se na teh območjih najprej načrtuje na kmetijskih zemljiščih nižjih bonitet. Hkrati je treba v čim večji meri upoštevati obstoječa omrežja prometne in gospodarske javne infrastrukture ter načrtovati racionalno in tako, da se v čim večji meri ohranjajo kmetijska zemljišča in njihova zaokroženost.

Pobudnik v skladu z zakonom, ki ureja umeščanje prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (v nadaljnjem besedilu: pobudnik), mora pri pripravi pobude za pripravo državnega prostorskega načrta upoštevati območja trajno varovanih in ostalih kmetijskih zemljišč za tiste lokalne skupnosti, katerih območje naj bi bilo zajeto v območje načrta.

Če se prostorska ureditev državnega pomena načrtuje na območjih trajno varovanih in ostalih kmetijskih zemljišč, izdelovalec prostorskega akta za pripravo študije variant, ki jo določajo predpisi s področja umeščanja prostorskih ureditev državnega pomena v prostor, izdelava analizo posegov na kmetijska zemljišča, ki vsebuje:

- obseg posega posamezne variante glede na boniteto kmetijskih zemljišč;
- obseg posega posamezne variante na območje izvedenih agrarnih operacij;
- način poseganja na zaokrožena območja kmetijskih zemljišč.

V fazi izdelave osnutka državnega prostorskega načrta se za izbrano varianto izdelava analiza posegov na kmetijska zemljišča, ki vsebuje obseg posega prostorskih ureditev na grafične enote rabe zemljišč kmetijskih gospodarstev za posamezna kmetijska gospodarstva v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo.

107. člen

Kmetijski inšpektor ima poleg pooblastil po splošnih predpisih, ki urejajo inšpekcijo, še naslednja pooblastila in pristojnosti:

A) pooblastila:

- pregledovati zemljišča in primerjati dejansko stanje kmetijskih zemljišč s stanjem v registrih in uradnih evidencah, ki se nanašajo na kmetijska zemljišča;
- nadzirati, ali lastnik, zakupnik ali drug uporabnik kmetijskega zemljišča obdeluje kmetijsko zemljišče kot dober gospodar;
- nadzirati kmetijska zemljišča glede preprečevanja in odpravljanja zaraščanja;
- ugotavljati nezakonito pridobitev sredstev po tem zakonu;
- nadzirati izpolnjevanje pogojev in delovanje organizacij iz 3.f člena tega zakona;
- nadzirati določbe o prometu in zakupu kmetijskih zemljišč, o pripravi in izvajanju agrarnih operacij ter o skupnih pašnikih, kadar za to ni pristojen drug organ;
- preverjati, ali se melioracije izvajajo v skladu z odločbami o uvedbi melioracij;
- nadzirati delovanje in vzdrževanje namakalnih ter osuševalnih sistemov ter nedovoljene posege v namakalne in osuševalne sisteme;
- pri ugotovljenih nepravilnostih predlagati pristojnemu organu zadržanje plačila oziroma vračilo že plačanih sredstev za vzdrževanje hidromelioracijskih sistemov;
- pri ugotovljenih nepravilnostih predlagati pristojnemu organu zadržanje plačila oziroma vračilo že plačanih sredstev za izvedbo agrarnih operacij;
- nadzirati ravnanje z rodovitno zemljo;
- na podlagi ugotovitvene odločbe iz 2.a člena tega zakona nadzirati vzpostavitev kmetijskega zemljišča po krčitvi gozda v kmetijske namene.

B) pristojnosti:

- prepovedati uporabo kmetijskega zemljišča za drug namen kot za kmetijsko proizvodnjo, če to po zakonu ali predpisu, izdanem na podlagi zakona, ni dovoljeno, in odrediti vzpostavitev zemljišča v prejšnje stanje v določenem roku;
- izreči ukrepe, če lastnik, zakupnik ali drug uporabnik kmetijskega zemljišča ne obdeluje kmetijskega zemljišča kot dober gospodar;
- izreči ukrepe, če je kmetijsko zemljišče zaraščeno;
- izreči ukrepe za neustrezno porabo dodeljenih sredstev v okviru ukrepov kmetijske zemljiške politike iz 1.b člena tega zakona;
- v primeru ugotovljenih nepravilnosti predlagati odstop od pogodbe z organizacijo iz 3.f člena tega zakona;
- prepovedati onesnaževanje oziroma degradiranje kmetijskih zemljišč pri njihovi rabi in odrediti vzpostavitev v prejšnje stanje na stroške povzročitelja onesnaževanja oziroma degradiranja, ali lastnika kmetijskih zemljišč, če se ugotovi njegova odgovornost;
- ustaviti že začeto agromelioracijo iz prvega odstavka 80. člena tega zakona in desetega odstavka 81. člena tega zakona ali izgradnjo namakalnega sistema iz prvega odstavka 92. člena tega zakona brez dovoljenja in napotiti stranko na pridobitev odločbe o uvedbi agromelioracije ali namakalnega sistema;
- izreči ukrepe, če kmetijsko zemljišče po krčitvi gozda v kmetijske namene na podlagi ugotovitvene odločbe iz 2.a člena tega zakona ni vzpostavljeno;
- prepovedati uporabo pomožno kmetijsko-gozdarske opreme iz 3.čb člena tega zakona, ki se uporablja v nasprotju z njenim namenom ali ji je bila spremenjena namembnost;
- odrediti ukrepe za odpravo nepravilnosti pri izvedbi melioracij;
- odrediti ukrepe za redno delovanje in vzdrževanje melioracijskih sistemov in naprav;
- odrediti lastnikom, zakupnikom ali drugim uporabnikom kmetijskih zemljišč, da začnejo predpisane postopke za vpis v registre oziroma uradne evidence, ki se nanašajo na kmetijska zemljišča;
- zadržati izvedbo nezakonitih dejanj, ki se nanašajo na kmetijska zemljišča;
- v nujnih primerih, ko bi sicer nastala škoda za splošni interes, odrediti ukrepe, da se škoda prepreči;
- prepovedati nepravilno ravnanje z rodovitno zemljo in izreči ustrezne ukrepe;
- prepovedati uporabo objekta iz točk g) in h) prvega odstavka 3.č člena tega zakona ter prve, druge, tretje, četrte, pete in trinajste alineje točke i) prvega odstavka 3.č člena tega zakona ali prvega odstavka 3.ea člena tega zakona, ki se ne uporablja v skladu z namenom ali mu je bila spremenjena namembnost;
- prepovedati posege v lokalni ali državni namakalni sistem oziroma osuševalni sistem brez soglasja izvajalca lokalne javne službe ali izvajalca državne javne službe;
- izreči ukrepe, če se nasadi miskanta ter lesnih, grmovnih in drevesnih vrst, ki niso namenjene pridelavi sadja in oljk, sadijo na zemljiščih, ki so po namenski in dejanski rabi kmetijska in imajo boniteto 30 ali več.

108. člen

Z globo od 5.000 do 100.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, ki:

1. ne uporablja objekta iz točke g) in h) prvega odstavka 3.č člena tega zakona ali prve, druge, tretje, četrte, pete in trinajste alineje točke i) prvega odstavka 3.č člena tega zakona ali prvega odstavka 3.ea člena tega zakona v skladu z namenom ali je bila objektu spremenjena namembnost (šesti odstavek 3.č člena ali deseti odstavek 3.ea člena);
2. uporabi kmetijsko zemljišče v nasprotju z njegovim namenom, ga onesnaži, degradira ali drugače zavira rast rastlin (prvi odstavek 4. člena);
3. ravna v nasprotju s prvim odstavkom 7. člena tega zakona;
4. ne ravna z rodovitno zemljo na predpisan način (drugi odstavek 9. člena);
5. ne dovoli pooblaščenim delavcem dejavnosti iz 41. člena tega zakona;
6. ne prepusti svojih dotedanjih zemljišč komasacijskim udeležencem, katerim so z odločbo o novi razdelitvi dodeljena (drugi odstavek 70. člena);
7. ne uporablja pomožne kmetijsko-gozdarske opreme iz 3.čb člena tega zakona v skladu z namenom ali ji je bila spremenjena namembnost (3.čb člen);
8. začne z izvedbo agromelioracije ali izgradnjo namakalnega sistema brez dovoljenja (prvi odstavek 80. člena, deseti odstavek 81. člena in prvi odstavek 92. člena);

9. ne izvede predvidenih agromelioracijskih ali namakalnih del v skladu z odločbo o uvedbi (80. člen, 81. člen ali 92. člen) ali namakalnih del v skladu z odločbo iz 94. člena zakona;
10. ne zagotovi nemotenega delovanja in vzdrževanja osuševalnih ter namakalnih sistemov (87. člen, 96. člen ali 98. člen);
11. izvede poseg v lokalni ali državni namakalni sistem oziroma osuševalni sistem brez soglasja izvajalca lokalne javne službe ali izvajalca državne javne službe;
12. nasade mискanta ter nasade lesnih, grmovnih in drevesnih vrst, ki niso namenjene pridelavi sadja in oljk, sadi na zemljiščih, ki so po namenski in dejanski rabi kmetijska, in imajo boniteto 30 ali več (prvi odstavek 4.a člena).

Z globo od 10.000 do 200.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje pravna oseba, ki se po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo.

Z globo od 2.000 do 50.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

Z globo od 500 do 5.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

Z globo od 500 do 5.000 eurov se za prekršek kaznuje posameznik, če stori katero od dejanj iz prvega odstavka tega člena.

Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21)

295. člen

(veljavnost starejših občinskih prostorskih aktov)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati prostorske sestavine občinskega dolgoročnega plana za obdobje od leta 1986 do leta 2000 in prostorske sestavine občinskega srednjeročnega družbenega plana za obdobje od leta 1986 do leta 1990 (v nadaljnjem besedilu: prostorske sestavine). Ne glede na to se te sestavine še uporabljajo do uveljavitve OPN v skladu s tem zakonom, najpozneje pa do 31. decembra 2024.

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona ostanejo v veljavi prostorski ureditveni pogoji, sprejeti na podlagi ZUN. Prenehati veljajo z dnem uveljavitve OPN v skladu s tem zakonom, najpozneje pa 31. decembra 2024. Do prenehanja veljavnosti se ne smejo spreminjati in dopolnjevati. Postopki za spremembe in dopolnitve prostorskih ureditvenih pogojev, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se končajo po postopku, kot je v skladu s tem zakonom predpisan za pripravo OPPN, razen če ta zakon ne določa drugače.

(3) Kot predpisi, izdani na podlagi 129. člena tega zakona, še naprej veljajo tudi:

- prostorski izvedbeni načrti, sprejeti na podlagi ZUN,
- občinski lokacijski načrti, sprejeti na podlagi ZUreP-1, ter
- zazidalni načrti, sprejeti na podlagi ZUPI.

(4) Z OPN se ugotovi, kateri prostorski akti iz prejšnjega odstavka ali njihove posamezne sestavine so v neskladju z OPN ali že izvedeni. Če občina ugotovi, da so ti akti že izvedeni ali da so v celoti ali v posameznih delih v neskladju z OPN, jih v celoti oziroma v neskladnem delu razveljavi.

(5) Če občina ne sprejme odloka o ugotovitvi skladnosti, se prostorski akti iz tretjega odstavka tega člena ne smejo izvajati.

(6) Za prostorske akte iz prvega in drugega odstavka tega člena se 141. in 142. člen tega zakona ne uporabljata.

(7) Do ureditve v predpisih, ki urejajo varstva okolja, je na območjih teles odlagališč odpadkov do izdaje odločbe o prenehanju okoljevarstvenega dovoljenja zaradi prenehanja obratovanja

naprave v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, dopustno načrtovati in izvajati le tiste posege v prostor, ki so potrebni zaradi obratovanja odlagališča in spremljanja stanja na njih. Ne glede na prejšnjo poved se lahko na območju telesa odlagališča odpadkov izjemoma načrtuje in izvaja tudi druge posege v telo odlagališča, ki ne vplivajo na stabilnost odlagališča, pri čemer je za načrtovanje teh posegov treba pridobiti pozitivno mnenje ministrstva, pristojnega za okolje. Ministrstvo, pristojno za okolje, pozitivno mnenje oziroma soglasje izda, če so za odlagališče zagotovljene vse zahteve, kot jih določa predpis, ki ureja odlagališča odpadkov.

Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22)

3. člen (izrazi)

Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

1. Narava je celota materialnega sveta in sestav z naravnimi zakoni med seboj povezanih in soodvisnih delov okolja in procesov. Človek je sestavni del narave.
 - 1.1 Ohranjanje narave je izvajanje ukrepov ohranjanja biotske raznovrstnosti in sistema varstva naravnih vrednot, kot jih opredeljujejo predpisi, ki urejajo ohranjanje narave. Biotska raznovrstnost je biotska raznovrstnost po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave. Ugodno stanje ohranjenosti zavarovanih vrst in habitatnih tipov je stanje, določeno s predpisi o ohranjanju narave.
 - 1.2 Naravni pojavi so fizikalno-kemični procesi, sevanja, geološki pojavi, podnebne, hidrografske in biološke razmere ter drugi naravni pojavi, ki povzročajo spremembe okolja.
2. Okolje je tisti del narave, kamor seže ali bi lahko segel vpliv človekovega delovanja.
 - 2.1 Deli okolja so mineralne surovine, tla, voda, zrak, živalske in rastlinske vrste, vključno z njihovim genskim materialom.
 - 2.2 Posebni deli okolja so deli okolja, ki imajo koristno vlogo za drug del okolja ali javnost; to so vode in tla ter s predpisi o ohranjanju narave posebej določene mednarodno varovane in zavarovane prosto živeče rastlinske in živalske vrste (v nadaljnjem besedilu: zavarovana vrsta), njihovi habitati in habitatni tipi, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju, ter naravne vrednote po predpisih o ohranjanju narave.
 - 2.3 Tla so vrhnja plast zemeljske skorje nad matično podlago (kamnine ali sedimenti). Tla sestavljajo anorganske in organske snovi, voda, zrak in živi organizmi.
 - 2.4 Vode so vode po predpisih o vodah in predpisih o varstvu okolja.
 - 2.5 Naravna dobrina je del okolja in je lahko naravno javno dobro, naravni vir ali naravna vrednota.
 - 2.6 Naravno javno dobro je del okolja, na katerem je z zakonom vzpostavljen status javnega dobra.
 - 2.7 Naravni vir je del okolja, ki je lahko predmet gospodarske rabe.
 - 2.8 Naravna vrednota so naravne vrednote po predpisih o ohranjanju narave.
 - 2.9 Kulturna dediščina je kulturna dediščina, vključno z arheološkimi sestavinami, po predpisih o varstvu kulturne dediščine.
3. Obremenitev okolja je poseg ali posledica posega v okolje, ki je izključno ali hkrati povzročila ali povzroča onesnaževanje okolja, rabo naravne dobrine, tveganje za okolje ali okoljsko škodo.
 - 3.1 Celotna obremenitev okolja so skupni vplivi in učinki več istovrstnih emisij v okolje, skupna obremenitev okolja pa so skupni vplivi in učinki vseh prisotnih raznovrstnih emisij v okolje.
 - 3.2 Celotna obremenitev posega v okolje so skupni vplivi in učinki posega v okolje in z njim povezanih dejavnosti na okolje, skupna obremenitev posega v okolje pa so skupni vplivi in učinki na okolje, ki so posledica obstoječega stanja ter posega v okolje in z njim povezanih dejavnosti.
 - 3.3 Čezmerna obremenitev okolja je obremenitev, ki presega mejne vrednosti emisije ali druge vrednosti standardov kakovosti okolja, ali dovoljeno rabo naravne dobrine, vključno z okoljsko škodo in okoljsko nesrečo. Čezmerno obremenitev predstavlja tudi obremenitev, ki je posledica odstopa od pravil ravnanja, predpisanih z namenom varovanja okolja ali rabe naravne dobrine.
 - 3.4 Pomembni škodljivi vplivi na okolje so pomembni vplivi na okolje ali vplivi, ki bodo verjetno pomembno vplivali na okolje.
 - 3.5 Znatno tveganje za zdravje ljudi in za okolje je možnost povzročitve čezmerne obremenitve okolja, ki ima za posledico verjetno pomembne vplive na zdravje ljudi in lahko povzroča pomembne vplive na okolje.
4. Poseg v okolje je vsako človekovo ravnanje ali opustitev ravnanja, ki lahko vpliva na okolje tako, da škoduje človekovemu zdravju, počutju in kakovosti njegovega življenja ter preživetju, zdravju in

- počutju drugih organizmov, in se nanaša zlasti na onesnaževanje okolja, emisije v okolje, rabo naravnih dobrin, povzročanje tveganja za okolje, med drugim z gradnjo in uporabo objektov, opravljanjem proizvodnih in drugih dejavnosti, dajanje proizvodov na trg in njihovo potrošnjo ter ravnanjem z odpadki.
- 4.1 Onesnaževanje okolja je neposredno ali posredno vnašanje snovi ali energije v ali na zrak, vodo ali tla, nastajanje odpadkov in določena ravnanja z njimi ter je posledica človekovega delovanja ali dejavnosti, ki lahko škoduje okolju, zdravju ljudi ali premoženju.
 - 4.2 Mejni stroški onesnaževanja okolja so s predpisom določeni dodatni stroški povzročitelja onesnaževanja okolja, ki so posledica proizvodnje dodatne enote proizvoda ali storitve in niso všteti v lastno ceno proizvoda ali storitve.
 - 4.3 Emisija je neposredno ali posredno izpuščanje ali oddajanje snovi v tekočem, plinastem ali trdnem stanju ali energije (hrup, vibracije, sevanje, toplota in svetloba) ali organizmov ali mikroorganizmov iz posameznega vira ali razpršenih virov v okolje.
 - 4.4 Mejna vrednost emisije je predpisana vrednost emisije, ki je določena kot masa, izražena s posebnimi parametri, koncentracija ali raven emisije ipd., ter v enem ali več časovnih obdobjih ne sme biti presežena.
 - 4.5 Raba naravnih dobrin je splošna raba delov okolja, za katero ni treba pridobiti posebne pravice, ali posebna raba delov okolja, za katero je treba pridobiti posebno pravico rabe v skladu z zakonom.
 - 4.6 Tveganje za okolje je verjetnost, da bo nek poseg v okolje posredno ali neposredno v določenih okoliščinah ali v določenem času škodoval okolju ali življenju ali zdravju ljudi.
 - 4.7 Okoljska nesreča je nenadzorovan ali nepredviden dogodek, povezan s posegom v okolje, ki ima zaradi obremenitve okolja takoj ali pozneje za posledico neposredno ali posredno ogrožanje življenja ali zdravja ljudi ali kakovosti okolja.
 - 4.8 Večja nesreča je okoljska nesreča, ki je posledica nenadzorovanih dogodkov pri obratovanju obrata tveganja iz 131. člena tega zakona.
 - 4.9 Izredni dogodek je nepredviden dogodek, ki povzroči kratkotrajno čezmerno obremenitev okolja.
 - 4.10 Okoljska škoda je škoda, povzročena posebnim delom okolja.
 - 4.10.1 Škoda je merljiva negativna sprememba posebnega dela okolja ali večja merljiva prizadetost njegove funkcije, povzročena neposredno ali posredno.
 - 4.10.2 Neposredna nevarnost škode je dovolj velika verjetnost, da bo okoljska škoda nastala v bližnji prihodnosti, ter vključuje situacije, kot so na primer skladiščenje nevarnih snovi v nasprotju s pravili za varno skladiščenje, puščanje in odmetavanje odpadkov v okolju, odvajanje odpadnih voda brez ustreznega čiščenja, kadar je to potrebno, in druge podobne neposredne nevarnosti, ki lahko škodljivo vplivajo na kakovost vode in tal ter zavarovane vrste in naravne habitate.
 - 4.11 Bistvena lastnost posega v okolje je tista lastnost, zaradi katere ima lahko poseg v okolje pomembne vplive na okolje oziroma se pomembni vplivi na okolje lahko pričakujejo, in se izraža zlasti z njegovo zmogljivostjo.
 5. Kakovost okolja je stanje okolja ali njegovega dela, ki je posledica emisije in drugih človekovih dejanj ter delovanja naravnih pojavov.
 - 5.1 Standard kakovosti okolja je kakovost oziroma obremenitev okolja ali njegovega dela, izražena kot koncentracija snovi, parameter stanja okolja ali raven energije ali z drugim kazalnikom. Določen je lahko kot mejna vrednost, ciljna, opozorilna, alarmna, kritična, načrtovalska ali sprožilna vrednost ali kot stanje okolja.
 - 5.2 Mejna vrednost je s predpisom določena raven kakovosti okolja ali njegovega dela, določena z namenom, da se izogne škodljivim učinkom na zdravje ljudi ali okolje kot celoto, jih prepreči ali zmanjša.
 - 5.3 Ciljna vrednost je s predpisom določena raven kakovosti okolja, s ciljem izogniti se škodljivim učinkom na zdravje ljudi oziroma okolje kot celoto, jih preprečiti ali zmanjšati, ter ki jo je treba, kadar je to mogoče, doseči v določenem času.
 - 5.4 Opozorilna vrednost je s predpisom določena vrednost obremenitve okolja ali njegovega dela, nad katero so škodljivi vplivi na zdravje za posamezne skupine ljudi verjetni že pri kratkotrajni izpostavljenosti in pri kateri je potrebno sproti obveščanje javnosti.
 - 5.5 Alarmna vrednost je s predpisom določena vrednost obremenitve okolja, nad katero so škodljivi vplivi na zdravje ljudi verjetni že pri kratkotrajni izpostavljenosti ter pri kateri so potrebni takojšnji ukrepi in sproti obveščanje javnosti.
 - 5.6 Kritična vrednost je s predpisom določena raven kakovosti okolja oziroma obremenitve okolja ali njegovega dela, katere preseganje lahko neposredno škodljivo vpliva na nekatere sprejemnike (npr. na drevesa, druge rastline in naravne ekosisteme), vendar ne na človeka.

- 5.7 Sprožilna vrednost je s predpisom določena raven kakovosti okolja ali obremenitve okolja, ob doseganju katere je treba z dodatnimi raziskavami ugotoviti, ali je zaradi potencialnih škodljivih vplivov na zdravje ljudi ali okolje treba izvesti ukrepe, da se ti škodljivi vplivi zadovoljivo zmanjšajo, preprečijo ali odstranijo.
- 5.8 Načrtovalska vrednost je s predpisom določena raven kakovosti okolja ali obremenitve okolja, pomembna v procesu prostorskega načrtovanja.
6. Povzročiteljica ali povzročitelj obremenitve okolja (v nadaljnjem besedilu: povzročitelj obremenitve) je pravna ali fizična oseba, ki neposredno ali posredno, izključno ali hkrati onesnažuje okolje, rabi naravne dobrine, povzroča tveganje za okolje, povzroči okoljsko nesrečo ali okoljsko škodo ali nevarnost nastanka okoljske škode ali drugače s svojim ravnanjem ali opustitvijo ravnanja vpliva na stanje okolja. Povzročitelj obremenitve je v skladu s tem zakonom tudi povzročitelj ali imetnik odpadkov, proizvajalec proizvodov in druga oseba, za katero je tako določeno s tem zakonom ali predpisi, izdanimi na njegovi podlagi.
- 6.1 Upravljavka ali upravljavec (v nadaljnjem besedilu: upravljavec) je povzročitelj obremenitve okolja, ki ima napravo ali obrat v lasti ali posesti ter na podlagi prenesenih stvarnih ali obligacijskih upravičenj lahko odloča o delovanju in spremembah naprave ali obrata ali izvaja določeno dejavnost. Ne glede na prejšnji stavek je upravljavec, ki izvaja dejavnost ravnanja z odpadki, povzročitelj obremenitve, ki je lastnik ali solastnik nepremičnin in lastnik premoženja za opravljanje dejavnosti zbiranja, predelave ali odstranjevanja odpadkov.
- 6.2 Sprememba upravljavca ali izvajalca dejavnosti je sprememba v posesti naprave ali dela naprave z zamenjavo pravne ali fizične osebe, ki ima okoljevarstveno dovoljenje ali je vpisana v evidenco v skladu s tem zakonom, z drugo pravno ali fizično osebo, ali njeno pripojitev k novemu upravljavcu, ali spremembo imena ali organizacijske oblike ali sedeža upravljavca.
- 6.3 Operator zrakoplova je pravna ali fizična oseba, ki upravlja zrakoplov med izvajanjem določene vrste letalske dejavnosti, ali lastnik zrakoplova, kadar ta ne pozna osebe, ki upravlja zrakoplov, ali je ne navede.
- 6.3.1 Operator komercialnega zračnega prometa je operator zrakoplova, ki javnosti za plačilo zagotavlja redne ali izredne storitve zračnega prometa za prevoz potnikov, tovora ali poštnih pošiljk.
- 6.3.2 Država članica upravljavka je država članica Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU), ki je operatorju zrakoplova odobrila operativno licenco v skladu z uredbo EU, ki določa skupna pravila za opravljanje zračnih prevozov, oziroma država članica EU z največjimi ocenjenimi pripisanimi emisijami iz letalstva, kot jih je določil pristojni organ EU.
- 6.4 Register Unije je standardizirana in informatizirana osrednja zbirka, v kateri se vodijo emisijski kuponi in druge z njimi enakovredne pravice do emisije toplogrednih plinov (v nadaljnjem besedilu: register Unije), v skladu z uredbo EU, ki ureja delovanje registra Unije.
- 6.5 Upravljavec obstoječe naprave v sistemu trgovanja s pravicami do emisije toplogrednih plinov v EU (v nadaljnjem besedilu: sistem trgovanja) je oseba, ki ima na dan 30. junija dve leti pred začetkom vsakega petletnega obdobja iz prvega odstavka 191. člena tega zakona pravnomočno dovoljenje za izpuščanje toplogrednih plinov ali pravnomočno dovoljenje za izpuščanje toplogrednih plinov za malo napravo.
7. Odpadek je vsaka snov ali predmet, ki ga imetnik zavrže, namerava zavreči ali mora zavreči.
- 7.1 Nevarni odpadki so odpadki, ki imajo eno ali več lastnosti, zaradi katerih so odpadki nevarni (v nadaljnjem besedilu: nevarna lastnost).
- 7.2 Nenevarni odpadki so odpadki, ki nimajo nobene od lastnosti, zaradi katerih bi jih bilo mogoče uvrstiti med nevarne odpadke.
- 7.3 Radioaktivni odpadki so odpadki, ki je zaradi določenih radioaktivnih lastnosti po predpisih o varstvu pred ionizirajočimi sevanji uvrščen med radioaktivne odpadke.
- 7.4 Komunalni odpadki so:
- mešani odpadki in ločeno zbrani odpadki iz gospodinjstev, ki vključujejo papir in karton, steklo, kovine, plastiko, biološke odpadke, les, tekstil, embalažo, odpadno električno in elektronsko opremo, odpadne baterije in akumulatorje ter kosovne odpadke, vključno z vzmetnicami in pohištvom, in
 - mešani odpadki in ločeno zbrani odpadki iz drugih virov, kadar so po lastnostih in sestavi podobni odpadkom iz gospodinjstev.
- Komunalni odpadki niso odpadki iz proizvodnje, kmetijstva, gozdarstva, ribištva, greznic, kanalizacije in čiščenja odplak, vključno z blatom iz čistilnih naprav, izrabljena vozila ter gradbeni odpadki in odpadki iz odstranitve objektov, pri čemer ta opredelitev nima vpliva na razdelitev pristojnosti za ravnanje z odpadki med izvajalce javnih služb in druge osebe, ki ravnaajo z odpadki.

- 7.5 Gradbeni odpadki in odpadki iz odstranitve objektov so odpadki, ki nastanejo pri gradnji v skladu z zakonom, ki ureja graditev.
- 7.6 Preprečevanje nastajanja odpadkov so ukrepi, ki so sprejeti, preden snov, material ali proizvod postane odpadke, in s katerimi se zmanjša:
- količina odpadkov, vključno s ponovno uporabo proizvodov ali podaljšanjem življenjske dobe proizvodov;
 - škodljivi vplivi nastalih odpadkov na okolje in zdravje ljudi ali
 - vsebnost nevarnih snovi v materialih in proizvodih.
- 7.7 Ponovna uporaba proizvodov je postopek, v katerem se proizvodi ali njihovi sestavni deli, ki niso odpadki, ponovno uporabijo za namene, za katere so bili prvotno izdelani.
- 7.8 Povzročitelj ali povzročiteljica odpadkov (v nadaljnjem besedilu: povzročitelj odpadkov) je povzročitelj obremenitve, ki je pravna ali fizična oseba, katere delovanje povzroča nastajanje odpadkov (izvirni povzročitelj odpadkov), ali pravna ali fizična oseba, ki izvaja predobdelavo, mešanje ali druge postopke predelave ali odstranjevanja odpadkov, s katerimi se spreminjajo lastnosti ali sestava teh odpadkov.
- 7.9 Imetnik ali imetnica odpadkov (v nadaljnjem besedilu: imetnik odpadkov) je povzročitelj odpadkov ali pravna ali fizična oseba, ki ima odpadke v posesti.
- 7.10 Trгоvec z odpadki je gospodarska družba ali podjetnik iz zakona, ki ureja gospodarske družbe, ki je odgovoren za nakup in naknadno prodajo odpadkov, vključno s tistimi trgovci, ki odpadkov fizično nimajo v posesti.
- 7.11 Posrednik z odpadki je gospodarska družba ali podjetnik iz zakona, ki ureja gospodarske družbe, ki ureja predelavo ali odstranjevanje odpadkov v imenu drugih, vključno s tistimi posredniki z odpadki, ki odpadkov fizično nimajo v posesti.
- 7.12 Ravnanje z odpadki je zbiranje, prevoz, predelava (vključno s sortiranjem) in odstranjevanje odpadkov, vključno z nadzorom takih postopkov in z dejavnostmi po zaprtju naprav za odstranjevanje odpadkov ali upravljanja zaprte naprave ter z dejavnostmi trgovca z odpadki in posrednika z odpadki.
- 7.13 Zbiranje odpadkov je prevzemanje odpadkov, vključno z njihovim predhodnim sortiranjem in predhodnim skladiščenjem za namene prevoza odpadkov do naprave za njihovo obdelavo.
- 7.14 Ločeno zbiranje odpadkov je zbiranje odpadkov, pri katerem so tokovi odpadkov ločeni glede na vrsto in lastnosti odpadkov z namenom olajšati določeno obdelavo odpadkov.
- 7.15 Obdelava odpadkov so postopki predelave ali odstranjevanja odpadkov, vključno s postopki priprave odpadkov za predelavo ali odstranjevanje.
- 7.16 Priprava odpadkov za ponovno uporabo so postopki predelave odpadkov, v katerih se proizvodi ali sestavni deli proizvodov, ki so postali odpadki, s preverjanjem, čiščenjem ali popravilom pripravijo za ponovno uporabo brez kakršne koli druge predhodne obdelave.
- 7.17 Predelava odpadkov je postopek, katerega glavni rezultat je, da se odpadki koristno uporabijo v okviru dejavnosti posamezne osebe ali v gospodarstvu kot celoti, tako da nadomestijo druge materiale, ki bi se sicer uporabili za izpolnitev določene funkcije, ali tako da so odpadki pripravljeni za izpolnitev te določene funkcije.
- 7.18 Snovna predelava odpadkov je postopek predelave odpadkov, razen energetske predelave odpadkov in postopkov predelave odpadkov v materiale, ki se bodo uporabili kot gorivo ali druga sredstva za pridobivanje energije. Snovna predelava odpadkov med drugim vključuje pripravo odpadkov za ponovno uporabo, recikliranje odpadkov in zasipanje z odpadki.
- 7.19 Recikliranje odpadkov je postopek predelave odpadkov, v katerem se odpadni materiali predelajo v proizvode, materiale ali snovi za prvotni namen ali druge namene, ter vključuje tudi predelavo organskih snovi, ne vključuje pa energetske predelave odpadkov in postopkov predelave odpadkov v materiale, ki se bodo uporabili kot gorivo ali za zasipanje z odpadki.
- 7.20 Zasipanje z odpadki je postopek predelave odpadkov, v katerem se primerni nenevarni odpadki uporabijo za namene pridobivanja zemljišč na območjih izkopavanja ali za namene gradbenih posegov pri urejanju zemeljskega površja. Odpadki, uporabljeni za zasipanje, morajo nadomestiti neodpadne materiale, biti morajo primerni za prej omenjene namene in omejeni na količino, nujno potrebno za uresničitev teh namenov, ter ne smejo poslabšati kakovosti okolja.
- 7.21 Odstranjevanje odpadkov je postopek, ki ni predelava odpadkov, tudi če je sekundarna posledica postopka pridobivanja snovi ali energije.
- 7.22 Odlagališče odpadkov je naprava za odstranjevanje odpadkov z odlaganjem odpadkov na ali v tla (podzemno).

- 7.23 Obstoječe odlagališče odpadkov je odlagališče odpadkov, ki je bilo zgrajeno ali je obratovalo na 5. februarja 2000, ali odlagališče, za katero je bilo pred 5. februarjem 2000 pridobljeno pravnomočno gradbeno dovoljenje.
- 7.24 Obstoječe neaktivno odlagališče odpadkov je odlagališče odpadkov, za katerega je njegov upravljavec pridobil odločbo o dokončnem prenehanju obratovanja naprave.
- 7.25 Opuščeno odlagališče odpadkov je odlagališče odpadkov, ki ni obstoječe odlagališče odpadkov in na katerem so se pred 5. februarjem 2000 na podlagi akta pristojnega organa občine ali države organizirano odlagali odpadki, ter obsega zemljišča, na katerih so ti odpadki odloženi.
- 7.26 Okoljski cilji so cilji ravnanja z odpadki in pomenijo delež mase odpadkov, nastalih v Republiki Sloveniji v določenem obdobju, ki morajo biti reciklirani ali pripravljeni za ponovno uporabo.
8. Komunalna odpadna voda je odpadna voda iz gospodinjstev in njej po naravi ali sestavi podobna voda iz proizvodnje ali storitvene ali druge dejavnosti v skladu s predpisi, ki urejajo emisije snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo.
9. Proizvajalec proizvodov ali proizvajalka proizvodov (v nadaljnjem besedilu: proizvajalec proizvodov) je povzročitelj obremenitve, ki pri svoji dejavnosti razvija, izdeluje, dodeluje, obdeluje, prodaja ali uvaža določene vrste proizvodov.
- 9.1 Sistem proizvajalčeve razširjene odgovornosti (v nadaljnjem besedilu: sistem PRO) je sklop predpisanih ukrepov, ki zagotavljajo, da v fazi odpadkov znotraj življenjskega kroga proizvodov proizvajalci določenih proizvodov nosijo finančno ali finančno in organizacijsko odgovornost za ravnanje z odpadki iz proizvodov.
- 9.2 Dajanje na trg je omogočiti, da je proizvod prvič dostopen na trgu EU, razen v primeru predelane snovi ali predmeta, proizvedenega v postopku predelave odpadkov, kjer dajanje na trg pomeni prodajo ali predajo predelane snovi ali predmeta tretji osebi na trgu EU.
- 9.3 Dostopnost na trgu je odplačna ali neodplačna dobava proizvoda na trgu EU v okviru dejavnosti za distribucijo, potrošnjo ali uporabo.
- 9.4 Dati na trg v Republiki Sloveniji pomeni omogočiti, da je proizvod prvič dostopen na trgu Republike Slovenije.
- 9.5 Dostopnost na trgu Republike Slovenije pomeni vsako odplačno ali neodplačno dobavo proizvoda na trgu Republike Slovenije v okviru dejavnosti, bodisi za distribucijo, potrošnjo ali uporabo.
- 9.6 Smetenje je onesnaževanje kopnega in vodnega okolja, ki je posledica odmetavanja posamičnih manjših kosov odpadkov na javne površine in površine v zasebni lasti, na katerih je z zakonom ali predpisom, sprejetim na podlagi zakona, omogočen prost dostop ali gibanje prebivalstva, ali v površinske vode (morje, reke, jezera), ali je posledica neustreznih načinov obdelave odpadkov.
10. Naprava je nepremična tehnična enota, za katero je določeno, da lahko povzroča obremenjevanje okolja, ker v njej poteka ena ali več določenih dejavnosti in na istem območju druge z njo neposredno tehnično povezane dejavnosti, brez katerih ne more obratovati in ki lahko povzročajo obremenjevanje okolja. Naprava je lahko tudi premična tehnična enota in z njo tehnično povezane dejavnosti, če je opredeljena s predpisi iz 18., 21. ali 24. člena tega zakona.
- 10.1 Naprava za proizvodnjo električne energije je naprava, v kateri se od 1. januarja 2005 proizvaja električna energija za prodajo tretjim osebam in v kateri se ne opravlja nobena dejavnost, določena v predpisu iz četrtega odstavka 184. člena tega zakona, razen zgorevanja goriv.
- 10.2 Začetek obratovanja naprave ali obrata je v primeru gradnje datum dokončnosti uporabnega dovoljenja, če ga je izdala upravna enota, in pravnomočnosti, če ga je izdalo Ministrstvo, pristojno za okolje in prostor (v nadaljevanju: ministrstvo), ali, kadar je bilo odrejeno poskusno obratovanje, datum izdaje odločbe o odreditvi poskusnega obratovanja. Kadar ne gre za gradnjo ali za njo ni predpisana pridobitev odločbe po predpisih, ki urejajo graditev, se za začetek obratovanja šteje datum pravnomočnosti okoljevarstvenega dovoljenja.
- 10.3 Sprememba v obratovanju naprave je sprememba v vrsti ali delovanju naprave ali njena razširitev, ki bi lahko vplivala na okolje in odstopa od pogojev, pod katerimi je bilo izdano okoljevarstveno dovoljenje v skladu s tem zakonom.
- 10.3.1 Večja sprememba v obratovanju naprave, ki povzroča industrijske emisije, je sprememba v vrsti ali delovanju naprave ali njena razširitev, ki ima lahko pomembne škodljive vplive na zdravje ljudi ali okolje. Za večjo spremembo v obratovanju naprave se šteje vsaka sprememba v vrsti ali delovanju naprave ali njena razširitev, zaradi katere se proizvodna zmogljivost naprave poveča tako, da dosega prag zmogljivosti iz predpisa iz tretjega odstavka 110. člena tega zakona, kadar je ta predpisan. Za primere naprav iz predpisa iz tretjega odstavka 110. člena tega zakona, za katere prag zmogljivosti ni predpisan, se za večjo spremembo v obratovanju naprave, ki povzroča industrijske emisije, šteje tudi vsaka sprememba v vrsti ali delovanju naprave, ki ima pomembne

škodljive vplive na zdravje ljudi ali okolje, kar ugotavlja ministrstvo za vsak primer posebej na podlagi predpisa iz šestega odstavka 90. člena tega zakona.

- 10.32 Večja sprememba v obratovanju druge naprave je sprememba naprave ali njena razširitev, ki bistveno spremeni njene glavne tehnične značilnosti ali poveča njeno proizvodno zmogljivost in tako poveča emisije ali spremeni vrste emisije v okolje ali pomembno vpliva na vrsto ali količino odpadkov ter ima lahko znatne škodljive vplive na okolje.
- 10.4 Proizvodna zmogljivost posega v okolje ali naprave je nazivna zmogljivost posega ali naprave v 24 urah na dan, če sta poseg ali naprava zmožna obratovati na tak način. Lahko je opredeljena neposredno kot količina vhodnih ali izhodnih snovi (npr. surovine, proizvodi, polproizvodi ali odpadki) ali posredno, in sicer s parametri (npr. prostornina, površina ali dimenzije naprave ali njenih delov, uporabljena moč ali energija, zmogljivost skladiščenja, število mest v objektih za rejo živali).
- 10.5 Opuščeno industrijsko območje so zemljišča, na katerih je v okviru dejavnosti potekalo ravnanje z nevarnimi snovmi ali odpadki, razen odlaganja odpadkov na odlagališčih odpadkov.
11. Obrat je celotno območje, ki ga upravlja isti upravljavec in na katerem je ena ali več naprav, vključno s pripadajočo ali z njimi povezano infrastrukturo in tehnološkimi procesi, v katerih se proizvajajo, skladiščijo ali kakor koli drugače uporabljajo nevarne snovi, ter izpolnjuje predpisane pogoje za razvrstitev v obrate manjšega ali obrate večjega tveganja za okolje.
- 11.1 Večja sprememba obrata je:
- znatna sprememba količine prisotnih nevarnih snovi, tako da se za najmanj eno skupino nevarnih snovi iz predpisa iz 19. člena tega zakona razmerje med količinami nevarnih snovi in količinami za njihovo razvrstitev poveča za najmanj 25 odstotkov, ali tudi za manj, če bi to lahko imelo znatne posledice za tveganje večje nesreče;
 - znatna sprememba značilnosti ali fizikalne oblike nevarnih snovi;
 - večja sprememba tehnološkega procesa, v katerem se uporablja nevarna snov, ali
 - katera koli druga sprememba v obratu, ki bi lahko imela znatne posledice za tveganje večjih nesreč ali zaradi katere se spremeni razvrstitev obrata iz obrata manjšega tveganja za okolje v obrat večjega tveganja za okolje.
12. Snov je kateri koli kemijski element in njegove spojine v naravnem stanju ali pridobljene s kakršnim koli proizvodnim postopkom, skupaj z vsemi dodatki, potrebnimi za ohranitev njene obstojnosti, ne vključuje pa topil, ki se lahko izločijo, ne da bi to vplivalo na obstojnost snovi ali spremenilo njeno sestavo, razen radioaktivnih snovi po predpisih o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in gensko spremenjenih organizmov po predpisih o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi.
- 12.1 Nevarna snov je snov ali zmes, ki ustreza kriterijem za fizikalne nevarnosti, nevarnosti za zdravje ljudi ali okolje, opredeljenih v predpisu EU, ki določa razvrščanje, označevanje in pakiranje snovi ter zmesi.
- 12.2 Zmes je sestavljena iz dveh ali več snovi in se lahko nahaja v plinastem ali trdnem agregatnem stanju ali v tekočem agregatnem stanju v obliki raztopine ali taline.
- 12.3 Onesnaževalo je snov ali energija, ki lahko onesnažuje okolje.
- 12.4 Izhodiščno poročilo je dokument, ki vsebuje podatke o stanju onesnaženosti tal in podzemne vode z zadevnimi nevarnimi snovmi, potrebne za količinsko primerjavo s stanjem tal in podzemne vode po prenehanju obratovanja naprave.
- 12.5 Zadevna nevarna snov je snov ali zmes, ki ustreza kriterijem nevarnosti za zdravje ali okolje v skladu s predpisom EU, ki določa razvrščanje, označevanje in pakiranje snovi in zmesi, in zaradi svoje nevarnosti, mobilnosti, obstojnosti ali biorazgradljivosti lahko povzroči onesnaženje tal ali podzemne vode na območju naprave ter se uporablja, proizvaja v napravi ali jo ta izpušča.
13. Tehnika so uporabljene tehnologije, način načrtovanja, gradnje, vzdrževanja, upravljanja in razgradnje naprave z dejavnostjo, ki povzroča industrijske emisije.
- 13.1 Najboljša tehnika je tehnika, ki je pri doseganju visoke splošne ravni varstva okolja kot celote najučinkovitejša.
- 13.2 Nastajajoča tehnika je nova tehnika za industrijsko dejavnost, ki bi, če bi bila tržno razvita, lahko zagotovila večjo ali vsaj enako stopnjo varstva okolja in večje prihranke pri stroških kakor obstoječe najboljše razpoložljive tehnike.
- 13.3 Razpoložljiva tehnika je tehnika, katere stopnja razvoja ob upoštevanju stroškov in prednosti omogoča njeno uporabo v posamezni industrijski panogi pod ekonomsko in tehnično izvedljivimi pogoji ne glede na to, ali se uporablja ali razvija v posamezni državi članici EU ali v drugi državi, če je upravljavcu naprave primerno dostopna.
- 13.4 Najboljša razpoložljiva tehnika je najbolj učinkovita in napredna razvojna stopnja dejavnosti in njenega načina obratovanja, ki kaže praktično primernost posamezne tehnike, da se na njeni

- podlagi določajo mejne vrednosti emisije za preprečevanje, in če to ni izvedljivo, za zmanjševanje emisij na splošno in njihovega vpliva na okolje kot celoto.
- 13.5 Ravni emisij, povezane z najboljšimi razpoložljivimi tehnikami, so razpon ravni emisij, nastalih pri običajnih pogojih obratovanja naprave ob uporabi najboljše razpoložljive tehnike ali kombinaciji najboljših razpoložljivih tehnik, kot so opisane v zaključkih o BAT; te ravni so izražene kot povprečje v določenem časovnem obdobju pod posebnimi referenčnimi pogoji.
- 13.6 Referenčni dokument BAT je dokument, ki ga sprejme in na svoji spletni strani objavi Evropska komisija, izdelan pa je za določene dejavnosti; opisuje predvsem uporabljene tehnologije, zdajšnje vrednosti emisij, porabe snovi in energije, tehnike, ki se uporabljajo za opredelitev najboljših razpoložljivih tehnik, ter zaključke o BAT in vse nastajajoče tehnike.
- 13.7 Zaključki o BAT so predpis o najboljših razpoložljivih tehnikah za posamezno napravo z dejavnostjo, ki povzroča industrijske emisije, ki ga sprejme Evropska komisija in so objavljeni v Uradnem listu EU, vsebuje pa dele referenčnega dokumenta BAT, zaključke o najboljših razpoložljivih tehnikah, njihov opis, informacije za oceno njihove ustreznosti, ravni emisij, povezanih z najboljšimi razpoložljivimi tehnikami, z njimi povezan monitoring, vrednosti porabe snovi in energije, lahko pa tudi ukrepe za sanacijo območja, na katerem je naprava.
14. Podnebne spremembe so spremembe dolgoročno značilnega vremena na posameznih območjih, ki so posledica človekovih dejavnosti in se nanašajo na spreminjanje sestave ozračja. Izražajo se predvsem s segrevanjem temperature zraka, spremembami razporeditve in količine padavin, trajanjem in pogostostjo ekstremnih vremenskih pojavov itd.
- 14.1 Toplogredni plini so plini v ozračju, ki absorbirajo in ponovno oddajajo toplotno sevanje, ki se zadržuje v spodnjih plasteh ozračja in povzroča učinek tople grede.
- 14.2 Blaženje podnebnih sprememb so ukrepi, ki zmanjšujejo emisije toplogrednih plinov v ozračju.
- 14.3 Prilagajanje na podnebne spremembe so ukrepi za zmanjševanje ranljivosti ali povečanje odpornosti naravnih in človekovih sistemov na trenutne ali pričakovane vplive podnebnih sprememb.
- 14.4 Podnebna nevtralnost je stanje neto ničelnih emisij toplogrednih plinov, ki je doseženo z ravnoesjem med količino izpustov toplogrednih plinov v ozračje in količino ogljikovega dioksida iz ozračja, vezanega v ponorih.
- 14.5 Dodeljene letne emisije so največje dopustne emisije toplogrednih plinov za posamezno leto v skladu s predpisom EU, ki ureja zavezujoče letno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za države članice.
- 14.6 Tok ogljikovega dioksida je pretežno sestavljen iz ogljikovega dioksida in se mu ne smejo dodajati odpadki ali druge snovi, namenjene odstranjevanju odpadkov. Tok ogljikovega dioksida lahko vsebuje naključne snovi iz vira, zajema ali postopka vbrizgavanja ogljikovega dioksida in dodane sledljive snovi, ki so v pomoč pri spremljanju in preverjanju migracije ogljikovega dioksida. Koncentracije vseh naključnih in dodanih snovi v tokove ogljikovega dioksida morajo biti pod ravno, ki bi škodljivo vplivala na neoporečnost območja shranjevanja ogljikovega dioksida ali infrastrukturo, namenjeno njegovemu prevozu, ali pomenila znatno tveganje za okolje.
15. Monitoring okolja je spremljanje in nadzorovanje okolja s sistematičnimi meritvami ali drugimi metodami in z njimi povezanimi postopki.
16. Okoljski podatek je katera koli informacija v pisni, vizualni, zvočni, elektronski ali drugi materialni obliki, ki se nanaša na okolje.
17. Javnost je ena ali več fizičnih ali pravnih oseb in njihova združenja, organizacije ali skupine.
18. Zainteresirana javnost je javnost, ki jo okoljsko odločanje prizadene ali bi jo lahko prizadelo ali ki ima interes pri okoljskem odločanju.
- 18.1 Zainteresirana javnost, ki jo okoljsko odločanje prizadene ali bi jo lahko prizadelo, je fizična ali pravna oseba, ki je skladno s tem zakonom stranski udeleženec v postopkih izdaje okoljevarstvenega soglasja, okoljevarstvenega dovoljenja za napravo in dejavnost iz 110. člena tega zakona ali za napravo iz tretjega odstavka 127. člena tega zakona ali obrat iz 131. člena tega zakona, ali lastnik ali drug posestnik nepremičnine, ki bi zaradi nastanka okoljske škode ali izvedbe sanacijskih ukrepov lahko bil prizadet v svojih pravnih koristih, ter lastnik ali drug posestnik zemljišča, nujno potrebnega za izvedbo ukrepov iz odločbe iz prvega odstavka 165. člena tega zakona.
- 18.2 Zainteresirana javnost, ki ima interes pri okoljskem odločanju, je:
- nevladna organizacija iz prvega odstavka 237. člena tega zakona, ki ima status nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja, in
 - civilna iniciativa, ki je skupina najmanj 200 polnoletnih fizičnih oseb, zainteresiranih za okoljske odločitve, s stalnim prebivališčem na območju občine nameravanega posega ali na območju

občine, ki meji na občino nameravanega posega. Civilna iniciativa nastane s podpisi najmanj 200 polnoletnih fizičnih oseb. Seznam podpisnikov mora vključevati osebno ime, datum rojstva, občino stalnega prebivališča, podpis in datum podpisa in izjavo, da je podpisnik polnoletna oseba. Ministrstvo, pristojno za okolje (v nadaljevanju: ministrstvo), in Upravno sodišče Republike Slovenije lahko za potrebe priznavanja sodelovanja v upravnem postopku civilni iniciativi pridobita podatke o podpisnikih iz Centralnega registra prebivalstva Republike Slovenije na način neposrednega vpogledovanja v ta register. Civilna iniciativa mora poleg seznama podpisnikov predložiti tudi podpisano izjavo vseh podpisnikov, s katero ti izjavljajo, da želijo sodelovati v upravnem postopku po tem zakonu zaradi varstva javne koristi okolja in ne zaradi svojih pravnih koristi. Civilna iniciativa postavi skupnega predstavnika, ki jo predstavlja. Dokazilo o imenovanju skupnega predstavnika se priloži seznamu podpisnikov.

19. Izvajalec ali izvajalka dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: izvajalec dejavnosti) je pravna ali fizična oseba, ki izvaja poslovno dejavnost.
20. Izvajalec javne službe varstva okolja je pravna ali fizična oseba, ki izvaja gospodarsko javno službo varstva okolja, določeno s tem zakonom.
21. Popolna vloga za izdajo upravnih odločb po tem zakonu je vloga, ki vsebuje vse sestavine, ki jih predpisujejo ta zakon in na njegovi podlagi izdani podzakonski predpisi, ter zakon, ki ureja splošni upravni postopek.

110. člen

(okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje naprave, ki povzroča industrijske emisije)

(1) Upravljavec mora za obratovanje naprave, v kateri se bo izvajala ena ali več dejavnosti, ki bodo povzročale industrijske emisije, pridobiti okoljevarstveno dovoljenje.

(2) Če je naprava iz prejšnjega odstavka odlagališče odpadkov, je nepremičnine, na katerih je to odlagališče, dovoljeno uporabljati samo za namene odlaganja odpadkov v skladu z izdanim okoljevarstvenim dovoljenjem. To omejitev se zaznamuje v zemljiški knjigi po pravilih, ki jih zakon, ki ureja zemljiško knjigo, določa za zaznambo pravnega dejstva o javnopravnih omejitvah. Zaznamba ima za posledico, da okoljevarstveno dovoljenje iz prejšnjega odstavka učinkuje tudi proti poznejšim pridobiteljem lastninske pravice na nepremičnini, pri kateri je vpisana.

(3) Vlada predpiše vrste dejavnosti in naprav iz prvega odstavka tega člena. Vlada v predpisu iz prejšnjega stavka predpiše tudi podrobnejšo vsebino ocene možnosti onesnaženja tal in podzemne vode (v nadaljnjem besedilu: ocena možnosti onesnaženja) in izhodiščnega poročila.

(4) Upravljavcu, ki na istem območju v eni napravi izvaja več dejavnosti iz predpisa iz prejšnjega odstavka, se za obratovanje naprave izda eno okoljevarstveno dovoljenje za napravo iz tega člena.

126. člen

(druge naprave in dejavnosti)

(1) Upravljavec mora pridobiti okoljevarstveno dovoljenje tudi za obratovanje druge dejavnosti in druge naprave, ki ni naprava z dejavnostjo iz 110. člena tega zakona, če je s predpisi iz tretjega odstavka 18. člena in tretjega odstavka 21. člena tega zakona določena obveznost pridobitve okoljevarstvenega dovoljenja. Okoljevarstveno dovoljenje za druge dejavnosti in naprave mora pridobiti tudi upravljavec, ki je obdelovalec odpadkov, v skladu s predpisom iz šestega odstavka 24. člena tega zakona, če se njegova dejavnost ali naprava za obdelavo odpadkov ne uvršča med naprave z dejavnostmi iz 110. člena tega zakona.

(2) Naprava ali dejavnost iz prejšnjega odstavka lahko začne obratovati ali se lahko začne opravljati le na podlagi pravnomočnega okoljevarstvenega dovoljenja iz prejšnjega odstavka.

(3) Če je naprava iz prvega odstavka tega člena odlagališče odpadkov, se zanjo uporablja drugi odstavek 110. člena tega zakona.

(4) Upravljavcu naprave ali dejavnosti iz prvega odstavka tega člena, za katero je določena obveznost pridobitve okoljevarstvenega dovoljenja na podlagi prvega odstavka 25. člena tega zakona ter za katero tudi predpisi iz tretjega odstavka 18. člena in tretjega odstavka 21. člena tega zakona določajo obveznost pridobitve okoljevarstvenega dovoljenja, se izda eno okoljevarstveno dovoljenje za napravo ali dejavnost iz 126. člena tega zakona.

Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16)

37. člen

(1) Gozdna infrastruktura se mora načrtovati, graditi in vzdrževati tako, da se ob upoštevanju tehničnih, gospodarskih in ekoloških pogojev gozdna tla, rastlinstvo in živalstvo čim manj prizadenejo.

(2) Pri načrtovanju gozdnih cest je treba poleg pomena gozdne ceste za gospodarjenje z gozdovi in prilagajanja naravnemu okolju upoštevati tudi obstoj in razvoj višinskih kmetij ter turistične in rekreativne potrebe.

(3) Gradnja gozdnih prometnic je v javnem interesu. Gozdne prometnice se morajo graditi, vzdrževati in uporabljati tako, da se ne:

- ogrozijo vodni viri;
- povzročijo erozijski procesi;
- prepreči odtok visokih vod iz hudournikov;
- poveča nevarnost plazov;
- poruši ravnotežje na labilnih tleh;
- poslabša odtok padavinskih vod, tako da bi bila ogrožena kmetijska ali druga zemljišča ali da bi bil ogrožen obstoj gozda ali onemogočen njegov razvoj;
- prizadenejo območja, pomembna za ohranitev prosto živečih živali;
- prizadene naravna ali kulturna dediščina;
- ogrozijo druge funkcije oziroma večnamenska raba gozdov.

(4) Prepovedana je uporaba gozdnih prometnic za namene, ki niso povezani z gospodarjenjem z gozdovi, s katero se zmanjša ali prepreči uporaba gozdnih prometnic oziroma povečajo stroški njihovega vzdrževanja, če ta zakon ne določa drugače.

(5) Gozdne vlake je treba graditi in vzdrževati v skladu z usmeritvami, določenimi v gozdnogojitvenem načrtu.

(6) Minister, pristojen za gozdarstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za okolje, izda predpise o gradnji, vzdrževanju in načinu uporabe gozdnih prometnic.

(7) Za gradnjo gozdnih prometnic se kot dokazilo o pravici graditi po zakonu, ki ureja graditev objektov, šteje overjeno soglasje lastnikov gozdov, ki imajo v lasti več kot tri četrtine površin zemljišč na trasi predvidene gozdne prometnice.

(8) V primerih iz prejšnjega odstavka izda Zavod za posek dreves in izvedbo drugih potrebnih del za gradnjo gozdne prometnice na zemljišču trase predvidene gozdne prometnice, katerega lastnik ni soglašal z gradnjo te prometnice, odločbo v upravnem postopku na predlog lastnikov gozdov iz prejšnjega odstavka.

Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg)

27. člen

(odločba o arheološkem najdišču)

(1) Če pooblaščen osebni zavoda utemeljeno domneva, da so na določenem zemljišču arheološke ostaline, in grozi nevarnost za njihovo poškodovanje ali uničenje, lahko zavod to zemljišče določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo predhodne raziskave arheoloških ostalin. V primeru najdbe iz prejšnjega člena tega zakona je treba izdati odločbo v roku iz drugega oziroma četrtega odstavka navedenega člena.

(2) Z odločbo o arheološkem najdišču se določijo območje najdišča, vrsta in obseg predhodnih raziskav, lahko pa se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline.

(3) Odločba o arheološkem najdišču je veljavna največ šest mesecev.

(4) Pritožba zoper odločbo o arheološkem najdišču ne zadrži izvršitve.

(5) Rok za opravo predhodnih raziskav na zemljišču, za katero ima investitor pridobljeno pravnomočno gradbeno dovoljenje za pripravljala dela ali za gradnjo objekta ali drugega posega v prostor, je največ 60 dni od izdaje odločbe, razen z dovoljenjem lastnika, ko je ta rok lahko daljši. Minister lahko na predlog zavoda ta rok podaljša na največ 90 dni, če predhodnih raziskav v prvotnem roku iz utemeljenih razlogov, ki niso na strani zavoda, ni bilo mogoče opraviti.

28. člen

(kulturnovarstveno soglasje za posege)

(1) Kulturnovarstveno soglasje je treba pridobiti za:

- posege v spomenik,
- posege v vplivno območje spomenika, če to obveznost določa akt o razglasitvi,
- posege v varstvena območja dediščine,
- posege v registrirano nepremično dediščino ali v enoto urejanja prostora, če to obveznost določa prostorski akt, in
- za raziskavo dediščine, ki ni arheološka ostalina .

(2) Kulturnovarstveno soglasje ni potrebno za:

- nujne posege na spomeniku ali dediščini, če so posegi neizogibno in nemudoma potrebni za odvrnitev nepredvidljive nevarnosti uničenja ali poškodbe spomenika ali dediščine ali za odvrnitev nevarnosti za ljudi in premoženje. O nujnem posegu je treba takoj po njegovi izvedbi obvestiti zavod in zaprositi za naknadno kulturnovarstveno soglasje;
- izvedbo raziskav, ki jih opravlja zavod v okviru javne službe;
- za izvedbo raziskav arheoloških ostalin in odstranjevanje dediščine, za katere je potrebno kulturnovarstveno soglasje iz 31. člena tega zakona.

(3) Kulturnovarstveno soglasje za posege, za katere je predpisano gradbeno dovoljenje, se izdaja kot projektno soglasje v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.

(4) Kulturnovarstveno soglasje se izda:

- za posege v spomenik ali za posege v vplivno območje spomenika: v skladu z aktom o razglasitvi spomenika ali prostorskim aktom ali aktom o določitvi varstvenih območij dediščine,
- za posege v varstveno območje dediščine: v skladu z aktom o določitvi varstvenega območja dediščine,
- za posege v registrirano nepremično dediščino ali v enoto urejanja prostora: v skladu s prostorskim aktom ali aktom o določitvi varstvenih območij dediščine.

(5) Pri odločanju o izdaji kulturnovarstvenega soglasja je treba pretehtati razloge za poseg in razloge za ohranitev dediščine v obstoječi obliki. V prid odobritve posega je posebej treba šteti

okolishchino, che predlagani posegi omogochajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za ohranitev dedischine.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

/

VI. PRILOGE

- osnutki podzakonskih aktov

OSNUTEK

Na podlagi tretjega in četrtega odstavka 8. člena Zakona o umeščanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št.) Vlada Republike Slovenije izdaja

UREDBO o podrobnejših pravilih umeščanja fotonapetostnih naprav

Vsebina uredbe bo določena naknadno ob upoštevanju naslednje predvidene strukture:

I. Splošne določbe

- Vsebina

II. Podrobnejša pravila, pogoji umeščanja

III. Podrobnejša pravila glede obveznosti umeščanja in postavitve fotonapetostnih naprav v primeru novogradnje objekta ali rekonstrukcije ali vzdrževalnih del strehe obstoječega legalnega objekta, ki ni začasni objekt

IV. Prehodne in končne določbe

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga: tretji in četrti odstavek 8. člena Zakona o umeščanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije.

2. Rok za izdajo uredbe, določen z zakonom: 18 mesecev od uveljavitve predloga zakona.

3. Splošna obrazložitev predloga uredbe: S to uredbo se bodo podrobneje urejala pravila umeščanja fotonapetostnih naprav (ki ima pravno naravo uredbe o prostorskem redu iz ZUreP-3) – za strehe in utrjene površine nad 1.000m² bo obvezna (pri novogradnji oziroma rekonstrukciji strehe).

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

Uredba bo podrobneje predpisala podrobnejše pogoje umeščanja, ki v skladu z zakonom, ki ureja prostor, veljajo kot podrobnejša pravila prostorskega reda, ki se lahko uporabljajo neposredno pri dovoljevanju in izvajanju posegov v prostor. Če prostorski izvedbeni akti urejajo prostorske izvedbene pogoje za umestitev teh naprav pa vlada v uredbi iz prejšnjega stavka opredeli, kateri prostorski izvedbeni pogoji iz uredbe prevladajo nad prostorskimi izvedbenimi pogoji iz prostorskega izvedbenega akta. Za prednostna območja bo določena tudi obveznost umeščanja, postavitve in obratovanja fotonapetostnih naprav v primeru novogradnje objekta ali rekonstrukcije ali vzdrževalnih del strehe obstoječega legalnega objekta, ki ni začasni objekt. Ob upoštevanju sončnega obsevanja ter lege in orientiranosti objektov, zahtev glede deleža zelenih površin in drugih zahtev, ki veljajo za posamezne vrste objektov, bodo določene površine objektov ali delov objektov, za katere velja dolžnost iz prejšnjega

stavka, minimalne površine naprav, zahteve za vgrajene sisteme, priključke in materiale, ob upoštevanju ekonomskega vidika investicije ter varovanja kulturne dediščine in zahtev s področja ohranjanja narave pa tudi možnost alternativnih ukrepov in dopustnih izjem.

OSNUTEK

Na podlagi trinajstega odstavka 3.čl člena Zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D, 79/17, 44/22 in ...) minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v soglasju z ministrom za okolje, podnebje in energijo izdaja

PRAVILNIK o pravilih za postavitve in delovanje fotonapetostnih naprav na kmetijskih zemljiščih

Vsebina uredbe bo določena naknadno ob upoštevanju naslednje predvidene strukture:

I. Splošne določbe

- Vsebina

II. Podrobnejša pravila za postavitve in delovanje fotonapetostnih naprav na kmetijskih zemljiščih, ki so glede na evidenco dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč uvrščena med trajne nasade:

- kakšna gostota fotonapetostnih panelov v odvisnosti od izbrane tehnologije še omogoča kmetijsko pridelavo brez bistvenega vpliva na hektarski donos,
- kakšna nosilna konstrukcija omogoča neovirano obdelovanje zemljišča s kmetijskimi stroji,
- kako postavitve naprave vpliva na rast in razvoj različnih gojenih kultur in katere so primerne za tovrsten način pridelave,
- kakšna nosilna konstrukcija omogoča ohranjanje čim večje površine rodovitne zemlje, enostavno in hitro odstranitev naprave ter prerazporeditev glede na pridelavo različnih kultur

III. Prehodne in končne določbe

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga: trinajsti odstavek 3.čl člena Zakona o kmetijskih zemljiščih.

2. Rok za izdajo pravilnika, določen z zakonom: 1 leto od uveljavitve predloga zakona.

3. Splošna obrazložitev predloga pravilnika: Postavitve fotonapetostnih naprav ne bi smela škodljivo vplivati na območja za kmetijstvo in pridelavo hrane, saj bi morala biti zasnovana tako, da se ne prizadene pridobivalni potencial niti se ne zmanjšuje obseg kmetijskih zemljišč. S tem pravilnikom se bodo predpisala pravila za postavitve in delovanje fotonapetostnih naprav na kmetijskih zemljiščih, ki so glede na evidenco dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč uvrščena med trajne nasade.

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

Vsebina pravilnika bo temeljila na ugotovitvah predhodno izvedene študije (pilotnega projekta) katerega naročnik bo ministrstvo, pristojno za energijo, oziroma ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, in katere namen je preučevanje možnosti za sočasno proizvodnjo električne energije z izrabo sončne energije in kmetijsko pridelavo ter zagotavljanje strokovnih podlag za pripravo predpisov. S študijo se katero bodo preučile možnosti za sočasno proizvodnjo električne energije z izrabo sončne energije in kmetijsko pridelavo za območje RS, ki zajema zlasti naslednje vsebine: kakšna gostota panelov v odvisnosti od izbrane tehnologije še omogoča kmetijsko pridelavo brez bistvenega vpliva na hektarski donos, kakšna nosilna konstrukcija omogoča neovirano obdelovanje zemljišča s kmetijskimi stroji, kako postavitve naprave vpliva na rast in razvoj različnih gojenih kultur in katere so primerne za tovrsten način pridelave,

kakšna nosilna konstrukcija omogoča ohranjanje čim večje površine rodovitne zemlje, enostavno in hitro odstranitev naprave ter prerazporeditev glede na pridelavo različnih kultur in ovrednotenje pozitivnih in negativnih učinkov sočasne kmetijske pridelave in proizvodnje električne energije z izrabo sončne energije ter predlaganje ukrepov za omilitev negativnih učinkov.

MSP test (v ločenem dokumentu)